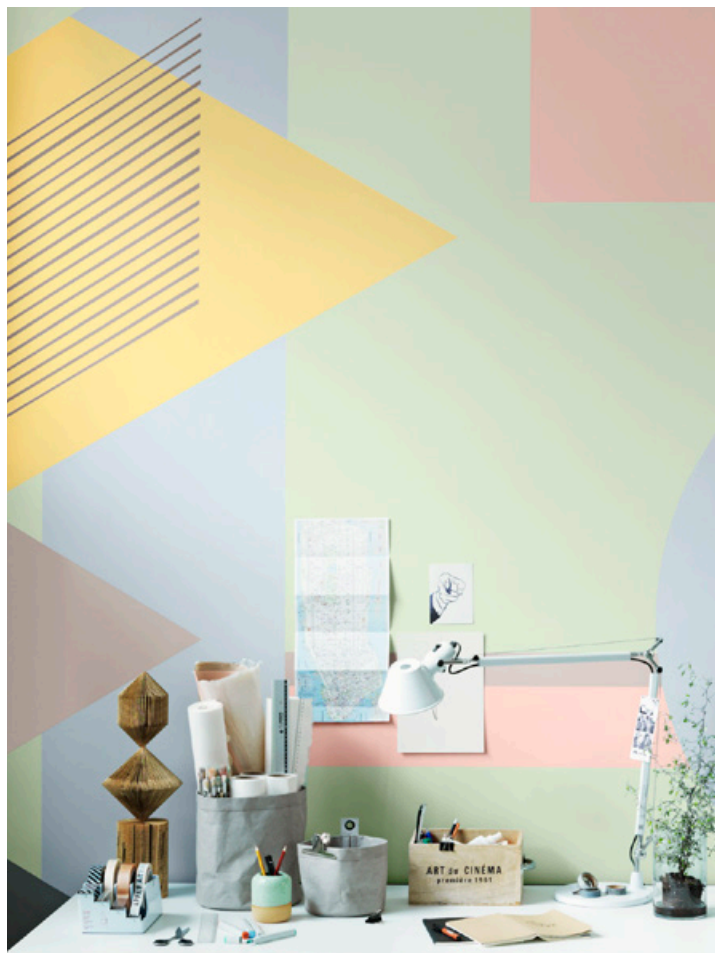

TILINPÄÄTÖS 2015

Tikkurila on pohjoiseurooppalainen maalialan toimija, joka tunnetaan vahvoista brändeistään, laadukkaista tuotteistaan ja asiantuntevista palveluistaan. Niiden avulla varmistamme markkinoiden parhaan käyttäjäkokemuksen.

Suurimmat markkinamme ovat Ruotsi, Venäjä, Suomi, Puola ja Baltia. Valmistamme tuotteitamme kymmenessä maassa ja olemme johtava toimija

suurimmilla markkinoillamme. Tuotteitamme on saatavilla kaiken kaikkiaan noin 40 maassa.

Tikkurilan liikevaihto vuonna 2015 oli 584 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä 3 100.

Vuonna 1862 perustetun Tikkurilan pääkonttori sijaitsee Vantaalla, ja sen osake on ollut listattuna NASDAQ OMX Helsingissä vuodesta 2010 lähtien.

Sisällysluettelo

- 2 Tikkurila lyhyesti
- 6 Vuosi 2015 lyhyesti
- 8 Toimitusjohtajan katsaus
- 12 Hallituksen toimintakertomus
- 19 Tilinpäätös
- 97 Osakkeet ja osakkeenomistajat
- 102 Hallinnointiselvitys
- 115 Yhteystiedot

Tikkurilan vuosikatsaus 2015

Tilinpäätös 2015

Raportti kertoo lyhyesti Tikkurilan liiketoiminnasta ja sisältää vuoden 2015 tilinpäätöksen ja hallintonselvityksen.

Tikkurila GRI 2015

Yritysvastuuraportti esittelee Tikkurilan lähestymistavan vastuullisuuteen ja Global Reporting Initiative (GRI) G4 -ohjeistoa soveltavan raportoinnin vuodelta 2015.

Kestävää kauneutta vuodesta 1862

TARJOAMME kattavan valikoiman tuotteita pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen kuluttajille, rakentamisen ja remontoinnin ammattilaisille, suunnittelijoille sekä valikoiduille teollisuusasiakkaille. Kuluttajat vastaavat noin puolta liiketoiminnastamme, mutta ammattilais-

ten osuus on trendinomaisessa kasvussa. Palveluvalikoimaamme kuuluvat muun muassa väri- ja sävytyspalvelut, maalausneuvonta sekä asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Tuemme asiakkaitamme maalaamisen kaikissa vaiheissa onnistuneen lopputuloksen varmistamiseksi.

KULUTTAJAT (DIY)	AMMATTIMAALARIT JA SUUNNITTELIJAT	TEOLLISUUS	PALVELUT
Kattavat kodin pintakäsittelytuotteet sisä- ja ulkokäyttöön Tapetit	Kattavat pintakäsittelytuotteet kiviaines-, puujulkisivu- ja betonilattiapinnoille, efekti- ja rakennusmaalit Funktionaaliset tuotteet	Kestävät tuotteet ja ratkaisut teräsrakenteiden, koneiden ja laitteiden suojaamiseen Maalit ja lakat puuteollisuudelle Lattiapinnoitteet vaativiin olosuhteisiin Funktionaaliset tuotteet linjavalmistukseen	Ideat, työohjeet ja menetelmät verkossa Henkilökohtainen maalausneuvonta ja tekninen tuki puhelimitse, verkossa, työmaalla ja tuotantolinjalla Värikartat sekä värisuunnittelu- ja sävytyspalvelu Koulutukset Työmaakäynnit, tarkastukset ja analyysipalvelut Yhteydet alan muihin ammattilaisiin

LIIKETOIMINTAMME on organisoitu kahteen raportoitavaan segmenttiin, joista käytämme nimitystä strateginen liiketoimintayksikkö (SBU). Maantieteelliseen jakoon perustuvat liiketoimintayksikkömme ovat SBU West ja SBU East.

SBU Westin markkinat ovat Ruotsi, Tanska, Norja, Suomi, Puola, Saksa, Viro, Latvia ja Liettua. Alueen suurimmat brändit ovat Tikkurila, Beckers, Alcro ja Vivacolor. Jakelu toimii rakennustarvikeliikkeiden, itsenäisten maalikauppiaiden, tukkukauppiaiden, omien ammattilaismyymälöiden ja suoramyynnin kautta.

SBU Eastin markkinat ovat Venäjä, Keski-Aasian maat, Ukraina, Valko-Venäjä, Serbia, Makedonia ja Kiina, lisäksi SBU East on vastuussa viennistä yli 20 maahan. Alueen suurimmat brändit ovat Tikkurila ja Teks. Jakelu toimii rakennustarvikeliikkeiden, itsenäisten maalikauppiaiden, tukkukauppiaiden ja suoramyynnin kautta.

Liiketoimintamallissamme korostuvat vahvat brändit, jotka ovat syntyneet korkealuokkaisen ja pitkäaikaisen tuotekehityksen sekä merkittävien markkinointipanostusten tuloksena. Vahvojen brändien lisäksi toiminnassamme on tärkeää toimiva ja kattava jakeluverkosto, monipuoliset palvelut sekä tehokas toimitusketju. Arvoketjussa sijotimme raaka-ainetoimittajien ja jakelijoiden eli vähittäismyynnin väliin.

Toimintaympäristö

Maaleja ja pintakäsittelyaineita käytetään lukuisiin tarkoituksiin, kuten rakenteiden, rakennusten ja erilaisten tuotteiden suojaukseen ja kaunistamiseen. Maalimarkkinoiden rakenne ja maalin kulutustavat vaihtelevat maantieteellisten alueiden mukaan.

Maalin kulutuksen kasvu on historiallisesti ollut sidoksissa elintason nousuun. Elintaso vaikuttaa sekä kulutetun maalin määrään että laatuun. Euroopassa talouskasvu on vakaata, mutta matalaa. Venäjällä öljyn hinta vaikuttaa olennaisesti yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja ostovoimaan.

Merkittävimpiä maalien ja pinnoitteiden kysyntään vaikuttavia tekijöitä ja markkinatrendejä ovat:

- yleinen taloudellinen kehitys (BKT)
- rakennus- ja peruskorjausmarkkinoiden vilkkaus
- asuntokaupan vilkkaus
- työllisyystilanne ja kuluttajien luottamus
- elintason nousu ja keskiluokkaistuminen
- lisääntyvä ympäristötietoisuus
- kiinnostus kodin sisustamiseen ja kunnostamiseen
- teollisen tuotannon aste (teollisuusmaalit)

Strategia

TIKKURILA on johtava pohjoiseurooppalainen maalialan toimija, jonka toiminnan perustan muodostavat laadukkaat pintakäsittelytuotteet ja asiantuntevat palvelut. Tavoitteenamme on tarjota markkinoiden paras käyttäjäkokemus. Vahvat brändit, palvelukulttuuri, kestävä kehitys ja markkinajohtajuus ovat tärkeimpiä kilpailuetujamme.

Strategiamme kulmakivet ovat keskittyminen ja kannattava, monipuolinen kasvu.

Tikkurila keskittyy liiketoiminnassaan tarkkaan valikoituihin asiakaisiin, rajatulle maantieteelliselle alueelle ja omiin vahvoihin brändeihin.

- Tikkurila palvelee kuluttajia ja ammattilaisia, tarkkaan valikoidut teolliset toimijat mukaan lukien

- Tikkurila toimii Pohjoismaissa, Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan ja Keski-Aasian maissa
- Tikkurila panostaa omiin vahvoihin brändeihin ja keskittyy korkeamman laatu- ja hintaluokan maaleihin

Tavoitteenamme on kasvaa kannattavasti. Kasvua haetaan monipuolisesti eri tuoteryhmistä ja maantieteellisiltä alueilta. Kasvun painopiste on vahvojen brändien avulla tapahtuvassa orgaanisessa kasvussa. Lisäksi harkitsemme kohdennettuja yritysostoja ja yhteistyöjärjestelyjä. Käyttäjäkokemuksen parantaminen ohjaa vahvasti kaikkea toimintaamme. Pyrimme vahvistamaan markkinaosuusiamme maaliliiketoiminnassa nykyisillä markkinoillamme ja kasvamaan etenkin niillä markkinoilla, joilla meillä on vielä alhainen markkinaosuus. Lyhyellä aikavälillä kypsien markkinoiden merkitys korostuu, kun taas pitkällä aikavälillä Tikkurilan kasvusta merkit-

tävän osuuden odotetaan tulevan kehittyviltä markkinoilta, kuten Venäjältä. Harkitsemme myös laajentumista nykyistä tuotevalikoimamme täydentäviin tuotekategorioidiin.

Volatiilissa markkinassa tuotannon joustavuus on tärkeää sekä asia-

kaspalvelun että kannattavuuden näkökulmasta. Korkean palveluasteen ja tehokkaan tuotannon yhdistäminen on tuotannon tärkein tavoite. Joustavan tuotannon lisäksi tehokkuutta haetaan myös muiden konsernin sisäisten toimien, kuten raaka-aineiden, kaavojen, tuotteiden ja pakkausten harmonisoinnin kautta.

Kestävä kehitys

ASIAKKAAMME ovat suojanneet tuotteillamme erilaisia pintoja ja kaunistaneet tiloja jo yli 150 vuotta. Kehitämme ja tuotamme korkealaatuisia ja helppokäyttöisiä pintakäsittelyratkaisuja, jotka tuovat asiakkaillemme lisäarvoa läpi koko tuotteen elinkaaren. Jo vuosikymmenten ajan toimintamme periaatteina ovat olleet laatu, kestävyys ja turvallisuus sekä asiakkaidemme auttaminen onnistuneeseen lopputulokseen.

Tikkurilan päivitetty yritysvaluuohjelma "A Colorful Tomorrow" luo viitekehyksen Tikkurilan kestävän ja vastuullisen liiketoiminnan kehittämiseen. Vastuullisuusyön painopistealueita ovat käyttäjäkokemus, resurssit ja ihmiset.

Asiakkaiden kasvanut ympäristötietoisuus ja maalien koostumusta ja turvallisuutta koskeva muuttuva lainsäädäntö ovat vaikuttaneet sii-

hen, että ympäristön- ja terveyden kannalta turvalliset tuotteet kiinnostavat yhä enemmän. Ohjaamme asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja ja opastamme heitä maalin valintaan, käyttöön ja hävitykseen liittyvissä asioissa. Laadukkaalla ja oikein valitulla maalilla voidaan ratkaisevasti pidentää pinnan käyttöikä ja vähentää ympäristövaikutusta.

Edistämme kestävä kauneutta hyödyntäen kestävästi luonnon ja yhteiskunnan rajallisia resursseja. Tavoitteenamme on jatkuvasti pienentää oman toimintamme ja tuotteidemme ympäristövaikutuksia muun muassa kehittämällä tuotteita, joilla saavutetaan mahdollisimman pitkä kestoikä ja pitkät huoltomaalausvälit. Tuotteidemme ympäristö- ja muut vastuullisuusvaikutukset otetaan huomioon koko elinkaaren ajalta – raaka-ainevalinnoista ja tuotteiden valmistuksesta tuotteiden käyttöön ja jätteiden käsittelyyn.

Vuosi 2015 lyhyesti

MARKKINAOLOSUHTEET olivat kahtiajakoiset Tikkurilan toiminta-alueella vuonna 2015. Suurista markkinoistamme Ruotsin ja Puolan taloudet kasvoivat vakaasti. Venäjällä tilanne jatkui poikkeuksellisen vaikeana. Myös Suomessa taloustilanne oli heikko.

Tikkurilan liikevaihto laski lähinnä heikkojen valuuttojen johdosta. Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä pieneni, mutta suhteellinen kannattavuus säilyi vertailukauden tasolla.

SBU Westin liikevaihto kasvoi vertailukaudesta ja kannattavuus parani. SBU Eastin liikevaihto laski selvästi vertailukaudesta etenkin heikkojen valuuttojen mutta myös pienempien myyntivolyymien johdosta. Liikevoitto heikkeni vertailukaudesta. SBU Eastin kannattavuutta painoivat painoivat liikevaihdon lasku ja heikot valuutat, jotka vaikuttivat Venäjälle vietävien raaka-aineiden ja maalien ostohintoihin.

Tutkimus, tuotekehitys ja innovaatiot -toiminnan (RDI) painopiste oli uusien toiminnallisuuden kehittämisessä, tuotelanseerauksissa, tuoteturvallisuusasioissa, tuotteiden ympäristömyötäisyydessä, kaavojen ja raaka-aineportfolion harmonisoinnissa, kustannussäästöissä sekä mahdollisten ulkopuolisten kumppanien kartoittamisessa. Keskeisessä roolissa oli myös raaka-aineiden saatavuuden varmistaminen ja toiminnan jatkuvuuden takaavat toimet geopolittisesti epävakailta markkina-alueilla.

Tikkurilan tuotteiden laatu sai jälleen tunnustusta ulkopuolisissa testeissä. Kuluttajatuotteet pärjäsivät erinomaisesti puu-ulkotuotteiden testeissä Ruotsissa, mikä vauhditti ulkotuotteidemme myyntiä. Puuteollisuudelle tarkoitetusta Pinja Protect S:stä tuli maailman ensimmäinen puuteollisuustuote, joka täyttää Joutsenmerkin vaatimukset. Lanseerasimme myös sekä yritystojen kautta hankittuja että itse kehitettyjä funktionaalisia tuotteita, kuten antibakteerisen Argentum 20 -sisäseinämaalain. Metalliteollisuudelle esittelimme muun muassa metallipintojen Fontefire ST 60 -palonsuojamaalin ja kuitusementtilävyteollisuudelle FonteFacade-pinoitejärjestelmän.

Myynti- ja markkinointipanostuksia jatkettiin voimallisesti. Haastavilla markkinoilla Venäjällä ja Suomessa keskityttiin vuoden aikana taktisiin toimenpiteisiin ja myymälätason myynninedistämiseen, Ruotsissa brändien positioinnin vahvistamiseen ja Puolassa erityisesti premium-brändien tunnettuuden lisäämiseen ja myymäläesillepanon kehittämiseen.

Tikkurilan yritysvastuuohjelma päivitettiin vuoden aikana. A Colorful Tomorrow -ohjelma luo viitekehyksen Tikkurilassa tehtävään keskeiseen ja vastuulliseen liiketoiminnan kehittämiseen. Vastuullisuustyömme painopistealueet seuraaville vuosille ovat käyttäjäkokeemus, resurssit ja ihmiset. Kullekin painopistealueelle on määritelty osa-alueita ja toimenpiteitä, joita tullaan toteuttamaan Tikkurilan eri maissa ja toiminnoissa soveltuvin osin.

Avainluvut

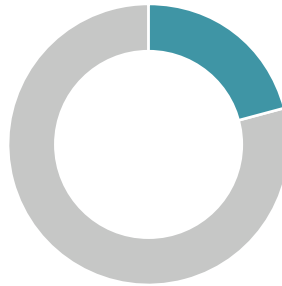
Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	584,1	618,4
Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	58,9	64,2
Liikevoitto-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	10,1 %	10,4 %
Liikevoitto (EBIT)	61,7	63,7
Liikevoitto-% (EBIT-%)	10,6 %	10,3 %
Tulos ennen veroja	52,8	63,3
Tilikauden tulos	41,5	48,3
Tulos per osake, euroa	0,94	1,10
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %, rullaava	22,2 %	22,9 %
Rahavirta investointien jälkeen	32,6	49,9
Korollinen nettovelka kauden lopussa	46,2	47,4
Nettovelkaantumisasaste, %	23,7 %	24,6 %
Omavaraisuusaste, %	51,1 %	49,5 %
Henkilöstö kauden lopussa	3 100	3 142
Tapaturmataajuus (LTA)	1,9	2,9
Vesiohenteisten tuotteiden osuus tuotannosta	73,5	72,0

Liikevaihto segmenteittäin

■ East 32%
■ West 68%

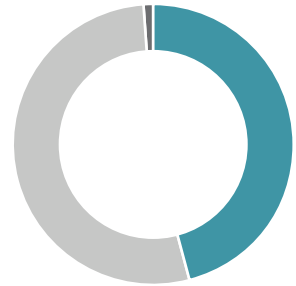
Liikevoitto* segmenteittäin

■ East 21%
■ West 79%

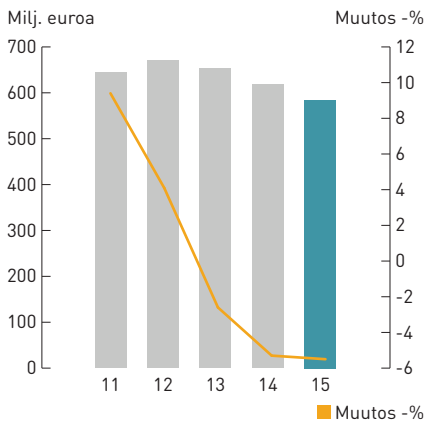
*ilman kertaluonteisia ja konsernierä

Henkilöstö segmenteittäin Vuoden lopussa, %

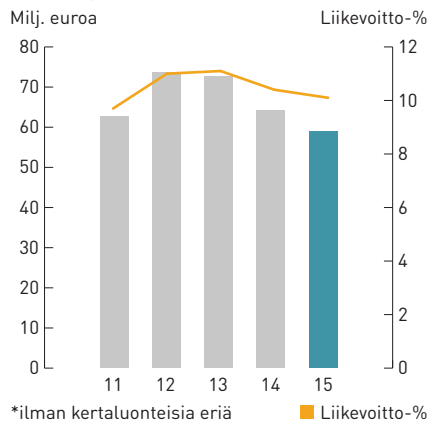

■ East 46%
■ West 53%
■ Konsernitoiminnot 1%

Liikevaihto

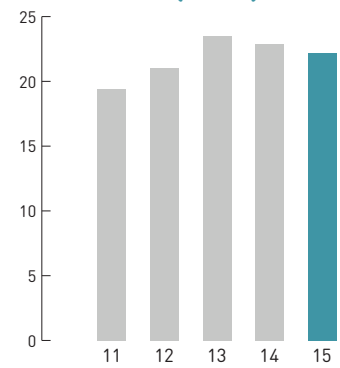

Operatiivinen liikevoitto*

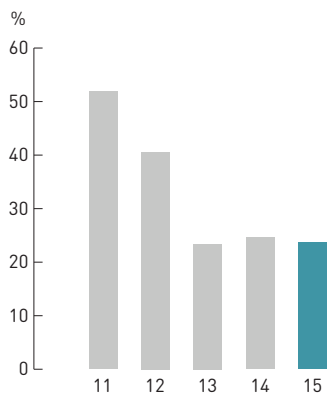

*ilman kertaluonteisia eriä

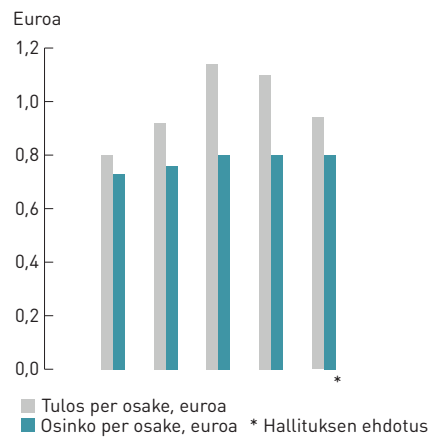
Sidotun pääoman tuotto-% (ROCE)

Nettovelkaantumisaste

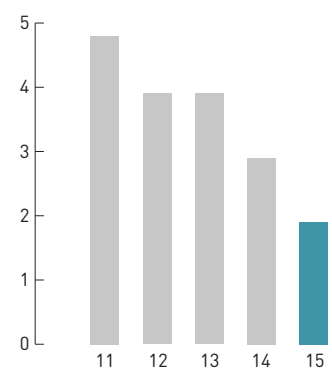

Osinko

■ Tulos per osake, euroa
■ Osinko per osake, euroa * Hallituksen ehdotus

Työtaturmat (LTA) Miljoonaa työtuntia kohti

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2015 oli kahtiajakoinen. Etenimme vakaasti lännessä, mutta idän vaikea markkinatilanne ja valuuttojen edelleen heikkeneminen johtivat liikevaihdon lievään laskuun. Sopeutimme ja virtaviivaistimme toimintatapojamme monella rintamalla mahdollistaaksemme merkittävät panostukset asiakaskokemuksen vahvistamiseen. Tuote- ja palvelukehityksestä sekä myynti- ja markkinointiaktiiviteeteistä emme tinkineet yhtään.

VIIME VUOSIEN markkinaturbulenssi on muuttanut maantieteellistä jalanjälkeämme. Venäjän painoarvo konsernimme liikevaihdosta on laskenut muutaman vuoden takaisesta yli 30 prosentista viime vuoden reiluun 20 prosenttiin. Raju markkinamuutos on edellyttänyt meiltä nopeaa toiminnan sopeuttamista ja uudelleensuuntaamista kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi. Idän kasvutarinamme muuttui lyhyessä ajassa vakaaksi länsitarinaksi – ainakin toistaiseksi. Läntinen toiminta-alueemme toi viime vuonna yli kaksi kolmasosaa liikevaihdostamme ja suurimman osan tuloksestamme. Lännessä menestyivät hyvin muun muassa Ruotsi ja Puola, joista ensin mainittu nousi suurimmaksi yksittäiseksi markkinaksemme yli neljänneksen liikevaihto-osuudella.

Tikkurilan ehdoton vahvuus onkin paitsi tasapainoinen markkinaläsnäolo myös toiminnan sopeuttamiskyky ja siten tasaisen vahvan kannattavuuden ylläpitokyky taloussyörien yli. Viime vuosien suhteellinen kannattavuutemme on säilynyt vakaana ja varsin hyvällä tasolla 10-11 prosentissa.

Pitkällä aikavälillä uskomme edelleen lujasti myös itään ja sen kasvumahdollisuuksiin. Siitä todisteena ovat merkittävät panostuksemme toimintamme kehittämiseen ja markkina-asemamme vahvistamiseen Venäjällä ja sen lähialueilla. Kustannustasomme hallitsemiseksi aiomme lisätä paikallista valmistusta ja raaka-ainehankintaa Venäjällä.

Kestävän kasvun ja kehityksen edellytyksenä on ympäristöön, talouteen ja yhteiskuntaan liittyvien näkökohtien huomioiminen niin päivittäisessä työssä kuin strategisessa liiketoiminnan kehittämisessä. Toimintamme kulmakiviä ovat laatu, kestävyys ja turvallisuus sekä asiakkaidemme auttaminen onnistuneeseen lopputulokseen. Päivitimme vuoden 2015 aikana yritysvaluuttajohjelmamme, joka luo viitekehysten meillä Tikkurilassa tehtävään kestävään ja vastuulliseen liiketoimintaan.

Yksi merkittävä globaali haaste on ilmastomuutos ja sen tuomat vaikutukset niin ympäristöön kuin yhteiskuntaan. Energiatehokkuuden ja puhtaan ilman merkittävyys kasvaa entisestään. Pyrimme aidosti parantamaan elinympäristöämme ja tarjoamaan asiakkaillemme ratkaisuja muun muassa energiaterohkkuuteen ja rakennusteknisiin ongelmiin. Tulemme jatkossa panostamaan entistä enemmän funktionaalisiin tuotteisiin.

Menestyksemme perustana on innostunut ja motivoitunut henkilöstö. Tuemme heidän hyvinvointiaan ja tarjoamme heille turvallisen työpaikan. Vuonna 2015 konsernin tapaturmataajuus (LTA) oli historian alhaisin, mikä osoittaa koko Tikkurilan henkilöstön voimakasta sitoutumista turvallisuuden edistämiseen.

“Tikkurilan ehdoton vahvuus on paitsi tasapainoinen markkinaläsnäolo myös toiminnan sopeuttamiskyky.”

Takanamme on haasteellinen vuosi. Henkilöstömme on tehnyt erittäin ansioitunutta työtä vaikeissa olosuhteissa. Siitä kuuluu heille suuri kiitos! Haluan lisäksi kiittää asiakkaitamme, yhteistyökumppaneitamme ja omistajiamme meitä kohtaan osoitetusta luottamuksesta.

Erkki Järvinen
Toimitusjohtaja

Strategian edistäminen

Tavoitteenamme on kasvaa kannattavasti. Kasvua haetaan monipuolisesti eri tuoteryhmistä ja maantieteellisiltä alueilta. Kasvun painopiste on vahvojen brändien avulla tapahtuvassa orgaanisessa kasvussa. Käyttäjäkokemuksen parantaminen ohjaa vahvasti kaikkea toimintaamme. Seuraavassa kuvaamme strategisten hankkeiden etenemistä vuoden 2015 aikana.

Kasvuhankkeet

Liiketoimintamme kasvoi Kiinassa merkittävästi. Laajensimme Tikkurilan brändien eksklusiivisten myymälöiden verkostoa sadalla uudella myyntipisteellä. Kolmannen osapuolen operoimia Tikkurila-kauppoja on Kiinassa vuoden 2015 lopussa noin 350 kappaletta. Myös tuotetarjontaa kasvatettiin edellisvuodesta. Kiinassa Tikkurilan keskeisiä vahvuuksia ovat pohjoismainen korkea laatu ja tuoteturvallisuus, joita todentavat pakkausten allergia- ja astma- sekä ympäristömerkit.

Tikkurila laajensi tuotantoverkostoaan avaamalla uuden tuotantoyksikön Almatyssa Kazakstanissa. Yksikkö valmistaa rajattua valikoimaa vesiohenteisia kauppa- ja rakennusmaaleja paikallisten markkinoiden tarpeisiin, ja se on Tikkurilan kehittämän uudelleenlaisen tuotantokonseptin pilottihanke. Konsepti mahdollistaa tuotannon käynnistämisen uudella markkinalla nopeassa aikataulussa, ja sille on ominaista verrattain pieni ja joustava yksikkökoko.

Käynnistimme vuoden 2015 alussa kehitysohjelman, jonka avulla pyrimme kasvattamaan ammattilais- ja teollisuusliiketoimintaamme merkittävästi tulevina vuosina. Kasvua haetaan etenkin funktionaa-

lisista tuotteista, teollisuudesta, rakennusmaaleista sekä palveluliiketoiminnasta. Ammattilaispuolen merkittäviin lanseerauksiin kuuluivat funktionaaliset Drytech-tuotteet, Tikkurila ClimateCooler sekä FonteFacade-pinnoitejärjestelmä kuitusementtilevyteollisuudelle. Vuoden aikana kehitimme myös Pro Club -konseptin, joka otetaan käyttöön Suomessa vuoden 2016 alussa.

Jatkoimme vuoden 2014 yritysostojen hyödyntämistä. Ostettujen yritysten kautta laajensimme funktionaalisten tuotteiden valikoimaa muun muassa energiansäästöön ja kosteudenestoon. Vuoden 2015 aikana keskityttiin uusiin tuotteisiin liittyviin sisäisiin koulutuksiin, tuotteiden jatkotestauksiin ja uudelleenbrändäykseen. Lisäksi Tikkurila esitteli markkinoille uusia funktionaalisia tuotteita, kuten Argentum 20 -erikoispintamaalin vaatavien kohteiden hygienian hallinnan avuksi ja Fontefire ST 60 -palonsuojamaalin metallipintojen teolliseen käsittelyyn.

Funktionaaliset tuotteet ovat avainasemassa myös liiketoimintamahdollisuuksien avaamisessa uusilla markkinoilla. Osallistuimme vuoden aikana muun muassa Lähi-idän suurimpaan rakennusalan tapah-

tumaan Dubaissa. Lähi-idästä haetaan markkinoita muun muassa ilmastonin tarvetta vähentävällä Tikkurila ClimateCooler -energian- säästöratkaisulle ja muille erikoistuotteille.

Muu orgaaninen kasvu

Suurimpien markkinoidemme kehitys oli kahtiajakoista. Ruotsin ja Puolan kohtuullisen vahva talouskehitys tuki liiketoimintamme kehittymistä. Panostuksiemme seurauksena kasvatimme markkinaosuuttamme molemmissa maissa. Suomen haastava taloustilanne heijastui myös maalinkysyntään, joka kuitenkin säilyi lähellä vertailukauden tasoa. Venäjällä tilanne vaikeutui edelleen vuoden aikana alhaisen öljynhinnan ja heikon ruplan seurauksena. Vertailukelpoisin valuutoin Venäjän liikevaihto säilyi vertailukauden tasolla, mutta heikko valuutta laski liikevaihtoa noin neljänneksellä.

Yritysostot tai muut yhteistyöjärjestelyt

Tikkurilan kriteerit täyttäviä merkittäviä yritysostokohteita ei ole toistaiseksi löytynyt nykyisessä toimintaympäristössä. Viimeisimmät yritysostot Tikkurila teki vuonna 2014.

Joustavuuden lisääminen

Sopeutimme Suomen henkilöstön määrää Venäjän ja Suomen nykyisen toimintavolyymin mukaiselle tasolle. Lisäksi uudelleenjärjestelyillä parannettiin toiminnan joustavuutta toimintamme voimakas kausiluontoisuus huomioiden.

Venäjällä sopeutimme tuotantohenkilöstön määrää nykyisen toimintavolyymin mukaiselle tasolle. Venäjällä on viime vuosien aikana viety lävitse merkittävä rakenteellinen muutos, jossa toiminnan painopistettä on siirretty kaupalliseen ja tuotekehitysosaamiseen. Samalla tuotannollista ja hallinnollista henkilökuntaa on vähennetty.

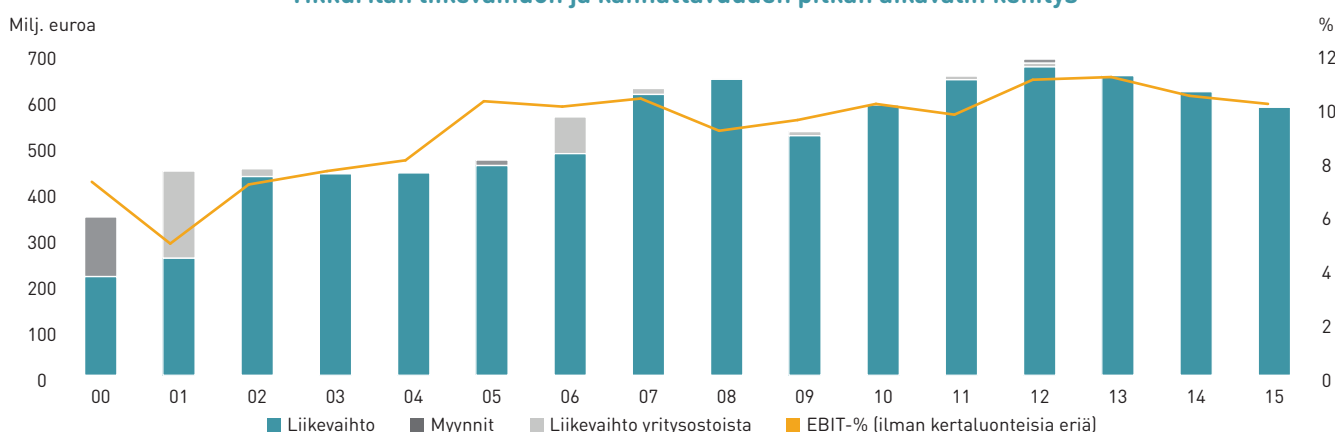
Ruotsissa toteutettiin tehokkuutta parantavia toimenpiteitä Nykvarnin-tehtaan varastotoiminnassa. Lisäksi käynnistimme suunnitelmat Flenissä sijaitsevan pienen tuotantolaitoksen toiminnan siirtämiseksi konsernin muihin tuotantoyksiköihin.

Puolassa paransimme jakeluportaan läpinäkyvyyttä. Toimintajärjestelmien integrointi mahdollistaa paremman jälleenmyyjien varastotasojen ja myynnin kehittymisen seurannan. Lisäksi keskitimme Puolan varastotoiminnan tuotantolaitoksen välittömään yhteyteen.

Raaka-ainekorin ja tuotevalikoiman harmonisointia jatkettiin. Ensimmäisessä vaiheessa yhteistä raaka-ainekoria rakennetaan sisäseinä- ja -kattotuotteiden osalta Suomeen, Viroon, Puolaan ja Ruotsiin.

Laajensimme Lean-koulutusta uusiin maihin, kuten Saksaan ja Kazakstaniin. Tuotannon ja lähetystoiminnan virheettömyys kehittyi myönteisesti ja markkinoiden volatiliiteetista huolimatta palvelutasomme säilyi erinomaisena. Varaston kierto hidastui lähinnä Venäjän mahdollisiin sanktioihin varautumisen seurauksena.

Tikkurilan liikevaihdon ja kannattavuuden pitkän aikavälin kehitys

Tikkurila-konserni tilinpäätös 2015

SISÄLTÖ

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	12	EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)	82
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	19	EMOYHTIÖN TASE (FAS)	83
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	20	EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)	84
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)	21	EMOYHTIÖN LIITETIEDOT	85-96
KONSERNIN TASE (IFRS)	22	1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	85
KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)	23	2. Liikevaihto	86
LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	24	3. Liiketoiminnan muut tuotot	86
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	25-81	4. Kulut	86
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	25	5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	86
2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot	33	6. Tilintarkastajan palkkiot	88
3. Segmentti-informaatio	35	7. Poistot ja arvonalentumiset	88
4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	36	8. Rahoitustuotot ja -kulut	89
5. Hankittujen ja myytyjen liiketoimintojen rahavirtavaikutus	39	9. Tilinpäätössiirtojen muutos	90
6. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	40	10. Välittömät verot	90
7. Liiketoiminnan muut tuotot	40	11. Pysyvät vastaavat	90
8. Työsuhde-etuudet	40	12. Vaihto-omaisuus	92
9. Poistot ja arvonalentumiset	41	13. Saamiset	92
10. Liiketoiminnan muut kulut	41	14. Oma pääoma	93
11. Tutkimus- ja kehittämismenot	42	15. Tilinpäätössiirtojen kertymä	94
12. Rahoitustuotot ja -kulut	42	16. Pakolliset varaukset	94
13. Tuloverot	43	17. Vieras pääoma	94
14. Osakekohtainen tulos	44	18. Vakuudet ja vastuusitoumukset	96
15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	45	19. Johdannaissopimukset	96
16. Aineettomat hyödykkeet	46	OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	97
17. Arvonalentumistestit	47	HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN	
18. Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	49	VAROJEN KÄYTÖSTÄ	100
19. Vaihto-omaisuus	50	TILINTARKASTUSKERTOMUS	101
20. Myytävissä olevat rahoitusvarat	51		
21. Pitkäaikaiset saamiset	51		
22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset	52		
23. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	52		
24. Rahavarat	52		
25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	53		
26. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	54		
27. Pitkäaikaiset korolliset velat	56		
28. Lyhytaikaiset korolliset velat	57		
29. Ostovelat ja muut korottomat velat	57		
30. Eläkeveloitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	58		
31. Varaukset	61		
32. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin	63		
33. Johdannaissopimukset	65		
34. Rahoitusriskien hallinta	67		
35. Muut vuokrasopimukset	73		
36. Vastuusitoumukset	73		
37. Osakeperusteiset maksut	74		
38. Lähipiiri	77		
39. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet	79		
40. Konsernirakenteen muutokset	81		
41. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	81		

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2015

MARKKINAKATSAUS

Markkinaolosuhteet olivat kahtiajakoiset Tikkurilan toiminta-alueella. Suurista markkinoitamme Ruotsin ja Puolan taloudet kasvoivat vakaasti. Venäjällä tilanne jatkui poikkeuksellisen vaikeana. Myös Suomessa taloustilanne oli heikko.

Venäjällä markkinatilanne jatkui vaikeana läpi vuoden. Jo valmiiksi alhaisella tasolla ollut raakaöljyn hinta laski entisestään vuoden lopussa, mikä johti Venäjän ruplan heikentymiseen entisestään. Inflaatio oli korkealla tasolla ja yksityinen kulutus supistui selvästi kuluttajien heikentyneen ostovoiman ja alhaisen luottamuksen johdosta. Myös rakennusmateriaalien ja -tarvikkeiden kysyntä laski vuodentakaisesta. Maalimarkkinoilla kilpailu jatkui kireänä ja alueelliset hintakampanjat yleistyivät. Alhainen ostovoima johti alempien laatu- ja hintaluokkien maalien suhteellisen kysynnän kasvuun. Johdon arvion mukaan Tikkurila kasvatti markkinaosuuttaan kauppa- ja rakennusmaalien premium-segmentissä ja näin ollen arvomääräistä kokonaismarkkinaosuuttaan.

Ruotsin talous kasvoi vahvasti vuoden aikana. Luottamus talouden kehitykseen on vahvaa kaikilla sektoreilla. Maalimarkkinoiden kasvu oli vaisua alkuvuoden aikana, mutta kysyntä piristyi selvästi syksyllä hyvien ulkomaalaussäiden ja yleisen taloustilanteen johdosta. Kilpailutilanne oli haastava ja ns. big box -myymälät kasvattivat osuuttaan maalimyynnistä. Johdon arvion mukaan Tikkurila vahvisti hieman markkinaosuuttaan kauppa- ja rakennusmaaleissa (arvomääräinen markkinaosuus vuonna 2014: noin 37 prosenttia).

Suomessa taloustilanne oli haastava. Selvästi pitkäaikaisen keskiarvon alapuolella oleva kuluttajaluottamus, heikko rakentamisen ja asutokaupan aktiviteetti sekä alhainen investointitaso heikensivät hieman kuluttaja- ja teollisuustuotteiden myyntiä. Tikkurilan rakentamisen ja remontoinnin ammattilaisille suunnattujen tuotteiden myynti kehittyi kuitenkin suotuisasti. Tikkurilan arvion mukaan kauppa- ja rakennusmaalien markkinaosuus ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden aikana (arvomääräinen markkinaosuus vuonna

2014: yli 50 prosenttia).

Puolan vahva talouskasvu jatkui viime vuonna lähinnä yksityisen kysynnän, mutta myös viennin kasvun johdosta. Puolan epävarma poliittinen tilanne ja ulkoiset epävarmuustekijät, kuten raaka-ainehintojen lasku, heikensivät kuitenkin yleistä talouden ilmapiiriä. Erityisesti kuluttajien epävarmuus lisääntyi loppuvuonna. Monet kilpailijat suuntasivat jakelijoille aggressiivisia hintakampanjoita. Hintakilpailu oli kovaa myös teollisuustuotteissa. Tikkurilan markkinaosuus kauppa- ja rakennusmaaleissa vahvistui noin 16 prosenttiin (volyymimääräinen markkinaosuus vuonna 2014: noin 15 prosenttia).

Tikkurilan keskeisistä valuutoista Venäjän rupla oli katsauskaudella selvästi heikompi kuin vuotta aiemmin. Myös Ruotsin kruunu oli hieman heikommalla tasolla. Puolan zlotyn kurssi oli lähellä vertailukauden tasoa.

Raaka-aineiden hinnat olivat kokonaisuutena lähellä vertailukauden tasoa, vaikka yksittäisten raaka-aineiden hintakehityksissä oli eroja.

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2015

Alla on esitetty tammi-joulukuun segmenttikohtainen liikevaihto ja -voitto.

Tammi-joulukuu Milj. euroa	Liikevaihto 1-12/2015	1-12/2014	Liiketulos (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä 1-12/2015	1-12/2014
SBU West	395,3	382,5	50,5	45,8
SBU East	188,9	236,0	13,4	21,3
Konserni yhteinen ja eliminoinnit	-0,1	0,0	-5,0	-2,9
Konserni yhteensä	584,1	618,4	58,9	64,2

Tikkurila-konsernin vuoden 2015 liikevaihto laski 6 prosenttia. Valuuttakurssimuutokset pienensivät liikevaihtoa 9 prosenttia etenkin Venäjän ruplan mutta myös Ruotsin kruunun heikkenemisen johdosta. Pienemmät myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 2 prosenttia. Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin muutokset kasvattivat liikevaihtoa 4 prosenttia. Yritysosot kasvattivat liikevaihtoa 2 prosenttia.

Liikevoitto (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä oli 58,9 (64,2) miljoonaa euroa, mikä vastaa 10,1 (10,4) prosenttia liikevaihdosta.

Liikevoitto (EBIT) oli 61,7 (63,7) miljoonaa euroa, mikä vastaa 10,6 (10,3) prosenttia liikevaihdosta. Liikevaihdon lasku heikensi kannattavuutta. Kulujenhallinta oli tarkkaa. Myynti- ja markkinointipanostuksia jatkettiin kuitenkin voimallisesti, ja niiden suhteellinen osuus liikevaihdosta nousi. Raaka-aineiden hinnat olivat hieman vertailukautta korkeammat valuuttakurssien epäsuotuisasta kehityksestä johtuen.

Tammi-joulukuun 2015 nettorahoituskulut olivat -9,3 (-0,8) miljoonaa euroa. Nettorahoi-

tuskulujen kasvu edellisestä tilikaudesta johtui erityisesti Venäjän ruplaan liittyvistä valuuttakurssieroista. Tulos ennen veroja oli 52,8 (63,3) miljoonaa euroa. Verot olivat yhteensä 11,3 (15,0) miljoonaa euroa, mikä vastaa 21,4 (23,7) prosentin efektiivistä veroastetta. Tilikauden osakekohtainen tulos oli 0,94 (1,10) euroa.

Taloudellista kehitystä kuvaavat sekä osakekohtaiset tunnusluvut tilikaudelta 2015 sekä tilikausilta 2014 ja 2013 on annettu konsernitiilinpäätöksen sivuilla 19-20.

TALOUDELLINEN KEHITYS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

SBU WEST

Milj. euroa	1-12/2015	1-12/2014	Muutos-%
Liikevaihto	395,3	382,5	3,3 %
Liiketulos (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	50,5	45,8	10,2 %
Liiketulos-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	12,8 %	12,0 %	
Liiketulos (EBIT)	53,2	47,5	12,2 %
Liiketulos-% (EBIT-%)	13,5 %	12,4 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	15,8	10,8	47,4 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2015

SBU Westin koko vuoden liikevaihto kasvoi 3 prosenttia vertailukaudesta. Korkeammat myyntivolyymit kasvattivat liikevaihtoa 3 prosenttia Ruotsin, Puolan ja Baltian maiden hyvän kehityksen johdosta. Valuuttakurssimuutokset, lähinnä Ruotsin kruunun heikkeneminen, laskivat liikevaihtoa 2 prosenttia. Yrityssotot kasvattivat liikevaihtoa 3 prosenttia. Ruotsin

liikevaihto kasvoi 151,7 (143,6) miljoonaan euroon, Suomen liikevaihto laski 98,1 (101,3) miljoonaan euroon ja Puolan liikevaihto kasvoi 68,4 (63,9) miljoonaan euroon.

Koko vuoden kannattavuus parani. Liikevaihdon kasvulla oli myönteinen vaikutus kannattavuuteen. Tuotannon tehokkuus parani ja kulujenhallinta oli tarkkaa. Myyntiin ja markkinointiin panostettiin hieman vertailukautta

enemmän. Katsauskauden kertaluonteiset tuotot olivat 2,8 miljoonaa euroa netto, ja ne liittyivät myytävissä olevien rahoitusvarojen luovutusvoittoon Suomessa, henkilökunnan työsuhteen kestoon perustuvien henkilöstöetuisuuksien muuttamiseen sekä uudelleenjärjestelyjen kuluihin Ruotsissa ja Suomessa.

SBU EAST

Milj. euroa	1-12/2015	1-12/2014	Muutos-%
Liikevaihto	188,9	236,0	-19,9 %
Liiketulos (EBIT) ilman kertaluonteisia eriä	13,4	21,3	-37,0 %
Liiketulos-% (EBIT-%) ilman kertaluonteisia eriä	7,1 %	9,0 %	
Liiketulos (EBIT)	13,6	19,2	-29,2 %
Liiketulos-% (EBIT-%)	7,2 %	8,1 %	
Investoinnit ilman yritysostoja	5,1	6,6	-22,1 %

TALOUDELLINEN KEHITYS VUONNA 2015

SBU Eastin koko vuoden liikevaihto laski 20 prosenttia vertailukaudesta. Valuuttakurssimuutokset pienensivät liikevaihtoa 22 prosenttia etenkin heikon Venäjän ruplan johdosta. Alhaisemmat myyntivolyymit laskivat liikevaihtoa 11 prosenttia. Volyymeja painoi Venäjän ja sen lähialueiden heikko kehitys. Kiinan myyntivolyymit kasvoivat voimakkaasti vuoden takaisesta. Venäjällä tehdyt myyntihintojen korotukset, joilla kompensoitiin ruplan heikkenemisen vaikutuksia, ja myyntimixin muutokset kasvattivat SBU Eastin liikevaihtoa 12 prosenttia. Yrityssotot kasvattivat liikevaihtoa prosentin. Venäjän liikevaihto laski 128,4 (175,7) miljoonaan euroon.

Koko vuoden liikevoitto heikkeni vertailukaudesta. Kannattavuutta painoivat liikevaihdon lasku ja heikot valuutat, jotka vaikuttivat Venäjälle vietävien raaka-aineiden ja maalien ostohintoihin.

RAHAVIRTA, RAHOITUS JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät katsauskaudella hyvänä.

Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli yhteensä 48,5 (75,9) miljoonaa euroa. Rahavirtaa heikensi liiketoiminnan alhaisempi kannattavuus ja nettokäyttöpääoman muutokset. Tilinpäätöshetkellä myyntisaamiset olivat

myynnin ajoituseroista johtuen edellisvuotta korkeammalla tasolla. Lisäksi palveluasteen turvaamiseksi varastotasoja on tietoisesti nostettu joillakin markkina-alueilla. Katsauskauden lopussa nettokäyttöpääoman määrä oli 78,9 (73,1) miljoonaa euroa. Investointien nettorahavirta oli yhteensä -15,8 (-26,1) miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon yritys Hankintojen sekä liiketoimintojen myyntien vaikutukset. Rahavirta investointien jälkeen oli katsauskauden lopussa yhteensä 32,6 (49,9) miljoonaa euroa.

Korollisten velkojen määrä oli 63,0 (73,1) miljoonaa euroa katsauskauden lopussa, ja nettovelka oli 46,2 (47,4) miljoonaa euroa. Rahavarat olivat katsauskauden päättyessä 16,8 (25,8) miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset korolliset velat olivat yhteensä 12,8 (12,8) miljoonaa euroa, sisältäen liikkeeseen lasketut yritystodistukset, joiden nimellisarvo oli yhteensä 10,0 (10,0) miljoonaa euroa. Vastaavasti pitkäaikaisia korollisia velkoja oli yhteensä 50,2 (60,3) miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa konsernilla oli yhteensä 111,1 (155,7) miljoonaa euroa myönnettyjä nostamattomia lainoja tai luottolimiittejä.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 9,3 (0,8) miljoonaa euroa, josta korkokuluja oli 0,9 (1,0) miljoonaa ja muita rahoituskuluja 0,5 (4,0) miljoonaa. Katsauskauden korollisten velkojen pääomapainotettu keskimääräinen korko oli 1,2 (1,6) prosenttia. Realisoituneiden ja realisoitumattomien valuuttakurssierojen

vaikutus nettorahoitustuottoihin oli yhteensä -7,9 (4,2) miljoonaa euroa nettotulosta heikentävä. Merkittävin heikennys konsernin valuuttakurssieroihin tuli ruplamääräisten erien kautta. Tilikauden 2014 lopussa yhtiön hallitus päätti muuttaa valuuttakurssiriskien hallintaa siten, että yhtiö ei tilikauden 2015 alusta alkaen enää tee valuuttatermiinejä tai sovelta muita rahoitusinstrumentteja riskien suojaamiseksi, vaan valuuttakurssiriskien hallinnassa käytetään soveltuvin osin operatiivisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen valuuttajakauman yhteensovittamista. Katsauskauden lopussa Tikkurilalla ei ollut avoimia valuuttatermiinisopimuksia. Vertailukaudella avoimien valuuttatermiinien nimellisarvo oli 27,8 miljoonaa euroa ja markkina-arvo 3,2 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 51,1 (49,5) prosenttia, ja nettovelkaantunisuusaste oli 23,7 (24,6) prosenttia.

Tikkurila allekirjoitti kesäkuussa 2015 kolmen pankin kanssa 150 miljoonan euron pitkäaikaisen luottolimiitti- ja lainasopimuksen, jolla korvattiin syyskuussa 2011 tehty 180 miljoonan euron lainajärjestely sekä lokakuussa 2011 sovittu 25 miljoonan euron valmiusluottolimiitti. Uusi rahoitussopimus koostuu 100 miljoonan euron viisivuotisesta luottolimiittisopimuksesta ja 50 miljoonan euron pankkilainasta, joka erääntyy tammikuussa 2021. Rahoitussopimus

sisältää yhden taloudellisen kovenantin, joka perustuu Tikkurila-konsernin nettovelkaantumisasteeseen ja jonka mukaisesti nettovelkojen suhde omaan pääomaan saa olla enintään 1,30.

Lokakuussa 2015 Tikkurila Oyj allekirjoitti uuden nimellisarvoltaan 150 miljoonan euron suuruisen yritystodistusohjelman, jonka puitteissa voidaan laskea liikkeelle vakuudettomia alle vuoden pituisia yritystodistuksia. Tämä korvasi aiemman 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman.

INVESTOINNIT

Vuoden 2015 bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 20,9 (17,3) miljoonaa euroa. Katsauskauden investoinnit liittyivät lähinnä tuotannon ja varastoinnin optimointiin sekä uusien IT-sovellusten käyttöönottoon eri puolilla konsernia. Yksi keskeisimpiä käynnissä olevia sovellusinvestointihankkeita on uuden toiminnanohjausjärjestelmän (ERP) käyttöönotto, joka alkaa konsernissa asteittain vuoden 2016 ensimmäisellä vuosipuoliskolla ja mihin liittyvät keskeneräiset hankinnat konsernitaseessa olivat noin 3,4 miljoonaa euroa tilinpäätöshetkellä 31.12.2015.

Konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 17,3 (21,0) miljoonaa euroa vuonna 2015. Konserni tekee arvonalentumistestauksia IAS 36 -standardin mukaisesti.

MYynti JA MARKKINOINTI

Tikkurila investoi vuosittain merkittävästi rahaa ja resursseja tuotteidensa ja palvelujensa markkinointiin ja brändiensä vahvistamiseen. Aktiivista tunnettuuden rakentamista ja käyttäjäkokemuksen parantamista jatkettiin myös vuonna 2015. Tikkurila-konsernin myynti- ja markkinointikulut henkilöstökulut mukaan luettuina olivat yhteensä 92,6 (92,5) miljoonaa euroa vuonna 2015, mikä vastasi 15,8 (15,0) prosenttia liikevaihdosta.

Kansainvälisten brändiensä Tikkurilan ja Beckersin lisäksi Tikkurilalla on useita paikallisia brändejä, joista suurimpia ovat Alcro, Teks ja Vivacolor. Toiminnan painopiste on premium-tuotteissa, mutta tiettyjen markkinoiden kysyntärakenteesta johtuen Tikkurila tarjoaa jonkin verran myös medium- ja economy-segmentin tuotteita. Ulkopuolisten tutkimusten mukaan Tikkurila-konsernin strategiset brändit ovat tunnetuimpia tai tunnetuimpien maali- ja väribrändien joukossa markkina-alueillaan.

Tikkurilan tavoitteena on tarjota paras käyttäjäkokemus. Tikkurila kehittää mahdollisimman laadukkaita, helppokäyttöisiä ja ympäristön kannalta kestäviä tuotteita, kouluttaa sidosryhmiä tuotteidensa kestävään käyttöön sekä panostaa maalin valintaa, myyntiä ja ostamista helpottavien ratkaisujen kehittämiseen. Tikkurila tukee asiakkaitansa maalaamisen kaikissa vaiheissa onnistuneen ja kestävä-

lopputuloksen varmistamiseksi. Tikkurilan palveluvalikoimaan kuuluvat muun muassa väri- ja säilytyspalvelut, maalausneuvonta sekä asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Ammattitaitoinen henkilöstö opastaa asiakkaita tarjoamalla heille neuvoja maalaamiseen, tuotteen ja värin valintaan liittyen. Kaupoissa ja internetsivuilla tarjoamiensa ideoiden ja ohjeiden avulla Tikkurila inspiroi ihmisiä maalaamaan, auttaa heitä oikean tuotteen valinnassa ja ohjaa sen turvallisessa käytössä.

Vuoden merkittäviin tapahtumiin kuuluivat muun muassa myymäläverkoston kasvattaminen 100 myymälällä Kiinassa, Tikkurila-brändin internetsivujen uudistaminen ja pakkaus uudistuksen toteuttaminen eri maissa, uuden Color Up! -värisuunnitteluohjelman lanseeraus, yritysostojen kautta hankittujen funktionaalisten tuotteiden uudelleenbrändäys sekä Alcro-brändin designuudistus Ruotsissa ja Tikkurila Euro-sarjan brändiuudistus Venäjällä.

Haastavilla markkinoilla Venäjällä ja Suomessa keskityttiin vuoden aikana taktisiin toimenpiteisiin ja myymälätason myynninedistämiseen, Ruotsissa brändien positiointiin vahvistamiseen ja Puolassa erityisesti premium-brändien tunnettuuden lisäämiseen ja myymäläesillepanon kehittämiseen.

TUTKIMUS, TUOTEKEHITYS JA INNOVAATIOTOIMINTA

Tikkurilan tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut vuonna 2015 olivat 11,2 (2014: 10,7 ja 2013: 10,5) miljoonaa euroa eli 1,9 (2014: 1,7 ja 2013: 1,6) prosenttia liikevaihdosta. Vuoden 2015 lopussa tuotekehityksen parissa työskenteli 184 (179) henkilöä. Tikkurilan suurimmat tuotekehitysyksiköt sijaitsevat Suomessa, Venäjällä, Puolassa ja Ruotsissa.

Tikkurilan tutkimus, tuotekehitys ja innovaatio toiminta (RDI) vastaa uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomisesta, tuotevalikoiman ylläpidosta ja uudistamisesta sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden tutkimisesta ja käyttöönottamisesta. Asiakkaiden tarpeet, ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat sekä lainsäädäntö ohjaavat tuotekehitystä.

Vuonna 2015 RDI-toiminnan painopiste oli uusien toiminnallisuuksien kehittämisessä, tuotelanseerauksissa, tuoteturvallisuusasioissa, tuotteiden ympäristöyötäisyydessä, kaavojen ja raaka-aineportfolion harmonisoinnissa, kustannusäästöissä sekä mahdollisten ulkopuolisten kumppanien kartoittamisessa. Keskeisessä roolissa oli myös raaka-aineiden saatavuuden varmistaminen ja toiminnan jatkuvuuden takaavat toimet geopolittisesti epävakailta markkina-alueilla sekä tuotannon optimointi eri toimipaikkojen välillä yhteistyössä toimitusketjun kanssa. Venäjän vaikea tilanne johti paikallisen raaka-ainehankinnan ja valmistuksen lisäämiseen.

Tikkurilan tuotteiden laatu sai jälleen tunnustusta ulkopuolisissa testeissä. Kuluttajatuotteet pärjäsivät erinomaisesti puu-ulko- tuotteiden testeissä Ruotsissa, mikä vahditti ulkotuotteidemme myyntiä. Puuteollisuudelle tarkoitettu Pinja Protect S:stä tuli maailman ensimmäinen puuteollisuustuote, joka täyttää Joutsenmerkin vaatimukset. Lanseerasimme myös sekä yritysostojen kautta hankittuja että itse kehitettyjä funktionaalisia tuotteita, kuten antibakteerisen Argentinum 20 -sisäseinämaalain. Metalliteollisuudelle esittelimme muun muassa metallipintojen Fontefire ST 60 -palonsuojamaalin ja kuitusementtilevyteollisuudelle FonteFacade-pinoitejärjestelmän.

YRITYSVASTUU

Tikkurila tarjoaa asiakkailleen korkealaatuisia, helppokäyttöisiä ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Olemme valmistaneet laadukkaita maaleja yli 150 vuotta. Jo vuosikymmenten ajan ovat tuotteidemme ja toimintamme peruserätyyntyneet laatu, kestävyys ja turvallisuus sekä asiakkaidemme auttaminen onnistuneeseen lopputulokseen.

Vastuullisuudella ja kestäväällä kehityksellä on olennainen rooli liiketoimintamme kehittämisessä, kasvutavoitteemme tukemisessa ja markkina-asemamme vahvistamisessa. Pyrimme edistämään kestävä kehitystä ja ottamaan huomioon ympäristöön, talouteen ja yhteiskuntaan liittyvät näkökohdat niin päivittäisessä työssä kuin strategisessa liiketoiminnan kehittämisessä. Haluamme varmistaa, että toimintamme on vastuullista ja että työskentelemme liikekumppaneiden kanssa, jotka jakavat samanlaiset arvot.

Tikkurilan yritys vastuuo hjelma on päivitetty vuoden 2015 aikana. A Colorful Tomorrow -ohjelma luo viitekehityksen Tikkurilassa tehtävään kestävään ja vastuulliseen liiketoiminnan kehittämiseen. Tikkurilan seuraavien vuosien vastuullisuustyön painopistealueita ovat käyttäjäkokemus, resurssit ja ihmiset. Kullekin painopistealueelle on määritelty osa-alueita ja toimenpiteitä, joita tullaan toteuttamaan Tikkurilan eri maissa ja toiminnoissa soveltuvin osin.

Käyttäjäkokemus

Asiakkaiden auttaminen onnistuneeseen ja kestävään lopputulokseen on liiketoimintamme keskeinen tehtävä. Kehitämme ja edistämme ympäristön kannalta kestävien ja turvallisten ratkaisujen käyttöä ja koulutamme asiakkaitamme tuotteidemme käyttöön. Lisäksi tuomme markkinoille maalin valintaa, ostamista ja myyntiä sekä niiden käyttöä helpottavia ratkaisuja.

Teemme aktiivista yhteistyötä liikekumppaneidemme, jälleenmyyjijemme ja asiakkaidemme kanssa parantaaksemme maalaamisen

laatua, tuotteidemme kestäväää käyttöä, tuote- ja käyttäjäturvallisuutta sekä pintakäsittelyn tietoutta. Panostamme yhä enenevässä määrin toimittaja- ja asiakasyhteistyöhön, uusien funktionaalisten ja käyttäjäturvallisten tuotteiden ja pinnan elinkaarta pidentävien ratkaisujen kehittämiseen sekä kierrätyksen ja jätteiden hallintaan.

Resurssit

Edistämme kestäväää kauneutta hyödyntäen kestävästi luonnon ja yhteiskunnan rajallisia resursseja. Tavoitteenamme on jatkuvasti pienentää oman toimintamme ja tuotteidemme ympäristövaikutuksia muun muassa kehittämällä tuotteita, joilla saavutetaan mahdollisimman pitkä kestoikä ja pitkät huoltomaalausvälit. Tuotteidemme ympäristö- ja muut vastuullisuusvaikutukset otetaan huomioon koko elinkaaren ajalta – raaka-ainevalinnoista ja tuotteiden valmistuksesta tuotteiden käyttöön ja jätteiden käsittelyyn. Laatu, terveys, turvallisuus ja toimivuus ohjaavat raaka-ainevalintoja ja tuotekehitystä. Pyrimme myös tehostamaan valmistusprosessiemme resurssitehokkuutta minimoimalla syntyvää hukkaa ja edistämällä jätteiden hyötykäyttöä.

Ihmiset

Olemme kestävään maalaamisen, pintakäsittelyn ja värien käytön edelläkävijöitä ja kannamme roolimme vastuullisesti. Haluamme olla haluttu työnantaja, luotettava veronmaksaja sekä vastuullinen ja aktiivinen naapuri yhteisössä, jossa toimimme. Noudatamme lakeja ja toimimme korkeiden eettisten arvojen ja liiketapaperiaatteidemme sekä kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeuksien ja työelämän normien mukaisesti markkina-alueesta riippumatta. Pyrimme myös varmistamaan, että liikekumppanimme toimivat samoin.

Menestyvä yritys tarvitsee osaavan, tyytyväisen ja motivoituneen henkilöstön. Pidämme huolta henkilöstöstämme, heidän hyvinvoinnistaan, työterveydestään ja -turvallisuudestaan kaikissa toimintamaissamme. Innostamme työntekijöitämme kehittämään taitojaan, osallistumaan ja innovoimaan, ja rohkaisemme heitä vuoropuheluun ja tiiviiseen yhteistyöhön sekä sisäisten että ulkoisten sidosryhmien kanssa.

Tikkurila raportoi edistymisestään vastuullisuusasioissa vuosittain. Tikkurila GRI 2015 -yritysvastuuraportissa kuvataan Tikkurilan toiminnan kannalta keskeisimpiä vastuullisuuden asioita ja raportoidaan edistyminen eri yritysvaluuttojen osalta. Raportti julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Vuoden 2015 raportointi soveltaa kansainvälistä GRI (Global Reporting Initiative) G4 -ohjeistoa.

YMPÄRISTÖ

Tikkurilan tavoitteena on jatkuvasti pienentää oman toimintansa ja tuotteidensa aiheuttamaa ympäristövaikutusta muun muassa kehittämällä tuotteita, joilla saavutetaan mahdollisimman pitkä kestoikä ja pitkät huoltomaalausvälit. Lisäksi edistämme vesiohenteisten tuotteiden käyttöä ja valitsemme ympäristöä vähemmän kuormittavan vaihtoehdon, kun se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. Kehitämme jatkuvasti tuotantoprosessejamme ja tuotantolaitostemme resurssitehokkuutta vähentääksemme tuotannon ympäristövaikutuksia, materiaaliuhkan ja jätteen määrää.

Maalin keskeisimmät elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset syntyvät raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien valmistuksesta, tuotteen valmistuksessa käytettävästä energiasta, valmistuksen aikana syntyvistä päästöistä ja jätteistä sekä raaka-aineiden, pakkausmateriaalien ja tuotteiden kuljetuksesta, maalaustyön ja maalin kuivumisen aikana maalista haihtuvista yhdisteistä (VOC-päästöt) ja maalijätteen hävityksestä. Tuotteen ympäristövaikutuksiin vaikuttaa tuotteen laatu. Mitä paremmat ominaisuudet maalipinnalla saavutetaan, sitä vähemmän huoltotoimenpiteitä tarvitaan ja sitä pidempi on huoltomaalausväli.

Kestävät ratkaisut

Asiakkaiden kasvanut ympäristötietoisuus ja maalien koostumusta ja turvallisuutta koskeva muuttuva lainsäädäntö ovat vaikuttaneet siihen, että ympäristömyötäiset tuotteet kiinnostavat yhä enemmän. Asiakkaat haluavat valita tuotteita, joiden valmistuksella ja käytöllä on mahdollisimman pienet ympäristövaikutukset, ja jotka ovat käyttäjille turvallisia.

Ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavat tuotteet ovat strategiamme keskeinen elementti, ja olemme jo vuosien ajan panostaneet vesiohenteisten tuotteiden kehittämiseen ja niiden käytön edistämiseen. Suurin osa Tikkurilan tuotteista on vesiohenteisia tai liuotteettomia tuotteita. Vuonna 2015 vesiohenteisten tuotteiden osuus tuotannosta oli 73,5 (2014: 72,0) prosenttia.

Vesiohenteinen maali on niin terveyden kuin ympäristön kannalta parempi vaihtoehto. Ympäristövaikutukset ovat erityisesti käyttövaiheessa pienemmät kuin liuoteohenteisen maalin, koska vesiohenteisesta maalista haihtuu pääasiassa vettä. Vesiohenteisten maalien etuja ovat helppokäyttöisyys ja hajuttomuus, ja ne ovat nopeita kuivumaan.

Maaleille myönnetään monenlaisia ympäristömerkkejä ja luokituksia, joiden tarkoituksena on lisätä tietoa maalien ympäristö- ja terveysvaikutuksista ja tuoteominaisuuksista, auttaa ja ohjata kuluttajia ostopäätöksissä sekä muuttaa kulutustottumuksia ympäristöä säästävään suuntaan. Ympäristömerkit ja maaleille

myönnettävät luokitukset kertovat tuotteiden ympäristövaikutuksista sekä tuotteiden tutkista turvallisuudesta. Tikkurila-konsernin eri maalibrändeillä on useita virallisia sekä kansallisia ekomerkkejä ja tuotekohtaisia luokituksia. Kaiken kaikkiaan ekomerkityviä tuotteita on useita satoja.

Funktionaaliset tuotteet

Tikkurilan tuotevalikoimaan kuuluu useita funktionaalisia maaleja ja pinnoitteita, joilla on jokin erityinen toiminnallisuus. Tuote voi muun muassa edistää maalatun pinnan energiatehokkuutta tai paloturvallisuutta, sillä voi saavuttaa erityisen kulutuksen ja pesun keston, tai maalata pinnasta voi saada bakteerien tarttumista estävän tai jopa itsestään puhdistuvan. Funktionaalinen ominaisuus saadaan aikaan erilaisilla lisäaineilla ja sideaineratkaisuilla.

Funktionaalisten tuotteiden, erityisesti energia- ja ekotehokkuutta ja kosteudenhallintaa parantavien ratkaisujen kysynnän uskotaan kasvavan. Vuonna 2015 Tikkurila toi markkinoille ratkaisuja muun muassa kosteus-, home-, melu- ja asbestiongelmiin.

Maalialan sääntely

Maalin valmistukseen, tuoteturvallisuuteen sekä maalien käsittelyyn ja markkinointiin liittyy useita kansainvälisiä asetuksia. Yksi merkittävimmistä EU-alueen lainmuutoksista on REACH-asetus, joka on Euroopan Unionin asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista. REACH velvoittaa kemikaalien valmistajat ja maahan tuojat arvioimaan tuotteen käyttöön liittyvät riskit ja ohjeistamaan loppukäyttäjää niiden turvallisessa käytössä. Tikkurila on varmistanut, että kaikki EU-alueella käytettävät raaka-aineet on rekisteröity tai tullaan rekisteröimään REACH-asetuksessa määritellyn aikataulun mukaisesti vuoteen 2018 mennessä.

Kemikaalien luokituksiin, merkintöihin ja pakkaamiseen liittyvällä CLP-asetuksella (Classification, Labeling and Packaging) yhdenmukaistetaan aineiden ja seosten luokituskriteerit sekä merkintöjä ja pakkaamista koskevat säännöt. Asetuksen myötä otetaan käyttöön maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettu kemikaalien luokitus- ja merkintäjärjestelmä GHS. Tikkurilassa aloitettiin CLP-asetuksen mukaisesti uusien etikettien ja käyttöturvallisuustiedotteiden valmistelu jo vuonna 2013. Tikkurilan EU-alueella valmistettavien ja myytävien maalien etikettien varoitusmerkinnät uusittiin kesäkuuhun 2015 mennessä.

VOC-direktiivit määrittelevät tuotannon VOC-päästöjen enimmäismäärän ja maalien sisältämien haihtuvien yhdisteiden sallitun enimmäismäärän. Asetusten tarkoituksena on ehkäistä tai vähentää suoraa ja epäsuoraa haihtuvien orgaanisten yhdisteiden (VOC)

päästövaikutusta ympäristöön tai ihmisiin. Biosidiasetus ohjaa maaleissa käytettävien säilytysaineiden käyttöä.

Vuoden 2015 investoinnit ympäristönsuojeluun toimipaikoilla olivat 0,7 (0,5) miljoonaa euroa ja ympäristöön liittyvät käyttökustannukset 2,2 (2,0) miljoonaa euroa. Vuonna 2015 ympäristöinvestoinnit liittyivät muun muassa raaka-aineiden varastointiin, jäteveden- ja jätteenkäsittelylaitteisiin ja rakennustekniisiin parannuksiin mm. lämmitykseen, ilmastointiin ja valaistukseen sekä vedenkäytön tehostamiseen liittyen. Käyttökustannuksiin sisältyy muun

muassa jätteiden käsittely, jäteveden käsittely ja analysointi sekä sertifiointikustannukset.

Tikkurilan tavoitteena on luoda kaikille toimipaikoilleen riippumattomien tahojen auditoimat ja sertifioimat laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmät. Tikkurilan toimintaa ja toimintajärjestelmiä arvioidaan erilaisin katselmuksin. Sertifiointilaitosten ja muiden ulkoisten auditointien lisäksi konsernin HSE-toiminto asettaa tavoitteita, auditoi yrityksen toimipaikkoja, antaa suosituksia ja seuraa paikallista kehitystä. Auditointien tavoitteena on edistää ympäristö-, työterveys- ja turvallisuustoimintojen

kehittämistä. Vuonna 2015 sisäisiä auditointeja suoritettiin Tikkurilan toimipaikoilla Puolassa, Serbiassa, Tanskassa ja Venäjällä.

HENKILÖSTÖ

Tikkurila-konsernin palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 3 100 (3 142) henkilöä. Henkilöstömäärä oli tammi-joulukuussa 2015 keskimäärin 3 193 (3 212).

Alla on esitetty Tikkurila-konsernin henkilöstömäärä kunkin vuosineljänneksen lopussa liiketoimintayksiköittäin vuoden 2014 alusta alkaen.

	Q1/2014	Q2/2014	Q3/2014	Q4/2014	Q1/2015	Q2/2015	Q3/2015	Q4/2015
SBU West	1 536	1 683	1 587	1 606	1 626	1 717	1 645	1 630
SBU East	1 621	1 628	1 594	1 505	1 558	1 553	1 515	1 441
Konsernitoiminnot	29	29	31	31	31	30	29	29
Yhteensä	3 186	3 340	3 212	3 142	3 215	3 300	3 189	3 100

Oma tuotanto vaikuttaa olennaisesti Tikkurilan henkilöstörakenteeseen ja -määrään. Noin puolet Tikkurilan henkilöstöstä työskentelee toimitusketjussa (tuotanto, hankinta, logistiikka ja HSEQ) ja kolmasosa myynnissä, markkinoinnissa ja teknisessä tuessa.

Määräaikaisten työsuhteiden osuus vuoden 2015 lopussa oli 9,9 (6,7) prosenttia. Työntekijöitä oli 35,5, (37,7) prosenttia henkilöstöstä. Henkilöstöstä 65,0 (62,7) prosenttia oli miehiä ja 35,0 (37,3) prosenttia naisia. Henkilöstön keski-ikä oli 40,8 (40,5) vuotta.

Konsernin palvelukseen tuli vuoden 2015 aikana 565 uutta työntekijää. Konsernin palveluksesta lähti 638 henkilöä. Yleisin syy työsuhteen päättymiseen oli määräaikaisuus. Maalimarkkinoiden kausivaihtelusta johtuen henkilöstömäärä on suurimmillaan ulkomaa-kauskaudella kesällä ja pienimmillään talvella.

Taloudellisista ja tuotannollista syistä työnantajan päättämistä työsuhteita oli Suomessa 41. Tikkurila sai lokakuussa 2015 päätökseen aloittamansa Tikkurila Oyj:n koko henkilöstöä eli noin 600 henkilöä koskeneet yhteistointaneuvottelut Suomessa. Neuvottelujen lopputuloksena irtisanottiin yhteensä 41 henkilöä yhtiön eri toiminnoista. Irtisanottavista 16 henkilöä on toimihenkilöitä ja 25 työntekijöitä.

Vuonna 2015 suoriteperusteisten palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 79,8 (81,4) miljoonaa euroa.

Työturvallisuus

Turvallisuustyö Tikkurilassa keskittyy ennen kaikkea ennaltaehkäisevään toimintaan, kuten riskienarviointeihin, turvallisuuskoulutuksiin, -keskusteluihin ja -kierroksiin, vaaratilanteista ilmoittamiseen ja viestintään sekä sisäisiin ja ulkoisiin arviointeihin. Haluamme taata jokaiselle tikkurilalaiselle turvallisen työpaikan.

Tikkurilassa seurataan toiminnan turvallisuutta LTA1-tapaturmataajuusmittarilla, joka

ilmaisee vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneiden tapaturmien lukumäärän miljoonaa työtuntia kohti. Tikkurilan tapaturmataajuus (LTA) vuonna 2015 oli 1,9 (2,9), joka on konsernin historian alhaisin. Suurin parannus turvallisuustyössä tehtiin Vantaan toimipaikalla.

HANKINTAKETJUN HALLINTA

Tikkurila tarjoaa asiakkailleen korkealaatuisia, turvallisia ja ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja. Tämä asettaa korkeat vaatimukset Tikkurilan toimittajayhteistyölle ja Tikkurilan ostamiin raaka-aineisiin, tavaroihin ja palveluihin. Meille on ensisijaisen tärkeää, että liikekumppanimme toimivat vastuullisesti. Pyrimme varmistamaan, että he toimivat liike-tapaperiaatteidemme mukaisesti ja täyttävät asettamamme laatu-, turvallisuus-, ja vastuullisuusvaatimukset. Teemme yhteistyötä vain toimittajayhteistyötä koskevien periaatteidemme mukaan hyväksytyjen toimittajien kanssa ja solmimme merkittävämpien toimittajien kanssa konsernitason sopimuksen.

Tikkurilan merkittävimmät ostot koostuvat maalin valmistukseen tarvittavista raaka-aineista ja pakkausmateriaaleista. Tikkurila-konsernilla on noin 500 paikallista ja kansainvälistä raaka-aine- ja pakkausmateriaalitoimittajaa. Yli 90 prosenttia Tikkurilan EU-alueella toimivien yksiköiden raaka-aineista ja pakkausmateriaaleista tulee EU-alueelta. Venäjällä reilut 60 prosenttia raaka-aineista ja pakkausmateriaaleista ostetaan paikallisilta toimittajilta. Reilu kolmannes Tikkurilan raaka-aine- ja pakkausmateriaaliostoista on katettu konsernitason sopimuksella.

Tikkurilan ostotoimen tavoitteena on taata sujuva yhteistyö toimittajien kanssa ja varmistaa täsmälliset ja määrällisesti ja laadullisesti oikeat toimitukset. Ostotoiminta tekee tiivistä yhteistyötä tutkimuksen ja tuotekehityksen kanssa raaka-aineiden ja toimittajien valinnoin-

sa. Tikkurilan toimittajayhteistyötä koskevissa periaatteissa määritellään vaatimuksemme laatuun, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyen sekä käsitellään hankintaa koskevia asioita toimittajien valinnasta ja arvioinnista aina yhteistyön jatkuvaan parantamiseen. Tikkurila seuraa ja arvioi toimittajayhteistyötä säännöllisesti toimittajien arviointiprosessin kautta.

Tikkurila on vuodesta 2013 systemaattisesti auditoinut toimittajiaan. Vuosien 2013–2015 aikana olemme auditoineet 29 toimittajaa keskittyen muun muassa toimittajan tilaus- ja toimitus- sekä tuotantoprosessiin, laadun-tarkkailun toimenpiteisiin, ympäristö- ja turvallisuusasioihin sekä toimittajan sosiaalisen vastuun ja eettisen liiketoiminnan käytäntöihin. Lisäksi keskustelemme heidän kanssaan liiketapaperiaatteidemme ja yritysvastuuhjelmamme mukaisista periaatteista.

Tavoitteenamme on jatkuvasti kehittää niin omia hankintatoimen prosesseja ja käytäntöjä kuin yhteistyötä tavarant- ja palveluntoimittajien kanssa. Vuonna 2015 olemme muun muassa kouluttaneet ostoja tekevää henkilöstöä, kehittäneet sisäisiä prosessejamme ja raportointia sekä raaka-aineiden jäljitettävyyttä. Vuoden 2016 aikana tulemme keskittymään kustannustehokkuuden lisäksi muun muassa raportoinnin ja raaka-aineiden seurattavuuden kehittämiseen, arviointi- ja auditointiprosessin tehostamiseen sekä panostamaan yhteistyöhön liikekumppaneiden kanssa.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2015 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilan hallussa oli vuoden 2015 lopussa 2 461 omaa osaketta.

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2015 yhteensä noin 20 500 osakkeenomistajaa. Luettelo arvo-osuus-

tilijärjestelmään rekisteröidyistä suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyä Tikkurilan internetsivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat/osaketieto/osakkeenomistajat.

Tikkurilan osakkeen joulukuun päätöskurssi oli 16,11 euroa. Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi tammi-joulukuussa oli 16,94 euroa, alin kurssi 14,15 euroa ja korkein kurssi 19,50 euroa. Joulukuun lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 710,5 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä 11,4 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 25,9 prosenttia osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 193,7 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppaa myös NASDAQ OMX Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2015 yhteensä 100 450 osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n toimitusjohtajana.

Tikkurilan johtoryhmä ja heidän lähipiirinsä omistivat joulukuun lopussa yhteensä 102 564 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelolisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa www.tikkurilagroup.fi/hallinnointi/sisapiiri/.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTelmäSTÄ

Tikkurila laatii erillisen selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä suomalaisten listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys sisältää myös muita keskeisiä hallinnoinnin osa-alueita. Selvitys sisältyy vuosikertomukseen, mutta julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla viikolla 9 Tikkurilan internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat.

VARSAINAINEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous vahvisti 25.3.2015 tilikauden 2014 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous vahvisti tilikaudelta 2014 osingoksi 0,80 euroa osakkeelta. Jäljelle jäävät voittovarot jätetään vapaa-

seen omaan pääomaan. Osinko maksettiin osakkeenomistajalle, joka oli osingonmaksun täsmäytyspäivänä 27.3.2015 merkitty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osaksluetteloon. Osinko maksettiin 9.4.2015.

Hallituksen jäsenten lukumääräksi päätettiin kuusi ja hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka Eeva Ahdekivi, Harri Kerminen, Jari Paasikivi, Riitta Mynttinen, Pia Rudengren ja Petteri Walldén.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenille maksettavia vuosipalkkioita korotetaan hieman. Vuosipalkkiot ovat: puheenjohtaja 64 000 euroa, varapuheenjohtaja ja jäsen, joka toimii tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana 40 000 euroa sekä muut hallituksen jäsenet 32 000 euroa vuodessa. Vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavina Tikkurila Oyj:n osakkeina ja loput käteisenä. Osakkeet hankitaan suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun osavuositarkastus ajalta 1.1.–31.3.2015 on julkistettu. Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kultakin hallituksen ja sen valiokuntien varsinaiselta kokoukselta (pois lukien päätökset ilman kokousta) palkkiona: jäsenen kotimaassa pidettävät kokoukset 600 euroa sekä jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävät kokoukset 1 200 euroa. Jäsenen osallistuessa kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden välityksellä maksetaan 600 euron kokouspalkkio. Matkustuskustannukset korvataan yhtiön matkustussäännön mukaan.

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän tilintarkastajan laskun mukaan. Yhtiökokous valitsi uudelleen tilintarkastajaksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka KPMG Oy Ab:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Toni Aaltonen.

Valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja osakeantiin

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2016 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta. Yhtiön hallussa olevat oman osakkeet voidaan luovuttaa

ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2016 saakka.

Tikkurilan hallituksen päätökset

Tikkurilan hallitus valitsi 25.3.2015 kokouksessaan keskuudestaan hallituksen puheenjohtajaksi Jari Paasikiven ja varapuheenjohtajaksi Petteri Walldénin.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana jatkoi Eeva Ahdekivi ja jäseninä Riitta Mynttinen ja Pia Rudengren. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana jatkoi Jari Paasikivi ja jäseninä Harri Kerminen ja Petteri Walldén.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n jakokelpoinen oma pääoma oli 31.12.2015 yhteensä 157,8 miljoonaa euroa: sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston määrä oli 40,0 miljoonaa euroa ja kertyneiden voittovarojen määrä 117,8 miljoonaa euroa. Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2015 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,80 euroa osakkeelta ja että jäljelle jäävät voittovarot jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Ehdotettu osinko on yhteensä noin 35,3 miljoonaa euroa, ja se vastaa noin 85 prosenttia konsernin tilikauden 2015 nettotuloksesta. Ehdotettu osingonmaksun täsmäytyspäivä on 8.4.2016 ja osingonmaksupäivä 15.4.2016.

VARSAINAINEN YHTIÖKOKOUS 2016

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 6.4.2016 klo 13.00 Finlandiallossa (os. Mannerheimintie 13, 00100 Helsinki). Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös ovat saatavilla viikolla 9 osoitteessa www.tikkurilagroup.fi

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tikkurila Oyj vastaanotti 14.1.2016 arvopaperimarkkinalain mukaisen ilmoituksen Prudential Plc:ltä. Ilmoituksen mukaan Prudential Plc:n ja sen tytäryhtiöiden (M&G Group Limited, M&G Limited, M&G Investment Management Limited ja M&G Securities Limited) omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista alitti 1/20 (5 %) rajan

13.1.2016. Prudential Plc:n ja sen tytäryhtiöiden omistus Tikkurila Oyj:ssä oli liputusilmoituksen antohetkellä yhteensä 2 122 074 osaketta, mikä vastaa 4,81 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja 1 613 512 äänioikeutta, mikä vastaa 3,66 prosenttia Tikkurila Oyj:n äänimäärästä.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tikkurilan liiketoimintaan vaikuttavat erilaiset strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit. Tikkurila pyrkii tunnistamaan ja arvioimaan riskit sekä reagoimaan niihin mahdollisimman ennakoivasti sekä rajoittamaan niiden mahdollisia haitallisia vaikutuksia. Keskeisimpiä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat yhtiön arvion mukaan tämän tilinpäätöstiedotteen julkaisuhetkellä seuraavat:

Venäjän ja sen lähialueiden makrotaloudellinen tilanne

Venäjän talous supistui selvästi viime vuonna. Tilanne jatkuu Venäjällä epävarmana ja maan talouden odotetaan supistuvan edelleen hieman kuluvan vuoden aikana muun muassa alhaisen öljyn hinnan ja talousspakotteiden johdosta. Mikäli öljyn hinta jää nykytasolle noin 30 dollariin tynnyriltä tai laskee vieläkin alhaisemmalle tasolle, Venäjän talous saattaa supistua ennakoitua enemmän. Venäjällä kuluttajien ostovoima on heikentynyt, Tikkurilan tuotteiden kysyntä vähentynyt ja kysynnän painopiste siirtymässä halvemman hintaluokan tuotteisiin. Tämän kaltainen kehitys saattaa voimistua pitkittyneen heikon taloustilanteen myötä. Venäjän kehitys heijastuu myös sen lähialueille ja erityisesti Ukrainaan. Yhdysvaltojen ja Euroopan Unionin Venäjälle asettamilla sanktioilla ei toistaiseksi ole ollut suurta suoraa vaikutusta Tikkurilan liiketoimintaan, mutta niiden seurauksena Tikkurila saattaa joutua muuttamaan tuotanto- ja logistiikkarakenteita kilpailukyvyyn varmistamiseksi. Lisäksi itäisillä markkinoilla rahoituksen saatavuus on heikentynyt ja korot ovat korkeat, mikä on lisännyt luottotappioriskejä; vaikka Tikkurila ei kokenut merkittäviä luottotappioita, jatkossa vastapuoliriskit korostuvat ja voivat haitata liiketoimintaa tai aiheuttaa tappioita, vaikka Tikkurilan asiakaskunta on laaja-alainen.

Valuuttakurssien kehitys

Tikkurilan kansainvälisestä toiminnasta johtuen konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan kohdistuu valuuttariskejä. Merkittävimmät valuuttariskit kohdistuvat Venäjän ruplaan, Ruotsin kruunuun ja Puolan zlotyyyn, joissa Tikkurilan suurimmat tytäryhtiöt raportoivat liiketoimintansa tuloksen. Venäjän ruplan eurokurssi heikentyi vuoden 2015 aikana kolmanneksella verrattuna vuoden 2014 keskikurssiin ja noin 60 prosenttia vuoden 2013 keskikurssiin, millä on ollut ja tulee jatkossakin olemaan merkittävä kielteinen vaikutus Tikkurilan liikevaihtoon ja -voittoon. Ruplan voimakkaan heikkenemisen jatkuminen vaikeuttaisi Tikkurilan liiketoimintaa edellytyksiä Venäjällä ja saattaisi heikentää kannattavuutta. Osa konsernin raaka-aineistoista on hinnoiteltu suoraan tai välillisesti Yhdysvaltain dollareina. Dollari vahvistui viime vuoden aikana selvästi, ja mikäli tämä kehitys jatkuu, saattaa sillä olla konsernin raaka-ainekustannuksia lisäävä vaikutus. Lisäksi konsernin omaan pääomaan kohdistuu valuuttariski muunnettua tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä oman pääoman eriä euromääräisiksi, ja euromääräisen konsernitaseen omaisuuserien arvot muuttuvat valuuttakurssien muuttuessa.

Toimialaan ja operatiiviseen toimintaan liittyvät riskit

Maalitoimialalla kilpailu on kiristynyt ja hinnan merkitys on talousvaikeuksissa korostunut. Esimerkiksi osa rakennusteollisuudessa tai sen lähellä olevista yhtiöistä on laajentanut tuotevalikoimaansa myös maaleihin täydentääkseen kokonaistarjoomaansa ammattilaisasiakkaille, joiden merkitys on kasvamassa. Tämä voi vaikuttaa jatkossa Tikkurilan tuoteportfolion rakenteeseen ja asiakasjakaumaan, ja sitä kautta esimerkiksi kannattavuuteen. Sekä yleisestä markkinatilanteesta että kiristyvästä kilpailusta johtuen Tikkurilan myyntivolyymit, erityisesti SBU Eastin alueella ja alemman hintakategorian tuotteissa, ovat laskeneet jo useamman vuoden ajan, millä on ollut negatiivinen vaikutus liikevaihtoon ja kannattavuuteen ja mikä voi jatkossa heikentää operatiivisen tehokkuuden ja tuottavuuden kehitystä.

Yhteiskunnan yleinen digitalisoituminen on

nopeutunut, mikä voi jatkossa vaikuttaa muuan muassa Tikkurilan logistiikkaan ja tuotteiden jakelukanaviin ja mikä lisää maalityönteiden loppukäyttäjien mahdollisuuksia kilpailuttaa maaliyhtiöitä yli maantieteellisten rajojen. Asiakaskysynnän lisääntyvä vaihtelu ja reaaliaikaisen informaation parempi hyödyntäminen saattavat myös aiheuttaa tarpeita rakenteellisiin muutoksiin tulevaisuudessa tuotantoteknologiasa ja -kalustossa. Asiakastarpeiden ymmärtämisen merkitys tulee jatkossa vieläkin korostumaan. Liiketoiminnan voimakkaat vaihtelut ja nopea teknologinen muutos asettavat lisähaasteita myös osaavan henkilöstön saannille ja osaamistason kehittämiseksi. Osaamisen turvaaminen ja monipuolistaminen on olennaista kasvun turvaamiseksi.

Tikkurilan riskinhallintaperiaatteet ovat nähtävissä Tikkurilan sivustolla osoitteessa www.tikkurilagroup.fi. Lisätietoja Tikkurilan liiketoiminnan lyhyen ja pitkän aikavälin riskeistä julkaistaan hallinnointiselvityksessä. Lisätietoja taloudellisista riskeistä annetaan vuoden 2015 konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

NÄKYMÄT VUODELLE 2016

EU-alueelle odotetaan vakaata mutta kohutuullisen alhaista kasvua. Länsimarkkinoiden, ennen kaikkea Ruotsin ja Puolan, painoarvon arvioidaan edelleen kasvavan. Venäjän heikko taloustilanne ja alhainen ruplan kurssi tekevät toimintaympäristöstä vaikean vuonna 2016. Venäjällä maalinkysynnän odotetaan laskevan ja alemman hinta- ja laatukategorian tuotteiden suhteellisen markkinaosuuden kasvavan. Tikkurilan suunnitelmassa on korottaa myyntihintoja lähinnä Venäjällä sekä lisätä paikallista valmistusta ja raaka-ainehankintaa. Myynti- ja markkinointipanostuksia jatketaan aiempien vuosien tapaan markkina-aseman vahvistamiseksi, mutta toiminnan tehostamista ja kustannusäästöjä haetaan aktiivisesti kaikissa toiminnoissa.

OHJEISTUS VUODELLE 2016

Tikkurila arvioi tilikauden 2016 liikevaihdon olevan tilinpäätöstiedotteen julkaisuhetken valuuttakurssilla vuoden 2015 tasolla. Liikevoiton ilman kertaluonteisia eriä arvioidaan olevan vuoden 2015 tasolla.

Konsernin tunnusluvut

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

LAAJA TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS	2015	2014	2013
Liikevaihto, tuhatta euroa	584 112	618 406	652 964
Ulkomaantoiminta, tuhatta euroa	485 972	517 090	548 955
Liikevoitto, tuhatta euroa	61 685	63 703	71 468
% liikevaihdosta	10,6	10,3	10,9
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista, tuhatta euroa	398	338	-137
Rahoituskulut (netto), tuhatta euroa	9 272	754	4 289
% liikevaihdosta	1,6	0,1	0,7
Korkokate	8,5	112,4	21,9
Voitto ennen veroja, tuhatta euroa	52 812	63 287	67 042
% liikevaihdosta	9,0	10,2	10,3
Kauden voitto, tuhatta euroa	41 493	48 272	50 073
Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI), %	25,8	32,5	26,6
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE), %	21,4	24,1	24,6
Sidotun pääoman tuotto prosentti (ROCE), %	22,2	22,9	23,5
Tutkimus- ja kehittämismenot, tuhatta euroa	11 245	10 670	10 483
% liikevaihdosta	1,9	1,7	1,6

RAHAVIRRAT

Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, tuhatta euroa	48 490	75 943	79 226
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liiketoimintojen myynneistä, tuhatta euroa	348	2 056	1 064
Investoinnit, tuhatta euroa	20 193	30 747	14 763
% liikevaihdosta	3,5	5,0	2,3
Rahavirrat investointien jälkeen, tuhatta euroa	32 648	49 867	66 930
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	16,3	24,4	24,2

TASE JA VAKAVARAISSUUS

Pitkäaikaiset varat, tuhatta euroa	192 345	197 250	210 771
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus), tuhatta euroa	194 969	192 658	208 083
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus, tuhatta euroa	194 969	192 658	208 083
Vieras pääoma, tuhatta euroa	186 472	197 151	207 236
Taseen loppusumma, tuhatta euroa	381 441	389 809	415 319
Korolliset rahoitusvelat, tuhatta euroa	62 994	73 135	77 792
Korolliset nettorahoitusvelat, tuhatta euroa	46 206	47 359	48 621
Omavaraisuusaste, %	51,1	49,5	50,1
Nettovelkaantumisaste, %	23,7	24,6	23,4
Korolliset nettorahoitusvelat / käyttökate	0,6	0,6	0,5

HENKILÖKUNTA

Henkilöstön määrä keskimäärin	3 193	3 212	3 262
josta Suomessa	607	612	607

VALUUTTAKURSSIT

Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)				
Venäjän rupla	EUR/RUB	80,6763	72,3370	45,3246
Ruotsin kruunu	EUR/SEK	9,1895	9,3930	8,8591
Puolan zloty	EUR/PLN	4,2639	4,2732	4,1543

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Osakekohtainen tulos, euroa, laimentamaton	0,94	1,10	1,14
Osakekohtainen tulos, euroa, laimennettu	0,94	1,09	1,13
Osinko / osake, euroa ¹⁾	0,80	0,80	0,80
Osinko / tulos, % ¹⁾	85,0	73,0	70,5
Efekttiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾	5,0	5,5	4,0
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	4,42	4,38	4,72

¹⁾ Osinko vuodelta 2015 on hallituksen ehdotus 6.4.2016 pidettävälle yhtiökokoukselle.

	2015	2014	2013
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 093	44 054	44 108
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 106	44 029	44 108
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 106	44 177	44 212
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 109	44 105	44 225
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma, tuhatta euroa	194 969	192 658	208 083
Hinta / voittosuhte (P/E)	17,1	13,2	17,5
Osakkeen raportointikauden viimeinen pörssikurssi, euroa	16,11	14,49	19,90
Osakkeen ylin kurssi, euroa	19,50	20,71	20,90
Osakkeen alin kurssi, euroa	14,15	13,73	14,77
Osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskimääräinen kurssi, euroa	16,94	17,66	17,12
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	710,5	638,0	877,8
Osakkeen vaihto (1 000 kpl)	11 432	14 826	12 379
Osuus osakekannasta, %	25,9	33,7	28,1

Tunnuslukujen laskentakaavat

LIKEVOITTOPROSENTTI / LIIKETAPPIOPROSENTTI

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT

Korolliset velat - rahavarat

OMAVARAISUUSASTE, %

$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakat}} \times 100$

NETTOVELKAANTUMISASTE, %

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$

KORKOKATE

$\frac{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{Nettorahoituskulut}}$

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROI), %

$\frac{\text{(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut)}}{\text{(Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat)*}} \times 100$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROE), %

$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma*}} \times 100$

RAHAVIRTATUOTTO SIJOITETULLE PÄÄOMALLE (CFROI), %

$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat}}{\text{(Taseen loppusumma - korottomat velat)*}} \times 100$

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

$\frac{\text{Liikevoitto + osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista}}{\text{(Nettokäyttöpääoma + valmiit aineettomat hyödykkeet + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + sijoitukset pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin)**}} \times 100$

* Tilikauden alun ja lopun keskiarvo ** Keskimäärin kaudella

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO / OSAKE

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}} \times 100$

HINTA / VOITTO SUHDE (P/E)

$\frac{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$

EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA / OSAKE

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma kauden lopussa}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden päätöspäivänä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENTAMATON

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENNETTU

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$

OSINKO / TULOS

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}} \times 100$

OSAKKEEN KAUPANKÄYNTIMÄÄRÄLLÄ PAINOTETTU KESKIKURSSI

$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto kauden aikana}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}$

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO KAUDEN LOPUSSA

Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi

OSAKKEIDEN VAIHDON KEHITYS, %

$\frac{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}} \times 100$

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ KAUDEN LOPUSSA

Liikkeeseen laskettu osakemäärä - yrityksen hallussa olevat omat osakkeet

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT / KÄYTTÖKATE

Korolliset nettorahoitusvelat

Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituseriin liittyvät siirtosaamiset - korottomat velat, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituseriin liittyvät siirtovelat

Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
Liikevaihto		584 112	618 406
Liiketoiminnan muut tuotot	7	4 752	5 979
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		2 247	-4 071
Materiaalit ja palvelut		-289 053	-303 101
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8	-104 599	-106 459
Poistot ja arvonalentumiset	9	-17 332	-21 029
Liiketoiminnan muut kulut	10	-118 442	-126 022
Liikevoitto		61 685	63 703
Rahoitustuotot	12	5 425	25 588
Rahoituskulut	12	-14 696	-26 342
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	18	398	338
Voitto ennen veroja		52 812	63 287
Tuloverot	13	-11 319	-15 015
Tilikauden tulos		41 493	48 272
Muut laajan tuloksen erät	26		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuus pohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		291	-3 633
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-86	816
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		205	-2 817
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Myytavissä olevat rahoitusvarat		-2 350	-303
Muuntoerot		-2 111	-23 131
Tuloverot liittyen eriin, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		438	27
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		-4 023	-23 407
Tilikauden laaja tulos yhteensä		37 675	22 048
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		41 493	48 272
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden tulos yhteensä		41 493	48 272
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		37 675	22 048
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden laaja tulos yhteensä		37 675	22 048
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	14	0,94	1,10
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	14	0,94	1,09

Konsernin tase (IFRS)

VARAT

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2015	31.12.2014
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	16, 17	71 925	72 459
Muut aineettomat hyödykkeet	16	19 395	18 363
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	15	89 397	90 348
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	18	816	812
Myytavissä olevat rahoitusvarat	20	1 095	3 240
Pitkäaikaiset saamiset	21	2 924	4 261
Varat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	30	52	-
Laskennalliset verosaamiset	25	6 741	7 767
Pitkäaikaiset varat yhteensä		192 345	197 250
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	78 395	73 690
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	22	610	578
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	88 299	87 167
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		5 004	5 348
Rahavarat	24	16 788	25 776
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	6	-	-
Lyhytaikaiset varat yhteensä		189 096	192 559
Varat yhteensä		381 441	389 809

OMA PÄÄOMA JA VELAT

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma			
Osakepääoma	26	35 000	35 000
Muut rahastot	26	42	42
Käyvän arvon rahasto	26	-	1 880
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	26	40 000	40 000
Omat osakkeet	26	-42	-1 606
Muuntoerot	26	-41 756	-39 613
Kertyneet voittovarot		161 725	156 955
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		194 969	192 658
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-
Oma pääoma yhteensä		194 969	192 658
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	27	50 161	60 346
Muut pitkäaikaiset velat	29	103	38
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	30	25 581	27 562
Varaukset	31	581	451
Laskennalliset verovelat	25	6 940	8 117
Pitkäaikaiset velat yhteensä		83 366	96 514
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	12 832	12 789
Ostovelat ja muut korottomat velat	29	89 172	85 828
Varaukset	31	536	437
Tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verovelat		566	1 583
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	6	-	-
Lyhytaikaiset velat yhteensä		103 106	100 637
Oma pääoma ja velat yhteensä		381 441	389 809

Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
Tilikauden tulos		41 493	48 272
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa			
Poistot ja arvonalentumiset		17 332	21 029
Henkilökunnan eläke-etuudet		-1 742	-775
Varausten muutos		229	-362
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot		-2 568	-2 144
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot		80	158
Muut erät		2 521	4 806
Osinkotuotot		-96	-112
Korkokulut ja muut rahoituskulut		2 226	6 424
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		-760	-1 312
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista		-398	-338
Rahoituksen kurssierot		7 902	-4 245
Verot		11 319	15 015
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		77 538	86 416
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		-8 464	6 797
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-6 691	7 490
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		4 411	-8 039
Käyttöpääoman muutos yhteensä		-10 744	6 248
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-7 211	-7 004
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		360	9 572
Maksetut verot		-11 453	-19 289
Liiketoiminnan nettorahavirta		48 490	75 943
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Liiketoimintojen hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	5	208	-14 401
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-15 513	-15 211
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-4 888	-1 135
Osakkuusyritysten myynti		-	439
Tytäryhtiöiden myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	5	50	734
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myynti		2 490	1 253
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		298	879
Aineettomien hyödykkeiden myynti		-	4
Pitkäaikaisten lainasaamisten takaisinmaksut (+)		1 003	957
Saadut osingot		510	405
Investointien nettorahavirta		-15 842	-26 076
Rahavirta ennen rahoitusta		32 648	49 867

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2015	31.12.2014
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)		50 000	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)		-60 000	-2 364
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)		137 198	77 862
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)		-136 336	-83 167
Rahoitusleasingvelkojen maksut (-)		-530	-566
Maksetut osingot		-35 285	-35 287
Omien osakkeiden hankinta		-43	-2 016
Muut erät		3 452	-7 629
Rahoituksen nettorahavirta		-41 544	-53 167
Rahavarojen nettomuutos		-8 896	-3 300
Rahavarat 1.1.	24	25 776	29 171
Rahavarojen kurssimuutos		92	95
Rahavarat 31.12.	24	16 788	25 776
Rahavarojen nettomuutos		-8 896	-3 300

Rahavirtalaskelman rahavarojen ja taseessa esitettyjen rahavarojen täsmäytys on esitetty liitetiedossa 24 Rahavarat.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA

Tuhatta euroa	Liite-tieto	Osake-pääoma	Muut rahastot	Käyvän arvон rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Omat osak-keet	Muunto-eröt	Kertyneet voittovar	Yhteensä	Määräysval-lattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2014		35 000	42	2 122	40 000	-	-16 448	147 367	208 083	-	208 083
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	-242	-	-	-23 165	45 455	22 048	-	22 048
Inflaatiolaskennasta tuleva oikaisu		-	-	-	-	-	-	-680	-680	-	-680
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	410	-	100	510	-	510
Omien osakkeiden hankinta		-	-	-	-	-2 016	-	-	-2 016	-	-2 016
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-35 287	-35 287	-	-35 287
Oma pääoma 31.12.2014		35 000	42	1 880	40 000	-1 606	-39 613	156 955	192 658	-	192 658
Oma pääoma 1.1.2015		35 000	42	1 880	40 000	-1 606	-39 613	156 955	192 658	-	192 658
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	-1 880	-	-	-2 143	41 698	37 675	-	37 675
Inflaatiolaskennasta tuleva oikaisu		-	-	-	-	-	-	-293	-293	-	-293
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	1 607	-	-1 350	257	-	257
Omien osakkeiden hankinta		-	-	-	-	-43	-	-	-43	-	-43
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-35 285	-35 285	-	-35 285
Oma pääoma 31.12.2015		35 000	42	-	40 000	-42	-41 756	161 725	194 969	-	194 969

EMOYHTIÖN JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA (FAS)

Tuhatta euroa	2015	2014
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovar	76 588	62 980
Tilikauden voitto	41 236	48 935
Yhteensä	157 824	151 915

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

PERUSTIEDOT

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite Kuninkaantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö. Tikkurilan osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurila tarjoaa kuluttaja- ja ammattilaisasiakkaille helppokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen. Tikkurila on vahva alueellinen toimija, jonka tavoitteena on olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa ja Venäjällä. Tikkurila-konserni on organisoitunut liiketoimintansa kahteen maantieteellisesti määriteltyyn strategiseen liiketoiminta-alueeseen: SBU West ja SBU East. Tilikaudella 2015 Tikkurila-konsernin liikevaihto oli 584,1 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä keskimäärin 3 193 henkilöä. Yritys toimii 16 maassa ja tuotantoa on 10 maassa.

Tikkurila Oyj:n hallitus on kokouksessaan 8.2.2016 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös tai tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Jäljennös tilinpäätöksestä ja vuosikertomuksesta on saatavilla yhtiön pääkonttorista Kuninkaantie 1, 01300 Vantaa ja internet-osoitteesta www.tikkurilagroup.com.

LAATIMISPERUSTA

Tikkurila Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2015 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisöissä sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön mukaiset. Tikkurila Oyj laati ensimmäisen IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen tilikaudelta 2008.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkupe räisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja sekä tilinpäätöshetkellä IFRS 5 -standardin perusteella myytävaksi luokiteltuja omaisuus- ja velkaeriä. Lisäksi konserni on oikaissut Valko-Venäjällä sijaitsevan tytäryrityksen ei-monetaaristen erien poistoilla vähennettyjä hankintamenoja hankinta-ajan-

kohdan ja raportointikauden päättymispäivän hintaindeksin muutoksella IAS 29 -standardin mukaisesti.

Emoyhtiö Tikkurila Oyj:n toiminta- ja esittämismvaluutta on euro, joka on myös konsernitilinpäätöksen esittämismvaluutta. Tilinpäätöstiedot on esitetty tuhannen euron tarkkuudella, ellei muuta ole todettu. Kaikki esitetyt luvut ovat pyöristettyjä. Pyöristyseroista johtuen taulukoiden luvut eivät yhteenlaskettuna välttämättä täsmää taulukoiden loppusummiin. Konsernitilinpäätös laaditaan kalenterivuodelta, joka on myös emoyhtiön ja konserniyritysten tilikausi.

Konserni on soveltanut 1.1.2015 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja, joilla on vaikutusta raportoituihin tai tulevaisuudessa raportoitaviin tietoihin:

- Muutos IAS 19 Työsuhde-etuudet - Etuuspoijaiset järjestelyt: Työntekijän maksusuoritukset (voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos sallii työntekijän tai kolmansien osapuolien järjestelyyn suorittamien maksujen kirjaamisen kauden työsuorituksen perustuvan menon pienennykseksi kaudella, jolla työ suoritetaan, edellyttäen että maksusuoritusten määrä ei ole riippuvainen työssäolovuosista. Mikäli maksusuorituksen määrä on riippuvainen työssäolovuosista, suoritukset on kohdistettava työssäolokausille järjestelyssä sovellettavan määräytymiskaavan mukaisesti tai kohdistettava suoritus eri kausille tasaerinä. Muutoksella ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2010-2012 ja 2011-2013 (Annual Improvements to IFRSs 2010-2012 and Annual Improvements to IFRSs 2011-2013, voimaan 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Nämä koskevat yhteensä yhdeksää standardia. Näillä muutoksilla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Konsernitilinpäätöksen laadinta IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta arvioiden ja oletusten käyttämistä. Nämä vaikuttavat taseen laadintahetken omaisuus- ja velkamääriin, raportointikauden tuottojen ja kulujen määriin sekä vastuusitoumusten ja ehdollisten velkojen ja varojen määriin. On mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Lisäksi konsernin johto käyttää harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa.

Johdon harkintaa edellyttävistä arvioista

on kerrottu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 2.

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, Tikkurila Oyj:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Ennen vuotta 2003 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisten liikearvon määrä vastaa konsernin aiemmin soveltaman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 konserniin kuului 24 yhtiötä emoyhtiö mukana lukien, ja konsernilla oli omistuksia yhdessä yhteisyrityksessä. Tilikauden 2014 aikana konserni luopui omistusosuudestaan osakkuusyrityksessä, eikä konsernilla näin ollen ole lainkaan omistusosuuksia osakkuusyrityksissä tilikaudella 2015.

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yhteisöjä, jotka ovat konsernin määräysvallassa. Konsernilla on määräysvalta yhteisössä, kun se altistuu kohteen muuttuvalle tuotolle tai se on oikeutettu kohteen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritykseen kohdistuvaa valtaansa. Valta käsittää oikeudet, jotka tuottavat kyvyn ohjata merkityksellisiä toimintoja yhteisössä. Kauden aikana hankitut tai perustetut yhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan siihen saakka, kunnes määräysvalta lakkaa. Konsernin tytäryritykset on esitetty liitetiedossa 39.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankintu yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otettavat velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, jotka aiheutuvat liiketoimintojen yhdistämisen toteuttamisesta, kirjataan kuluksi välittömästi. Mikäli hankintaan liittyvät kulut sisältävät vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseenlaskusta aiheutuvia menoja, nämä käsiteltäisiin standardien IAS32:n ja IAS39:n vaatimusten mukaisesti. Mahdollinen lisäkauppahinta (ehdollinen vastike) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikut-

teisesti. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Valinta noudatettavasta arvostusperiaatteesta tehdään erikseen jokaisen yrityshankinnan osalta.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kauden tuloksen sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallatomille omistajille esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eräänä taseessa oman pääoman osana. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Konsernin tytäryrityksessä olevan omistuosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Mikäli konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntävä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyrietykset

Konsernin osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Yleensä huomattavan vaikutusvallan oletetaan toteutuvan, jos konsernilla on 20 – 50 prosenttia äänivallasta. Osakkuusyrietykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Tämän mukaisesti sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä, jonka jälkeen tasearvoa oikaistaan konsernin osuudella yrityksen nettovarallisuudessa tapahtuneista muutoksista. Osakkuusyrietysten hankinnasta syntyneet liikearvot sisällytetään osakkuusyrietyssijoituksiin. Tilikauden 2014 aikana Tikkurila luopui osakkuusyrietyssijoituksestaan. Osakkuusyrietykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä Tikkurila-konsernin tilinpäätökseen luovutushetkeen asti. Tähän osakkuusyrietyssijoitukseen ei sisällynyt liikearvoa.

Konsernin osuus osakkuusyrietysten kauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuosuuden mukaisesti ja esitetty laajassa tuloslaskelmassa erässä "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista" liikevoiton ja rahoituserien jälkeen. Konsernin osuus osakkuusyrietysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Tikkurilan osakkuusyrietyksellä ei ollut tällaisia erii. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää

sijoituksen kirjanpitoarvon, kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrietysten velvoitteiden täyttämiseen.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestelyssä kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta perustuu sopimukseen, jonka mukaisesti järjestelyn merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät kaikkien määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksyntää. Yhteisjärjestelyt luokitellaan joko yhteisiin toimintoihin tai yhteisyrietyksiin riippuen järjestelyn osapuolten oikeuksista ja velvoitteista. Yhteisyrietykset on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Konserni on osallisena yhdessä yhteisjärjestelyssä, jonka se on luokitellut yhteisyrietykseksi. Luokittelua tehtäessä on tarkasteltu järjestelmän rakennetta ja oikeudellista muotoa, sopimukseen perustuvia ehtoja sekä muita tosiseikkoja ja olosuhteita.

Yhteisyrietykset

Yhteisyrietykset ovat yhteisjärjestelyjä joissa konsernilla on toisten osapuolten kanssa yhteinen määräysvalta sekä oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteisyrietykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin sijoitus yhteisyrietykseen, Alcro Parti AB:hen, on kirjattu hankintamenon määräisenä ja arvoa on oikaistu konsernin osuudella hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Konserni kirjaa osuutensa yhteisyrietyksen kauden tuloksesta tulosvaikutteisesti laajan tuloslaskelman erään "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista". Konserni on myös oikaissut yhteisyrietyksen kirjanpitoarvoa konsernin osuudella yhteisyrietyksen muun laajan tuloksen erien muutoksesta. Nämä sisältävät etuuspohtojen uudelleen määrittämisestä johtuvia erii. Konsernin yhteisyrietyssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konserniin kuuluvien tytäryrietysten tilinpäätöksiin sisällyvät erät mitataan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kukin tytäryrietykset pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toimintavaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Konserniyhtiöt muuntavat omissa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat toimintavaluutukseen tapahtumapäivän kurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä ulkomaan ra-

han määräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen raportointikauden päättämispäivän valuuttakursseja ja alkuperäiseen hankintamenuon arvostettavat ei-monetaariset erät käyttäen tapahtumapäivän kurssia.

Eräitä konsernin sisäisiä lainasopimuksia käsitellään osana nettoinvestointia, koska niiden suorittamista ei ole suunniteltu, eikä se ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Näihin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omissa pääomassa muuntoeroissa verovaikutus huomioon, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintaan liittyvistä eristä syntyvät kurssierot käsitellään myyntituottojen ja ostokulujen oikaisuina. Rahoituksen liittyvät valuuttakurssierot sisällytetään rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Vuoden 2014 loppupuolelle asti konserni käytti valuuttatermiinejä rahoitukseen ja konsernin kokonaisvaluuttaposition suojaamiseen, näihin liittyvät kurssierot on myös esitetty rahoituksen kurssieroissa. Konserni ei sovelle suojauslaskentaa rahoitusriskien hallintaan liittyvissä transaktioissa.

Ulkomaisten tytäryrietysten tilinpäätösten muuntaminen

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryrietysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi raportointikauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet raportointikauden päättämispäivän valuuttakursseja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja ne sisällytetään omaan pääomaan kertyneisiin muuntoeroihin.

Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna osana luovutusvoittoa tai -tappiota, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Hankittujen ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtyvä käyvän arvon oikaisu ja hankinnasta syntynyt liikearvo on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen.

INFLAATIOLASKENTA

Valko-Venäjä on luokiteltu hyperinflaatiomaaksi joulukuusta 2011 lähtien. Konsernin maassa sijaitsevan tytäryrietyksen, IP Tikkurilan, tilinpäätös on oikaistu IAS 29:n Taloudellinen raportointi hyperinflaatiomaissa mukaisesti. Valko-Venäjän luvut on oikaistu kyseisen maan tilastokomitean julkaisemaa yleishintaindeksiä

käyttäen. Indeksni mukainen muuntotekijä on seuraava:

Muuntotekijä

2015	1,11
2014	1,16

Oman pääoman erät, lukuun ottamatta kertyneitä voittoja ja tappioita on oikaistu yleistä hintaindeksiä käyttäen niistä päivistä alkaen, kun erät ovat syntyneet. Ei-monetaaristen erien poistoilla vähennetyt hankintamenot on määritetty oikaisemalla erän alkuperäistä hankintamenoa ja kertyneitä poistoja hankinta-ajan kohdan ja raportointikauden päättämispäivän välisellä yleisen hintaindeksin muutoksella.

Vuoden 2015 tilinpäätöstä muunnettaessa monetaarisia saamia ja velkoja ei ole uudelleenarvostettu muuntotekijän avulla, vaan ne on muunnettu euroiksi käyttämällä raportointikauden päättämispäivän mukaista Valko-Venäjän ruplan ja euron välistä kurssia. Taseen muut ei-monetaariset erät on muunnettu käyttämällä vastaavia muuntotekijän arvoja. Tuloslaskelmaerien laskennassa on käytetty muuntotekijänä tilikauden päätösindeksiä jaettuna tilikauden kuukausikohtaisten indeksien keskiarvolla. Käsitteilytavan perusteella syntyvä inflaatiotekijän vaikutus yrityksen monetaariseen nettopositioon on kirjattu voittona tai tappiona muihin rahoitustuottoihin tai rahoituskuluihin.

TULOUTUSPERIAATTEET

Myyntituotot tavaroiden myynnistä kirjataan tulosvaikutteisesti, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit, edut sekä valvonta- ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Konsernilla on myös SBU Eastin alueella sopimuksia tiettyjen valikoitujen jakelijoiden kanssa kaupintavarastoista. Tällöin tuotteen tuloutus tapahtuu kun tuote poistuu, jakelija myy tuotteen eteenpäin kyseisestä varastosta. Tuotot palveluista tuloutetaan sillä kaudella, jolla palvelu suoritetaan. Konsernilla ei ole sellaisia pitkäaikaisia toimituksia, jotka tuloutettaisiin valmistusasteeseen perustuen.

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin erilaisten maalien, pinnoitteiden ja tasoitteiden myynnistä kauppiaille, teollisuuteen sekä ammattikäyttöön. Myyntituottoja saadaan myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalveluiden ja tarvikkeiden myynnistä. Konsernilla on myös omia myymälöitä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, joiden ensisijainen asiakaskunta koostuu ammattilaissegmentin asiakkaista.

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääräisten myyntisaamisten kurssierot.

Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle.

Tikkurilan maaliutuoto ja markkinointi perustuvat sävytyksen laajaan hyödyntämiseen. Tikkurila toimittaa jälleenmyyjille tässä tarvittavat sävytykskoneet. Jälleenmyyjät usein joko vuokraavat tai ostavat kyseiset koneet Tikkurilalta. Myytyjen sävytykskoneiden tuotot on kirjattu liikevaihtoon. Niiden vuokratujen sävytykskoneiden, joiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi, vuokratuotot esitetään liikevaihdossa ja ne tuloutetaan tasaerinä vuokraudelle.

Osinkotuotot tuloutetaan silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Konsernilla ei ole merkitäviä osinkotuottoja.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on hoidettu erillisissä eläkevakuutusyhtiöissä.

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko etuus- tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, luokitellaan etuuspohjaisiksi eläkejärjestelyiksi. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jota suoritus koskee.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velaksi veloitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta on vähennetty järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Kertyneet eläke-etuudet määritetään ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen ja tästä syntyvät eläkemenot jaksotetaan kuluiksi kyseisten henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa diskonttaus korkona käytetään yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa, joiden maturiteetit vastaavat kyseisten eläkevelvoitteiden arvioitua maturiteetteja ja jotka on laskettu liikkeelle saman valuutan määräisinä kuin eläkevelvoitteet.

Kauden työsuorituksen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan (tai -omaisuuserän) nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuviin kuluihin. Etuuspohjaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudel-

leen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jona ne syntyvät. Uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin kuuluvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä sekä omaisuus-erän enimmäismäärän vaikutuksen muutokset lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä. Näitä eriä ei saada myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi.

Mikäli järjestelyä muutetaan tai supistetaan, kirjataan tästä johtuva aiempaan työsuoritukseen perustuva meno tulosvaikutteisesti aikaisempaan seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen toteutuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet.

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUDET

Konsernin velvoite liittyen palvelusvuosipalkkiojärjestelmään määritetään vuosittain käyttäen samaa laskentamenetelmää kuin etuuspohjaisten eläkkeiden osalta. Konserni kirjaa tulosvaikutteisesti työsuorituksen perustuvan menon, etuuspohjaisen nettovelan nettokoron sekä myös nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät työsuhte-etuuksista johtuviin menoihin.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiökokousten päätösten perusteella yhtiön hallituksen jäsenet ovat saaneet kiinteästä vuosipalkkiostaan 40 % Tikkurila Oyj:n osakkeina. Hallituksen jäsenille annetut osakepalkkiot kirjataan konsernituloslaskelmaan kuluksi osakkeiden hankintahetken mukaiseen käypään arvoon.

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti helmikuussa 2012 osakeperusteisesta sitouttamis- ja palkitsemisjärjestelmästä, jonka kohderyhmään kuului tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 yhteensä yhdeksän henkilöä.

Järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa. Tikkurila Oyj:n hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Osakeperusteiseen järjestelmään osallistumisen edellytyksenä on, että kyseinen henkilö ostaa omilla varoillaan ja omalla riskillään tietyn määrän Tikkurila Oyj:n osakkeita markkinoilta.

Suoritus tapahtuu osakkeiden ja käteisvarojen yhdistelmänä, johon konserni voi käyttää hallussaan olevia omia osakkeita tai ostaa ne markkinoilta. Palkitsemisen kokonaismäärä perustuu yhtiön arvioon tulevasta konsernin taloudellisesta kehityksestä, ja palkitsemisen arvioitua kokonaismäärää päivitetään aina, kun tulevan taloudellisen kehityksen ennusteet muuttuvat. Lisäksi käteisellä maksettava osuus

arvostetaan uudelleen kunkin katsauskauden päätteeksi vallitsevan osakekurssin perusteella. Osakkeina maksettavan osuuden arvostus perustuu henkilön tekemien omien osakeos- tojen hankintahetken mukaiseen osakkeiden osinko-oikaistuun markkina-arvoon. Osakeperusteiseen palkitsemiseen liittyvien laskennal- lisen verojen määrää arvioitaessa periaatteena on ollut ottaa käteisosuuden verovaikutukset huomioon välittömästi perustuen Suomes- sa vallitsevaan yritysverokantaan, kun taas osakkeina maksettavien erien verovaikutuksia ei ole otettu etukäteen huomioon. Arvioitu kokonaiskulu jaksotetaan tasasuurina erinä kuluksi osakkeiden hankintahetken ja arvioidun maksuhetken väliselle ajalle.

Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuuhde on voimassa järjestelmän ehtojen mukaisena palkkion maksupäivänä ja että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet.

Osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä on kerrottu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 37.

Tilikaudella 2014 Tikkurila Oyj:n tytäryhtiö Tikkurila Sverige AB toteutti yhden yrityshan- kinnan, jonka yhteydessä kahdelle ostetun yhtiön avainhenkilöille myönnettiin osto-op- tioita ostaa enintään 9 % ostetun tytäryhtiön osakkeiden kokonaismäärästä. Tähän järjeste- lyyn on konsernitilinpäätöksessä sovellettu IFRS 2-standardia (osakeperusteiset maksut) arvos- tamalla annetut osto-optiot Black & Scholes -arvostusmallilla. Laskennallinen kokonaiskulu jaksotetaan tasasuurina erinä kuluksi optioi- den myöntämishetken ja niiden ensimmäisen toteutusajanhetken väliselle ajalle.

Tämän optiojärjestelyn tarkemmat tiedot löytyvät liitetiedosta 37.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUS- TUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Konsernin verokulu muodostuu kunkin konserniyhtiön kauden verotettavaan tulokseen perustuvasta verosta, joka on laskettu paikal- lisen verosäännösten mukaisesti, ja edellisten raportointikausien verojen oikaisuista sekä laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös tulosvaikuttei- sesti. Muuten kuin tulosvaikutteisesti (eli joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan) kirjattaviin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös vastaavasti joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan konsernitilinpäätökseen omaisuus-

ja velkaerien verotuksellisten arvojen sekä kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta. Lasken- nallista verosaatavaa tai -velkaa ei myöskään kirjata jos se johtuu omaisuuserän tai velan al- kuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapah- tuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Lasken- nalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksiköille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalli- set verosaamiset pystytään hyödyntämään. Las- kennallista verovelkaa ja -saamista laskettaessa on käytetty raportointikauden päättymispäi- vänä voimassa olevia tai päättyneitä tilikautta seuraavan vuoden verokantoja, mikäli ne on käytännössä hyväksytyt. Ulkomaisten tytär- yhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen vero vain, jos voitonjako on todennäköinen lähitulevaisuudessa ja se aiheuttaisi veroseuraamuksia.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodos- tuvat kertyneistä poistoista, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä sekä liiketoimintahankinto- jen yhteydessä tehtyjen nettovarojen arvosta- misesta käypiin arvoihin.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

1.1.2010 jälkeen tapahtuneiden liiketoimien yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan mää- rään, jolla luovutettu vastike, määräysvallatto- mien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettova- rallisuuden käyvästä arvosta.

1.1.2003-31.12.2009 tapahtuneet yritys- hankinnat on kirjattu aikaisemman IFRS 3 nor- miston mukaisesti. Tällöin hankintamenon ja tytäryhtiön hankinta-ajankohdan yksilöitävissä olevien käypään arvoon arvostettujen nettova- rojen välinen erotus, konsernin omistusosuus- den mukaan laskettuna, on osin kohdistettu niille tase-erille, joista erotuksen on katsottu johtuvan. Ylittävä osa on kirjattu liikearvoksi.

Tätä edeltävät hankinnat on käsitelty aiem- min sovelletun tilinpäätöskäytännön mukaises- ti. Liikearvo, joka on syntynyt ennen 1.1.2003 tehdyistä yrityshankinnoista, on merkitty tilinpäätökseen hankintahetken valuuttakurssia käyttäen.

Liikearvo arvostetaan hankintameno- vähennettynä kertyneillä arvonalentumistap- pioilla. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Testaus tehdään useammin, mikäli on viitteitä siitä, että liikearvon arvo on alentunut. Mahdolliset arvonalentumistappiot kirjataan välittömästi

tulosvaikutteisesti. Testausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), tai jos kyseessä on osakkuusyrittä, lii- kearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrittäksen han- kintameno- ja rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat Area East, Area Scandinavia, Area Finland, Area Central Europe ja Area South-East Europe.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tikkurilan tutkimusta ja tuotekehitystä ohjaavat merkittävästi ympäristö- ja turvallisuusnäkökul- mat. Merkittävä osa tutkimuksesta ja tuoteke- hityksestä liittyykin liuoteohenteisten maalien korvaamiseen vesiohenteisilla tai niukkaliuot- teisilla tuotteilla. Lisäksi tutkimus ja tuoteke- hitys kohdistuu uusien maalinvalmistuksessa mahdollisten raaka-aineiden, sekä uusien ja olemassa olevien tuotekaavojen ja tuotereseptien tutkimukseen. Tutkimustoiminnan menot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Aktivointikriteerit täyttävät kehittämisme- not aktivoidaan. Tällaisia kehittämismenoja ei ole ollut konsernissa tilikaudella 2015 eikä 2014. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämisme- noja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla.

Mikäli kehittämismenot täyttävät aktivoin- tiedellytykset, ne esitetään taseessa erässä Muut aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

Konsernissa on aktivoitu vuonna 2015 toiminnanohjausjärjestelmän kehitysprojektiin osallistuvien konsernin palveluksessa olevien henkilöiden palkka- ja muita välittömiä kuluja osaksi ohjelmiston hankintamenoa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintameno- ja tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavas- ti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tikkurilan muut aineettomat hyödykkeet koostuvat mm. IT-ohjelmistoista sekä yrityskauppojen myötä hankituista tavaramerkeistä, tuotenimistä, markkinointikanavista ja asiakassuhteista.

Yrityshankintojen yhteydessä kirjatut liikearvosta erotetut aineettomat hyödykkeet kirjataan tytäryrittäksen hankintahetkellä käy- pään arvoon.

Muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, on arvos- tettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettynä alkuperäiseen hankintameno- on. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutus- ajan mukaan. Konsernin yleisesti soveltamat poistoajat ovat:

- Tavaramerkit 10 - 20 vuotta
- Asiakassuhteet 4 - 10 vuotta
- Markkinointikanavat 5 vuotta
- IT-ohjelmistot 5 - 8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun ne luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineettomien hyödykkeiden luovutusten yhteydessä syntyvät myyntivoitot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan aineettomien hyödykkeiden hankintameno, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Vuonna 2015 Tikkurilla aktivoi vieraan pääoman menoja osaksi toiminnanohjausjärjestelmän hankintamenoa. Vuonna 2014 Tikkurilla ei ollut tällaisia aineettomia omaisuuseriä.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintameno. Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne toteutuvat.

Hankittujen tytäryritysten aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan tytäryrityksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Poistot määritetään tasapoistoina kohteen arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Konsernin yleisesti soveltamat poistoajat ovat:

- Rakennukset ja rakennelmat 10 - 40 vuotta
- Koneet ja kalusto 3 - 15 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan käyttöomaisuushyödykkeiden hankintameno, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot

–standardin mukaisesti. Vuosina 2015 ja 2014 Tikkurilla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingsopimuksiksi luokitellaan aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Nämä omaisuuserät esitetään osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja niistä johtuvat rahoitusleasingvelat osana korollisia rahoitusvelkoja. Maksettavat rahoitusleasingvuokrat jaetaan vuokra-aikana rahoitusmenoon ja velan vähennykseen siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Tulosvaikutteisena erinä esitetään vuokratuista omaisuuseristä tehdyt poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Poistot kirjataan omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään kirjanpidossa muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamat omaisuuserät, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osiltaan vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina. Ne kirjataan taseeseen vuokraamisina määrään, joka on yhtä suuri kuin konsernin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut omaisuuserät sisältyvät konsernin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin

liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun ehtojen katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan pääsääntöisesti kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Poistojen kirjaaminen näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö. Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eränään konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muiden omaisuuserien kirjanpitoarvoja, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaisi olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joko käyttöarvon tai myytäessä saatavan nettomyyntihinnan perusteella (käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla) sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, tai jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi. Tikkurilla ei ole rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle

yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuus-eriä tasasuhteisesti. Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisemalla kaudella tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aiemmalla kaudella kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Mikäli kerrytettävissä olevaa rahamäärää ei pystytä määrittämään yksittäisen omaisuuserän tasolla, arvonalentumistarvetta tarkastellaan sillä rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa sekä pääosin riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Testattaessa vuosittain liikearvoa, minkä Tikkurila-konserni toteuttaa kunkin vuoden viimeisen vuosineljänneksen aikana ja mahdollisten sen jälkeen tehtäville yrityshankinnoille tilinpäätöspäivänä, testaus suoritetaan liitetiedossa 17 mainituilla toiminta-alueiden tasoilla. Liikearvon arvon aleneminen testataan vertaamalla yksikön kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskontatut vastaiset rahavirrat. Diskonttaus korkona käytetään keskimääräistä painotettua pääoman kustannusta, joka on määritelty ennen veroja.

Maalien kysyntä vaihtelee tyyppillisesti bruttokansantuotteen kehityksen mukaisesti, minkä vuoksi yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat maalien kysyntään. Tikkurilan tuotantoon liittyvät kustannukset aiheutuvat raaka-aineista, pakkausmateriaaleista, energiasta ja palkoista. Raaka-aineiden hintojen muutoksilla on merkitystä konsernin kannattavuudelle ja kertyvään rahavirtaan. Tikkurila kilpailee lukuisten paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten maalivalmistajien kanssa. Mikäli kilpailu kiristyy uusien markkinoille tulijoiden tai markkinoiden rakenteen muutosten johdosta, tällä voi olla vaikutusta konsernin kertyviin rahavirtoihin. Yhtiön johto seuraa yleistä taloudellista kehitystä, markkinahintojen muutoksia ja muutoksia kilpailutilanteessa ja analysoi näiden vaikutuksia Tikkurilan liiketoimintaan ja omaisuuserien arvoihin. Arvonalentumistestien yksityiskohdista ja herkkyyksilyyisistä on annettu lisäinformaatiota liitetiedossa 17.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai nettorealisoitintarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetaan ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintame-

no muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista tuotannon välittömistä menoista sekä asianmu- kaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista mää- ritettynä normaalin toiminta-asteen mukaan. Vaihto-omaisuuden hankintameno määrite- tään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Nettorealisoitintarvo on arvioitu hinta, joka vai- to-omaisuushyödykkeestä myytävissä saadaan tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä arvioiduilla tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteutumiseksi välttämättömillä menoilla. Yrityshankinnan yhteydessä hankittavan yhtiön hankintahetken varasto arvostetaan käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusinstrumentti on sopimus, joka syn- nyy yhteisölle rahoitusvaroihin kuuluvan erän ja samalla toiselle yhteisölle rahoitusvelan tai oman pääoman ehtoisen instrumentin. Rahoitusvaroihin ja –velkoihin kuuluva erä mer- kitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Rahoitusvarojen ja –velkojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä. Konsernin rahoitusvarat ja –velat on luokiteltu alkuperäisen hankinnan yhteydessä niiden käyttötarkoituk- sen perusteella käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi ja –veloiksi, lainoihin ja muihin saamisiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja muihin rahoitusvelkoihin (jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat).

Rahoitusvarojen kirjaaminen pois taseesta tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävältä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle. Taseessa yli kahdentoista kuukauden pituiset sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle kahden- toista kuukauden mittaiset sijoitukset vastaa- vasti lyhytaikaisiin varoihin. Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

RAHOITUSVARAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Tikkurila luokittelee käypään arvoon tulosvai-

lutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmään sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa pidet- täväksi. Tähän ryhmään kuuluvat ne johdannai- set, jotka eivät ole takauksisopimuksia tai joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Tikkurila-konserni on luokitellut kaikki johdannaisopimukset tähän luokkaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatta- vat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo on rahamäärä, johon omaisuuserä voidaan vaihtaa tai jolla velka voidaan suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden markkinaosapuolten välillä. Julkisen kaupan- käynnin kohteena olevien johdannaisoppi- musten käyvät arvot määritellään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkina- hintoja. Kaikki Tikkurilan johdannaisopimuk- set, valuuttatermiinisopimukset, ovat julkisen kaupankäynnin kohteena ja ne arvostetaan raportointikauden päättymispäivän valuutta- termiinikursseihin.

Johdannaisaamiset esitetään taseessa lyhytaikaisissa siirtosaamisissa. Käyvän arvon muutoksista syntyvät sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Johdannaisopimuk- sista on kerrottu liitetiedossa 33.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisva- roihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä, ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla eikä kon- serni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä määritte- le myytävissä oleviksi. Merkittävien tähän ryhmään kuuluva erä on konsernin myyntisaamiset. Lai- nat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen korkokannan me- netelmää käyttäen, ottaen huomioon mahdol- liset arvonalentumiset. Nämä varat luokitellaan taseessa lyhytaikaisiin varoihin, ellei kyse ole yli 12 kuukauden kuluttua erääntyvistä eristä.

Konsernilla on asiakkaille myönnettyjä yli vuoden pituisia maksuaikoja. Nämä myyntisaa- miset on diskontattu nykyarvoon ja diskonta- tun koron osuus kirjataan korkotuottoihin ajan kulumisen perusteella.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat johdan- naisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon katsotaan olevan luotettavasti määritettävissä. Tällöin myytävissä olevien rahoitusvarojen reali- soitumattomat käypien arvojen muutokset

kirjataan veroilla vähennettynä muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna, silloin kun instrumentista luovutaan tai sen arvo on alentunut niin, että siitä on kirjattava arvonalentumistappio.

Tikkurila-konsernin myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät pääosin liiketoimintaa tukevia osakesijoituksia. Nämä ovat pääosin noteeraamattomia osakkeita, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittellä, ja jotka on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon, mikäli sijoituksesta on kirjattu arvonalentuminen. Niiden osakkeiden osalta, joiden käypien arvojen määrittämiseksi on markkinoilta ollut saatavilla luotettavat arvostusperusteet, on konserni tehnyt jokaisen raportointikauden lopussa käyvän arvon arvostuksen.

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen, sekä käytössä olevista luottolimiiteistä. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimitit esitetään taseessa lyhytaikaisissa korollisissa rahoitusveloissa.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arviointeihin rahavirtoihin. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä.

Myyntisaamisista kirjataan arvonalentumistappio silloin, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Myyntisaamisten kohdalla objektiivisena näyttönä pidetään samoin kuin muidenkin saamisten osalta mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä ja maksujen laiminlyöntiä. Myyntisaamisten arvonalentumisen määrittelemiseen konserni käyttää konsernin laajuista myyntisaamisten erääntymiseen perustuvaa ohjetta. Myyntisaamisten arvonalentumistappio

kirjataan tulokseen erään liiketoiminnan muut kulut. Mikäli myyntisaamisesta, josta on kirjattu arvonalentumistappio, saadaan myöhemmin suoritus, kirjataan tämä tulosvaikutteisesti vähentämään muita liiketoiminnan kuluja.

Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenoa arvostettujen erien osalta on kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän kirjanpitoarvon ja diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen määrän. Rahoitusvarojen arvonalentumiset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

RAHOITUSVELAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusveloihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauskasentaa. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksista syntyvät sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät, ja ne sisältyvät rahoitus-tuottoihin tai -kuluihin. Taseessa johdannais-velat esitetään lyhytaikaisissa siirtovelloissa. Tikkurila konsernilla on ollut tilikauden 2014 ja 2015 aikana valuuttatermiinejä. Konserni on luopunut johdannaisten käytöstä tilikauden 2014 lopulla tehdyn päätöksen mukaisesti. Konsernin johdannaissopimuksista on kerrottu liitetiedossa 33.

Muut rahoitusvelat

Tähän ryhmään sisältyvät mm. konsernin pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat sekä ostovelat. Muut rahoitusvelat kirjataan velan nostohetkellä saadun vastikkeen määrään perustuvaan käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta johtuvat transaktiomenot. Myöhemmin velat esitetään jaksotettuun hankintamenoa käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa, silloin kun kyseessä on IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesta ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat menot. Tikkurila-konsernilla ei ole tilikaudella 2014 ollut tällaisia omaisuuserien hankintoja. Tilikaudella 2015 toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen ja rakentaminen täytti ehdot ja tähän liittyvät vieraan pääoman menot on aktivoitu osaksi omaisuuserän hankintamenoa.

Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Vieraan pääoman menot koostuvat korkokuluista ja muista rahoituskuluista.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Taseeseen merkitään varaus, kun konsernilla on jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaus diskontataan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, tytäri- ja osakkuusyrietykset sekä yhteisyritykset. Lähipiiriin luetaan myös konsernin johtohenkilöt; hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja sekä heidän perheenjäsenensä.

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa. Konsernin lähipiirin kanssa tehdyt liiketoimet on esitetty liitetiedossa 38.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni raportoi sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissaan maantieteelliseen rakenteeseen perustuvalla liiketoimintamallilla. Konsernilla on matriisiorganisaatio. Maantieteelliseen ja koon perustuvat strategiset liiketoimintayksiköt eli SBU:t ovat SBU West ja SBU East.

Edellä mainittuihin segmentteihin kuuluvat liiketoiminnot, jotka ovat luonteeltaan kuluja ja liittyvät konsernin ja emoyhtiön hallintotehtäviin, esitetään omana "Tikkurila Common"-erään.

JULKISET AVUSTUKSET

Tikkurila kirjaa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin saadut julkiset avustukset kyseisten hyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi, silloin kun on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamat ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana. Yksittäiset kulukorvaustyypiset avustukset, esimerkiksi koulutukseen liittyvät, jotka on saatu julkisoikeudellisilta tai niitä lähellä olevilta tahoilta, on käsitelty kulunoikaisuina.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuna valmiiden ja kesken eräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

KERTALUONTEISET ERÄT

Tikkurila-konserni erittelee tuloslaskelmaansa kertaluonteisia eriä, jotka ovat yhtiön normaaliin liiketoimintaan liittyviä ei-tavanomaisia, ei-toistuvia ja olennaisia eriä. Tällaisia eriä ovat muun muassa saadut poikkeukselliset vakuutuskorvaukset tai niiden oikaisu, maksetut tai saadut sakkoluonteiset maksut ja niiden oikaisu, tai liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvät erät, esimerkiksi henkilöstön irtisanomisiin ja konsernirakenteen strategisiin muutoksiin liittyvät erät sekä pysyvien vastaavien omaisuuserien arvonalentumiset, myyntivoitot tai -tappiot.

OMA PÄÄOMA

Omana pääomana esitetään kantaosakkeet. Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Mikäli omia osakkeita hankitaan takaisin, vähennetään niiden hankintameno sisältäen myös hankintaan liittyvät välittömät kustannukset omasta pääomasta. Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat vahvistaneet sen yhtiökokouksessa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita Tikkurila-konserni ei vielä ole soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaan-

tulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

EU:ssa hyväksytyt uudet standardit, standardimuutokset ja tulkinnat

- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2012-2014, syyskuu 2014 voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämä koskee yhteensä neljää standardia. Näillä muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- IAS 27:n Erillistilinpäätös muutos Pääomaosuusmenetelmä erillistilinpäätöksissä (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos mahdollistaa pääomaosuusmenetelmän soveltamisen tytäryhtiöiden, yhteisyritysten ja osakkuusyri-tysten käsittelyyn IFRS erillistilinpäätöksissä. Muutoksella ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- IAS 16:n Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 41:n Maatalous muutos Tuottavat kasvit (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos sallii tuottavien biologisten hyödykkeiden kirjaamisen IAS 16 mukaisesti hankintamenoilla tai uudelleenarvostusmallilla sen sijaan että nämä kirjattaisiin käypään arvoon. Näistä tuottavista biologisista hyödykkeistä saatavat tuotteet arvostetaan kuitenkin edelleen IAS 41:1 mukaisesti käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- IAS 16:n Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 38:n Aineettomat hyödykkeet muutos Selvennys hyväksyttävien poistomenetelmiin (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IAS 16:n muutoksella kielletään myyntituottoihin perustuvan poistomenetelmän soveltaminen aineellisten hyödykkeiden poistosuunnitelmana. Lisäksi IAS 38:n muutoksessa lähtökohtaisesti pidetään aineettomien hyödykkeiden poistojen tekemistä myyntituottoihin perustuen kiellettyinä. Poikkeuksellisesti poistot voidaan kuitenkin tehdä myyntituottoihin perustuen, jos myyntituottoihin ja aineettoman hyödykkeen taloudellisen hyödyn kuluminen korreloivat erittäin paljon toisiinsa. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- IFRS 11:n Yhteisjärjestelyt muutos- Kirjanpito-käsittely hankittaessa osuuksia yhteisissä toimintoissa (voimaan 1.1.2016 tai sen

jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos edellyttää liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitoperiaatteiden soveltamista yhteisten toimintojen hankintoihin, kun kyseessä on liiketoiminta. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- Muutos IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen tarkoituksena on parantaa ohjeistusta esittämisen- ja liitetietovaatimuksista. Muutos painottaa olennaisuuden harkintaa, kun arvioidaan liitetietojen esittämistä ja laskelmissa esitettävien välisummien määrittelemistä. Pääomaosuusmenetelmällä käsiteltävien sijoitusten eli sijoitusten osakkuus- ja yhteisyrityksiin, syntyvien muiden laajan tuloksen erien tulisi olla esitettynä niin, että myöhemmin tulosvaikutteisesti siirrettävät erät esitetään omanaan ja erät joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisesti omanaan. Muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

Standardimuutokset, uudet standardit ja tulkinnat, joita ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi standardi korvaa nykyisen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. IFRS 9 muuttaa rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista. Standardi määrittää rahoitusvarojen kolme pääasiallista arvostusryhmää: jaksotettu hankintameno, käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja käypä arvo tulosvaikutteisesti. Luokittelu riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. IFRS 9 sisältää myös rahoitusvarojen arvonalentumisen arviointiin uuden, odotettuihin luottotappioihin perustuvan mallin. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen vastaa suurelta osin nykyisiä IAS 39:n vaatimuksia lukuun ottamatta, että käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien velkojen osalta oman luottoriskin muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevassa osiossa säilytetään muuttumattomina suojaussuhteiden päätyypit; rahavirran suojaus, käypien arvojen ja nettosijoitusten suojaus. Nykyisen IAS 39:n mukainen vaatimus suojauksen tehokkuudesta ja sen määritelmä tarkkoine rajoineen on korvattu taloudellisen suojaussuhteen käsitteellä. Tämän mukaan suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä tulee olla taloudellinen suhde ja suojausasteen tulisi olla sama kuin mitä yritys tosiasiallisesti käyttää riskienhal-

linnassaan. Standardin vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen selvitetään.

- Muutokset IFRS 10 Konsernitilinpäätös ja IAS 28 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin – Omaisuuserän myynti tai luovutus sijoittajan sekä sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä (voimaan IASB:n myöhemmin ilmoittamana voimaantulopäivänä). Muutokset ohjeistavat kirjanpitokäsittelyä, kun kyseessä on omaisuuserien myynti tai panostus sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä. Mikäli liiketoimi koskee liiketoimintaa, voitto tai tappio kirjataan kokonaisuudessaan. Jos taas

liiketoimi koskee omaisuuseriä, jotka eivät muodosta liiketoimintaa IFRS 3 –standardin määritelmän mukaisesti, luovutusvoittoa tai tappiota kirjattaessa eliminoidaan konsernin omistusosuutta vastaava määrä. Muutoksella ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uusi tulouttamista koskeva standardi korvaa IAS 11:n Pitkäaikaiskannukset, IAS 18:n Tuotot sekä niihin liittyvät tulokinnat. Myyntituotot kirjataan, kun asiakas saa mää-

räysvallan tavaraan tai palveluun. Tämä voi tapahtua ajan kuluessa tai tiettyä ajankohdantana. Peruseriaatteena on, että myyntituoto kirjataan tavalla, joka kuvaa luvattujen tavaroiden tai palvelujen luovuttamista asiakkaalle, ja kirjattava määrä kuvastaa sitä rahamäärää, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu. Standardissa esitetään 5-vaiheinen malli tuottojen kirjaamiseen ja arvostamiseen. Standardi lisää esitettävien liitetietojen määrää. Konserni on analysoinut IFRS 15 vaikutuksia tiettyjen tapahtumien osalta ja jatkaa analysointia vuoden 2016 aikana.

2. JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT ARVIOT

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Konsernin johto käyttää harkintaa myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa. Näillä arvioilla ja oletuksilla, ja niiden soveltamisella, on vaikutusta tilikauden tuottoihin ja kuluihin ja sitä kautta tilikauden tulokseen, tilinpäätöspäivänä raportoituihin varoihin ja velkoihin, sekä liitetiedoissa esitettäviin ehdollisiin varoihin ja velkoihin. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä kaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä kausilla.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättämispäivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset. Oletuksia on jouduttu tekemään muun muassa konsernin toiminta-alueen taloudellisen kehityksen vaikutuksesta myyntiin ja kustannustasoon. Arvioiden ja oletusten toteutumista seurataan säännöllisesti. Alla on tarkemmin kuvattuna niitä eriä, joilla arvioidaan olevan suurin vaikutus tai joihin arvioidaan liittyvän eniten epävarmuutta.

Yhtiön tietoon ei ole tullut tilinpäätöksen julkistamishetken mennessä informaatiota sellaisista tilikauden päättämisaikojen arvioihin liittyvistä merkittävistä epävarmuustekijöistä tai muutoksista keskeisiin tulevaisuutta koskeviin oletuksiin, joiden perusteella olisi olemassa merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen olennaisista muutoksista seuraavan tilikauden aikana.

OMAISUUSERIEN ARVONALENTUMISET JA OMAISUUDEN ARVOSTUKSEEN LIITTYVÄT ARVIOT

Liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumistestauksen yhteydessä määritellään vastaisia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan tuleviin katetasoihin, käytettävään diskonttauskorkoon ja ennusteiden ajanjaksoon, sekä ennustejakson jälkeisen ajan kasvuvauhtioletuksiin, millä on vaikutus niin sanottuun terminaaliarvoon. Negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa tai diskonttauskoron yksittäisissä komponenteissa, kuten korkotasossa, riskipreemioissa tai rahoitusrakenteessa, voi johtaa arvonalentumistappion kirjaamiseen. Arvonalentumistestauksiin liittyvät herkkyysanalyysit on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17.

Tilikaudella 2015 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Ukrainassa sijaitsevaan maa-alueeseen. Tilikaudella 2014 kirjatut arvonalentumiset aineellisista hyödykkeistä kohdistuivat Venäjällä sijaitsevaan kiinteistöön sekä Saksassa, Puolassa ja Suomessa sijaitseviin koneisiin ja rakennuksiin. Aineettomista hyödykkeistä tilikaudella 2014 kirjatut arvonalentumiset liittyivät ohjelmistoihin. Arvonalentumistappiot on esitetty liitetiedossa 9. Poistot ja arvonalentumiset.

Arvonalentumistestauksessa joudutaan arvioimaan viitteitä arvonalentumisista käyttäen hyväksi sekä ulkoisia lähteitä (kuten markkinaraportit, kustannuskehitykset, korkotasot) että sisäisiä lähteitä (varastojen epäkuranttius, päätökset tuotesortimentin muutoksista). Näiden lähteiden ja tietojen analysoinnissa ja johtopäätösten tekemisessä joudutaan käyttämään arvioita.

Vaihto-omaisuuden arvostus edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Vaihto-omai-

suus arvostetaan joko hankintamenoona tai sitä alempana nettorealisointiarvoon, riippuen siitä kumpi näistä on alhaisempi. Nettorealisointiarvoa määritettäessä arvioidaan saatavissa oleva myyntihinta vähennettynä arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi tarvittavilla välittömällä menoilla sekä vähennettynä arvioiduilla hyödykkeen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla. Vaihto-omaisuuden tasearvon ylittäessä arvioidun nettorealisointiarvon kirjataan vaihto-omaisuuden arvonalentuminen.

Myyntisaamisista kirjataan arvonalentuminen, mikäli johto arvioi, ettei saamisen kirjanpitoarvo vastaa sen käypää arvoa. Mahdolliseen myyntisaamisten arvonalentumiseen antavat viitteitä mm. velallisen huomattavat taloudelliset vaikeudet, suoritusten viivästyminen ja suoritusten laiminlyönti.

Johto käyttää myös arviotaan määrittettäessä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa Tikkurila-konsernille. Mikäli todellinen taloudellinen vaikutusaika poikkeaa tästä alkuperäisestä arviosta, korjataan vuosittain tehtäviä poistoja tai kirjataan hyödykkeestä arvonalentumistappio. Suuri osa konsernin aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyy maalitehtaiden rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Mikäli Tikkurila päättäisi sulkea tehtaitaan tai muuttaa tuotantotoiminnan painopisteitä, poistoajat arvioidaan uudelleen ja omaisuus saatetaan joutua uudelleen arvostamaan. Lisäksi tämänkaltaiset toiminnan uudelleenjärjestelyt saattavat aiheuttaa ennallistamis- tai muita velvoitteita konsernille tulevaisuudessa.

Tikkurilalla on merkittävää liiketoimintaa ja omaisuuseriä Venäjällä ja sen lähialueilla. Kyseisissä maissa geopoliittinen ja taloudellinen tilanne on heikentynyt vuodesta 2014 alkaen, ja samalla myös paikallisten valuuttojen arvo on heikentynyt euroa vastaan, millä on

vaikutusta liiketoimintariskeihin, omaisuuserien euromääräisiin arvoihin sekä myös odotuksiin tulevista rahavirroista. Lisäksi joissakin maissa ja joissakin toiminnoissa on myös tullut lisää rajoituksia esimerkiksi sanktioiden sekä tavara- ja pääomavirtoihin kohdistuvien rajoitteiden kautta, mikä ei ole toistaiseksi vaikuttanut suoraan haitallisesti konsernin liiketoimintaan, mutta mikä voi jatkossa rajata toimintamahdollisuuksia kyseisellä maantieteellisellä alueella. Tikkurila on päivittänyt ennusteensa ja oletuksensa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön arvonalentumistaukussa tilikauden 2015 lopulla. Uusitut oletukset ovat perustuneet testaushetkellä käytössä olleeseen tietoon, mutta jos oletuksissa, liiketoiminnan tulevassa kehityksessä tai yleisessä liiketoimintaympäristössä tapahtuu haitallisia muutoksia, tulevina raportointikausina saattaa seurata arvonalentumisia. Tikkurilan johto seuraa tilannetta jatkuvasti ja analysoi säännöllisesti eri skenaarioita ja niiden herkkyyksiä.

YRITYSTEN YHTEENLIITTYMÄT

Yrityskaupoissa hankittujen yritysten nettovarallisuus arvostetaan käypään arvoon. Tikkurila-konsernin maantieteellisen toimialueen ja liiketoiminnan luonteen huomioon ottaen on mahdollista, että hankittavien yhtiöiden tai liiketoimintojen ja niihin liittyvien omaisuus- ja velkaerien käyvät arvot eivät ole luotettavasti määritettävissä ja että arvonmääritykseen liittyy paljon arvionvaraisia elementtejä. Mikäli kyseessä on merkittävä yrityskauppa, yrityshankintojen kautta konserniin tulleiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvioiduilla käyvillä arvoilla ja arvioiduilla taloudellisilla vaikutusajoilla voi olla huomattava vaikutus Tikkurilan tulokseen ja taseeseen. Yrityskauppojen yhteydessä tilikaudella ja sitä edeltävällä tilikaudella hankittu nettovarallisuus on esitetty liitetiedossa 4 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot. Tilikaudella 2015 Tikkurilalla ei ollut yrityshankintoja. Tilikauden 2014 aikana Tikkurila teki kolme yrityshankintaa, joiden yhteenlaskettu käteisellä maksettu kauppahinta oli 15,8 miljoonaa euroa. Näiden yritystosten kauppahinnasta pitkäaikaisiin varoihin kohdistettiin 8,2 miljoonaa euroa liikearvoon ja 5,5 miljoonaa euroa muihin aineettomiin hyödykkeisiin.

Liiketoimintojen hankintaan mahdollisesti liittyvien ehdollisten vastikkeiden määrää arvioitaessa Tikkurila-konsernin johto joutuu käyttämään arvioita ja oletuksia hankitun liiketoiminnan taloudellisesta kehityksestä. Mikäli hankintahetkellä käypään arvoon arvostetun ehdollisen vastikkeen määrittämisen pohjana olleet oletukset muuttuvat, kirjataan arvioiden muutokset tarkasteluhetkellä konserniin laajaan tuloslaskelmaan tulosvaiikutteisesti. Ehdollinen vastike on diskontattu nykyhetken

käyttäen kohdeyhtiön perustuen painotettua pääoman kustannusta. Diskonttaus korkokotekijän muutoksista johtuvat erät kirjataan konsernin rahoituseriin.

Mikäli konserni suunnittelee luopuvansa joistain liiketoiminnoista tai myyvänsä joitakin omaisuuseriä, johto joutuu arvioimaan milloin IFRS 5 -standardin mukaiset kriteerit täyttyvät ja näin ollen milloin omaisuuserä, -erät on luokiteltava myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Lisäksi johto joutuu arvioimaan arvonalentumistappion määrän, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvon arvioidaan ylittävän omaisuuserän myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennetyin käyvän arvon.

TALOUDELLISEEN TULOKSEEN TAI MUIHIN TAVOITTEISIIN SIDOTUT TUOTTOJEN OIKAISUT TAI KULUT

Tikkurila myy tuotteensa ja palvelunsa, erityisesti kauppa- ja rakennusmaaliiketoiminnassa, valtaosin ulkopuolisille tukku- tai vähittäiskauppaan erikoistuneille yhtiöille. Usein kyseisten jakeluun erikoistuneiden asiakkaiden kanssa on voimassa erilaisia puite-, yhteistyö- tai toimitussopimuksia, joissa on sovittu esimerkiksi toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai tiettyjen tuoteryhmien myynnin määriin liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia, asiakashyvityksiä tai muita etuisuuksia. Tilinpäätöstilanteessa yhtiöllä ei ole vielä selvillä kaikkien asiakkaiden kaikkia sopimuskriteereitä koskevia toteumatietoja, minkä vuoksi alennuksiin tai kulueroihin liittyviin jaksotuksiin joudutaan käyttämään myös arvioita.

Merkittävällä osalla Tikkurila-konsernin henkilöstöä on osana palkkausta suoriteperusteinen muuttuva palkan osa, joka on sidottu etukäteen sovittuihin taloudellisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin. Näiden bonus- ja muiden ehdollisten palkkioiden kulukirjauksissa joudutaan käyttämään osittain harkintaa ja arvioita, koska tavoitemittareita koskevat toteumatiedot eivät ole kaikilta osin selvillä tilinpäätöshetkellä. Lisäksi konsernilla on vuodesta 2012 alkaen ollut konsernin valittuja johtohenkilöitä koskeva osakeperusteinen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmä, jonka mukaisia kuluja kirjataan IFRS 2 -standardin mukaisesti. Osakeperusteisen järjestelmän tavoitekriteerien toteumatiedot sekä Tikkurilan osakkeen kurssikehitys, joiden perusteella lopulliset mahdollisesti maksettavat palkkiot määräytyvät, selviävät lopullisesti vasta kunkin ansaintajakson päätyttyä, minkä takia tilinpäätöshetkellä ennen ansaintajaksojen päättymistä on käytettävä arvioita kulu- ja muiden kirjausten tekemiseksi. Osakeperusteisen järjestelmän lopullisen palkitsemisen määrän päättää aina Tikkurila Oyj:n hallitus harkintansa perusteella, mikä voi myös aiheuttaa eroja alun

perin ennakoituihin palkkiomääriin.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä. Varaus voidaan kirjata vain, kun varauksen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien veloitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei veloitteesta synny todennäköisesti maksuveloitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 varausten määrä oli 1,1 milj. euroa. Vastaava luku tilinpäätöksessä 2014 oli 0,9 milj. euroa. Varauksista on kerrottu liitetiedossa 31.

VEROT

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin. Tilinpäätöksessä 2015 laskennallisten verosaamisten määrä oli 6,7 milj. euroa ja vahvistettujen tappioiden määrä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, oli 14,1 milj. euroa.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen yhteydessä joudutaan arvioimaan taseeseen kirjattavan velan (tai saamisen) määrää siten, että laskennassa sovellettavan nykyarvolaskennan ja vakuutusmatemaattisten erien määrittämiseksi joudutaan tekemään useita eri arvioita. Oletuksia ovat muun muassa järjestelyihin liittyvien varojen ja velkojen arvostamisessa käytetyt diskonttauskorot, palkkatason nousuoletukset ja odotettavissa oleva elinikä. Osa laskennassa käytettävistä arvioista perustuu ulkopuolisilta aktuaareilta saataviin tietoihin. Todelliset tulokset voivat poiketa alkuperäisistä arvioista ja oletuksista ja nämä etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen nettovelan (-omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella jona ne syntyvät. Diskonttauskorkojen muutoksen vaikutuksesta konsernin eläkeveloitteen määrään on esitetty herkkyyshanalyysi liitetiedossa 30.

3. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Tikkurila raportoi liiketoiminnastaan kahdella segmentillä: SBU West ja SBU East. Lisäksi Tikkurila yhteinen -osassa esitetään konsernihallintoon liittyvät tapahtumat.

Segmenttijako perustuu konsernin strategiaan, jonka mukaisesti Tikkurila haluaa olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Raportoitavien segmenttien määrittely perustuu eri maantieteellisten alueiden toimintaympäristöjen erilaisuuteen, vallitsevaan lainsäädäntöön ja

muuhun sääntelyyn sekä johtamisjärjestelmiin.

Tikkurila-konsernissa segmenttien tulokellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat pääosin segmenttien liikevoittoon. Segmentin varat ovat eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdennettavissa segmenteille.

Segmenttien tuotot muodostuvat erilaisten maalien ja niihin liittyvien oheistuotteiden myynnistä kauppiaille, teollisuuteen sekä ammattikäyttöön. Segmentit saavat tuottoja vähäisessä määrin myös maaleihin liittyvien

oheispalvelujen myynnistä. Segmenttien tuotot esitetään asiakkaiden sijaintimaan mukaisesti, ja segmenttien varat esitetään varojen sijainnin mukaisesti. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Konsernin ulkoiset tuotot kertyvät laajasta asiakaskunnasta.

Tikkurila-konsernissa ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä, jonka tehtäviin kuuluu resurssien kohdistaminen toimintasegmenteille, toimii konsernin johtoryhmä.

Konsernilla ei ole sellaisia yksittäisiä asiakkaita, joilta saatavat tuotot olisivat vähintään 10 prosenttia Tikkurila-konsernin tuotoista.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2015				Tikkurila		
Tuhatta euroa	SBU West	SBU East	common	Eliminoinnit	Yhteensä	
Liikevaihto	395 257	188 914	-	-59	584 112	
Poistot ja arvonalentumiset	10 329	6 840	163	-	17 332	
Liikevoitto (-tappio)	53 234	13 572	-5 119	-2	61 685	
Segmenteille kohdentamattomat erät						
Rahoitustuotot					5 425	
Rahoituskulut					-14 696	
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista					398	
Konsernin voitto ennen veroja						52 812
Segmentin varat	306 446	96 715	46 285	-68 005	381 441	
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset					816	
Investoinnit	15 842	5 101	-	-	20 944	

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2014				Tikkurila		
Tuhatta euroa	SBU West	SBU East	common	Eliminoinnit	Yhteensä	
Liikevaihto	382 450	235 983	-	-27	618 406	
Poistot ja arvonalentumiset	11 305	9 725	-	-	21 029	
Liikevoitto (-tappio)	47 451	19 174	-2 922	-	63 703	
Segmenteille kohdentamattomat erät						
Rahoitustuotot					25 588	
Rahoituskulut					-26 342	
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista					338	
Konsernin voitto ennen veroja						63 287
Segmentin varat	296 439	97 410	59 348	-63 388	389 809	
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset					812	
Investoinnit	10 750	6 552	-	-	17 303	

SBU Westin toiminta-alueeseen kuuluvat Ruotsi, Tanska, Norja, Suomi, Puola, Saksa, Viro, Latvia ja Liettua.

SBU Eastin toiminta-alueeseen kuuluvat Venäjä, Keski-Aasian maat, Ukraina, Valko-Venäjä, Serbia, Makedonia ja Kiina. Lisäksi SBU East on vastuussa viennistä noin 20 maahan.

KONSERNIN HENKILÖKUNTA SEGMENTEITTÄIN KESKIMÄÄRIN KAUDEN AIKANA

	2015	2014
SBU West	1 648	1 595
SBU East	1 516	1 587
Tikkurila common	30	30
Yhteensä	3 193	3 212

LIIVEVAIHTO MAITTAIN, KOHDEMAAN MUKAAN

Tuhatta euroa	2015	2014
Venäjä	128 448	175 681
Ruotsi	151 678	143 556
Suomi	98 140	101 316
Puola	68 417	63 940
Muut maat	137 428	133 913
Yhteensä	584 112	618 406

LIIVEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

Tuhatta euroa	2015	2014
Kauppa- ja rakennusmaalit	486 447	515 941
Teollisuusmaalit	97 665	102 466
Yhteensä	584 112	618 406

PITKÄAIKAISET VARAT, SIJAINTIMAAN MUKAAN *)

Tuhatta euroa	2015	2014
Venäjä	27 720	32 108
Ruotsi	84 328	85 231
Suomi	27 068	23 591
Puola	15 596	12 500
Muut maat	26 821	28 552
Yhteensä	181 533	181 982

*) Pitkäaikaiset varat koostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä sekä sijoituksista pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin.

4. HANKITUT JA MYYDYT LIIKETOIMINNOT

HANKINNAT 2015

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämisiä vuonna 2015.

Lokakuussa 2014 toteutetun ISO Paint -konsernin hankinnan kauppahintaa tarkistet-

tiin sopimuksen mukaisesti. Tämän johdosta luovutettu kokonaisvastike pieneni 0,2 miljoonaa euroa - samoin kuin hankinnasta kirjattu liikearvo.

Takaisin rahana saatu vastike on esitetty

katsauskauden rahavirrassa rivillä liiketoimintojen yhdistäminen.

OIKAISTU HANKINTAMENO

LUOVUTETTAVA KOKONAISVASTIKE

Tuhatta euroa	
Hankinta-ajankohtana maksettu vastike, lokakuu 2014	11 600
Maksetun vastikkeen oikaisu, toukokuu 2015	-208
Vastike yhteensä	11 392
Liikearvo	5 167

HANKINNAT 2014

KEFA DRYTECH AB

SBU West toteutti kesäkuussa yrityskaupan, jossa Suomen ja Ruotsin liiketoimintayksiköt ostivat KEFA Drytech AB -nimisen yhtiön koko osakekannan sekä kyseiseen liiketoimintaan liittyviä muita aineettomia omaisuuseriä. Ostettu ruotsalainen yritys valmistaa ja tarjoaa laajan valikoiman erilaisia pintojen suojaamiseen käy-

tettäviä tuotteita. Kaupalla täydennettiin Tikkurilan tuotevalikoimaa tukevaa teknologiaa. Tavoitteena oli kaupallistaa tämä osaaminen Tikkurilan eri maantieteellisillä toiminta-alueilla. Kauppahinta oli noin 2,4 miljoonaa euroa, josta kaupantekohetkellä maksettiin suurin osa käteisellä. Kauppahinnasta kirjattiin kaupantekohetkellä 6 tuhatta euroa velaksi, joka maksettiin kolmannen neljänneksen aikana. Kauppahintaan tehtiin tarkistus, jonka johdosta

maksettu vastike nousi 7 tuhannella eurolla aiemmin ilmoitetusta. Muutokset on päivitetty alla ilmoitettuun hankintamenolaskelmaan.

Kaupalla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahoitusasemaan.

Hankintamenolaskelma KEFA Drytech AB:n hankinnasta on esitetty seuraavassa taulukossa.

LUOVUTETTAVA KOKONAI SVASTIKE

Tuhatta euroa

Hankinta-ajankohtana maksettu vastike, kesäkuu 2014	2 360
Syyskuussa 2014 maksettu vastike	13
Vastike yhteensä	2 373

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVIKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

Tuhatta euroa	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	51
Aineettomat oikeudet	
Asiakassuhteet	348
Tavaramerkit	381
Laskennalliset verosaamiset	46
Vaihto-omaisuus	240
Myyntisaamiset ja muut saamiset	316
Rahavarat	93
Varat yhteensä	1 475
Laskennalliset verovelat	148
Varaukset	209
Lyhytaikaiset korolliset velat	276
Ostovelat ja muut velat	206
Velat yhteensä	839
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	636
Liikearvo	1 737
Yhteensä	2 373
Hankintaan liittyvät menot	58

Hankintaan liittyvistä menoista kirjattiin tilikaudelle 2014 tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin kuluihin 58 tuhatta euroa.

Hankinnasta kirjattiin liikearvoa, joka perustui odotettuihin synergiahyötyihin, tulevan kasvun kautta laajentunutta tuotevalikoimaa hyödyntäen ja henkilökunnan asiantuntemukseen perustuen. Liikearvo ei ole vähennyskel-

poinen verotuksessa.

Mikäli KEFA Drytech AB:n hankinta olisi tapahtunut 1.1.2014, Tikkurilan johdon arvion mukaan sillä olisi ollut seuraava vaikutus Tikkurila-konsernin laajaan tuloslaskelmaan:

- Liikevaihto olisi kasvanut noin 1,1 miljoonaa euroa

- Nettotulos olisi kasvanut 0,0 miljoonalla eurolla

Tilikauden laajaan konsernituloslaskelmaan 2014 yhdistelty liikevaihto hankinta-ajankohdasta alkaen oli 0,8 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernitulokseen 0,1 miljoonaa euroa.

ISO PAINT -KONSERNI

SBU West toteutti lokakuussa yrityskaupan, jossa Suomen liiketoimintayksikkö osti ISO Paint -nimisen konsernin koko osakekannan. Ostettu tanskalainen konserni kehittää, valmistaa ja myy energiategohkaita ja ympäristön kannalta kestäviä pinnoitteita. Yritysosto täydensi Tikku-

rilan ammattilaisille suunnattua energiategohkaiden ja rakenteiden elinkaarta pidentävien pinnoiteratkaisujen tuotevalikoimaa, teknologioita ja osaamista. Kauppahinta oli 11,6 miljoonaa euroa ja se maksettiin kaupantekohetkellä käteisellä.

Kaupalla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahoitusasemaan.

Alustava hankintamenolaskelma ISO Paint -konsernin hankinnasta on esitetty seuraavassa taulukossa.

LUOVUTETTAVA KOKONAISVASTIKE

Tuhatta euroa

Hankinta-ajankohtana maksettu vastike, lokakuu 2014	11 600
Vastike yhteensä	11 600

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVIKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

Tuhatta euroa	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2 829
Aineettomat oikeudet	
Asiakassuhteet	2 713
Tavaramerkit	1 961
Vaihto-omaisuus	2 582
Myyntisaamiset ja muut saamiset	643
Rahavarat	1 120
Varat yhteensä	11 848
Laskennalliset verovelat	1 584
Pitkäaikaiset korolliset velat	2 450
Lyhytaikaiset korolliset velat	100
Ostovelat ja muut velat	1 488
Velat yhteensä	5 623
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	6 225
Liikearvo	5 375
Yhteensä	11 600
Hankintaan liittyvät menot	190

Hankintaan liittyvistä menoista kirjattiin kaudelle tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin kuluihin 190 tuhatta euroa.

Hankinnasta kirjattiin liikearvoa, joka perustui odotettuihin synergiahyötyihin, odotettuihin markkinan ja tuotevalikoiman laajentumisen tuomiin mahdollisuuksiin sekä konserniin siirtyvän henkilöstön tietotaitoon. Liikearvo ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Myyntisaamisten ja muiden saamisten

hankintahetken käypä arvo oli 0,6 miljoonaa euroa, näiden saamisten sopimukseen perustuva bruttomäärä oli 0,7 miljoonaa euroa. Näistä sopimukseen perustuvista rahavirroista 0,1 miljoonaa euroa arvioitiin olevan sellaisia, ettei niitä saada.

Mikäli ISO Paint -konsernin hankinta olisi tapahtunut 1.1.2014, Tikkurilan johdon arvion mukaan sillä olisi ollut seuraava vaikutus Tikkurila-konsernin laajaan tuloslaskelmaan:

- Liikevaihto olisi kasvanut noin 5,9 miljoonaa euroa
- Nettotulos olisi laskenut 0,7 miljoonalla eurolla

Tilikauden laajaan konsernituloslaskelmaan 2014 yhdistelty liikevaihto hankinta-ajankohdasta alkaen oli 0,2 miljoonaa euroa ja tulokseen 0,8 miljoonaa euroa tappiota.

TÄBY FÄRG & TAPET AB

Tikkurila Sverige AB osti Täby Färg & Tapet AB -nimisen yhtiön koko osakekannan. Ostettu ruotsalainen yritys on ammattilaisille suunnattu maalikauppa. Kauppahinta oli noin 1,8 miljoonaa euroa ja se maksettiin kaupantekohetkellä käteisellä.

Kaupalla ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahoitus-

asemaan.

Hankintamenolaskelma Täby Färg & Tapet AB:n hankinnasta on esitetty seuraavassa taulukossa.

LUOVUTETTAVA KOKONAISVASTIKE

Tuhatta euroa

Hankinta-ajankohtana maksettu vastike, marraskuu 2014	1 842
Vastike yhteensä	1 842

HANKITUISTA VAROISTA JA VASTATTAVIKSI OTETUISTA VELOISTA KIRJATUT MÄÄRÄT

	Yhdistämisessä käytetyt käyvät arvot
Tuhatta euroa	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	137
Aineettomat oikeudet	
Asiakassuhteet	123
Vaihto-omaisuus	665
Myyntisaamiset ja muut saamiset	254
Rahavarat	201
Varat yhteensä	1 381
Laskennalliset verovelat	110
Pitkäaikaiset korolliset velat	40
Ostovelat ja muut velat	471
Velat yhteensä	620
Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä	760
Liikearvo	1 081
Yhteensä	1 842
Hankintaan liittyvät menot	29

Hankintaan liittyvistä menoista kirjattiin kaudelle tulosvaikutteisesti liiketoiminnan muihin kuluihin 29 tuhatta euroa.

Hankinnasta kirjattiin liikearvoa, joka perustui odotettuihin synergiahyötyihin vahvistuneesta markkina-asetmasta alueella. Liikearvo ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Mikäli Täby Färg & Tapet AB:n hankinta olisi tapahtunut 1.1.2014, Tikkurilan johdon arvion mukaan sillä olisi ollut seuraava vaikutus Tikkurila-konsernin laajaan tuloslaskelmaan:

- Liikevaihto olisi kasvanut noin 2,9 miljoonaa euroa
- Nettotulos olisi laskenut 0,2 miljoonalla eurolla

Hankitusta liiketoiminnasta konserniin yhdistetty liikevaihto oli 0,5 miljoonaa euroa ja vaikutus konsernitulokseen 0,2 miljoonaa euroa tappiota hankinta-ajankohdasta alkaen.

MYYNIT 2015

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen myyntejä

vuonna 2015.

MYYNIT 2014

Tikkurila myi maaliskuussa 45 %:n omistusosuutensa ruotsalaisesta osakkuusyrityksestä Happy Homes i Sverige AB:sta. Luovutuksen rahavirtavaikutus oli 0,4 miljoonaa euroa.

Luovutuksesta kirjattiin luovutustappio 0,1 miljoonaa euroa, joka on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa.

5. HANKITTUJEN JA MYYTYJEN LIKETOIMINTOJEN RAHAVIRTAVAIKUTUS

LIKETOIMINTOJEN JA TYTÄRYHTIÖIDEN HANKINTA JA MYYNTI

Tuhatta euroa	2015	2014
Liiketoimintojen hankinta		
Luovutettava kokonaisvastike	-	15 815
Ostettujen liiketoimintojen hankintahetken rahavarat	-	-1 414
Kauppahinnan palautus aikaisempien vuosien hankinnoista	-208	-
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen liiketoimintojen rahavaroilla vähennettynä	-208	14 401
Luovutustulot tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynneistä		
Suoritukset aikaisempien vuosien luovutuksista	50	734
Rahavirtavaikutus	50	734

6. MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT

Tilikauden 2015 tai 2014 lopussa ei ollut myytävänä olevia pitkäaikaisia omaisuuseriä.

7. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	128	926
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myyntivoitot	2 441	1 218
Vakuutuskorvaukset	201	216
Vuokratuotot	311	323
Puolassa kilpailulainsäädännön rikkomisesta määrätyn seuraamusmaksun pienentäminen	-	1 750
Palvelujen myynti yhteisyritykselle	971	923
Muut liiketoiminnan tuotot	700	623
Yhteensä	4 752	5 979

Vuoden 2015 pitkäaikaisten varojen myyntivoitot koostuvat pääosin koneista ja kalustosta.

Pitkäaikaisten varojen myyntivoittoihin sisältyy vuonna 2014 vapaa-ajankiinteistön myyntivoittoa ja vähäisessä määrin koneiden ja kaluston

myyntivoittoja.

Tilikauden 2015 myytävissä olevien rahoitusvarojen myyntivoitot 2,4 miljoonaa euroa ja vastaavasti tilikaudella 2014 1,2 miljoonaa euroa liittyvät Ekokem Oyj:n osakkeiden

myynteihin. Tiinpäätöshetkellä 31.12.2015

konsernilla ei ole enää omistuksessaan Ekokem Oyj:n osakkeita.

Vuokratuotot koostuvat pääosin tilavuokrista vuosina 2015 ja 2014.

8. TYÖSUHDE-ETUUDET

Tuhatta euroa	2015	2014
Palkat ja palkkiot	-79 797	-81 381
Osakeperusteiset maksut	-1 005	-678
Maksupohjaiset eläkekulut	-10 294	-11 080
Etuuspohjaiset eläkekulut	-1 267	-1 378
Muut henkilöstösivukulut	-12 236	-11 942
Yhteensä	-104 599	-106 459

Tikkurila Oyj:n hallituksen ja toimitusjohtajan työsuhde-etuudet on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 30 Eläkevelvoitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet.

Henkilökunta keskimäärin	2015	2014
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	607	612
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	2 586	2 600
Yhteensä	3 193	3 212
Henkilökunta kauden lopussa	3 100	3 142

Konsernin henkilökunta keskimäärin kaudella on esitetty segmentteittäin liitetiedossa 3 Segmentti-informaatio.

9. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Tuhatta euroa	2015	2014
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-3 369	-3 383
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-3 084	-3 506
Koneet ja kalusto	-9 915	-9 868
Muut aineelliset hyödykkeet	-893	-1 027
Yhteensä	-17 260	-17 785
Arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	-	-612
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	-72	-1 627
Koneet ja kalusto	-	-37
Rakennukset ja rakennelmat	-	-968
Yhteensä	-72	-3 244
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-17 332	-21 029

Tilikaudella 2015 kirjatut arvonalentumiset liittyvät Ukrainassa sijaitsevaan maa-alueeseen.

Tilikaudella 2014 kirjatut arvonalentu-

miset aineettomista hyödykkeistä liittyivät ohjelmistoihin. Arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Ukrainas-

sa sijaitsevaan maa-alueeseen, Venäjällä sijaitsevan kiinteistöön sekä Puolassa, Saksassa ja Suomessa sijaitseviin rakennuksiin ja koneisiin.

10. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Tuhatta euroa	2015	2014
Vuokrat	-12 738	-12 793
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	-4 372	-4 544
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-26 061	-28 119
Korjaus- ja ylläpitokulut	-8 513	-8 616
IT- ja tietoliikennekulut	-5 044	-5 131
Myydyn tavaran rahti	-16 736	-17 400
Asiantuntijapalkkiot	-3 715	-3 708
Matka- ja kuljetuskulut	-8 336	-9 449
Energia, lämmitys ja vesi	-4 804	-5 259
Vakuutukset pl. henkilövakuutukset	-1 102	-944
Toimistokulut	-1 891	-2 232
Edustuskulut ja jäsenmaksut	-2 480	-2 754
Ulkopuoliset palvelut	-14 581	-14 491
Viranomaisten palkkiot ja maksut sekä ympäristövero	-1 381	-1 608
Luottotappiot	-1 770	-1 617
Muut kulut	-4 918	-7 357
Yhteensä	-118 442	-126 022
Tilintarkastajan palkkiot ¹⁾ :		
KPMG	-431	-412
Muut	-67	-59
Veroneuvonta, KPMG	-64	-59
Veroneuvonta, muut tilintarkastusyhteisöt	-2	-7
Muut palvelut, KPMG	-61	-129
Muut palvelut, muut tilintarkastusyhteisöt	-28	-48
Yhteensä	-653	-714

¹⁾ Sisältää myös palkkioiden yhteydessä mahdollisesti veloitetut muut kulut, kuten matkakulut.

KERTALUONTEISET ERÄT TILINPÄÄTÖKSESSÄ

Tuhatta euroa	2015	2014
Kulut		
Palkat ja palkkiot	507	-503
Muut henkilöstösivukulut	-196	-185
Maksupohjaiset ja etuuspohjaiset eläkekulut	122	-180
Muut	-6	-68
Arvon alentumiset:		
Muut aineettomat hyödykkeet	-	-612
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-72	-2 632
Yhteensä	355	-4 180
Tuotot		
Liiketoiminnan muut tuotot	2 440	3 724
Yhteensä	2 440	3 724
Kertaluonteiset erät yhteensä	2 795	-456

Tilikauden 2015 kertaluonteiset kulut liittyvät liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin Suomessa ja Ruotsissa, sekä Ukrainassa sijaitsevan maa-alueen arvonalentumiseen. Lisäksi kertaluonteisten kulujen oikaisuna on esitetty palvelusvuosipalkkiojärjestelmän supistamisesta aiheutuneet henkilöstökulujen vähennykset. Tilikauden 2015 kertaluonteiset tuotot liiketoiminnan muissa tuotoissa liittyvät myytävissä

olevien rahoitusvarojen myyntivoittoon 2,4 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2014 kertaluonteiset kulut liittyivät liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin ja arvonalentumisiin Ruotsissa, Puolassa, Saksassa ja Suomessa. Lisäksi konserni teki arvonalentumiskirjaukset Venäjällä sijaitsevaan kiinteistöön sekä Ukrainassa sijaitsevaan maa-alueeseen liittyen. Tilikauden 2014 kertaluonteiset tuotot

liiketoiminnan muissa tuotoissa liittyivät vuonna 2010 Tikkurilalle Puolassa kilpailulainsäädännön rikkomisesta määrätyn seuraamusmaksun pienentymiseen 1,8 miljoonaa euroa, myytävissä olevien rahoitusvarojen myyntivoittoon 1,2 miljoonaa euroa ja myytävänä olevien omaisuuserien myyntivoittoon 0,8 miljoonaa euroa.

11. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tuhatta euroa	2015	2014
Tutkimus- ja kehittämismenojen yhteismäärä	-11 245	-10 670

Suurin osa tutkimus- ja kehittämismenoista muodostuu henkilökunnan palkoista ja sosiaalikulusta.

12. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	96	112
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	324	493
Muut korkotuotot	18	29
Valuuttakurssivoitot		
Valuuttakurssivoitot käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjatuista rahoitusvaroista	443	21 495
Valuuttakurssivoitot lainoista ja muista saamisista	3 955	2 341
Valuuttakurssivoitot jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	171	328
Muut rahoitustuotot	12	40
Voitto monetaarisesta nettopositiosta	406	750
Yhteensä	5 425	25 588

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-1 217	-1 571
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusveloista	-144	-3 864
Aktivoidut vieraan pääoman menot	12	-
Muut korkokulut	-1	-3
Valuuttakurssitappiot		
Valuuttakurssitappiot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatuista rahoitusveloista	-318	-4 176
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista saamisista	-11 625	-10 266
Valuuttakurssitappiot jaksotettuun hankintamenoön arvostetuista rahoitusveloista	-528	-5 476
Muut rahoituskulut	-852	-986
Arvon alentumistappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista	-24	-
Yhteensä	-14 696	-26 342
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-9 272	-754

	2015	2014
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	1,6	0,1
Nettokorot liikevaihdosta, %	0,2	0,8

Tuhatta euroa	2015	2014
Valuuttakurssierot rahoituserissä		
Realisoituneet	-7 676	9 029
Realisoitumattomat	-226	-4 783
Yhteensä	-7 902	4 246
Valuuttakurssierot liikevoitossa		
Liikevaihto	104	269
Materiaalit ja palvelut	-2 749	-6 390
Yhteensä	-2 645	-6 121

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti tilikauden 2014 lopulla, ettei yhtiö enää tee valuuttatermiinisopimuksia. Tilikauden 2015 alusta ei uusia johdannaisopimuksia ole enää solmittu, minkä johdosta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista eristä esitetyt määrät ovat vertailukautta pienemmät.

Tikkurila allekirjoitti kesäkuussa 2015 kolmen pankin kanssa 150 miljoonan euron pitkäaikaisen luottolimiitti- ja lainasopimuksen, jolloin edeltävään lainasopimukseen jäljellä olleet järjestelykulut 0,1 miljoonaa euroa kirjattiin välittömästi tulosvaikutteisesti.

13. TULOVEROT

Tuhatta euroa	2015	2014
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-10 954	-16 545
Edellisten kausien verot	174	1 006
Laskennalliset verot	-539	524
Yhteensä	-11 319	-15 015
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-86	816
Yhteensä veroerät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-86	816
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Myytävissä olevien varojen käyvän arvon muutokset	470	61
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	201	59
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot		
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	-233	-93
Yhteensä veroerät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	438	27
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot yhteensä	352	843

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys laajassa tuloslaskelmassa kirjattuihin veroihin:

Tuhatta euroa	2015	2014
Vero laskettuna emoyhtiön verokannalla	-10 563	-12 657
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-333	-639
Verovapaat tuotot	171	684
Vähennyskelvottomat menot	-1 015	-1 137
Verokantojen muutosten vaikutus	27	15
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	19	161
Tilikauden verotappiot, joista laskennallista verosaamista ei ole kirjattu	-986	-2 031
Verot aikaisemmilta kausilta	174	1 006
Laskennallisten verojen muutos liittyen aikaisempiin vuosiin sekä kauden väliaikaiset erot joista ei kirjattu laskennallista veroa	980	-126
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tulosten vaikutus	88	74
Hyvityskelvottomat ulkomaiset lähdeverot	-225	-249
Muut erät	344	-116
Laajassa tuloslaskelmassa kirjatut verot yhteensä	-11 319	-15 015

Tanskan vahvistettu verokanta vuoden 2016 alusta on 22 %. Tilinpäätöksessä 2015 on käytetty laskennallisten verojen osalta vuodelle 2016 vahvistettua verokantaa. Norjan verokanta laski vuoden 2016 alusta 25 %:iin. Tilinpäätöksessä 2015 on käytetty laskennallis-

ten verojen osalta vuodelle 2016 vahvistettua verokantaa. Tanskan verokanta laski vuoden 2015 alusta 24,5 %:sta 23,5 %:iin. Tilinpäätöksessä 2014 on käytetty laskennallisten verojen osalta pääasiassa 23,5 % verokantaa, joihinkin eriin on

myös sovellettu vuoden 2016 alusta voimaan tulevaa, jo vahvistettua 22 %:n verokantaa. Viron verokanta laski vuoden 2015 alusta 21 %:sta 20 %:iin. Tilinpäätöksessä 2014 on käytetty laskennallisten verojen osalta vuodelle 2015 vahvistettua verokantaa.

14. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos laske-
taan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille
kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana
ulkona olevien osakkeiden lukumäärän paino-
tetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutus perustuu laskennalli-

seen, järjestelmän ehtojen mukaan arvioituun
liikkeelle laskettavaan osakepohjaisen sitoutta-
mis- ja kannustinjärjestelmän ansaintajaksojen
2012-2014, 2013-2015 ja 2014-2016 mukaiseen
osakkeiden kokonaismäärään olettaen, että
kaikki osakkeet laskettaisiin liikkeelle uusina

osakkeina, vaikka on mahdollista, että kyseiset
osakkeet ostetaan markkinoilta ja että osakkei-
den todellinen määrä poikkeaa arvioidusta. An-
saintajakson 2012-2014 perusteella luovutetut
osakkeet järjestelmään osallistujille hankittiin
markkinoilta.

	2015	2014
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	41 493	48 272
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 093	44 054
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,94	1,10
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (tuhatta euroa)	41 493	48 272
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 093	44 054
Osakepohjaisen kannustinjärjestelmän vaikutus (1 000)	14	122
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana laimennusvaikutuksella oikaistuna (1 000)	44 106	44 177
Laimennettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,94	1,09

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji, jolla ei ole nimellisarvoa. Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä kauden lopussa oli 44 108 252 kappaletta (44 108 252). Konsernin hallussa oli 31.12.2015 omia osakkeita yhteensä 2 461 (79 500) kappaletta.

15. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2015 yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	7 420	105 061	180 372	6 895	3 667	303 414
Muut lisäykset	233	4 138	6 704	753	3 748	15 575
Muut vähennykset	-	-352	-1 781	-381	-	-2 514
Muut muutokset	-	-2	83	-3	-23	56
Uudelleenryhmittelyt	8	1 062	2 410	310	-3 791	-2
Kurssierot	-511	-1 448	-1 706	-600	-314	-4 579
Hankintameno 31.12.2015	7 150	108 459	186 082	6 974	3 287	311 951
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-1 369	-66 670	-140 530	-4 498	-	-213 067
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	335	1 547	350	-	2 232
Kauden poistot	-	-3 084	-9 915	-893	-	-13 892
Arvonalentuminen	-72	-	-	-	-	-72
Kurssierot	358	406	1 084	396	-	2 244
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-1 083	-69 013	-147 814	-4 645	-	-222 555
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	6 051	38 391	39 842	2 397	3 667	90 348
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	6 067	39 446	38 268	2 329	3 287	89 397

Tuhatta euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2014 yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	8 022	112 146	183 236	8 857	5 011	317 271
Liiketoimintojen hankinta	124	1 822	1 068	1	-	3 015
Muut lisäykset	33	1 778	7 691	961	5 705	16 168
Muut vähennykset	-	-1 446	-3 937	-245	-	-5 628
Muut muutokset	-	1	-2	-1	-16	-18
Uudelleenryhmittelyt	458	1 992	2 641	243	-5 336	-2
Kurssierot	-1 217	-11 232	-10 325	-2 921	-1 697	-27 392
Hankintameno 31.12.2014	7 420	105 061	180 372	6 895	3 667	303 414
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014	-69	-66 796	-140 756	-5 435	-	-213 056
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	1 446	3 560	218	-	5 224
Kauden poistot	-	-3 506	-9 868	-1 027	-	-14 402
Arvonalentuminen	-1 627	-968	-37	-	-	-2 632
Kurssierot	327	3 154	6 572	1 746	-	11 799
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014	-1 369	-66 670	-140 530	-4 498	-	-213 067
Kirjanpitoarvo 1.1.2014	7 952	45 350	42 479	3 423	5 011	104 215
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	6 051	38 391	39 842	2 397	3 667	90 348

* Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät mm. väestönsuojia, vuokratilojen perusparannusmenoja ja maa-alueiden kestopäällysteitä.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat hankintasitoumukset on esitetty liitteessä 36 Vastuusitoumukset.

Suurimmat yksittäiset projektit keskeneräisissä aineellisissa käyttöomaisuushyödykkeissä liittyivät Puolassa, Venäjällä ja Suomessa sijait-

seviin kiinteistöihin.

Tilikaudella 2014 keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisälsivät isoimpina erillisinä projekteina Venäjällä valmistettävien tuotteiden valikoiman laajentamiseen liittyvän projektin, 0,5 milj. euroa sekä logististen toi-

mintojen uudelleen organisoimiseen liittyvän projektin, 0,6 milj. euroa. Muut keskeneräiset projektit liittyivät muun muassa rakennusten ja tuotantoteknologian ylläpitoon ja uudistamiseen.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

Tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Moottoriajoneuvot	Yhteensä
31.12.2015			
Hankintameno	1 305	690	1 995
Kertyneet poistot	776	500	1 276
Kirjanpitoarvo	529	190	718
31.12.2014			
Hankintameno	1 247	932	2 179
Kertyneet poistot	513	554	1 067
Kirjanpitoarvo	734	378	1 112

16. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2015 yhteensä
Hankintameno 1.1.2015	71 074	61 698	299	133 071
Liiketoimintojen hankinta	-208	-	-	-208
Muut lisäykset	-	66	5 040	5 106
Muut vähennykset	-	-344	-	-344
Muut muutokset	-	2	-2	-
Uudelleenryhmittelyt	-	937	-935	2
Kurssierot	-326	-729	-6	-1 061
Hankintameno 31.12.2015	70 540	61 630	4 396	136 566
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	1 385	-43 635	-	-42 250
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	344	-	344
Kauden poistot	-	-3 369	-	-3 369
Kurssierot	-	28	-	28
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	1 385	-46 632	-	-45 247
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	72 459	18 064	299	90 822
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	71 925	14 999	4 396	91 320

Tuhatta euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	2014 yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	68 495	62 712	159	131 366
Liiketoimintojen hankinta	8 193	5 527	-	13 720
Muut lisäykset	-	153	982	1 135
Muut vähennykset	-3 416	-1 550	-	-4 966
Uudelleenryhmittelyt	-	815	-813	2
Kurssierot	-2 198	-5 959	-29	-8 186
Hankintameno 31.12.2014	71 074	61 698	299	133 071
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2014	-2 107	-42 039	-	-44 146
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3 416	1 547	-	4 963
Kauden poistot	-	-3 383	-	-3 383
Arvonalentuminen	-	-612	-	-612
Kurssierot	76	852	-	928
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2014	1 385	-43 635	-	-42 250
Kirjanpitoarvo 1.1.2014	66 388	20 674	159	87 221
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	72 459	18 064	299	90 822

Konsernin pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin ei sisällynyt liikearvoa tilikausilla 2015 tai 2014. Konsernilla ei ole ollut päättäneellä tai sitä aiemmilla tilikausilla sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät liiketoimintojen yhdistämisten kautta taseeseen kirjattuja tavaramerkkejä ja tuotenimiä 9,1 milj.

euroa (11,0 milj. euroa) sekä markkinointikana-
via ja asiakassuhteita 2,9 milj. euroa (3,8 milj.
euroa). Lisäksi muihin aineettomiin hyödykkei-
siin sisältyy ohjelmistoja 3,0 milj. euroa (3,2 milj.
euroa).

Aktivoidut vieraan pääoman menot tilikau-
della 2015 olivat 12 tuhatta euroa. Korkopro-
senttina käytetään kuukausittain laskettua
keskimääräistä ulkoisten korollisten velkojen

korkokantaa. Keskimääräinen aktivointikorko-
kanta tilikaudella 2015 oli 1,03 %.

Tilikaudella 2015 keskeneräiset aineettomat
hyödykkeet sisältävät tilikaudella aktivoituja
toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisen-
oja 3,4 milj. euroa. Tilikaudella 2014 konsernilla ei
ollut aktivoituja kehittämisenoja.

17. ARVONALENTUMISTESTIT

Liikearvon arvonalentumistestaus suori-
tetaan vähintään vuosittain ja aina silloin,
kun todetaan viitteitä liikearvon tai jonkun
muun omaisuuserän arvonalentumisesta.
Arvonalentumistestauksessa yhtiön liikearvoa
sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden
kirjanpitoarvoa verrataan niiden tulevaisuu-
dessa kerryttävissä olevaan rahamäärään.
Arvonalentumistappio kirjataan, mikäli liikear-

voa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköi-
den kirjanpitoarvo on korkeampi kuin niiden
kerryttävissä oleva rahamäärä. Kerryttävissä
oleva rahamäärä määritellään käyttöarvoon
perustuen diskonttaamalla arvioidut vastaiset
rahavirrat Discounted Cash Flow -menetelmällä
(DCF-menetelmä).

Tikkurila raportoi liiketoiminnastaan
kahdella segmentillä SBU West ja SBU East. Ar-

vonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavat
yksiköt on määritetty liiketoimintasegmenttien
sisältä maantieteellisen toiminta-alueen ja ope-
ratiivisen liiketoimintalogiikan perusteella siten,
että testattavia toiminta-alueita on yhteensä
viisi. Tilinpäätöshetkellä liikearvoa on ollut
kohdistettuna seuraaville rahavirtaa tuottaville
yksiköille: Scandinavia ja East.

Testattavien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvot ja niihin sisältyvät liikearvot ovat seuraavat:

Rahavirtaa tuottavat yksiköt:	2015		2014	
	Kirjanpitoarvo,	josta liikearvoa	Kirjanpitoarvo,	josta liikearvoa
Tuhatta euroa				
Finland	31 870	-	29 040	-
Scandinavia	109 663	68 938	115 048	69 097
East	59 455	2 987	59 272	3 362
Central Europe	39 860	-	34 849	-
South-East Europe	18 462	-	15 316	-

Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus käyvät vuosittain toisen vuosipuoliskon alkupuolella strategiayön yhteydessä läpi tavoitteet tuleville vuosille. Tavoitteiden määrittelyssä johdon arviointi ja harkinta ovat keskeisessä asemassa. Tässä työssä otetaan huomioon ulkopuolisista informaatiolähteistä saatava tieto maantieteellisillä alueilla tapahtuneesta kehityksestä sekä odotettavissa olevat muutokset alueiden taloudessa, maalien kysynnässä, asiakaskunnassa sekä kilpailijoissa. Strategiayön seurauksena luodaan myös tulevan kolmen vuoden rahavirtaennusteet rahavirtaa tuottaville yksiköille. Toiminta-alueilla tapahtuvien merkittävien muutosten johdosta, kun ne tapahtuvat vuosittaisen strategiayön jälkeen, rahavirtaennusteita voidaan arvioida uudestaan myöhemmin tilikauden loppupuolella. Rahavirtaennusteissa ei ole huomioitu laajennusinvestointeja. Terminaaliarvo on laskettu siten, että ennustejakson viimeinen vuosi on ekstrapoloitu käyttäen nimellisen kasvun olettamana nolaa ja kassavirrat on diskontattu nykyhetkeen.

Käytetty diskonttauskorko oli vuonna 2015 rahavirtaa tuottavasta yksiköstä riippuen 7,3 % - 22,3 %. Diskonttauskorko on määritetty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Diskonttauskorko ja rahavirrat on määritelty ennen veroja.

ARVONALENTUMISTESTIEN KESKEISET OLETUKSET JA HERKKYYSANALYYSIT

Arvonalentumistestauksissa käytettävät raha-

virtaennusteet heijastavat johdon näkemystä myynnin, kustannusten ja käyttö pääomien tulevasta kehityksestä kolmivuotisen ennustejakson aikana. Arvonalentumistesteissä käytetyt keskeiset oletukset rahavirtojen osalta ovat kasvun ja kannattavuuden kehitys eli liikevaihdon sekä EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia) muutos. Diskonttauskoron osalta keskeiset muuttujat ovat riskitön korko, pääomarakenne sekä riskisyyttä heijastava Beta-kerroin.

Vuoden 2015 testauksessa, vuosille 2016 - 2018, liikevaihdon kasvun on oletettu jatkuvan Area Eastin alueella edellisenä vuonna tehtyä kolmivuotista ennustejaksoa 2015 - 2017 merkittävästi hitaammin. Toiminta-alueelle South-East Europe ennakoidaan suurinta suhteellista liikevaihdon kasvua, muille toiminta-alueille on estimoitu vain pientä vuosittaista suhteellista kasvua. Raaka-aineiden hinnat olivat vuonna 2015 kokonaisuutena lähellä vertailukauden tasoa, vaikka yksittäisten raaka-aineiden hintakehityksissä oli eroja. Tämän hintatason on oletettu pysyvän vuoden 2016 ajan, ellei taloudessa tapahdu suuria epäedullisia muutoksia. Kuitenkin konsernissa on tehty vuonna 2015 kustannussäästötoimenpiteitä, jotka jatkossa parantavat kannattavuutta. Tämän lisäksi konserni pyrkii tekemään muitakin toimenpiteitä kustannuskilpailukyvyä ja tehokkuuden parantamiseksi. Toiminta-alue Eastin heikkojen toimintavaltuuksien negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi pyritään lisäämään paikallista valmistusta ja raaka-ainehankintaa.

Vuoden 2014 testauksessa, vuosille 2015 - 2017, liikevaihdon kasvun oletettiin jatkuvan Area Eastin alueella edellisenä vuonna tehtyä

kolmivuotista ennustejaksoa 2014 - 2016 merkittävästi matalammalta tasolta. Area Eastin liikevaihdon ennakoitiin saavuttavan vuoden 2014 liikevaihdon tason vasta ennustejakson lopulla. Toiminta-alueiden Finland, Scandinavia ja Central Europe liikevaihtojen ennakoitiin pysyvän koko ennustejakson ajan lähes samalla tasolla. Raaka-ainehintojen oletettiin pysyvän vuonna 2015 edellisen vuoden tasolla. Vuonna 2014 raaka-ainehinnat laskivat hieman vuoteen 2013 verrattuna. Toiminta-alue Eastin merkittävästi vaikeutuneiden markkinaolosuhteiden sekä vuonna 2014 puhjennun Ukrainan kriisin lisäämä toimintaympäristön epävarmuus heijastuivat toiminta-alue Eastin kannattavuuden heikkenemisenä.

Diskonttauskoron keskeisten muuttujien arvot on määritelty kullekin testausajankohdalle ja testattaville yksiköille erikseen, heijastaen testaushetken markkinainformaatiota. Diskonttauskorot ovat muuttuneet johtuen WACC:in määrittämisessä käytettyjen keskeisten olettamien (riskitön korko, pääomarakenne ja Beta-kerroin) muutoksista. Koron lasku liiketoiminta-alueilla East ja South-East Europe vuodesta 2014 vuoteen 2015 on pääosin johtunut riskittömän koron laskusta. Pääomarakenteena on käytetty samalla toimialalla toimivien yhtiöiden ja toimialan keskimääräistä markkinaehtoista oman ja vieraan pääoman suhdetta.

Alla olevassa taulukossa on esitetty arvonalentumistestauksessa käytetyt oletukset kolmen vuoden ennusteperiodilla ja terminaalikaudella kyseisenä vuonna olleiden rahaa tuottavien yksiköiden mukaisesti:

	Scandinavia		East		Central Europe		South-East Europe		Finland	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Käytetyt ennusteparametrit										
Suhteellinen liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA), %	17,1	14,2	16,5	13,0	13,9	13,9	14,2	13,7	16,9	12,3
Diskonttauskorko, pre-tax, %	7,5	7,2	20,7	24,9	11,2	10,4	22,3	25,3	7,3	7,2
Ennusteperiodin jälkeinen kasvu, %	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon, tuhatta euroa	283 116	219 752	19 723	10 234	67 931	74 122	10 831	7 304	166 312	81 529

Herkkyysanalyysi on tehty kasvun, kannattavuuden sekä diskonttauskoron osalta ja sen tulokset on esitetty alla olevassa taulukossa:

	Scandinavia		East		Central Europe		South-East Europe		Finland	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Muutos keskeisissä oletuksissa										
Suhteellisen liikevoiton ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA %), muutos % -yksikköä	-10,3	-7,7	-2,7	-1,5	-6,6	-6,7	-4,8	-3,8	-11,4	-5,0
Diskonttauskoron (pre-tax) muutos, % -yksikköä	15,7	11,4	5,6	3,3	15,2	16,1	11,6	10,6	27,2	14,2
Ennusteperiodin jälkeisen kasvun muutos, % -yksikköä	-38,5	-21,7	-11,6	-6,4	-39,0	-40,3	-36,1	-33,8	-168,3	-28,4

Yllä olevassa herkkyysanalyysitaulukossa on esitetty ne muutokset keskeisissä oletuksissa, jotka - muiden oletusten pysyessä samana - aiheuttivat sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Esimerkiksi,

kuinka monen prosenttiyksikön muutos diskonttauskorossa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva määrä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo, olettaen että muut osatekijät pysyvät muuttumattomina. Vastaavalla tavalla taulukosta on

luettavissa esimerkiksi se, kuinka suuri prosenttiyksikön muutos liikevoitossa ennen poistoja ja arvonalentumisia tai ennusteperiodin jälkeisessä kasvussa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo.

18. PÄÄOMAOSUUSMENETELMÄLLÄ YHDISTELLYT YRITYKSET

Tuhatta euroa	2015	2014
Kirjanpitoarvo 1.1.	812	1 433
Osuus pääomaosuuksien menetelmällä yhdisteltyjen yritysten kauden tuloksista	398	338
Osingot	-414	-293
Vähennykset	-	-587
Muut laajan tuloksen erät	-5	-10
Kurssierot ja muut muutokset	25	-69
Kirjanpitoarvo 31.12.	816	812

OSAKKUUSYRITYKSET

Vuoden 2015 aikana konsernilla ei ollut omistuksia osakkuusyrityksissä.

Konserni myi vuoden 2014 aikana 45 prosentin omistusosuutensa Happy Homes i Sverige AB:sta. Konsernilla oli osuus vain yhdessä osakkuusyrityksessä, ja se toimii Ruotsissa. Yritys yhdisteltiin konserniin pääomaosuuksien menetelmällä myyntitietteen asti. Alla olevassa

taulukossa on tilikauden 2014 osalta ilmoitettu osakkuusyrityksen tuloslaskelman tiedot konsernin omistushetken asti. Myynnin vaikutus konsernin laajaan tulokseen ja rahavirtaan on esitetty liitetiedossa 4.

Happy Homes i Sverige AB on yksityinen osakeyhtiö, eikä sen osakkeille ole saatavissa noteerattua markkinahintaa.

Happy Homes i Sverige AB hoiti yhteistyös-

sä sopimustoimittajien ja maaliikunnan valittujen liikekumppaneiden kanssa ketjuyritysten yhteisiä ostoja ja markkinointia sekä järjesti toimialalle sovellettua koulutusta. Osuuden omistamisen strateginen tavoite konsernille oli saavuttaa näkyvyyttä ja myyntiä yli sadan ketjuun kuuluvan kaupan kautta.

TALOUDELLISEN INFORMAATION YHTEENVETO OSAKKUUSYRITYKSESTÄ:

Tuhatta euroa	2015	2014
Liikevaihto	-	11 864
Kauden tulos	-	-93
Muut laajan tuloksen erät	-	-
Laaja tulos	-	-93
Konsernin osuus kauden laajasta tuloksesta omistusajalta (45 %)	-	-42
Konsernin osuus nettovarallisuudesta 1.1.	-	642
Konsernin osuus kauden tuloksesta	-	-42
Muuntoerot	-	-13
Vähennykset	-	-587
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-

Liiketoimet osakkuusyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

YHTEISYRITYKSET

Konserni on osallisena vain yhdessä yhteisjärjestelyssä, Alcro Parti AB:ssa. Konsernin omistusosuus ja osuus äänivallasta Alcro Parti AB:ssa on 50 prosenttia. Vuoden 2015 ja 2014 aikana konsernilla ei ollut muutoksia omistuksessa yhteisjärjestelyissä.

Alcro Parti AB harjoittaa suoramyyntiä rakennusliikkeille, teollisuus-, siivous- ja käsityöryhmittä sekä kunnille Ruotsissa Tukhol-

man, Göteborgin ja Malmön kaupungeissa. Yrityksellä on täydelliset tuotevalikoimat maa- ja metsätalouden, suojaamisen ja siivoamisen aloille. Sijoituksen strateginen tarkoitus on tavoittaa em. asiakasryhmät.

Konsernin yhteisjärjestely on osakeyhtiö, erillinen sijoitusväline, jossa konsernilla ja toisella investoijalla on yhteinen määräysvalta. Konsernilla ja järjestelyn toisella osapuolella on solmitun järjestelyn mukaisesti oikeus Alcro

Parti AB:n nettovarallisuuteen. Tämän perusteella yritys on luokiteltu yhteisyritykseksi, joka yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Taloudellisen informaation yhteenveto Alcro Parti AB:sta on esitetty sen omaan tilinpäätökseen sisältyvinä rahamäärinä sisältäen laatimisperiaatteiden eroavaisuuksista johtuvat oikaisut.

Alcro Parti AB on yksityinen osakeyhtiö, joten sen osakkeille ei ole saatavissa hintanoteerausta.

TALOUDELLISEN INFORMAATION YHTEENVETO YHTEISYRITYKSESTÄ:

Tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikaiset varat	1 290	1 254
Lyhytaikaiset varat ilman rahavaroja	691	672
Rahavarat	767	796
Varat yhteensä	2 748	2 722
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	-	-
Muut pitkäaikaiset velat	558	499
Lyhytaikaiset rahoitusvelat ilman ostovelkoja	-	-
Muut lyhytaikaiset velat sisältäen ostovelat	557	599
Velat yhteensä	1 115	1 098
Nettovarallisuus	1 633	1 624
Konsernin osuus nettovaroista (50%)	816	812
Liikevaihto	9 125	8 604
Poistot	-	-
Korkotuotot	3	14
Korkokulut	-	-
Tuloverot	-228	-232
Kauden tulos	797	760
Muut laajan tuloksen erät	-10	-20
Laaja tulos	787	740
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	393	370
Yhteisyritykseltä kaudella saadut osingot	414	293
Henkilöstö keskimäärin kaudella	8	8

Tuhatta euroa	2015	2014
Konsernin osuus nettovarallisuudesta 1.1.	812	791
Konsernin osuus kauden tuloksesta	398	380
Osingot yhteisyritykseltä	-414	-293
Muut laajan tuloksen erät	-5	-10
Muuntoerot	24	-56
Kirjanpitoarvo 31.12.	816	812

Liiketoimet ja avoimet saldot yhteisyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 38 Lähipiiri.

19. VAIHTO-OMAISUUS

Tuhatta euroa	2015	2014
Aineet ja tarvikkeet	21 913	20 251
Keskeneräiset tuotteet	2 570	2 647
Valmiit tuotteet	53 045	50 720
Ennakkomaksut	868	72
Yhteensä	78 395	73 690

Vaihto-omaisuudesta on kirjattu arvonalentumistappioita 2,5 miljoonaa euroa (3,9 milj. euroa). Arvonalentumistappiot kirjataan, jos vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää vaihto-omaisuuden nettorealisointi-arvon. Vaihto-omaisuuden arvostus kunkin katsauskauden päätteeksi edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Konsernin sisäisiin ohjeisiin ja operatiiviseen informaatioon perustuen paikallisten tytäryhtiöiden ja konsernin johto käyttävät harkintaa arvioidessaan vaihto-omaisuuden arvonalentumisen tarvetta ja määrää, koska val-

taosin käytettävissä ei ole yksiselitteisiä tapoja arvioida yhtiön vaihto-omaisuushyödykkeiden käypää arvoa.

Kulukirjaukset, joilla kirjanpitoarvo pienennetään nettorealisointi-arvoa vastaavaksi, sekä kaikki vaihto-omaisuutta koskevat menetyksistä johtuvat kulukirjaukset, kirjataan konsernin laajan tuloslaskelman riveille "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos". Tilikaudella on kirjattu myös arvonalentumisen peruutusta 1,3 miljoonaa euroa (1,2 milj. euroa). Kuluksi

kirjatun hankintamenon määrä oli 286,8 milj. euroa (307,2 milj. euroa) ja se esitetään laajan tuloslaskelman erissä "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos".

Vaihto-omaisuus, joka on kirjattu taseeseen käypään arvoon, vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla vuonna 2015 oli 519 tuhatta euroa (705 tuhatta euroa).

20. MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Tuhatta euroa	2015	2014
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 240	3 590
Vähennykset	-2 490	-1 186
Arvostuksen muutos	66	848
Muut muutokset / Siirrot	278	-
Kurssierot	1	-12
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 095	3 240

Myytäviksi oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pääasiassa noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon tai hankintamenoa alempaan arvoon, mikäli näistä on kirjattu arvonalentuminen. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia, henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä sekä ympäristön huoltoon liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystyttyä määrittämään luotettavasti arvostusmenetelmien avulla. Näin

ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

Ekokemin osakkeiden osalta arvostusperusteena on käytetty kyseisten osakkeiden arvostusta OTC-listalla. Nämä osakkeet on esitetty rahoitusvarojen käyvän arvon hierarkian tasolla 2 (liitetieto 32). Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on kirjattu laajan tuloslaskelman muihin eriiin veroilla vähennettynä ja ne ovat sisältyneet omissa pääomassa käyvän arvon rahastoon. Konserni on myynyt kaikki

Ekokemin osakkeet vuoden 2015 aikana.

Myytäviksi olevista rahoitusvaroista on kirjattu arvonalentuminen EUR 24 tuhatta euroa tilikaudella 2015. Tämä on esitetty rahoituskuluissa. Tilikaudella 2014 ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Kaudella 2015 näistä osakkeista on kirjattu 2 441 tuhatta euroa myyntivoittoa (1 218 tuhatta euroa). Myyntitappioita ei ole kirjattu tilikaudella 2015 eikä 2014. Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

21. PITKÄAIKAISET SAAMISET

Tuhatta euroa	2015	2014
Lainasaamiset	1 155	2 986
Ennakkomaksut	136	147
Siirtosaamiset	322	-
Muut saamiset	1 311	1 125
Rahoitusleasingsaamiset	-	3
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 924	4 261
Muut saamiset		
Myyntisaamiset/osamaksusaamiset	1 171	1 022
Muut pitkäaikaiset korottomat saamiset	140	103
Muut saamiset yhteensä	1 311	1 125
Rahoitusleasingsaamiset - erääntymisajat	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	-	3
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	3
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	-	6

Rahoitusleasingsaamiset - vähimmäisvuokrasaamisten nykyarvo	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	-	3
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	3
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	-	6
Kertymätön rahoitustuotto	-	0
Rahoitusleasingsaamisten kokonaismäärä	-	6

22. LYHYTAIKAISET KOROLLISET SAAMISET

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahoitusleasingsaamiset	-	3
Lainasaamiset	610	575
Korolliset saamiset yhteensä	610	578

Rahoitusleasingsaamisten pitkäaikainen osuus sekä erääntymisajat on esitetty liitetiedossa 21 Pitkäaikaiset saamiset.

23. MYYNTISAAMISET JA MUUT KOROTTOMAT SAAMISET

Tuhatta euroa	2015	2014
Myyntisaamiset	76 817	73 576
Siirtosaamiset	6 474	9 697
Muut saamiset	5 008	3 894
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	88 299	87 167

Myyntisaamisten käyvän arvon määrittämiseksi johto arvioi asiakaskohtaisten viitteiden perusteella myyntisaamisten arvonalentumisen tarvetta ja määrää.

Konserni on tilikauden 2015 ja 2014 aikana

myynyt tietyt myyntisaamisensa rahoitusyhtiöille. Myyntiin saamiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet kyseisiin rahoitusvaroihin siirtyivät myyntihetkellä pois konsernilta. Järjestelyyn liittyvät kulut on kirjat-

tu rahoituskuluihin.

Konserni on luopunut factoring rahoituksesta tilikauden 2015 lopussa.

Muut saamiset sisältävät arvonalentamisia 3,8 milj. euroa (3,3 milj. euroa).

Tuhatta euroa	2015	2014
Siirtosaamiset		
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	2 369	1 912
Henkilöstökulut	347	846
Vakuutuslukulut	368	532
Vuokrat	1 446	1 646
Korot	6	48
Johdannaiset	-	3 243
Muut	2 260	1 470
Yhteensä	6 796	9 697

24. RAHAVARAT

Tuhatta euroa	2015	2014
Käteisvarat	16 695	25 771
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	93	5
Rahavarat yhteensä	16 788	25 776

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat		
Käteisvarat	16 695	25 771
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	93	5
Shekkiluottotili	-	-
Rahavarat yhteensä	16 788	25 776

25. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Tasearvo 31.12.2015										
2015	1.1.2015		Kirjattu	Kirjattu	Ostetut /	Siirrot	Muut erät		Lasken-	Lasken-
Tuhatta euroa	Netto-	Kurssierot	tulos-	muihin	myytyt /	myytävänä	ja siirrot	Netto	nallinen	nallinen
	saldo		vaikut-	laajan	liiketo-	oleviin	erien	saaminen	vero-	vero-
			teisesti	tuloksen	minnot		välillä		saaminen	velka
Vahvistetut tappiot	277	-65	-55	-	-	-	-	157	157	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 982	30	56	-88	-	-	-	1 980	1 980	-
Varaukset	168	-	48	-	-	-	-	216	216	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	719	-36	-19	-	-	-	-	664	664	-
Kertyneet poistoerot	-3 003	7	129	-	-	-	-	-2 867	636	-3 503
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-470	-	-	470	-	-	-	-	-	-
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-3 081	129	536	-	-	-	-	-2 416	-	-2 416
Muut väliaikaiset erot	3 058	41	-1 233	201	-	-	-	2 067	3 088	-1 021
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	-350	106	-539	583	-	-	-	-200	6 741	-6 940

Tasearvo 31.12.2014										
2014	1.1.2014		Kirjattu	Kirjattu	Ostetut /	Siirrot	Muut erät		Lasken-	Lasken-
Tuhatta euroa	Netto-	Kurssierot	tulos-	muihin	myytyt /	myytävänä	ja siirrot	Netto	nallinen	nallinen
	saldo		vaikut-	laajan	liiketo-	oleviin	erien	saaminen	vero-	vero-
			teisesti	tuloksen	minnot		välillä		saaminen	velka
Vahvistetut tappiot	132	19	126	-	-	-	-	277	277	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 265	-70	-26	813	-	-	-	1 982	1 982	-
Varaukset	182	-3	-57	-	46	-	-	168	168	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	871	-165	13	-	-	-	-	719	719	-
Kertyneet poistoerot	-3 235	260	369	-	-397	-	-	-3 003	733	-3 736
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-531	-	-	61	-	-	-	-470	-	-470
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisissä	-3 052	965	451	-	-1 445	-	-	-3 081	-	-3 081
Muut väliaikaiset erot	4 385	-1 034	-352	59	-	-	-	3 058	3 888	-830
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	16	-27	524	933	-1 796	-	-	-350	7 767	-8 117

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään, vaikka siitä ei ole etukäteen olemassa varmaa tietoa. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä, jotka voivat myös muuttua tulevaisuudessa. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos

vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin.

Konsernin tytäryrityksillä oli verotuksellisia tappioita 19,3 milj. euroa 31.12.2015 (18,9 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Verotappioista 47 (43) prosenttia on sellaisia, joilla on rajoittamaton vähennysoikeus. Verotappiot, joilla on rajoitettu vähentämisosoikeus vanhenevat vuosina 2016 - 2025. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään.

Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen verovelka siitä osuudesta, jonka verovaikutuksen toteutumisen ennakkoidaan tapahtuvan lähitulevaisuudessa voitonjaon myötä.

Kuitenkaan suurimmasta osasta ulkomaisen tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska nämä voidaan jakaa omistajayrityksille ilman veroseuraamuksia tai konserni pystyy määrittämään voitonjaon ajankohdan eikä verovaikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

26. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä (1 000)	Omien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000)
Yhteensä 1.1.2014	44 108	-	44 108
Omien osakkeiden hankinta	-	-100	-
Osakeperusteisen kannustinjärjestelmän puitteissa luovutetut omat osakkeet	-	21	-
Yhteensä 31.12.2014	44 108	-80	44 029
Omien osakkeiden hankinta	-	-3	-
Osakeperusteisen kannustinjärjestelmän puitteissa luovutetut omat osakkeet	-	80	-
Yhteensä 31.12.2015	44 108	-2	44 106

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä samansuuruiseen osinkoon. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakepääoma 31.12.2015 oli 35 milj. euroa (35 milj. euroa) ja se on kokonaan maksettu. Osakkeiden lukumäärä oli vuoden 2015 lopussa 44 108 252 kappaletta sisältäen 2 461 kappaletta omia osakkeita. Vuoden 2014 lopussa osakkeiden lukumäärä oli 44 108 252 kappaletta sisältäen 79 500 kappaletta omia osakkeita.

Osakekohtainen tulos on esitetty laajan tuloslaskelman yhteydessä sekä liitetiedossa 14 Osakekohtainen tulos.

KÄYVÄN ARVON RAHASTO

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen kertyneet arvonnoutokset siihen asti kunnes rahoitusvaroista luovutaan tai niiden arvo on alentunut.

SIOJITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin,

kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

OMAT OSAKKEET

Omat osakkeet -rahasto sisältää konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintameno.

Tikkurila hankki helmikuussa 2015 omia osakkeita julkisessa kaupankäynnissä yhteensä 2 500 kappaletta, mikä vastaa 0,01 % kaikista osakkeista. Osakkeiden kokonaishankintahinta oli 43 tuhatta euroa.

Tikkurila luovutti 3.3.2015 omia osakkeita vastikkeetta yhteensä 79 539 kappaletta osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän puitteissa.

31.12.2015 Tikkurila Oyj:n hallussa oli 2 461 omaa osaketta, joiden hankintameno oli yhteensä 42 tuhatta euroa, ja joiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä oli 0,01 %.

Tikkurila hankki touko-kesäkuussa 2014 omia osakkeita julkisessa kaupankäynnissä yhteensä 100 000 kappaletta, mikä vastaa 0,23 % kaikista osakkeista. Osakkeiden kokonaishankintahinta oli 2 016 tuhatta euroa.

Tikkurila Oyj luovutti 2.12.2014 omia osak-

keita vastikkeetta yhteensä 20 500 kappaletta osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän puitteissa. 31.12.2014 Tikkurila Oyj:n hallussa oli 79 500 omaa osaketta, joiden hankintameno oli yhteensä 1 606 tuhatta euroa, ja joiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä oli 0,18 %.

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot sisältää kertyneiden voittovarojen rahastoidun osuuden.

MUUNTOEROT

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OSINGOT

Osinkoa jaettiin vuonna 2015 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 285 tuhatta euroa. Vuonna 2014 osinkoa jaettiin 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 287 tuhatta euroa. Raportointikauden päättämispäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 285 tuhatta euroa, laskettuna tilinpäätöshetkellä ulkona oleville osakkeille.

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2015						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	298	298	-	298
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuksien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	-7	-7	-	-7
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	-88	-88	-	-88
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	2	2	-	2
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	205	205	-	205
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	-2 094	-	-2 094	-	-2 094
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-17	-	-17	-	-17
Tuloverot nettosijoituksesta ulkomaiseen yksikköön	-	-32	-	-32	-	-32
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	90	-	-	90	-	90
Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta tulokseen siirretty osuus	-2 440	-	-	-2 440	-	-2 440
Laskennallinen vero myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	470	-	-	470	-	470
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-1 880	-2 143	-	-4 023	-	-4 023
Muut laajan tuloksen erät 2015 verovaikutus huomioon otettuna	-1 880	-2 143	205	-3 818	-	-3 818

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2014						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	-3 620	-3 620	-	-3 620
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuksien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	-13	-13	-	-13
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	813	813	-	813
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	3	3	-	3
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	-2 817	-2 817	-	-2 817

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	-23 077	-	-23 077	-	-23 077
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-54	-	-54	-	-54
Tuloverot nettosijoituksesta ulkomaiseen yksikköön	-	-34	-	-34	-	-34
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutos	848	-	-	848	-	848
Myytävikissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta tulokseen siirretty osuus	-1 151	-	-	-1 151	-	-1 151
Laskennallinen vero myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	61	-	-	61	-	61
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-242	-23 165	-	-23 407	-	-23 407
Muut laajan tuloksen erät 2014 verovaikutus huomioon otettuna	-242	-23 165	-2 817	-26 224	-	-26 224

27. PITKÄAIKAISET KOROLLISET VELAT

Tuhatta euroa	2015	2014
Lainat rahoituslaitoksilta	49 835	59 901
Rahoitusleasingvelat	326	445
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	50 161	60 346
Velat jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoituslaitoksilta	49 835	-

Pitkäaikaisen lainojen maturiteettijakauma ja valuuttariski on esitetty liitetiedossa 34 Rahoitusriskien hallinta.

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	367	566
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	357	491
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	724	1 057
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	339	522
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	327	445
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	666	967
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	58	90
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	724	1 057

Rahoitusleasingsovimuksilla on hankittu pääasiassa henkilöautoja ja muita koneita ja kalusteita. Osassa sopimuksista on uudistus- tai jatko-optioita.

28. LYHYTAIKAISET KOROLLISET VELAT

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahoituslaitoslainat	2 514	2 293
Yritystodistusohjelma	9 979	9 972
Rahoitusleasingvelat	339	522
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	-	2
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	12 832	12 789

Rahoitusleasingvelkojen erittely lyhyt- ja pitkäaikaisiin osuuksiin on esitetty liitetiedossa 27 Pitkäaikaiset korolliset velat.

KOROLLISTEN ERIEN KESKIKORKO JA VALUUTAJAKAUMA

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen keskiporko oli 1,2 % vuonna 2015 (1,6 %). *)

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen valuuttajakauma euroina:

Tuhatta euroa	2015	2014
EUR	60 214	70 326
CNY	2 514	2 256
Muut	265	553
Yhteensä	62 993	73 135

*) Laskelmassa on huomioitu lainojen korkokulut ja lainannostokulujen jaksotukset

29. OSTOVELAT JA MUUT KOROTTOMAT VELAT

Tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikaiset siirtovelat	-	38
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	103	-
Muut pitkäaikaiset korottomat velat yhteensä	103	38
Ostovelat	42 160	42 115
Muut korottomat velat	4 309	5 138
Ennakkomaksut	153	888
Siirtovelat	42 550	37 687
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	89 172	85 828
Siirtovelat		
Osakeperusteiset maksut	668	835
Henkilöstökulut	15 904	14 238
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	23 689	20 373
Korot	2	214
Muut	2 287	2 065
Yhteensä	42 550	37 725
Nettorahoitusvelat		
Korolliset pitkäaikaiset velat	50 161	60 346
Korolliset lyhytaikaiset velat	12 832	12 789
Rahavarat		
Käteisvarat	-16 695	-25 771
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-93	-5
Yhteensä	46 206	47 359

30. ELÄKEVELVOITTEET JA MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUDET

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on toimimaissaan useita eläkejärjestelyjä, jotka on järjestetty kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Nämä eläkejärjestelyt ovat pääasiassa maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä konsernilla on Norjassa, Ruotsissa ja Saksassa. Näistä etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä Tikkurila-konsernin kannalta merkittävin on Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen etuudet vaihtelevat maittain, pääsääntöisesti ne liittyvät eläkkeen tasoon. Näistä järjestelyistä Norjan ja Saksan järjestelyt ovat suljettuja uusilta jäseniltä.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämisohjelmalla määritetään tiettyjen tekijöiden, kuten esimerkiksi palkan ja työssäolovuosien perusteella. Johto joutuu käyttämään arvioita eläkelaskennan perusteena käytetyistä oletuksista, näin muun muassa määrittäessään tulevaa palkkatasoa sekä henkilökunnan vaihtuvuutta.

Tikkurila-konsernin ruotsalaisilla tytäryhtiöillä on eläkevakuutusjärjestelyjä ruotsalaisissa eläkevakuuttaja Alecassa. Alecassa hoidetut eläkkeet luokitellaan etuuspohjaisiksi etuusjärjestelyiksi IAS 19 -standardin mukaan. Koska Alecta ei kuitenkaan pysty toimittamaan tarvittavia tietoja eläkevastuun laskemiseksi, konsernin Alecassa hoidetut eläkkeet on käsitelty kuten maksupohjaiset järjestelyt ja niiden kulut on esitetty tilinpäätöksessä osana maksupohjaisia eläkekuluja.

Alecassa hoidetuista eläkkeistä suurimmas- ta osasta ansaittuja eläke-etuuksia puuttuu tie-

to osuudesta, joka on ansaittu kunkin työnanta- jan palveluksessa. Koko ansaittu eläke-etuus rekisteröityy viimeisimmän työnantajan nimiin. Näin ollen Alecta ei pysty tarkasti allokoimaan järjestelyn varoja ja järjestelyyn suoritettuja maksuja kunkin työnantajan osalta. Samoin Alecassa hoidettujen etuuksien osalta ei ole sääntelyä, kuinka mahdollinen yli- tai alijäämä järjestelyssä käsiteltäisiin. Nykyisin järjestelmän mahdolliset alijäämät katetaan Alectan hallin- noimasta kollektiivisesta pääomasta.

Kuukausittain järjestelmään suoritettavat maksut määritetään vakuutetun henkilön ja eläketyyppin mukaisesti. Alecta käyttää lasken- nassa itse määrittämiään oletuksia korosta, odotettavissa olevasta eliniästä, toiminnan kuluista ja tuotoista. Maksut määritetään perus- tuen kunkin henkilön kyseisen hetken eläkkeen perustana olevaan palkkaan.

Alectan laskennassa käyttämät menetelmät ja oletukset eroavat IAS 19 mukaisen etuuspoh- jaisten eläkkeiden laskennassa käytettävistä oletuksista ja menetelmistä.

Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely on taseessa oleva eläkejärjestely, johon liittyy luot- tovakuutus PRI:n (Pensions Tjänst AB) kanssa. Eläkejärjestelyyn (ITP 2) kuuluvat toimihenkilöt, jotka ovat syntyneet vuonna 1978 tai sitä en- nen. Järjestelyssä työnantaja takaa järjeste- llyyn kuuluville henkilöille ennalta määrätyn eläketason koko eliniän ajaksi. Eläkkeen taso on sidottu loppupalkkaan. Järjestelmän ehtojen mukaisesti eläkkeen tasoa ei ole virallisesti sidottu indeksiin, mutta käytännössä makset- tujen eläkkeiden tasoa on inflaatiotarkistettu järjestelmän alusta alkaen. Eläkkeellejäämisikä

on normaalisti 65 vuotta, jolloin eläkkeiden maksu aloitetaan.

Eläkkeen taso määräytyy palkkavälien ja näille määritettyjen eri prosenttien mukaisesti, joiden perusteella etuudet määräytyvät. Palkka- välit perustuvat ns. perustulotasoon (income base amount), jonka Ruotsin hallitus määrittää kerran vuodessa.

Järjestelmä takaa työntekijälle eläkkeen myös siinä tapauksessa, ettei yksittäinen työnantaja täytä velvoitteitaan. PRI valvoo järjestelmään osallistuvia työnantajia ja voi tarvittaessa vaatia osallistujilta vakuuksia, ta- kauksia tai korotettuja maksuja, mikäli riskitaso kasvaa esimerkiksi järjestelmään osallistujien maksukyvyttömyyden takia.

Konserni altistuu uusille riskeille tämän eläkejärjestelyn puitteissa. Korkea inflaatio kasvattaa velvoitteen määrää, koska käytän- nössä eläkkeiden taso on sidottu inflaatioon. Samoin merkittävä vaikutus on palkkakehityk- sellä. Korkeammat palkankorotukset nostavat velvoitteen määrää, sillä etuudet on sidottu loppupalkkaan. Tulevalla eliniän odotteella on merkittävä vaikutus velvoitteen määrään. Järjestelmä takaa elinikäisen eläkkeen, jolloin tulevan eliniän nousu lisää velvoitteen määrää. Samoin yllä kuvattu riski järjestelmään osal- listuvien yhtiöiden maksukyvyttömyydestä voi kasvattaa muiden järjestelmässä toimivien yhtiöiden velvoitteita.

Seuraavassa esitetään etuuspohjaisten jär- jestelyjen vaikutus konsernin laajaan tulokseen ja taseeseen.

Tuhatta euroa	2015	2014
Etuuspohjaiset eläkevelat (netto)	24 349	23 975
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet henkilösivukuluineen	1 180	3 587
Eläkevelat ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	25 529	27 562
Etuuspohjaiset eläkevelat		
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	1 880	2 489
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo sisältäen Ruotsin eläkevelvoitteeseen liittyvän veron	24 401	23 695
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-1 932	-2 209
Nettovelka	24 349	23 975

Tuhatta euroa	Eläkevelvoitteen nykyarvo		Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		Nettovelka	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Taseessa 1.1.	24 696	22 442	-2 209	-1 999	22 487	20 443
Liikevoittoon kirjatut erät:¹⁾						
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	600	564	-	-	600	564
Korkomenot / -tuotot	663	871	-52	-83	611	788
Hallinnolliset kulut	-	-	6	5	6	5
	1 263	1 435	-46	-78	1 217	1 357
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät:²⁾						
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:						
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot						
Kokemusperusteiset voitot (-) tai tappiot	-441	-395	-	-	-441	-395
Väestötalastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	-	41	-	-	-	41
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	-102	3 461	-	-	-102	3 461
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	-	-	262	-137	262	-137
Valuuttakurssierot	318	-1 279	137	168	455	-1 111
	-225	1 828	399	31	174	1 859
Muut:						
Maksusuoritukset:						
Työnantajilta	-	-	-137	-203	-137	-203
Järjestelyistä suoritettavat maksut:						
Maksetut etuudet	-990	-967	61	40	-929	-927
Siirrot järjestelmien välillä ja muut muutokset	-18	-42	-	-	-18	-42
Taseessa 31.12.	24 726	24 696	-1 932	-2 209	22 794	22 487

¹⁾ Lisäksi, Ruotsin etuusjärjestelyihin eläkevelvoitteisiin liittyen, liikevoittoon sisältyy veroa 50 tuhatta euroa (22 tuhatta euroa).

²⁾ Muihin laajaan tuloslaskelmaan eriin on kirjattu lisäksi Ruotsin eläkevelvoitteeseen liittyvästä verosta johtuva voitto 17 tuhatta euroa (tappio 651 tuhatta euroa).

Lisäksi muihin laajaan tuloslaskelmaan eriin on kirjattu konsernin osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyn yhteisyrityksen eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä veroilla vähennettynä 5 tuhatta euroa tappiota (10 tuhatta euroa tappiota).

Tuhatta euroa	2015	2014
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut etuusjärjestelyiden etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		
Eläkevelvoitteen vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+), sisältäen Ruotsin eläkejärjestelmään liittyvän veron vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-560	3 757
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	262	-137
Tuloverojen muutos liittyen etuusjärjestelyiden etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin	88	-813
Yhteisyrityksen eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä kirjatut erät, veroilla vähennettynä	5	10
Yhteensä	-205	2 817
Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät		
Varat vakuutusyhtiöissä *	1 932	2 209
Yhteensä	1 932	2 209

* Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuusjärjestelyiden varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä. Tämän vuoksi yksittäisten järjestelyjen varallisuuden jakautumisesta ei ole saatavissa tarkempaa erittelyä.

Konserni ennakoii maksavansa etuusjärjestelyihin 1,1 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset

	2015	2014
Diskonttauskorko	1,3-2,8 %	1,6-2,8 %
Inflaatio	1,5-2,0 %	1,5-2,0 %
Tulevat palkankorotukset	2,5 %	2,5-2,8 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,0-2,0 %	0,0-2,0 %

Kuolevuutta koskevat oletukset on tehty vakuutusmatemaattikkojen ohjeistusten pohjalta, ja ne perustuvat kullakin alueella julkaistuihin tilastoihin ja kokemukseen.

Konsernin merkittävin etuus pohjainen järjestely on Ruotsin etuus pohjainen eläkejärjestely, jonka eläkeveloitteen nykyarvo tilin-

päätöspäivänä oli 21 663 tuhatta euroa (21 020 tuhatta euroa). Lisäksi tähän etuus pohjaiseen eläkeveloitteeseen liittyvä vero oli tilinpäätöspäivänä 1 556 tuhatta euroa (1 488 tuhatta euroa). Tämän järjestelyn osalta merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset ovat seuraavat: diskonttauskorko 2,75 % (2,75 %), tulevat

palkankorotukset 2,5 % (2,5 %) sekä odotettavissa oleva elinikä. Odotettavissa oleva elinikä 65-vuotiaalle naiselle on 25 vuotta ja vastaavasti miehelle 23 vuotta.

Tilikauden päättyessä etuus pohjaisen eläkeveloitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 15,4 (22,6) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen vakuutusmatemaattisen oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi eläkeveloitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Etuus pohjaisen veloitteen herkkyyden on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkeveloitetta laskettaessa (ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen).

Vaikutus eläkeveloitteeseen

Vaikutus tuhansina euroina	31.12.2015		31.12.2014	
	Lisäys	Vähennys	Lisäys	Vähennys
Oletuksen muutos				
Diskonttauskorko (0,5 % muutos)	-2 239	2 541	-1 834	2 081
Konsernin merkittävimmän järjestelyn (Ruotsi) osalta herkkyyden odotettavissa olevan eliniän osalta	Yhden vuoden lisäys oletuksessa	Yhden vuoden vähennys oletuksessa	Yhden vuoden lisäys oletuksessa	Yhden vuoden vähennys oletuksessa
Vuoden muutos odotettavissa olevaan elinikään	1 006	-1 001	781	-778

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUUKSET

Konsernin emoyhtiöllä, Tikkurila Oyj:llä, on palvelusvuosipalkkiojärjestelmä, jonka mukaan työntekijällä on oikeus pitää palkallista vapaata tai saada palkkio-ohjelman mukaisesti laskettu rahasumma tai lahja, kun palvelusvuosipalkkio-ohjelman mukaiset työssäolovuodet ovat täyttyneet.

Vuoden 2016 alusta palvelusvuosipalkkiojärjestelmän ehtoja on muutettu. Tämän mukaisesti työntekijällä on oikeus palkalliseen vapaaseen ja eläköitymisen yhteydessä annettavaan lahjaan, kun järjestelmän mukaiset työssäolovuodet ovat täyttyneet. Järjestelmän supistamisen vaikutukset on huomioitu vuoden 2015 vakuutusmatemaattisessa laskelmassa

ja kirjattu pienentämään tilikauden henkilöstökuluja. Kertyneet etuudet määritetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen vuosittain aktuaarien suorittaman laskelman pohjalta. Mahdolliset vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti työsuhde-etuuksista johtuviin menoihin.

Tuhatta euroa	2015	2014
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet		
Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:		
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmä	944	2 893
Henkilösivukulut	236	694
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmän velka henkilösivukuluineen	1 180	3 587
Taseessa		
Velka palvelusvuosipalkkioista kauden alussa	2 893	2 739
Liikevoittoon kirjatut erät:		
Kauden työsuorituksen perustuvat menot	217	206
Korkomenot	35	68
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot		
Kokemusperusteiset voitot (-) tai tappiot	-42	-2
Väestötilastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	84	-
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	-27	197
Palvelusvuosipalkkiojärjestelmän supistaminen	-1 891	-
	-1 624	469

Tuhatta euroa	2015	2014
Muut:		
Järjestelyistä suoritettavat maksut:		
Maksetut etuudet	-325	-315
Palvelusvuosipalkkioveloitteen nykyarvo kauden lopussa	944	2 893

	2015	2014
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonnttauskorko	1,3 %	1,2 %
Inflaatio	1,1 %	2,0 %
Tulevat palkankorotukset	1,5 %	1,5 %
Työntekijöiden vaihtuvuus	3,0 %	3,0 %

Tikkurila Oyj ennakoii maksavansa palvelusvuosietuuksiin liittyen 105 tuhatta euroa vuoden 2016 aikana.

Tilikauden päättyessä etuus pohjaisen palvelusvuosipalkkiojärjestelmän veloitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 8 (7) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen aktuaarilaskennan oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi palvelusvuosipalkkioveloitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Veloitteen herkkyys on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää veloitetta laskettaessa (ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen).

Vaikutus tuhansina euroina	Vaikutus palvelusvuosiveloitteen nykyarvoon			
	31.12.2015		31.12.2014	
	Lisäys	Vähennys	Lisäys	Vähennys
Oletuksen muutos				
Diskonnttauskorko (0,5 % muutos)	-35	37	-96	103
Palkankorotukset (0,5 % muutos)	34	-32	101	-96

31. VARAUKSET

Tuhatta euroa	Uudelleen- järjestelyvaraukset	Muut kuluvaraukset	2015 Yhteensä
2015			
Pitkäaikaiset varaukset			
Varaukset 1.1.2015	15	436	451
Kurssierot	-	1	1
Varausten lisäykset	213	1	214
Kaudella käytetyt varaukset	-5	-15	-20
Uudelleenryhmittely	-65	-	-65
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2015	158	423	581
Lyhytaikaiset varaukset			
Varaukset 1.1.2015	194	243	437
Varausten lisäykset	-	100	100
Kaudella käytetyt varaukset	-25	-	-25
Kaudella perutut varaukset	-14	-28	-42
Uudelleenryhmittely	65	-	65
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2015	220	316	536

Tuhatta euroa	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut kuluvaraukset	2014 Yhteensä
2014			
Pitkäaikaiset varaukset			
Varaukset 1.1.2014	314	406	720
Kurssierot	-	-14	-14
Varausten lisäykset	-	116	116
Kaudella käytetyt varaukset	-	-58	-58
Kaudella perutut varaukset	-	-14	-14
Uudelleenryhmittely	-299	-	-299
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2014	15	436	451
Lyhytaikaiset varaukset			
Varaukset 1.1.2014	292	29	321
Kurssierot	-	-2	-2
Varausten lisäykset	-	25	25
Kaudella käytetyt varaukset	-355	-	-355
Kaudella perutut varaukset	-42	-18	-60
Liiketoimintojen hankinta	-	209	209
Uudelleenryhmittely	299	-	299
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2014	194	243	437

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei velvoitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä.

UUDELLEENJÄRJESTELYVARAUKSET

Lokakuussa 2015 Tikkurila sai päätökseen yhteistoimintaneuvottelut koskien Tikkurilan Suomen toimipaikkaa. Neuvottelujen lopputuloksena irtisanottiin 41 henkilöä. Tilikauden 2015 lopussa YT-neuvottelujen johdosta kirjatun varauksen määrä oli 213 tuhatta euroa, josta 55 tuhatta euroa arvioidaan toteutuvan seuraavan 12 kuukauden aikana.

Vuonna 2012 päättyneiden Suomen toimipaikkaa koskeneiden YT-neuvottelujen johdosta kirjattuja henkilökunnan vähentämiseen liittyviä uudelleenjärjestelyvarauksia oli tilikauden 2015 lopussa jäljellä 59 tuhatta euroa. Näiden varausten tarkkaa toteutumisajankohtaa ei ole tiedossa, mutta varaukset on esitetty kokonaisuudessaan lyhytaikaisissa varauksissa.

Vuonna 2009 päättyneiden Suomen toimipaikkaa koskeneiden YT-neuvotteluiden johdosta kirjattua uudelleenjärjestelyvarausta ei ollut enää vuoden 2015 lopussa.

MUUT VARAUKSET

Muut varaukset sisältävät Puolan, Serbian ja Makedonian yritysten vastuun yrityksestä eläköityvien henkilöiden kertamaksuihin

eläköitymishetkellä. Eläköitymishetkellä maksettavan kertakorvauksen määrä vastaa työntekijän eläköitymishetkellä ansaitsemaa noin 2-3 kuukauden palkan määrää. Järjestelmä on lakisääteinen edellä luetelluissa maissa. Yhtiöllä ei ole korvauksen maksamisen jälkeen muita tähän järjestelyyn liittyviä velvoitteita. Lisäksi varaus sisältää vuosijuhlamaksujen varausta. Tämä varaus ei ole lakisääteinen, vaan se perustuu vakiintuneisiin toimintatapoihin.

Muihin varauksiin sisältyy myös sopimukseen liittyvä varaus, jonka konserni on liiketoimintojen yhdistämisessä ottanut vastattavakseen, yksittäiseen eläkesitoumukseen liittyvä varaus sekä vähäinen summa takuuvarauksia.

32. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT JA KÄYVÄT ARVOT RYHMITTÄIN

Tuhatta euroa	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvai- kutteisesti kirjattavat rahoitus- varat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitus- varat	Muut rahoitus- velat	Tase-erien kirjapito- arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä	
2015											
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat											
Pitkäaikaiset rahoitusvarat											
		Myytävissä olevat rahoitusvarat	20	-	-	1 095	-	-	1 095	1 095	
			-	-	1 095	-	1 095				
Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon											
Pitkäaikaiset rahoitusvarat											
	21	Lainasaamiset	-	1 155	-	-	1 155	-	1 155	-	1 155
		Rahoitusleasingosaamiset	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Muut saamiset	-	1 311	-	-	1 311	-	1 311	-	1 311
Lyhytaikaiset rahoitusvarat											
	22	Korolliset saamiset	-	610	-	-	610				
	24	Muut rahavarat	-	16 788	-	-	16 788				
	23	Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	76 872	-	-	76 872				
			-	96 736	-	-	96 736				
Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon											
Pitkäaikaiset rahoitusvelat											
	27	Rahoitusleasingvelat	-	-	-	326	326	-	326	-	326
	27	Lainat rahoituslaitoksilta	-	-	-	49 835	49 835	-	49 916	-	49 916
Lyhytaikaiset rahoitusvelat											
	28	Lyhytaikaiset korolliset velat	-	-	-	12 832	12 832				
	29	Ostovelat	-	-	-	42 160	42 160				
			-	-	-	105 153	105 153				

Tuhatta euroa	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävikissä olevat rahoitusvarat	Muut rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2014										
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat										
Pitkäaikaiset rahoitusvarat										
		Myytävikissä olevat rahoitusvarat		3 240	-	3 240	-	2 400	840	3 240
Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
		Johdannaiset	23,33	3 243	-	3 243	-	3 243	-	3 243
				3 243	-	6 483				

Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon

Pitkäaikaiset rahoitusvarat										
		Lainasaamiset	-	2 986	-	2 986	-	2 983	-	2 983
		Rahoitusleasingsaamiset	-	3	-	3	-	3	-	3
		Muut saamiset	-	1 125	-	1 125	-	1 125	-	1 125
Lyhytaikaiset rahoitusvarat										
		Korolliset saamiset	22	578	-	578				
		Muut rahavarat	24	25 776	-	25 776				
		Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	73 625	-	73 625				
				104 093	-	104 093				

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat

Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
		Johdannaiset	29,33	-	-	-	-	-	-	-
				-	-	-				

Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon

Pitkäaikaiset rahoitusvelat										
		Rahoitusleasingvelat	27	-	-	445	445	-	445	445
		Lainat rahoituslaitoksilta	27	-	-	59 901	59 901	-	60 000	60 000
Lyhytaikaiset rahoitusvelat										
		Lyhytaikaiset korolliset velat	28	-	-	12 789	12 789			
		Ostovelat	29	-	-	42 115	42 115			
				-	-	115 250	115 250			

Pitkäaikaisten rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin sopimusperusteisiin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöspäivänä. Korko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta luottoriski-preemiosta. Käytetty diskonttauskorko oli 1,08 %. Vuonna 2014 käytetty diskonttauskorko oli 1,22 %.

Pitkäaikaisten rahoitusvarojen sekä lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden käypiä arvoja, koska

diskonttauksen vaikutus, lyhyt maturiteetti huomioiden, ei ole olennainen.

Myytävikissä olevat rahoitusvarat ovat pääosin sijoituksia osakkeisiin, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Niiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä arvostusmenetelmien avulla. Johdon harkinnan mukaan osakkeiden hankintameno tai hankintamenoa alhaisempi arvo, mikäli sijoituksista on tehty arvonalentuminen, kuvastaa osakkeiden käypää arvoa. Tämän lisäksi myytävissä oleviin rahoitusvaroihin on sisälty-

nyt osakkeita, jotka on noteerattu OTC-listalla.

Nämä on arvostettu jokaisen raportointikauden päättyessä käypään arvoon. Näiden osakkeiden käyvän arvon muutokset on kirjattu laajan tuloslaskelman muihin eriin veroilla vähennettynä ja ne sisältyvät omassa pääomassa käyvän arvon rahastoon myyntitietteen saakka, jolloin ne siirretään omasta pääomasta tulosvaikutteisiksi. Konserni on myynyt nämä osakkeet tilikauden 2015 aikana.

KÄYPIEN ARVOJEN HIERARKIAN TASOT

Taso 1: toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot samanlaisille omaisuuserille tai veloille.

Taso 2: käyvät arvot, jotka on määritelty käyttäen muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Käyvät arvot perustuvat tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todennettavissa suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).

Taso 3: käyvät arvot eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

TÄSMÄYTYSLASKELMA TASON 3 MUKAAN KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

Tuhatta euroa	2015	2014
	Myytäväissä olevat rahoitusvarat	Myytäväissä olevat rahoitusvarat
Tasearvo 1.1.	840	853
Muuntoerot muissa laajan tuloslaskelman erissä	1	-12
Arvostuksen muutos	-24	-
Muut muutokset / Siirrot	278	-
Vähennykset	0	-1
Tasearvo 31.12.	1 095	840

Kaudella 2015 tasolle 3 luokitelluista osakkeista on kirjattu tuhat euroa myyntivoittoa. Tilikaudella 2014 näistä osakkeista on kirjattu myyntivoittoa 19 tuhatta euroa. Realisoituneet myyntivoitot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Tilikaudella 2015 tasolle 3 luokitelluista kiinteistöosakkeista on kirjattu arvonalentuminen 14 tuhatta euroa. Arvio arvonalentumisesta perustuu paikalliseen kiinteistöjen markkinahintaan kohdealueella. Tämän lisäksi on kirjattu muista osakkeista arvonalentuminen 10 tuhatta euroa yhtiön purkamisen johdosta.

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMIS- PERIAATTEET - TASON 2 JA 3 LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Konserni myi vuoden 2015 aikana Ekokemin osakkeet, jotka oli luokiteltu tasolle 2, eikä Tikurila-konsernilla ole tilikauden 2015 lopussa hallussaan enää tasolle 2 tai tasolle 1 luokiteltuja myytävissä olevia rahoitusvaroja.

Ekokemin osakkeiden arvonmäärittämisessä käytettiin välittäjän julkaisemaa hintatietoa OTC-listalla. Markkinoiden näiden osakkeiden

osalta ei kuitenkaan arvioitu olevan niin aktiiviset, että osakkeiden noteeraukset olisi voitu esittää tasolla 1.

Muut myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyvät varat, jotka on luokiteltu tasolle 3, ovat pääasiassa noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon tai sitä alemman arvoon mikäli sijoituksesta on kirjattu arvonalentuminen. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua

hintaa eikä käypää arvoa pystytä määrittämään luotettavasti arvostusmenetelmien avulla. Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa useimmissa tapauksissa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

VALUUTTATERMIINIT

Valuuttatermiinien käyvät arvot perustuvat raportointikauden päättymispäivänä julkaistuihin markkinahintoihin vastaavan pituisille sopimuksille. Tikurilalla ei ollut avoimena olevia valuuttatermiinejä tilikauden 2015 lopussa.

33. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Tilikauden 2014 lopussa yhtiön hallitus päätti muuttaa valuuttakurssiriskien hallintaa siten, että yhtiö ei tilikauden 2015 alusta alkaen enää tee valuuttatermiinejä tai sovelle muita rahoitusinstrumentteja riskeiltä suojaamiseksi, vaan valuuttariskien hallinnassa käytetään soveltuvien osin operatiivisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirto-

jen valuuttajakauman yhteensovittamista.

Vertailuvuonna valuuttakurssien vaihteluilta suojauduttiin pääosin suojaamalla konsernin valuuttapositiona valuuttajohdannaisilla. Johdannaisopimuksista pääosa suojaasi alla olevia transaktioita, vaikka ne eivät täyttäneetkaan IAS 39 standardin mukaisia suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Johdannaisopimukset oli

kirjattu taseeseen arvostettuina käypiin arvoihin ja näiden käypien arvojen muutokset kirjattiin välittömästi tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Johdannaisvarat ja -velat on esitetty taseessa siirtosaamisissa ja -veloissa.

Johdannaisten arvostamisperiaatteet on esitetty konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVOT JA KÄYVÄT ARVOT

Tuhatta euroa

2015	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo, netto	Nimellisarvot
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinisopimukset	-	-	-	-

2014	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Käypä arvo, netto	Nimellisarvot
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinisopimukset	3 243	-	3 243	27 827

Tuhatta euroa	2015	2014
Johdannaisinstrumentit tuloslaskelmassa		
Rahoitustuotot	443	21 495
Rahoituskulut	-462	-8 040
Johdannaisinstrumentit taseessa, saamiset ja velat		
Siirtosaamiset	-	3 243
Siirtovelat	-	-

Konserni on ollut osallisena johdannaisiin liittyvissä rahoitusjärjestelyissä, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely. Nämä järjestelyt liittyivät konsernin tekemiin valuuttatermiinisopimuksiin tiettyjen rahoituslaitosten kanssa.

Konsernilla on ollut myös johdannaisiin

liittyviä rahoitusjärjestelyjä, jotka ovat niin sanotun ISDA sopimuksen alaisia. Näiden johdannaisien osalta varoja ja velkoja ei voida esittää nettomääräisenä taseessa, koska järjestely ei täytä rahoitusvarojen ja -velkojen netottamisen kriteereitä.

Konsernilla ei ollut tilinpäätöspäivänä

laillisesti toimeenpantavissa olevaa oikeutta netottaa kyseisiä eriä, koska oikeus on toimeenpantavissa ainoastaan tulevaisuuden tapahtuman johdosta, kuten rahoitusvelvoitteiden laiminlyönnin seurauksena.

Tuhatta euroa	Brutto- ja nettomäärät, jotka esitetty taseessa	Erät, joita koskee nettoutusjärjestely	Netto
31.12.2015			
Rahoitusvarat			
Siirtosaamiset			
Valuuttajohdannaiset	-	-	-
Rahoitusvelat			
Siirtovelat			
Valuuttajohdannaiset	-	-	-

Tuhatta euroa	Brutto- ja nettomäärät, jotka esitetty taseessa	Erät, joita koskee nettoutusjärjestely	Netto
31.12.2014			
Rahoitusvarat			
Siirtosaamiset			
Valuuttajohdannaiset	3 243	-2 542	701
Rahoitusvelat			
Siirtovelat			
Valuuttajohdannaiset	-	-	-

34. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata ennalta määritettyjen periaatteiden mukaan konsernin rahavirtaa, taseasemaa ja tulosta rahoitusriskien aiheuttamilta epäsuotuisilta vaikutuksilta ja heilahtelulta, sekä lisätä liiketoiminnan ennustettavuutta. Tavoitteena on Tikkurila-konsernin maksuvalmiuden ja luotokelpoisuuden säilyttäminen hyvällä tasolla kaikissa markkinaolosuhteissa.

Tikkurilan rahoitusta ja rahoitusriskien hallintaa säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen hyväksymät politiikat, joiden mukaisin valtuutuksin ja periaattein konsernin operatiivinen organisaatio toteuttaa rahoitusriskien hallinnan käytännössä. Konsernin talousorganisaatio raportoi säännönmukaisesti keskeiset rahoitusriskit konsernin johtoryhmälle sekä emoyhtiön hallitukselle.

Tikkurila Oyj:n talousosasto toimii konsernin sisäisenä pankkina tarjoten tytäryhtiöille lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta, ottaen vastaan talletuksia ja hoitaen konsernin kassanhallintaan liittyviä asioita. Tikkurilan ulkoisten rahoitustransaktioiden toteuttaminen on keskitetty emoyhtiön talousosastolle, ja tytäryhtiöt hoitavat omat rahoitustoimenpiteensä emoyhtiön kanssa, ellei paikallinen lainsäädäntö tai muut rajoitteet estä tätä tai ellei edellä mainitusta yleisestä periaatteesta ole tehty poikkeavaa päätöstä, jonka konsernin johto on hyväksynyt.

Seuraavissa konsernin toimintamaissa on paikallisia valuuttasäännöksiä, jotka rajoittavat rahasijoitusten tekemistä ulkomailla: Valko-Venäjä, Kiina, Ukraina, Makedonia ja Serbia. Vuoden 2015 lopussa näillä yhtiöillä oli rahavaroja 2 358 (2 769) tuhatta euroa. Viime vuosina erityisesti Ukrainan keskuspankki on asettanut rahoitukseen, valuuttavaihtoon ja pääomavirtoihin liittyviä rajoituksia, jotka vaikeuttavat kansainvälisten rahoitustransaktioiden toteuttamista. Lisäksi Euroopan Unioni ja Yhdysvallat ovat vuosina 2015 ja 2014 kohdista neet erilaisia pakotetoimia Venäjään, joka on Tikkurilalle merkittävä markkina-alue. Näillä pakotteilla saattaa olla Tikkurilan liiketoimintaa haittaavia vaikutuksia tai ne voivat vaikeuttaa pääoman kotiuttamista Venäjältä Suomeen tai heikentää Tikkurilan paikallisten asiakkaiden tai toimittajien rahoitustilannetta.

RAHOITUSINSTRUMENTEISTA SEKÄ NIIDEN MERKITYKSESTÄ JA KÄSITTELYSTÄ

Tikkurilan taseessa 31.12.2015 rahoitusriskien kannalta merkityksellisimpiä tase-eriä olivat käyttöpääoman eri komponentit, rahavarat sekä korollinen vieras pääoma. Myyntisaamisiin

ja rahavaroihin liittyvät vastapuoliriskit ovat keskeisiä, ja niiden hallinnassa vastapuolien hajautus ja vastapuolien luottoluokitus ovat keskeisessä roolissa.

Koska maalin ja muiden konsernin tuotteiden myynti korreloi tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen kanssa, muutokset yleisessä talouskehityksessä vaikuttavat Tikkurilan liiketoimintaan. Tikkurilan myyntiin liittyvä vuoden sisäinen kausivaihtelu: vuoden toisen ja kolmannen neljänneksen merkitys on suurin myyntivolyymille ja tuloskehitykselle, mikä vaikuttaa myös liiketoiminnan rahavirran ajalliseen jakaumaan. Vuoden sisäisen vaihtelun lisäksi rakentaminen ja siihen liittyvät palvelut, yksi keskeinen asiakassegmentti Tikkurilalle, ovat luontaisesti suhdanneherkkiä toimialoja.

Kausivaihteluista johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta, muun muassa käyttöpääoman ja rahavarojen suhteen, mikä on otettava huomioon analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä. Rahoitusinstrumenttien käsittelyä tilinpäätöksessä on kuvattu tarkemmin "Konsernitiilinpäätöksen laatimisperiaatteet" -osiossa.

VALUUTTARISKIT

Valtaosa konsernin liiketoiminnasta on euroalueen ulkopuolella, joten valuuttariskeillä on olennainen merkitys Tikkurilan liikevaihtoon, tulokseen, taseasemaan ja euromääräiseen rahavirtaan. Tilikaudella 2015 erityisesti SBU Eastin alueen valtioiden valuuttakurssien muutoksilla oli merkittävä vaikutus konsernin tulokseen. Tämän alueen valtioiden valuuttakurssivaihtelut ovat olleet huomattavia johtuen alueen valuuttakurssien voimakkaasta korrelaatiosta öljyn hinnan muutosten kanssa. Samoin tiettyjen alueen valtioiden valuutat päästettiin vapaasti kellumaan tilikauden aikana. Tikkurila-konserni ei myöskään hallituksen päätöksen mukaisesti tee johdannaissopimuksia. Edellä mainituista syistä johtuen konsernin tulos on ja voi myös jatkossa olla herkkä valuuttakurssien muutoksille sekä SBU Eastin että SBU Westin alueella.

Valuuttojen vaihtelu vaikuttavat Tikkurila-konserniin valuuttamääräisten erien käsittelyn kautta useasta eri näkökulmasta:

- valuuttamääräisten rahavirtojen kautta; ja
- muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä tilinpäätöksiä konserniraportoinnissa euroiksi, mikä vaikuttaa sekä tuloslaskelmaan että taseeseen; ja
- valuuttamääräisten investointien arvon kautta.

Valuuttariskien hallinnassa keskeisiä toimintatapoja ovat:

- matching, eli tiettyssä valuutassa olevien sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen yhteensovittaminen konsernitasolla; ja
- hajautus eli usean eri valuutan käyttö, koska eri valuuttaparit eivät korreloi toistensa kanssa täydellisesti; ja
- valuuttaklausuulien käyttö osto- ja myyntisopimuksissa.

Tilikauden 2014 lopussa hyväksytyt rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan mukaisesti, Tikkurila Oyj ei ole enää tilikauden 2015 aikana tehnyt valuuttatermiinisopimuksia. Vertailuvuonna liiketoiminnan rahavirtoja suojaavien johdannaisinstrumenttien taloudelliset tulokset on esitetty konsernin tuloslaskelmassa osittain eri paikassa (liikevoiton alapuolella) kuin suojattavien rahavirtojen valuuttaerot (liikevoiton yläpuolella tai osin taseessa).

TRANSAKTIORISKIT

Tilikausilla 2015 ja 2014 Tikkurilan liikevaihdosta noin kolme neljäsosaa syntyi euroalueen ulkopuolella, joten valuuttakurssimuutoksilla on erittäin suuri merkitys konsernin euromääräisen liikevaihdon kehitykselle. Tilikauden voittoon kohdistuvaa valuuttakurssiriskiä pienentää se, että suuri osa kuluista toteutuu myös samassa valuutassa kuin liikevaihto. Pääasiallinen valuuttariski kohdistuu Tikkurila-konsernin muissa kuin kunkin yhtiön kotivaluutassa oleviin rahavirtoihin ja tase-eriin. Merkittävimmät sisäisten liiketoimien valuuttariskiä aiheuttavat erät ovat konserniyhtiöiden väliset liiketoimet sekä konserniyhtiöiden ja Tikkurila Oyj:n väliset lainat ja talletukset. Transaktioriskejä seurataan tase-erien osalta. Aikaisemmin konserni käytti avoimen position suojaukseen valuuttajohdannaisia, jolloin konserniyhtiöt raportoivat omat seuraavan 12 kuukauden valuuttavirtapositionsa kuukausittain.

Transaktioriskejä suojataan netottamalla valuuttamääräiset tulot ja menot keskenään (matching), sisältäen myös kaupallisten sopimusten valuuttaklausuleista johtuvat valuuttavirrat. Tikkurila Oyj:n hallitus vahvisti joulukuussa 2014 uuden rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan, jonka mukaisesti yhtiö ei enää tee valuuttatermiinisopimuksia. Tilikauden 2014 lopussa suojausaste oli noin 16 % ja loput avoimet termiinisopimukset sulkeutuivat vuoden 2015 ensimmäisten kuukausien aikana.

Konserni hankkii raaka-aineita ja pakkausmateriaaleja useilta kansainvälisiltä toimittajilta muissa kuin Tikkurila yhtiöiden kotivaluutoissa ja tämä altistaa konsernin valuuttariskille.

Joitakin osin ostosopimusten valuuttaan on mahdollisuus vaikuttaa tai niihin saattaa liittyä valuuttaklausuleja tai vastaavia ehtoja.

Joillakin konsernin tytäryhtiöiden toiminta-alueilla on myös mahdollisuus muuttaa myyntihintoittelua valuuttojen muutosten seurauk-

kena, vaikka nämä muutokset ovat osittain harkinnanvaraisia tai edellyttävät neuvotteluja asiakkaiden kanssa.

Tuhatta euroa

Transaktioriskipositio	USD	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	BYR	UAH	Muut
31.12.2015										
Pankkitilit	275	-17 104	7	-396	-67	-900	58	-	-	-293
Lainat ja talletukset	-	-	413	1 715	-	15 980	20 812	5 660	11 298	3 427
Myyntisaamiset ja ostovelat	-31	4 187	-62	1 036	2 414	-73	4 706	997	4 237	3 696
Avoin positio	244	-12 917	358	2 355	2 347	15 007	25 576	6 657	15 535	6 830

Tuhatta euroa

Transaktioriskipositio	USD	SEK	NOK	DKK	PLN	RSD	RUB	BYR	UAH	Muut
31.12.2014										
Pankkitilit	81	-13 849	2	-139	-8	-	43	-	-24	-110
Lainat ja talletukset	-	-	-1 088	4 163	-2 112	18 100	16 174	5 660	10 131	941
Myyntisaamiset ja ostovelat	-398	1 799	1 208	1 264	2 417	-3 456	2 879	541	7 778	5 423
Ennustettu valuuttavirta	-6 887	26 558	12 818	3 770	36 922	2 460	84 424	1 474	9 900	6 853
Valuuttatermiinit	1 647	-6 919	-3 148	-	-9 106	-	-6 863	-	-	-
Avoin positio	-5 557	7 589	9 792	9 058	28 113	17 104	96 657	7 675	27 785	13 107

Transaktioriskipositio koostuu taseessa olevista valuuttamääräisistä eristä sekä näiden erien vasta-arvosta konserniyhtiön kotivaluutassa. Vuonna 2014 transaktioriskipositioon on

taulukossa sisällytetty myös 12 kuukauden ennustettu valuuttavirta. Analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä on otettava huomioon, että kausivaihteluista

johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta.

Valuuttakurssien muutoksen vaikutus tulokseen ennen veroja 31.12.2015 taseessa olleiden valuuttamääräisten erien osalta:

Tuhatta euroa	2015					2014				
	RUB	SEK	RSD	UAH	BYR	RUB	SEK	RSD	UAH	BYR
Valuutan 10 % heikkenemisen vaikutus	-2 325	1 174	-1 364	-1 412	-605	-1 112	1 828	-1 331	-1 625	-563
Valuutan 10 % vahvistumisen vaikutus	2 841	-1 435	1 667	1 726	739	1 359	-2 107	1 627	1 987	689

TRANSLAATORISKIT

Sen lisäksi, että translaatoriskit vaikuttavat tuloslaskelmiin muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräiset tuloslaskelmat euroiksi,

Tikkurilan omaan pääomaan kohdistuu euroalueen ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttariski. Tikkurila Oyj:n hallituksen joulukuussa 2014 hyväksymän po-

litiikan mukaisesti translaatoriskejä ei suojata. Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntamisesta aiheutuvat translaatioerot esitetään konsernin omassa pääomassa muuntoerot -rivillä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET NETTOSIJOITUKSET

Tuhatta euroa	RUB	SEK	PLN	Muut
31.12.2015				
Oma pääoma	23 071	30 743	25 883	2 834
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	2 563	3 416	2 876	315
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-2 097	-2 795	-2 353	-258

Tuhatta euroa	RUB	SEK	PLN	Muut
31.12.2014				
Oma pääoma	28 850	32 422	24 707	-2 086
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	3 206	3 602	2 745	-232
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-2 623	-2 947	-2 246	190

KORKORISKIT

Tikkurila-konsernilla on liiketoiminnassaan tilikausilla 2015 ja/tai 2014 ollut seuraavanlaisia korollisia varoja ja velkoja:

Korolliset varat:

- käteisvarat
- määräaikaistalletukset
- korolliset lainasaamiset
- korolliset kauppahintasaamiset

Korolliset velat:

- leasing- ja osamaksurahoitus
- luotolliset tiliratkaisut
- Tikkurila Oyj:n liikkeelle laskemat yritystodistukset

- pitkäaikaiset lainalimiitit (revolving credit facility)
- pitkäaikaiset pankkilainat (term loan)
- muut korolliset velat

Tikkurilan korollisiin nettovelkoihin kohdistuu korkojen rahavirtariski. Tikkurilan liiketoimintasykli noudattaa pääsääntöisesti talouden yleistä kehitystä, jolloin konsernin liiketoiminnan rahavirta on vahvempi talouden syklin ja yleensä tällöin myös korkojen ollessa noususuunnassa; toisaalta talouden syklin hidastuessa ja korkojen laskiessa konsernin rahavirta on tyyppillisesti heikompi. Tästä syystä johtuen Tikkurila pitää konsernin korkosidonnaisuusajan (duraatio)

lyhyenä, jolloin liiketoiminnan rahavirta ja korkotason muutos noudattavat soveltuvin osin samaa sykliä. Rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan mukaisesti Tikkurila ei käytä korkojohdannaisia korkoriskien hallinnassa.

Tikkurilan korolliset rahoitusvarat ja -velat jakautuvat kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin varoihin ja velkoihin seuraavan taulukon mukaisesti. Rahoitusinstrumentti on määritelty kiinteäkorkoiseksi silloin, kun sen korkojakso on kiinteä koko juoksuajan ottamatta huomioon sitä, onko instrumentti pitkä- vai lyhytaikainen.

Tuhatta euroa	31.12.2015	31.12.2014
Kiinteäkorkoiset		
Rahoitusvarat *	1 221	1 355
Rahoitusvelat	-13 158	-13 234
Netto	-11 937	-11 879
Vaihtuvakorkoiset		
Rahoitusvarat	544	2 212
Rahoitusvelat	-49 835	-59 901
Netto	-49 291	-57 689

* ei sisällä käteisvaroja

KORKOMUUTOKSEN VAIKUTUS TIKKURILAN TULOKSEEN

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 olleen 46,2 (31.12.2014: 47,4) miljoonan euron nettovelkapolitiikan yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutus Tikkurila-konsernin tulokseen ennen veroja seuraavan tilikauden aikana olisi noin -0,3 (-0,6) miljoonaa euroa. Herkkyyssanalyyysissä on oletettu, että korkomuutos tapahtuu vuoden alussa ja että korkomuutos on samanlainen eri korkoperiodeissa, eli kyseessä koko korkokäyrän samansuuruinen siirtymä. Lisäksi on oletettu, että nettovelkapolitiikka säilyy ennallaan ja valuuttakurssien muutoksien vaikutus olisi nolla. Lyhytaikaisten lainojen osalta on oletettu, että lainat uudistetaan eräpäivänä. Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen osalta korkomuutoksen vaikutus on laskettu seuraavasta koronmääräytymispäivästä alkaen. Nettoveloissa on mukana käteiset varat ja muut rahavarat, joiden korkojen on kuitenkin oletettu olevan muuttumattomia tai niiden muutosten on oletettu tapahtuvan vasta seuraavan tilikauden jälkeen. Tikkurilan liiketoiminnasta johtuvan kausivaihtelun vuoksi tilinpäätöshetken tilanne ei yleensä ole kaikilta osin tyyppillinen, joten korkoherkkyys vaihtelee tilikauden aikana. Mikäli tilikauden 2015 keskimääräisen, kunkin kuukauden lopun tilanteen

mukaisena keskiarvona laskettuna, nettovelan määrä olisi tilikaudella 2016 keskimäärin samaa tasoa, eli noin 68 miljoonaa euroa, edellä mainituin oletuksin ja periaattein lasketun yhden prosenttiyksikön suuruinen koron nousu lisäisi konsernin tilikauden 2016 korkokuluja noin 0,5 miljoonalla eurolla ja vastaavasti koron lasku yhdellä prosenttiyksiköllä alentaisi korkokuluja vastaavasti samalla määrällä.

Koron muutoksen vaikutuksia arvonalentumisen testaukseen, eläkevelvoitteen määrään ja yrityshankintojen yhteydessä käytettyihin hankintahetkellä arvostettavien vastattavaksi otettavien velkojen ja varojen käypien arvojen määriin on käsitelty näitä koskevista liitetiedoista.

LUOTTORISKIT

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, ettei sopimuksen vastapuoli kykene suoriutumaan velvoitteistaan, eli kyseessä on vastapuoliriski. Tikkurilassa merkittävimmät luottoriskien alaiset erät ovat myyntisaamiset ja lyhytaikaiset sijoitukset sekä käteisvarat. Myyntisaamiin liittyvän luottoriskien hallinnointi on hajautettu liiketoimintayksiköihin, mutta konsernin talousorganisaatio seuraa sitä keskitetysti. Tikkurilan laaja ja maantieteellisesti hajaantunut asiakaskunta pienentää suurten luottoriskikeskittymien riskiä, vaikka

joillakin suurilla kauppa- ja rakennusmaalien vähittäismyymäläketjuilla on suhteellisen suuri merkitys. Myyntisaamiin liittyvää luottoriskiä hallitaan asiakaskohtaisilla luottolimiiteillä, jotka ottavat huomioon asiakkaan aikaisemman myyntihistorian ja luottokelpoisuuden. Uusille asiakkaille tehdään luottoriskitarkastus ennen kuin myynti aloitetaan. Tikkurila pienentää myyntisaamiin kohdistuvaa luottoriskiä soveltuvin osin ennakkomaksuina ja luottovakuutusten avulla.

Ennakkomaksut ovat käytössä Venäjällä, jossa noin 9 % (12 %) tilikauden 2015 myynnistä tapahtui ennakkomaksua vastaan.

Luottovakuutus on käytössä Puolassa, jossa noin 82 % (84 %) tilinpäätöshetken myyntisaamisista 31.12.2015 on vakuutettu. Vakuutusehtojen mukaan Tikkurila on oikeutettu saamaan 90 % vakuutetusta saatavasta, mikäli asiakas ei maksa velkaansa. Suomessa Tikkurila Oyj on tilikauden 2015 loppuun saakka käyttänyt factoring-rahoitusta myyden osan saatavistaan rahoitusyhtiölle, mutta tästä käytännöstä on päätetty luopua tilikauden 2015 lopulla.

Sijoituksiin ja käteisvaroihin liittyvää luottoriskiä säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen määrittämät periaatteet. Tikkurila hallinnoi tätä vastapuoliriskiä hajauttamalla ylijäämälikvideettiään usean vastapuolen kesken ja

tallettamalla ylijäämälikviditeetin hyvälaatuiseen, hallituksen määrittämän politiikan sallimiin jälkimarkkinakelpoisiin yritys- ja sijoitustodis-

tuksiin sekä pankkitalletuksiin. Sijoituksiin kohdistuva luottoriski on keskitetty pääsääntöisesti Tikkurila Oyj:öön, sillä tytäryhtiöt tallettavat

ylijäämälikviditeettinsä emoyhtiöön. Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden maksimiluottoriskiä.

Raportointikauden päättymispäivänä rahoitusvarojen maksimiluottoriski oli:

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2015	31.12.2014
Myytavissä olevat rahoitusvarat	20	1 095	3 240
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	23,33	-	3 243
Lainat ja muut saamiset	21, 22, 23, 24	96 736	104 093
Yhteensä		97 831	110 576

Lainojen ja muiden saamisten valuuttajakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

Tuhatta euroa	31.12.2015	31.12.2014
EUR	25 219	29 199
SEK	19 987	21 508
RUB	21 319	18 853
PLN	13 354	14 839
DKK	4 233	4 089
RSD	2 718	4 592
UAH	1 387	1 792
Muut	8 519	9 221
Yhteensä	96 736	104 093

Ruplamääräisten saamisten kasvu tilinpäätöshetkellä on seurausta myynnin ajoituksen muutoksesta, eikä siihen liity johdon arvion mukaan erityisiä riskejä, koska saamiset hajautuvat useiden vastapuolten kesken. Venäjän ja

sen lähimaiden talouskehitys on kuitenkin viime aikoina ollut heikkoa, ja rahoituskustannukset ovat alueen yrityksille korkeat, joten jatkossa luottotappioriskit saattavat kasvaa tai tilanteen heikentyminen voi myös heikentää tuotteiden

myyntivolyymejä tai myynnin kannattavuutta. Itäisillä markkinoilla esimerkiksi luotonvalvontaa ja asiakassopimusten sisältöä kehitetään entisestään tulevaisuudessa riskien hallitsemiseksi.

Myyntisaamisten luottotappiovarauksen muutos

Tuhatta euroa	31.12.2015	31.12.2014
Tasearvo 1.1	5 944	9 862
Kurssierot	-408	-1 178
Lisäykset	1 967	2 235
Käytetyt	-1 564	-4 169
Vähennykset	-701	-806
Yhteensä	5 238	5 944

Lainojen ja muiden saamisten ikäjakauma tilikauden päättymispäivänä 31.12. oli:

Tuhatta euroa	Tasearvo 31.12.2015	Tasearvo 31.12.2014
Erääntymättömät	89 463	96 646
0 - 90 päivää erääntyneet	5 429	5 475
91 - 180 päivää erääntyneet	1 176	1 399
181 - 365 päivää erääntyneet	541	563
yli 365 päivää erääntyneet	127	10
Yhteensä	96 736	104 093

Konserni kirjaa arvonalentumistappion saamisista, kun on objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvonalentumisesta. Arvonalentumisen objektiivisena näyttönä voidaan pitää mm. velallisen huomattavia taloudellisia vaikeuksia, maksujen viivästymistä tai maksujen laiminlyöntiä. Vuonna 2015 Tikkurila kirjasi 1,8 milj. euroa luottotappioita (1,6 milj. euroa) erääntyneistä myyntisaamisista ja muista saamisista.

Saamisista osakkuusyrittäjä ei ole kirjattu arvonalennustappiota tilikaudella 2014, jolloin konsernilla vielä oli omistusosuus osakkuusyrittäjässä. Saamisista yhteisyrittäjä ei ole kirjattu arvonalennustappioita tilikaudella 2015 eikä 2014.

MAKSUVALMIUSRISKIT

Tikkurilan liiketoiminnalle on olennaista tilikauden sisäinen kausivaihtelu, joka jonkin

verran vaihtelee eri maantieteellisillä alueilla ja joka on voimakkainta Pohjoismaissa kesän ulkomaalauskauden merkityksestä johtuen. Käyttöpääoman tarve kasvaa tyypillisesti kesän loppuun asti, jolloin suurin osa ulkomaalimyynnistä tuloutuu. Tämä aiheuttaa vuoden sisäisiä haasteita konsernin maksuvalmiuden hoidolle.

Tikkurila hallitsee maksuvalmiusriskiä pääasiassa lainajärjestelyin sekä komittoitujen luottolimiittien avulla. Ylijäämälikviditeetti

pidetään joko pankkitilillä tai erittäin likvideissä lyhytaikaisissa sijoituksissa.

Tikkurila allekirjoitti kesäkuussa 2015 kolmen pankin kanssa 150 miljoonan euron pitkäaikaisen luottolimiitti- ja lainasopimuksen, jolla korvattiin syyskuussa 2011 tehty 180 miljoonan euron lainajärjestely sekä lokakuussa 2011 sovittu 25 miljoonan euron valmiusluottolimiitti. Uusi rahoitussopimus koostuu 100 miljoonan euron viisivuotisesta luottolimiittisopimuksesta ja 50 miljoonan euron pankkilainasta, joka erääntyy tammikuussa 2021. Tähän 100 miljoonan euron luottolimiittisopimukseen sisältyy optio jatkaa laina-aikaa yhteensä kahdella vuodella pankkien suostumuksella. Tämä lainajärjestely sisältää yhden taloudellisen kovenantin, joka perustuu Tikkurila-konsernin nettovelkaantumisasasteeseen ja jonka tarkasteluajankohdat ovat kunkin kvartaalin viimeisenä päivänä. Nettovelkojen suhde omaan

pääomaan saa olla enintään 1,30. Jos Tikkurila rikkoo tämän kovenantin, erääntyy laina heti takaisinmaksettavaksi, mikäli rahoittajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttä laina.

Näiden rahoitusjärjestelyjen lisäksi Tikkurila Oyj allekirjoitti lokakuussa 2015 uuden nimelisarvoltaan 150 miljoonan euron suuruisen yritystodistusohjelman, jonka puitteissa voidaan laskea liikkeelle vakuudettomia alle vuoden pituisia yritystodistuksia. Tämä korvasi aiemman 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman.

Vuoden 2015 lopussa Tikkurilalla oli käytössään nostamattomana yhteensä 100 (145) miljoonan euron valmiusluottolimiitti sekä 11 (11) miljoonan komittoidut luottolimiitit. Yritystodistuksia oli tilinpäätöshetkellä laskettu liikkeelle yhteensä 10 (10) miljoonalla eurolla. Pankkitileillä oli tilikauden päättyessä 17 (26) miljoonaa euroa.

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi konsernissa on käytössään tulevien rahavirtojen rullaava ennustaminen. Lisäksi konsernin rahoitus pyritään hajauttamaan useaan eri rahoitusmuotoon (oma pääoma, vieras pääoma), useaan eri instrumenttityyppiin, useaan eri maturiteettiin uudelleenrahoitusriskien pienentämiseksi, tarvittaessa useaan eri valuuttaan ja useaan vastapuoleen. Konsernin operatiivisessa toiminnassa hyödynnetään erilaisia netting- ja pooling -järjestelyjä sen varmistamiseksi, että rahavirrat liikkuvat mahdollisimman tehokkaasti ja että konsernilla on mahdollisimman hyvä läpinäkyvyys rahavirtoihin. Tämä ei kuitenkaan ole vielä kokonaisvaltaisesti mahdollista joillakin konsernin toiminta-alueilla, erityisesti SBU Eastin alueella.

Vieraan pääoman erääntymisjakaumat tilikauden päättymispäivänä 31.12. olivat seuraavat:

Tuhatta euroa

31.12.2015	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2016	2017	2018	2019	2020	>2020
Rahoituslaitoslainat	52 349	54 928	3 023	381	381	381	381	50 381
Yritystodistukset	9 979	10 000	10 000	-	-	-	-	-
Muut velat	103	103	-	103	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	666	723	367	205	84	43	23	-
Ostovelat	42 160	42 160	42 160	-	-	-	-	-
Takaussopimukset	1 971	1 971	1 971	-	-	-	-	-
Yhteensä	107 228	109 885	57 521	689	465	424	404	50 381
Johdannaisvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma								
Termiinisopimukset								
saatavat rahavirrat	-	-	-	-	-	-	-	-
lähtevät rahavirrat	-	-	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-	-	-	-	-

Tuhatta euroa

31.12.2014	Tasearvo	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat	2015	2016	2017	2018	2019	>2019
Rahoituslaitoslainat	62 194	63 772	3 039	60 733	-	-	-	-
Yritystodistukset	9 972	10 000	10 000	-	-	-	-	-
Muut korolliset velat	2	2	2	-	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	967	1 056	566	295	136	45	14	-
Ostovelat	42 115	42 115	42 115	-	-	-	-	-
Takaussopimukset	2 224	2 224	2 224	-	-	-	-	-
Yhteensä	117 474	119 169	57 946	61 028	136	45	14	-
Johdannaisvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma								
Termiinisopimukset								
saatavat rahavirrat	27 632	27 632	27 632	-	-	-	-	-
lähtevät rahavirrat	-24 389	-24 389	-24 389	-	-	-	-	-
Yhteensä	3 243	3 243	3 243	-	-	-	-	-

Taulukoissa esitetyt luvut ovat diskonttaamattomia.

PITKÄAIKAIISIIN SIOITUKSIIN LIITTYVÄ HINTARISKI

Vuonna 2015 Tikkurila Oyj on myynyt hallussaan olleet Ekokem Oyj:n osakkeet, jotka oli arvostettu raportointikauden päättyessä markkinahintaan. Nämä osakkeet oli luokiteltu myytävissä oleviksi, joten niiden realisoitumaton arvonmuutos veroilla vähennettynä oli kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Konsernilla on hallussa pieni määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoona. Nämä osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia, henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä sekä ympäristön huoltoon liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytää määrittämään arvostusmenetelmien avulla, koska käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytää kohtuudella arvioimaan.

PÄÄOMAN HALLINTA

Pääoman hallinnan tavoitteena Tikkurila-konsernissa on varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys lyhyellä ja pitkällä aikavälillä liiketoiminnan tarpeisiin ottaen huomioon toimintaympäristön riskitekijät, esimerkiksi

rahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvät riskit. Lisäksi pääoman hallinta on keskeisesti sidoksissa asetettuihin liiketoiminnan kasvutavoitteisiin, uusien liiketoimintojen ja maantieteellisen jakauman mahdollisiin muutoksiin sekä reagoitiherkkyuden säilyttämiseen kilpailutilanteiden muuttuessa. Pääoman tarvetta ja hallintaa suunniteltaessa otetaan soveltuvin osin huomioon myös ulkoisten sidosryhmien vaatimukset, kuten esimerkiksi omistajien vaatimukset voitonjaolle ja viranomaisten vaatimukset tai rajoitteet kunkin konserniyhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman tasoille ja niiden keskinäiselle suhteelle.

Tikkurilan ensisijainen rahoituslähde on sen operatiivisesta liiketoiminnasta kertyvä rahavirta. Jos rahavirta ja olemassa olevat rahoitusjärjestelyt eivät riitä, on yhtiöllä erilaisia mahdollisuuksia hankkia rahoitusta: muun muassa vieraan pääoman ehtoinen rahoitus rahoituslaitoksilta tai laskemalla liikkeelle arvopapereita, oman pääoman ehtoinen rahoitus nykyisiltä ja/tai uusilta osakkeenomistajilta, käyttöpääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet ja omaisuuden myynti.

Tikkurila Oyj:n hallitus on asettanut pitkän aikavälin tavoitteet konsernin nettovelkaantumistasasteelle (gearing) ja sidotun pääoman tuottoosentille (ROCE-%): nettovelkaan-

tumisasteen tulee olla alle 70 % tasolla ja vastaavasti sidotun pääoman tuottoosenttiin tulee ylittää 20 %.

Tikkurila Oyj:n solmimiin lainasopimuksiin liittyy yhtiön pääomarakenteeseen liittyviä kovenantteja, joiden rikkoutuessa yhtiö joutuisi maksamaan lainat takaisin välittömästi, mikäli lainanantajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina. Näitä kovenantteja on kuvattu tarkemmin kohdassa "Maksuvalmiusriski".

Kun Tikkurila-konserni analysoi mahdollisia investointikohteita, niiden yhtenä keskeisenä arviointikriteerinä on diskontattujen kassavirtojen nettonykyarvo, jossa laskentakorko on sidoksissa pääoman painotettuun keskiarvoon (WACC), mihin vaikuttaa muun muassa pääomarakenne.

Tikkurila Oyj:n hallitus on antanut osingonjakoa koskevan periaatelinjauksen, jonka mukaisesti Tikkurila Oyj:n osingonjaon määrä on tavoitteellisesti vähintään 40 % vuotuisesta nettotuloksesta, kun kertaluonteisten erien vaikutus on eliminoitu. Hallituksen ehdotus 6.4.2016 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle on, että yhtiö jakaisi osinkoa 0,80 euroa osakkeelta, mikä vastaa noin 90 % konsernin tilikauden 2015 nettotuloksesta ilman kertaluonteisia erä ja niiden verovaikutusta.

Tuhatta euroa	31.12.2015	31.12.2014
Oma pääoma	194 969	192 658
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Yhteensä	194 969	192 658
Korolliset velat, pitkäaikaiset	50 161	60 346
Korolliset velat, lyhytaikaiset	12 832	12 789
Rahavarat	16 788	25 776
Nettovelat	46 206	47 359
Nettovelkaantumistasaste, %	23,7 %	24,6 %
Omavaraisuusaste, %	51,1 %	49,5 %
EBITDA	79 017	84 732
nettovelat/EBITDA	0,58	0,56
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma		
Liikearvo	71 925	72 459
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	816	812
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	108 792	108 711
Nettokäyttöpääoma	78 924	73 108
Sitoutunut pääoma yhteensä	260 457	255 090

35. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Muut vuokrasopimukset sisältävät tila-, kaluste-, maa-, mainostila- ja varastotilavuokria. Kalustovuokrat koostuvat trukeista, henkilöautoista sekä kuljetus- ja nostokalustoista. Vuokraehdot vaihtelevat maittain. Sopimusten uudistamiset ovat mahdollisia.

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat:

Tuhatta euroa	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa	10 361	10 565
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	10 447	11 223
Yli viiden vuoden kuluessa	7 546	8 378
Yhteensä	28 354	30 166

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralle antajana, koostuvat pääosin omien ja vuokrattujen tilojen edelleenvuokrauksesta.

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

Tuhatta euroa	2015	2014
Yhden vuoden kuluessa	525	799
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	673	1 524
Yli viiden vuoden kuluessa	619	527
Yhteensä	1 817	2 850

36. VASTUUSITOUMUKSET

Tuhatta euroa	2015	2014
Taseen velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Muut lainat	-	32
Annetut kiinnitykset	102	315
Lainat yhteensä	-	32
Annetut kiinnitykset yhteensä	102	315
Vastuusitoumukset		
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	413	337
Muiden sitoumusten puolesta	1 539	1 833
Muut vastuut omasta puolesta	19	54
Vuokravastuut	28 354	30 166
Vastuusitoumukset yhteensä	30 325	32 390

HANKINTASITOUMUKSET:

Konsernilla oli aineellisiin käyttöomaisuus-hyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia 0,6 milj. euroa (3,9 milj. euroa) tilikauden 2015 päättyessä. Aineettomiin hyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia oli 1,4 milj. euroa (0,0 milj. euroa) vuoden 2015 lopussa.

MUUT SITOUMUKSET JA KESKENERÄISET JURIDISET RIIDAT

Maalinvalmistuksen prosesseissa käytetään vaarallisia aineita, kemikaaleja ja myrkyllisiä yhdisteitä. Tästä johtuen ympäristön ja maaperän saastumista vahingon seurauksena ei täysin

voida sulkea pois, vaikka Tikkurila noudattaa toiminnassaan sekä tuotantolaitosten rakentamisessa, käytössä ja kunnossapidossa lakeja, asetuksia ja turvallisuusstandardeja sekä omia sisäisiä turvallisuusohjeitaan.

Mikäli nykyisissä toimintaolosuhteissa tapahtuisi muutoksia, tapahtuisi ympäristövahtio tai yhtiö tekisi jonkun tuotantolaitoksen sulkemis- tai siirtopäätöksen, näiden tapahtumien seurauksena voisi aiheutua velvollisuus maaperän puhdistus- tai ennallistamistimenpiteisiin. Vastaavasti mikäli viranomaisten toiminnan seurauksena muutokset ympäristölainsäädäntöön ja/tai -asetuksiin aiheuttaisivat

konsernille lisävelvoitteita, näistä voisi aiheutua olennainen haitallinen vaikutus konsernin taloudelliseen tulokseen. Jotkut konsernin toimipaikoista sijaitsevat tai hyödyntävät vuokratuista maa-alueita tai kiinteistöjä, joiden tulevat vuokravastuut saattavat muuttua tai realisoitua etukäteen maksettavaksi, mikäli yhtiön tuotanto- tai liiketoimintaan kohdistuu ulkoisia sääntely-, toimilupa- tai kaavoitusmuutoksia tai mikäli yhtiö itse tekee omaan liiketoimintaansa muutoksia. Lisäksi tuotanto-, laboratorio- ja varastolaitteisiin- tai tiloihin, ja niihin liittyviin vaatimuksiin kuten palonsuojeluun, liittyvät muutokset saattavat aiheuttaa konsernille

investointivaatimuksia tulevaisuudessa.

Tikkurilan johdon oletusten ja arvioiden mukaisesti tilikauden lopussa ei ollut tiedossa sellaisia muutoksia toimintaolosuhteissa, jotka aikaisemman tapahtuman seurauksena aiheuttaisivat veloitteen, minkä täyttäminen edellyttäisi taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja minkä seurauksena edellä mainitun kaltainen ympäristöön liittyvä varaus olisi kirjattava.

Tikkurila on antanut asiakkailleen toimitus-sopimusten yhteydessä tiettyjä tuotteisiinsa liittyviä takuita. Mikäli näihin liittyen konsernille syntyisi maksuvelvoitteita, joiden toteutuminen olisi todennäköistä ja joiden määrä olisi arvioitavissa luotettavasti, nämä veloitteet esitettäisiin joko varauksissa tai siirtovelvoissa. Näiden ehdollisten velvoitteiden tarkkaa toteutumisajankohtaa ja määrää ei ole tiedossa, joten maksuvelvoitteen kirjaaminen edellyttää johdon arviota.

Konsernin tuotteita ja palveluita myydään ulkopuolisille tukku- ja vähittäiskauppaan erikoistuneille yrityksille sekä lisäksi, erityisesti teollisuus- ja ammattilais tuotteita tietyillä markkinoilla, suoraan Tikkurila-tuotteiden loppuasiakkaille. Tikkurila-konsernin yhtiöt laativat eri asiakkaiden ja asiakasryhmien kanssa myyntiin liittyviä puite-, toimitus- ja muita sopimuksia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 Tikkurila-konsernin yhtiöillä oli asiakkaiden kanssa tehtyjä, tilinpäätöshetken yli ulottuvia sopimuksia, joissa on Tikkurilaa sitovia ehtoja.

Valtaosin Tikkurilaa sitovat alennus-, kustannus- tai takuusitoumukset ovat ehdollisia. Sopimukset edellyttävät Tikkurilan tuotteiden ostamista ja perustuvat asiakkaiden tulevaisuudessa tekemien tilausten määrään tai arvoon. Joissakin tapauksissa Tikkurila-konsernin yhtiöillä on kuitenkin myös sitoumus tiettyjen palveluiden tarjoamisesta tai osallistumisesta asiakkaidensa myynninedistämistoimenpiteisiin ilman suoraa sidonnaisuutta Tikkurila-tuotteiden toimitukseen.

Tikkurila Oyj on vastaajana kanteessa, jossa haastaja vaatii yhteensä noin 0,1 miljoonan euron vahingonkorvausta. Asian käsittely on kesken Vantaan käräjäoikeudessa.

Tikkurila Oyj on vastaajana kanteessa, jonka käsittely on kesken välimiesoikeudessa tilinpäätöshetkellä 31.12.2015. Yhtiön entinen toimittaja on esittänyt vahingonkorvausvaateen, yhteensä noin 0,5 miljoonaa euroa. Välimiesoikeus on antanut asiassa välitystuumion helmikuun alussa 2016. Annetun tuomion perusteella Tikkurila Oyj:lla ei ole korvausvelvoitusta kantajaa kohtaan.

Vuonna 2006 Tikkurila myi tytäryhtiönsä Lövholsgränd 12 AB:n Skanska Nya Hem AB:lle. Myyty yritys omisti maa-alueen ja rakennuksia Lövholsmenilla Tukholmassa. Lopullinen kauppahinta oli sidottu rakennusneliömetrien määrään (ns. BTA), jolle ostaja saa luvan rakentamiseen. Vuonna 2006 alustava kauppahinta saatiin ja siitä laskettu voitto kirjattiin tulona. Alkuperäisten liiketapahtuman ehtojen

mukaan, jos todellinen rakennusneliömetrien määrä ylittää tai alittaa ennakoitua sovitun vaihteluvälin, lasketaan kauppahinnan oikaisu joko ylös- tai alaspäin. Rakennusneliömetrien alempi raja sovitulla vaihteluvälillä asetettiin niin, että nykyisin hinnan alaspäin tehtävän oikaisun riskiä pidetään pienenä.

Koska Tukholman kaupungin rakennuslupien myöntämisprosessi kyseiselle maa-alueelle on viivästynyt, kaupan osapuolet päättivät vuonna 2013 pidentää alkuperäisen sopimuksen liiketapahtuman viimeistelyn tapahtuvaksi viimeistään 31 päivä joulukuuta 2019. Uudistettujen ehtojen mukaan, mikäli vuoden 2019 loppuun mennessä kyseiselle alueelle ei ole lupullista kaupunkikaavaa rakennusneliömäärin, Skanskalla on mahdollisuus joko viimeistellä liiketoimi alkuperäisellä kauppahinnalla ilman oikeutta myöhemmin tarkistaa kauppahintaa tai perua liiketoimi ja antaa Tikkurilan ostaa omaisuus takaisin alkuperäisellä kauppahinnalla. Jos liiketoimi peruttaisiin, Tikkurila on sitoutunut tietyin rajoituksin korvaamaan Skanskalle kulut, jotka ovat koituneet omaisuuden valmisteleminen jatkotoimenpiteisiin.

Tikkurila Oyj on ilmoittanut lahjoittavansa sisämaailt Helsinkiin rakennettavaan uuteen lastensairaalaan. Lastensairaalan rakennushanke on aloitettu elokuussa 2014 ja arvioitu valmistumisajankohta on vuonna 2017. Tikkurilan johdon arvio tästä sitoumuksesta on noin 150 tuhatta euroa, mutta tämä tarkentuu lähempänä valmistumisajankohtaa.

37. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

TIKKURILA OYJ:N HALLITUKSEN OSAKEPERUSTEINEN PALKITSEMINEN

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökseen perustuen Tikkurila Oyj osti markkinoilta yhtiön osakkeita hallituksen jäsenille hallituspalkkioiden osittaista (noin 40 % kiinteästä vuosipalkkiosta) maksua varten seuraavasti:

Tilikaudella 2015	
osakkeita	'000 EUR
5 080	96

Tilikaudella 2014	
osakkeita	'000 EUR
5 366	102

Tilikaudella 2014 osakkeita ostettiin yhteensä seitsemälle, ja tilikaudella 2015 yhteensä kuudelle hallituksen jäsenelle.

JOHDON OSAKEPERUSTEINEN SITOUTTAMIS- JA KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Hallituksen päätös helmikuussa 2012 ja järjestelmän perustiedot

Avainhenkilöiden sitouttamiseksi ja kannustamiseksi Tikkurila Oyj:n hallitus päätti helmikuussa 2012 osakeperusteisesta järjestelmästä. Vuonna 2012 päätetyssä osakeperusteisessa järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: tilikaudet 2012-2014, 2013-2015 ja 2014-2016. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmään osallistuminen ja palkkion saaminen edellyttää, että avainhenkilö on ostanut markkinoilta ja omistaa Tikkurilan osakkeita järjestelmän ehtojen mukaisesti. Kaikkien kolmen ansaintajaksojen mahdolliset suoriteperusteiset palkkiot perustuvat Tikkuri-

la-konsernin operatiiviseen käyttökateeseen (EBITDA) ja nettovelkaan. Palkkioiden määrä riippuu ostettujen osakkeiden määrästä, työ- tai toimeisuhteen voimassaolosta ja ansaintakriteerien toteutumisesta kunkin ansaintajakson aikana. Palkkiot maksetaan kunkin ansaintajakson jälkeen osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Palkkioita ei makseta, mikäli avainhenkilön työ- tai toimeisopimus päättyy ennen palkkioiden maksamista. Lisäksi osallistujat ansaitsivat joulukuussa 2014 ansaintajaksoilta 2012-2014 ehdollisen palkkion, joka oli sidottu työ- tai toimeisuhteen voimassaoloon. Osakeperusteisen järjestelmän kohderyhmään kuuluu tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 yhteensä yhdeksän hallituksen valitsemia avainhenkilöä.

JÄRJESTELMÄN PÄÄASIALLISET EHDOT JA PALKITSEMISEN PERUSTEENA OLEVAT TALOUDELLISET TAVOITTEET

Järjestelmään kuuluvien osakkeiden enimmäismäärä kullekin osallistujalle

Hallitus päättää kullekin osallistujalle yhtiön osakkeiden enimmäismäärän, jonka ostamalla hän voi osallistua järjestelmään. Osakkeiden oston markkinoilta kukin järjestelmään kuuluva henkilö suorittaa omilla varoillaan ja omalla riskillään. Järjestelmään osallistumisen ja palkkion maksamisen edellytyksenä on, että osallistuja on ostanut Tikkurila Oyj:n osakkeita markkinoilta ennen 1.1.2013. Palkkiota maksetaan vain siltä osin, kun osallistuja omistaa ostettuja osakkeita palkkion maksuhetkellä.

Ehdollinen osakepalkkio

(koski vain ansaintajaksoa 2012-2014)

Mikäli osallistuja edelleen omistaa ostetut osakkeet ja osallistujan työ- tai toimosuhde on voimassa palkkion maksuhetkellä, osallistuja saa yhtä ennen 1.1.2013 ostettua osaketta kohden ehdollisena osakepalkkiona yhden osakkeen arvon joulukuussa 2014. Tämä palkkio maksettiin noin puoliksi rahana ja noin puoliksi osakkeina joulukuussa 2014.

Suoriteperusteinen osakepalkkio (koskee kaikkia kolmea ansaintajaksoa: 2012-2014, 2013-2015 ja 2014-2016)

Osallistujalla on ehdollisen osakepalkkion lisäksi mahdollisuus ansaita ansaintajaksolta osakkeita palkkiona ansaintajakson ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Hallitus päättää suoriteperusteisen osakepalkkion ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen. Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää sen, kuinka suuri osa enimmäispalkkiosta maksetaan osallistujalle. Hallituksella on oikeus muuttaa ansaintakriteereille asetettuja tavoitteita ansaintajaksolla tapahtuneesta merkittävästä muutoksesta johtuen. Palkkio maksetaan noin puoliksi rahana ja noin puoliksi osakkeina. Kullekin ansaintajaksolle ansaintakriteereiksi on asetettu konsernin operatiivisen käyttökateen (EBITDA) ja nettovelan kehitys verrattuna ennalta asetettuun tavoiteskaalaan, mutta tavoiteskaalat poikkeavat kullakin kolmella ansaintajaksolla toisistaan.

Omistusveloite

Osallistujan tulee sitoutua olemaan myymättä järjestelmän perusteella palkkioksi saamiaan

osakkeita vähintään bruttovuosipalkkansa arvosta, kunnes hänen työ- tai toimosopimuksensa lakkaa.

Muita keskeisiä ehtoja

Palkkiota ei makseta osallistujalle, jos hän on myynyt ostetut osakkeet tai hänen työ- tai toimosopimuksensa päättyy ennen palkkion maksamista. Suoriteperusteisen osakepalkkion määrä on kullakin ansaintajaksolla enintään neljän (4) osakkeen arvo kutakin ostettua osaketta kohti. Osallistujalle vuodessa maksettavan osakepalkkion enimmäismäärä on kuitenkin aina osallistujan palkkion maksuhetkeä edeltävän kuukauden bruttopalkka kerrottuna kahdellakymmenelläneljällä.

JÄRJESTELMÄÄN OSALLISTUVIEN HENKILÖIDEN OSAKEOMISTUS

Osallistujien osakeomistus 31.12.2015 (vuoden 2012 järjestelmään osallistumisen ehtona olevat osakkeet)

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 järjestelmään kuuluvien henkilöiden osakeomistukset olivat seuraavat ansaintajaksojen 2013-2015 ja 2014-2016 osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän ehtojen mukaisesti:

Positio	Henkilöitä	Osakkeita	% enimmäismäärästä
Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja	1	14 000	100 %
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	4	16 000	100 %
Muut henkilöt	4	11 000	100 %
Yhteensä	9	41 000	100 %

JÄRJESTELMÄN ANSAINTAJAKSON 2012- 2014 LOPULLINEN ARVO

Yllämainittujen osakeomistusten ja järjestelmän ehtojen mukaisesti lasketun ansaintajakson 2012-2014 palkkioiden yhteenlaskettu lopullinen kokonaisarvo ansaintajakson päättyessä oli yhteensä 3,1 miljoonaa euroa (laskennallinen kokonaisarvo 31.12.2014 noin 2,4 miljoonaa euroa). Tämän ansaintajakson perusteella tilikaudella 2015 kirjattiin yhteensä 0,8 miljoonaa euroa (0,8 miljoonaa euroa tilikaudella 2014) konsernin tuloslaskelmaan henkilöstökulukuksi ja -0,3 (-0,1) miljoonaa euroa verovaikutusta, joten tämä osakeperusteisen palkitsemisen osa heikensi konsernin tilikauden nettotulosta 0,5 (0,7) miljoonalla eurolla.

JÄRJESTELMÄN ANSAINTAJAKSON 2013- 2015 LASKENNALLINEN ARVO

Yllämainittujen osakeomistusten ja järjestelmän ehtojen mukaisesti ansaintajakson 2013-2015 palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä, kun otetaan huomioon suoriteperusteinen osakepalkkio ja kun ei oteta

huomioon kunkin henkilön bruttopalkkaan sidottua maksimimäärää, vastaa 31.12.2015 osallistujajoukolla ja ilman kahden vuoden palkkakattorajoitteen huomioon ottamista 164 000 Tikkurilan osakkeen arvoa, josta noin puolet maksetaan rahana ja noin puolet osakkeina.

Perustuen osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän sekä sen ansaintajakson 2013-2015 ehtoihin, arvioon tulevasta taloudellisesta kehityksestä, 31.12.2015 vallinneeseen Tikkurila Oyj:n osakekurssiin sekä olettaen järjestelmään osallistujien työ- tai toimosuhteen sekä tämän järjestelmän mukaisten osakeomistusten säilyvän 31.12.2015 tilanteen mukaisina, niin tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 ansaintajakson 2013-2015 laskennallinen kokonaisarvo on yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (31.12.2014 noin 0,0 miljoonaa euroa). Tämän ansaintajakson perusteella kirjattiin tilikaudella 2015 yhteensä 0,1 miljoonaa euroa konsernin tuloslaskelmaan henkilöstökulukuksi (tilikaudella 2014 noin -0,1 miljoonaa euroa henkilöstökulun oikaisu) ja 0,0 (0,0) miljoonaa euroa laskennallisina veroina, joten tämä heikensi konsernin tilikauden net-

totulosta 0,1 miljoonaa euroa (tilikaudella 2014 paransi nettotulosta noin 0,1 miljoonaa euroa). Konsernitaseessa 31.12. oli osakeperusteisen järjestelmän tähän osaan liittyen noin 0,1 (0,0) miljoonan euron koroton velka sekä yhteensä 0,0 (0,0) miljoonan euron laskennallinen verosaaminen.

JÄRJESTELMÄN ANSAINTAJAKSON 2014- 2016 LASKENNALLINEN ARVO

Yllämainittujen osakeomistusten ja järjestelmän ehtojen mukaisesti ansaintajakson 2014-2016 palkkioiden yhteenlaskettu enimmäismäärä, kun otetaan huomioon suoriteperusteinen osakepalkkio ja kun ei oteta huomioon kunkin henkilön bruttopalkkaan sidottua maksimimäärää, vastaa 31.12.2015 osallistujajoukolla ja ilman kahden vuoden palkkakattorajoitteen huomioon ottamista 164 000 Tikkurilan osakkeen arvoa, josta noin puolet maksetaan rahana ja noin puolet osakkeina

Perustuen osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän sekä sen ansaintajakson 2014-2016 ehtoihin, arvioon tulevasta taloudel-

lisestä kehityksestä, 31.12.2015 vallinneeseen Tikkurila Oyj:n osakekurssiin sekä olettaen järjestelmään osallistujien työ- tai toimisuhteen sekä tämän järjestelmän mukaisten osakeomistusten säilyvän 31.12.2015 tilanteen mukaisina, niin tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 ansaintajakson 2014-2016 laskennallinen kokonaisarvo on yhteensä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa. Tämän ansaintajakson perusteella ei ole tilikaudella 2015 eikä tilikaudella 2014 kirjattu henkilöstökuluja eikä laskennallisia veroja, joten tämä ei vaikuttanut konsernin tilikauden nettotulok-

seen. Vastaavasti mikäli mitkään taustaoletukset eivät muuttuisi ja osallistujien osakeomistukset sekä työ- ja toimisuhteet säilyisivät 31.12.2015 tilanteen mukaisina sekä lisäksi Tikkurila Oyj:n osakekurssi säilyisi muuttumattomana 31.12.2015 päätöskurssin tasolla, tämän osakeperusteisen järjestelmän tämän osan arvioitu vaikutus tilikauden 2016 henkilöstökuluihin konsernituloslaskelmassa olisi 0,0 miljoonaa euroa ja vaikutus nettotulokseen vero-oikaisun jälkeen 0,0 miljoonaa euroa. Konsernitaseessa 31.12. ei ollut osakeperusteisen järjestelmän

tähän osaan liittyen lainkaan korotonta velkaa tai laskennallista verosaamista.

Järjestelmän laskennallinen kokonaisarvo muuttuu, kun sen keskeisissä taustamuuttujissa tapahtuu muutoksia. Esimerkiksi Tikkurila Oyj:n osakekurssin muuttuessa, käteisellä maksettavien palkkioiden velan määrä ja kuluvaikutus muuttuu, ja vastaavasti suoriteperusteisen palkkion arvioitu määrä muuttuu, kun tulevaisuuden taloudellista kehitystä koskevia ennusteita päivitetään. Lopullinen arvo määräytyy vasta ansaintajakson päättyessä.

YHTEENVETO OSAKEPERUSTEISEN PALKITSEMISJÄRJESTELMÄN LASKENNALLISISTA ARVOISTA JA HENKILÖSTÖKULUKIRJAUKSISTA

Miljoonaa euroa	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	maksuajankohta
Laskennallinen kokonaisarvo					
Ansaintajakso 2012-2014	2,4	2,6	2,4	3,1	12/2014 ja 3/2015
Ansaintajakso 2013-2015	-	0,5	0,0	0,1	Q1/2016
Ansaintajakso 2014-2016	-	-	0,0	0,0	
Yhteensä	2,4	3,0	2,4	3,2	
Laskennallinen henkilöstökulu (ilman laskennallisen veron vaikutusta)					
Miljoonaa euroa	2012	2013	2014	2015	2012-2015
Ansaintajakso 2012-2014	0,5	1,0	0,8	0,8	3,1
Ansaintajakso 2013-2015	-	0,1	-0,1	0,1	0,1
Ansaintajakso 2014-2016	-	-	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,5	1,1	0,7	0,9	3,2

JÄRJESTELMÄSTÄ MAKSETUT PALKKIOT

Ansaintajakson 2012-2014 perusteella joulukuussa 2014 suoritettiin järjestelmän osallistujille nk. ehdollisen osakepalkkion maksu (nk. commitment shares -osuus). Osakkeina maksettiin noin puolet kokonaispalkkiosta, ja annetut osakkeet jakautuivat seuraavasti:

2014 Positio	Henkilöitä	Osakkeita	Osakepalkkion bruttoarvo, IFRS, EUR '000	Rahapalkkion bruttoarvo, IFRS, EUR '000	Osakepalkkiot bruttopalkkio yhteensä, IFRS, EUR '000
Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja	1	7 000	86	112	198
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	4	8 000	99	90	189
Muut henkilöt	4	5 500	80	79	159
Yhteensä	9	20 500	265	281	546

Ansaintajakson 2012-2014 perusteella vuoden 2015 ensimmäisellä vuosipuoliskolla järjestelmän puitteissa suoritettavat maksut suoriteperusteisen palkitsemisen (nk. performance shares) perusteella jakaantuivat seuraavasti:

2015 Positio	Henkilöitä	Osakkeita	Osakepalkkion bruttoarvo, IFRS, EUR '000	Rahapalkkion bruttoarvo, IFRS, EUR '000	Osakepalkkiot bruttopalkkio yhteensä, IFRS, EUR '000
Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja	1	25 539	314	505	819
Muut konsernin johtoryhmän jäsenet	4	32 000	396	569	965
Muut henkilöt	4	22 000	323	449	772
Yhteensä	9	79 539	1 033	1 524	2 557

Yhtiö osti tähän ehdollisen osakepalkkion maksuun käytetyt osakkeet markkinoilta, ja luovutti hallussaan olevia osakkeita järjestelmään osallistujille.

MAHDOLLISET TULEVAT OSAKE- PERUSTEISET PALKITSEMISJÄRJESTELMÄT

Hallituksen palkitsemisvaliokunta valmistele ja hallitus päättää muista mahdollisista tulevasta osakeperusteisista sitouttamis- ja kannustinjärjestelmistä erikseen. Tilinpäätöstiedotteen julkaisuhetkellä 9.2.2016 Tikkurila Oyj:n hallitus ei ollut tehnyt päätöstä muista kuin edellä kuvatusta johdon osakeperusteisesta palkitsemisesta.

RUOTSALAISEN TYTÄRYHTIÖN AVAIN- HENKILÖILLE MYÖNNETYT OSTO-OPTIOT TYTÄRYHTIÖN OSAKKEISIIN

Tikkurila Oyj:n ruotsalainen tytäryhtiö Tikkurila Sverige AB osti marraskuussa 2014 Täby Färg & Tapet AB -nimisen yhtiön koko osakekannan. Tämän yrityskaupan yhteydessä sovittiin osakeoptiojärjestelystä, jossa kahdella Täby Färg & Tapet AB:n palveluksessa olevalle avainhenkilölle myönnettiin osto-optioita Täby Färg & Tapet AB:n osakkeisiin. Näiden osto-optioiden keskeiset ehdot ovat seuraavat:

- osto-optioilla voi hankkia yhteensä enintään 9,00 % Täby Färg & Tapet AB:n osakkeista Tikkurila Sverige AB:ltä siten, että kummallakin avainhenkilöllä on määrä, joka oikeuttaa ostamaan yhteensä enintään 4,50 % Täby Färg & Tapet AB:n osakkeista
- osto-optiot on myönnetty marraskuussa 2014, ja niiden toteutusaika alkaa 1.3.2016 ja loppuu 31.12.2020 siten, että vuosittain toteutusaika on avoinna aikana, joka alkaa edellisen tilinpäätöksen vahvistaman yhtiökokouksen päättymisestä ja joka loppuu syyskuun viimeisenä päivänä
- osto-optioiden toteutushinta riippuu toteutusajankohdasta ja sitä edeltävän tilikauden tilinpäätöksestä; peruseriaatteenä on se, että optioilla ostettavien osakkeiden ostohinta on sidottu aina edeltävän tilikauden toteutuneeseen käyttökatteeseen ja pääosin myös kertyneiden voittovarojen kokonaismäärän kehitykseen

Osto-optioiden arvostuksessa on käytetty Black

& Scholes -mallia, jonka keskeiset oletukset arvonnäilyshetkellä ovat olleet seuraavat:

- aikaperiodi alkaa 3.11.2014 (optioiden myöntämishetki) ja päättyy 30.9.2020 (viimeisin optioiden mahdollinen toteutushetki), eli kokonaisaika on noin 5,9 vuotta
- volatilititeetti on 25 % p.a.
- korkotasona on Ruotsin valtion velkakirjojen korko, eli noin 0,6 % p.a.
- optioiden toteutushinnan on oletettu määräytyvän tilikauden 2015 arvioidun käyttökateen perusteella sopimuksen laskentamallilla
- alla olevien osakkeiden alkuhetken käypä arvo on johdettu Tikkurila Sverige AB:n tekemästä yritysoslostosta

Edellä mainittuun perustuen tilikaudelle 2015 on kirjattu tästä optiojärjestelystä IFRS2-perusteista henkilöstökulua noin 74 (12) tuhatta euroa, ja järjestelyn laskennallinen kokonaisbruttoarvo on noin 118 (116) tuhatta euroa.

38. LÄHIPIIRI

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö (Tikkurila Oyj), tytär- ja osakkuusyhtykset ja

yhteisyhtykset.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja sekä heidän perheenjäsenensä.

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja

kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa.

Luettelo tytär- ja osakkuusyhtyksistä ja yhteisyrityksistä on esitetty liitetiedossa 39 Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Tuhatta euroa	Myynnit	Muut liiketoiminnan tuotot	Ostot	Saamiset	Velat
2015					
Osakkuusyhtykset	-	-	-	-	-
Yhteisyhtykset	5 817	932	-	239	62
2014					
Osakkuusyhtykset	2 451	-	155	-	-
Yhteisyhtykset	5 212	894	-	382	31

Konsernin yhteisyhtykseltä tilikaudella saadut osingot olivat 414 tuhatta euroa (293 tuhatta euroa).

LAINAT, TAKAUKSET JA MUUT VAKUUEDT LÄHIPIIRILLE

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ollut annettu rahallinaa tai myönnetty takauksia tai muita vakuuksia vuosina 2015 tai 2014.

Tuhatta euroa	2015	2014
Johdon työsuhde-etuudet ¹⁾		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 832	1 523
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	283	245
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	643	631
Yhteensä	2 758	2 399

¹⁾ Sisältää konsernin johtoryhmälle (mukaan lukien toimitusjohtaja) maksetut palkat sekä hallitukselle maksetut palkkiot. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät sekä lakisääteiset eläkemaksut että vapaaehtoiset lisäeläkkeen maksut. Nämä on jaoteltuna alla olevissa taulukoissa erikseen. Järjestelmät ovat maksuperusteisia.

Palkat ja palkkiot on esitetty suoriteperusteisesti.

Osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä on kerrottu liitetiedossa 37.

Tikkurila-konsernin (IFRS) ja emoyhtiö Tikkurila Oyj:n (Suomen kirjanpitolainsäädäntö) palkkoja ja palkkioita koskevat liitetiedot eroavat toisistaan laskentakäytännöistä ja -arvostusperiaatteista johtuvista syistä etenkin osakkeina maksettavien palkkioiden suhteen.

JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Tuhatta euroa	2015	2014
Toimitusjohtaja		
Erkki Järvinen		
Rahapalkka luontoisetuineen	445	445
Tulospalkkiot	145	31
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	351	279
Yhteensä	941	755
Vapaaehtoiset lisäeläkkeen eläkemaksut	67	64
Lakisääteiset työeläkemaksut	99	83
Muu johtoryhmä		
Rahapalkka luontoisetuineen	720	700
Tulospalkkiot	195	38
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	292	352
Yhteensä	1 207	1 090
Lakisääteiset työeläkemaksut	117	98
Hallituksen jäsenten palkkiot		
Hallituksen jäsenet ^{*)}		
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja	76	64
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja	51	44
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen	53	44
Pia Rudengren, hallituksen jäsen	52	41
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen	52	42
Harri Kerminen, hallituksen jäsen	43	38
Aleksy Vlasov, hallituksen jäsen 25.3.2015 saakka	-	36
Yhteensä	327	310

^{*)} Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta, ilman kokouspalkkioiden vaikutusta, maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 96 (102) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 12 kuukauden palkkaa vastaava

korvaus. Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta.

Toimitusjohtajan eläkeajaksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajalla on lisäeläke, joka on

maksuperusteinen järjestelmä. Tämän eläkevakuutuksen perusteella tavoiteltava eläkkeen taso vastaisi 65 prosenttia eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta, joka on vuoden

2009 peruspalkka. Lisäeläke on hoidettu vakuutusyhtiössä. Konsernilla ei ole tähän eläkejärjestelyyn liittyviä velvoitteita työsuhteen päättymisen jälkeen.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on noin 65 vuotta. Suomessa eläkeuudistus astuu voimaan 1.1.2017, jonka mukaisesti TyEL:n alin eläkeikä vaihtelee henkilön syntymävuoden mukaan.

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti 9.2.2015

tilikauden 2015 vuosibonustavoitteista konserni johdolle. Bonuskriteerit käsittävät Tikkurila-konsernin tilikauden 2015 liikevaihdon ja operatiivisen liike tuloksen (EBIT). Samalla konserni johto päätti muuttaa muun johdon ja henkilöstön bonustavoitteita siten, että painopiste on enemmän paikallisissa tavoitteissa.

Konsernilla oli Tikkurila Oyj:n hallituksen 6.11.2013 hyväksymä bonusohjelma tilikaudelle 2014. Bonuskriteerit käsittävät Tikku-

rika-konsernin tilikauden 2014 liikevaihdon kasvun, operatiivisen rahavirran ja operatiivisen liike tuloksen (EBIT), sekä lisäksi funktio-, alue-, yritys- tai tiimikohtaisia tavoitteita ja henkilökohtaisia tavoitteita.

Hallituksen ja johdon osakkeenomistuksesta on kerrottu sivulla 97 Osakkeet ja osakkeenomistajat.

39. KONSERNIN OMISTAMAT OSAKKEET JA OSUUDET

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2015				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Färdigfärgat AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
IP Tikkurila	Minsk	Valko-Venäjä	100	100
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
TOV Tikkurila	Kiova	Ukraina	100	99
Isanta LLC	Kiova	Ukraina	100	-
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila d.o.o.	Sabac	Serbia	100	100
Tikkurila dooel	Skopje	Makedonia	100	100
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Färgservice i Malmö AB	Malmö	Ruotsi	100	-
Täby Färg & Tapet AB	Täby	Ruotsi	100	-
Tikkurila Drytech AB	Flen	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	-
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	-
ISO Paint Nordic A/S	Lunderskov	Tanska	100	100
Tikkurila GmbH	Ansbach	Saksa	100	100

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2014				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Färdigfärgat AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
IP Tikkurila	Minsk	Valko-Venäjä	100	100
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
TOV Tikkurila	Kiova	Ukraina	100	99
Isanta LLC	Kiova	Ukraina	100	-
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Zorka d.o.o.	Sabac	Serbia	100	100
Tikkurila dooel	Skopje	Makedonia	100	-
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Färgservice i Malmö AB	Malmö	Ruotsi	100	-
Täby Färg & Tapet AB	Täby	Ruotsi	100	-
Tikkurila Drytech AB	Flen	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	-
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	-
ISO Paint Holding A/S	Lunderskov	Tanska	100	100
ISO Paint Nordic A/S	Lunderskov	Tanska	100	-
Paint Factory Equipment A/S	Lunderskov	Tanska	100	-
Tikkurila GmbH	Ansbach	Saksa	100	100

Yhteisyritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2015				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-
2014				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-

40. KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2015

Marraskuussa ISO Paint Holding A/S, ISO Paint Nordic A/S ja Paint Factory Equipment A/S fuusioituivat. ISO Paint Nordic A/S jatkaa toimintaa fuusion jälkeen.

NIMENMUUTOKSET:

Entinen nimi:	Uusi nimi:
Tikkurila Zorka d.o.o.	Tikkurila d.o.o.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2014

Maaliskuussa Tikkurila Sverige AB myi omistusosuutensa ruotsalaisesta osakkuusyriykestä Happy Homes i Sverige AB:stä.

Tikkurila Sverige AB osti kesäkuussa ruotsalaisen KEFA Drytech AB:n osakekannan.

Joulukuussa 2014 yhtiön nimi muutettiin Tikkurila Drytech AB:ksi. Ostettu yritys kehittää ja valmistaa erilaisia pintakäsittelytuotteita.

Tikkurila Oyj hankki omistukseensa loka-kuussa tanskalaisen ISO Paint Holding A/S:n ja sen kokonaan omistamat tytäryhtiöt ISO Paint Nordic A/S:n ja Paint Factory Equipment A/S:n. ISO Paint Nordic keskittyy energiatehokkaiden

ja ympäristön kannalta kestävien pinnoitteiden kehittämiseen, valmistamiseen ja myyntiin.

Tikkurila Sverige AB osti marraskuussa Täby Färg & Tapet AB -nimisen yhtiön koko osakekannan. Yhtiö harjoittaa vähittäismyyntiä Tukholman pohjoispuolella sijaitsevassa Täbyssä. Myymälä tarjoaa maaleja, tapetteja, työvälineitä sekä muita sisustustarvikkeita.

NIMENMUUTOKSET:

Entinen nimi:	Uusi nimi:
KEFA Drytech AB	Tikkurila Drytech AB

41. RAPORTOINTIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut olennaisia tapahtumia.

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
Liikevaihto	2	191 282	210 061
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	4	1 033	390
Liiketoiminnan muut tuotot	3	18 997	2 193
Materiaalit ja palvelut	4	-103 170	-108 468
Henkilöstökulut	5	-39 022	-37 017
Poistot ja arvonalentumiset	7	-3 589	-4 661
Liiketoiminnan muut kulut	4,6	-42 454	-35 959
Liikevoitto		23 077	26 539
Rahoitustuotot ja -kulut	8	21 996	30 377
Voitto ennen satunnaisia eriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja		45 073	56 916
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		45 073	56 916
Tilinpäätössiirrot	7,9	91	-61
Välittömät verot	10	-3 928	-7 920
Tilikauden voitto		41 236	48 935

Emoyhtiön tase (FAS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	11		
Aineettomat hyödykkeet		6 347	2 163
Aineelliset hyödykkeet		20 347	20 996
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		181 847	181 005
Muut sijoitukset		540	600
Sijoitukset yhteensä		182 387	181 605
Pysyvät vastaavat yhteensä		209 080	204 764
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	26 053	24 992
Pitkäaikaiset saamiset	13	3 279	21 282
Lyhytaikaiset saamiset	13	70 733	51 374
Rahat ja pankkisaamiset		6 635	15 345
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		106 701	112 994
Vastaavaa yhteensä		315 781	317 758
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 000	40 000
Edellisten tilikausien voitto		76 588	62 980
Tilikauden voitto		41 236	48 935
Oma pääoma yhteensä		192 824	186 915
Tilinpäätössiirtojen kertymä	15	4 944	5 035
Pakolliset varaukset	16	478	209
Vieras pääoma	17		
Pitkäaikainen vieras pääoma		50 103	60 000
Lyhytaikainen vieras pääoma		67 432	65 599
Vieras pääoma yhteensä		117 535	125 599
Vastattavaa yhteensä		315 781	317 758

Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

Tuhatta euroa	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen satunnaisia eriä	45 073	56 916
Oikaisut:		
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-1 453	-1 227
Poistot ja arvonalentumiset	3 589	4 661
Korkotuotot	-6 553	-4 446
Korkokulut	1 129	5 396
Osinkotuotot	-30 839	-31 287
Muut oikaisut	-2 180	-2 372
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista	-	1 030
Laina- ja myyntisaamisten alaskirjaus	7 815	11 881
Muut rahoituserät	7 920	-8 658
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	24 502	31 895
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 061	-92
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-6 934	6 843
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	3 252	1 934
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-4 743	8 685
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-2 326	-6 339
Saadut korkotuotot ja muut rahoitustuotot	2 660	11 700
Maksetut verot	-5 871	-7 931
Saadut osingot	26 818	21 197
Liiketoiminnan rahavirta	41 040	59 207
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-7 189	-4 082
Sijoitukset tytäryrityksiin	-842	-12 011
Luovutustulot muista osakkeista	2 490	1 233
Lainasaamisten muutos	744	3 776
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	7	417
Saadut osingot	96	112
Investointien rahavirta	-4 694	-10 555
Rahavirta ennen rahoitusta	36 346	48 652
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	50 000	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-60 000	0
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)	177 406	126 301
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)	-177 135	-135 889
Omien osakkeiden hankkiminen	-43	-2 016
Maksetut osingot	-35 285	-35 287
Rahoituksen rahavirta	-45 056	-46 891
Rahavarojen nettomuutos	-8 710	1 762
Rahavarat 31.12.	6 635	15 345
Rahavarat 1.1.	15 345	13 584
Rahavarojen muutos	-8 710	1 762

1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite on Kuninkaalantie 1, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö.

Tikkurila Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten (FAS) mukaisesti.

VALUUTTAMÄÄRÄISET SAAMISET JA VELAT

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Myyntisaamisten kurssierot kirjataan myynnin oikaisuksi ja ostovelkojen kurssierot ostojen oikaisuksi. Rahoitustapahtumien kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

RAHOITUSVARAT, RAHOITUSVELAT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Rahoitusvarat ja -velat johdannaissopimuksia lukuun ottamatta on kirjattu hankintamenoissa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon. Johdannaissopimukset on arvostettu käypään arvoon. Johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan rahoituseriin. Johdannaisten kirjaamisperiaatteet ja arvostusmenetelmät on kerrottu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

Tikkurila Oyj:n hallitus vahvisti joulukuussa 2014 uuden rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan, jonka mukaisesti yhtiö ei enää tee valuuttatermiinisopimuksia. Tilikauden 2014 lopussa olleet avoimet termiinisopimukset sulkeutuivat vuoden 2015 ensimmäisten kuukausien aikana.

HENKILÖSTÖN OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Osakepalkkiojärjestelmän käsittelystä on kerrottu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Emoyhtiössä osakepalkkiot kirjataan kuluksi maksettavien suoritussten suuruusina.

LIKEVAIHTO

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja myyntisaamisten kurssierot.

VEROT

Tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot ja lopulliset verot aikaisemmilta tilikausilta, sekä laskennallisten verojen muutoksen.

LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verot on kirjattu väliaikaisista eroista, jotka johtuvat varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon erosta. Laskennallinen vero on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavan vuoden verokantaa.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA POISTOT

Pysyvät vastaavat esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenoista kumulatiiviset poistot ja arvonalentumiset.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoajat:

rakennukset ja rakennelmat	8 - 25 vuotta
koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5 - 10 vuotta

Kertynyt verotuksen poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen välinen ero esitetään taseen vastattavissa tilinpäätössiirtojen kertymässä.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Tikkurila Oyj:n vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään hankintamenoon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään painotetun keskihinnan määrittämää käyttäen. Valmiiden tuotteiden hankintameno on aktivoitu välittömien menojen lisäksi valmistuksen ja hankinnan kiinteät kustannukset sekä valmistukseen ja hankintaan liittyvien pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot ja vakuutusmaksut.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot on kirjattu vuosikuluksi, jos ne eivät täytä aktivoitiedellytyksiä. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoita enää myöhemmillä kausilla. Mikäli

kehittämismenot täyttävät aktivoitiedellytykset, ne esitetään taseessa erässä Aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

Toiminnanohjausjärjestelmän kehitysprojektiin osallistuneiden henkilöiden palkka- ja muita välittömiä kuluja on aktivoitu osaksi ohjelmiston hankintamenoa tilikaudella 2015.

LEASING

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina. Maksamattomat leasingmaksut on esitetty tilinpäätöksessä vastuissa.

EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vertailtaessa tilikauden tietoja edelliseen tilikauteen tulee huomioida seuraavat asiat:

Yhtiön itäviennin osuus liikevaihdosta on merkittävä. Venäjän vaikealla taloustilanteella ja ruplan arvon heikkenemisellä oli vaikutusta Tikkurila Oyj:n liikevaihdon heikkenemiseen.

Tilikauden 2015 alusta lähtien Tikkurila Oyj on käyttänyt laskutusvaluuttana konsernin sisäisten transaktioiden osalta kunkin tytäryhtiön kotivaluuttana, milloin se on mahdollista. Tämän johdosta Tikkurila Oyj:n myyntisaamisista kirjatut valuuttakurssierot ovat kasvaneet verrattuna tilikauteen 2014.

Tikkurila Oyj:n liiketoiminnan muut tuotot tilikaudella 2015 ovat huomattavasti suuremmat kuin tilikaudella 2014. Tämä johtuu konsernin sisäisistä palveluveloituksista ja sisäisistä veloituksista aineettomien omaisuuserien käyttöoikeuksiin.

Lokakuussa 2015 päättyneiden yhteistointaneuvotteluiden lopputuloksena irtisanotti yhteensä 41 henkilöä. Irtisanomisten johdosta henkilöstökuluihin kirjattiin tilikaudella 2015 1,8 miljoonan euron kertaluonteiset kulut.

Tilikaudella 2014 Tikkurila Oyj:n rahoituseriin sisältyi valuuttatermiineistä tulevia eriä. Tilikauden 2015 alusta ei uusia johdannaissopimuksia ole enää solmittu, minkä johdosta johdannaisista kirjatut erät ovat vertailukautta pienemmät.

2. LIIKEVAIHTO

	2015	2014
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta	%	%
Suomi	51	48
Muut EU-maat	25	24
Muu Eurooppa	20	23
Muut maat	5	5
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain yhteensä	100	100

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Tuhatta euroa	2015	2014
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	7	775
Osakkeiden myyntivoitot	2 440	1 199
Muut liiketoiminnan tuotot	16 551	220
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	18 997	2 193

Liiketoiminnan muut tuotot tilikaudella 2015 sisältävät konsernin sisäisiä palveluveloituksia ja sisäisiä veloituksia aineettomien omaisuuserien käyttöoikeuksista yhteensä 16,2 miljoonaa euroa.

4. KULUT

Tuhatta euroa	2015	2014
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	1 033	390
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-102 314	-107 234
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	28	-299
Ulkopuoliset palvelut	-883	-936
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-103 170	-108 468
Henkilöstökulut	-39 022	-37 017
Vuokrat	-1 560	-1 598
Pysyvien vastaavien myyntitappiot	-	0
Muut kulut ja kulujen hyvitykset *)	-40 894	-34 361
Kulut yhteensä	-183 613	-181 053

*) Sisältää tilikaudella 2014 tytäryhtiön myyntisaamisten alaskirjausta 3 067 tuhatta euroa.

5. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Tuhatta euroa	2015	2014
Palkat	-31 146	-29 660
Eläkekulut	-5 739	-5 701
Muut henkilösivukulut	-2 137	-1 657
Henkilöstökulut yhteensä	-39 022	-37 017

Henkilöstökuluihin sisältyy tilikaudella 2015 1,8 miljoonan euron kertaluonteiset kulut yhteistoimintaneuvottelujen yhteydessä tehtyjen irtisanomisten johdosta.

Johdon palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja muu johtoryhmä	-3 349	-2 016
--	--------	--------

Tikkurila-konsernin (IFRS) ja emoyhtiö Tikkurila Oyj:n (Suomen kirjanpitolainsäädäntö) palkkoja ja palkkioita koskevat liitetiedot eroavat toisistaan laskentakäytännöistä ja -arvostusperiaatteista johtuvista syistä etenkin osakkeina maksettavien palkkioiden suhteen. Tikkurilan Oyj:n kirjanpidossa toimitusjohtajalle ja muulle johdolle maksettujen osakepalkkioiden kulut

on kirjattu sille kaudelle, jolloin osakkeet on luovutettu, kun IFRS-laskennassa kyseiset kulut on jaksotettu pidemmälle, noin kolmen vuoden ajanjaksolle. Osakkeiden arvostus Tikkurila Oyj:n kirjanpidossa ja palkkaerittelyissä perustuu luovutushetken osakekurssiin, kun taas IFRS-laskennassa arvostuksen perusteena on ollut järjestelmän mukaisen ansaintajakson

alkuhetki ja siinä on myös otettu huomioon esimerkiksi arvioitujen tulevien osinkojen vaikutus.

Johdon osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän tiedot löytyvät konsernin liitetietojen kohdasta 37.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHTORYHMÄN SUORITEPERUSTEISET PALKAT JA PALKKIOT

Taulukossa on esitetty toimitusjohtajan suoriteperusteiset palkat ja palkkiot vuosina 2015 ja 2014.

Tuhatta euroa	2015	2014
Toimitusjohtaja		
Rahapalkka luontoisetuineen	-445	-445
Tulospalkkiot	-145	-31
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-740	-235
Yhteensä	-1 330	-711
Vapaaehtoiset lisäeläkkeen eläkemaksut	-67	-64
Lakisääteiset työeläkemaksut	-99	-83

Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä sisältää myös osakkeina luovutetun osuuden, joka on arvostettu luovutuspäivän kurssilla.

Toimitusjohtajan sopimussuhteen irtisanomisaika on yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 12 kuukauden palkkaa

vastaava korvaus.

Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta on 6 kuukautta.

Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajalla on lisäeläke, joka on maksuperusteinen järjestelmä. Tämän eläkevakuutuksen perusteella tavoiteltava eläkkeen

taso vastaisi 65 prosenttia eläkkeen laskennan perustana olevasta palkasta, joka on vuoden 2009 peruspalkka. Lisäeläke on hoidettu vakuutusyhtiössä. Lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen.

Tuhatta euroa	2015	2014
Muu johtoryhmä ¹⁾		
Rahapalkka luontoisetuineen	-720	-700
Tulospalkkiot	-195	-38
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-778	-257
Yhteensä	-1 692	-996
Lakisääteiset työeläkemaksut	-117	-98
Lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen.		

¹⁾ Tästä 218 tuhatta euroa ei sisälly Tikkurila Oyj:n tuloslaskelmalla riville "Palkat" vuonna 2015. Vertailukaudella vastaavasti 181 tuhatta euroa ei ole esitetty palkoissa.

Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä sisältää myös osakkeina luovutetun osuuden, joka on arvostettu luovutuspäivän kurssilla.

HALLITUKSEN JÄSENET JA HEIDÄN PALKKIONSA ^{*)}

Tuhatta euroa	2015	2014
Jari Paasikivi	-76	-64
Petteri Walldén	-51	-44
Harri Kerminen	-43	-38
Pia Rudengren	-52	-41
Eeva Ahdekivi	-53	-44
Riitta Mynttinen	-52	-42
Aleksey Vlasov hallituksen jäsen 25.3.2015 saakka	-	-36
Yhteensä	-327	-310

^{*)} Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 97 (102) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

LAINAT LÄHIPIIRIIN KUULUVILLE HENKILÖILLE

Lähipiirillä ei ole ollut yhtiöstä lainoja kumpanakaan vuonna.

Henkilöstömäärä	2015	2014
Toimihenkilöt keskimäärin	373	364
Työntekijät keskimäärin	234	248
Henkilökunta keskimäärin	607	612

6. TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Tuhatta euroa	2015	2014
KHT-yhteisö KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	-161	-147
Veroneuvonta	-35	-14
Muut tarkastukset	-27	-26
Muut palkkiot	-	-1
Muut tilintarkastusyhteisöt		
Muut palkkiot	-22	-4
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-245	-191

7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Tuhatta euroa	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	-688	-874
Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset	-3	-613
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-879	-1 010
Rakennusten ja rakennelmien arvonalentumiset	-	-136
Koneet ja kalusto	-1 988	-2 013
Koneiden ja kaluston arvonalentumiset	-17	0
Muut aineelliset hyödykkeet	-5	-14
Muut sijoitukset		
Muiden sijoitusten arvonalentumiset	-10	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-3 589	-4 661
Poistoeron muutos		
Aineettomat oikeudet	-	-2
Muut pitkävaikutteiset menot	3	28
Rakennukset ja rakennelmat	132	217
Koneet ja kalusto	-47	-318
Muut aineelliset hyödykkeet	3	14
Yhteensä	91	-61

8. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Tuhatta euroa	2015	2014
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Osinkotuotot konserniyrityksiltä	30 743	31 175
Osinkotuotot muilta	96	112
Osinkotuotot yhteensä	30 839	31 287
Korkotuotot		
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista muilta	-	0
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista konserniyrityksiltä	6 522	4 362
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista muilta	31	84
Korkotuotot yhteensä	6 553	4 446
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot konserniyrityksiltä	98	104
Muut rahoitustuotot yhteensä	98	104
Kurssivoitot		
Kurssivoitot konserniyrityksiltä	3 553	1 602
Kurssivoitot muilta	1 507	21 946
Kurssivoitot yhteensä	5 060	23 548
Rahoitustuotot yhteensä	42 550	59 385
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		
Tytäryhtiöosakkeista	-	-1 030
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	-	-1 030
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut konserniyrityksille	-148	-281
Korkokulut muille	-982	-5 115
Korkokulut yhteensä	-1 129	-5 396
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut konserniyrityksille *)	-7 800	-8 814
Muut rahoituskulut muille	-632	-718
Muut rahoituskulut yhteensä	-8 432	-9 531
Kurssitappiot		
Kurssitappiot konserniyrityksille	-8 826	-8 699
Kurssitappiot muille	-2 167	-4 351
Kurssitappiot yhteensä	-10 993	-13 050
Rahoituskulut yhteensä	-20 554	-27 978
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	21 996	30 377

*) Tytäryritysten lainasaamisten alaskirjaus 7 800 (8 814) tuhatta euroa.

Rahoituskuluissa erä, korkokulut muille, sisältää 12 tuhatta euroa aktivoituja korkokuluja.

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti tilikauden 2014 lopulla, ettei yhtiö enää tee valuuttaterminisopimuksia. Tilikauden 2015 rahoitustuotoissa erään kurssivoitot muilta sisältyy 443 tuhatta euroa, joka on kirjattu johdannaisista ja rahoituskuluissa erään kurssitappiot muille sisältyy 318 tuhatta euroa, joka on kirjattu

johdannaisista. Vastaavasti vertailuvuonna 2014 rahoitustuotoissa erä, kurssivoitot muilta, sisältää 21 495 tuhatta euroa, joka on kirjattu johdannaisista ja rahoituskuluissa erä, kurssitappiot muilta, sisältää 4 176 tuhatta euroa, joka on kirjattu johdannaisista.

Lisäksi tilikaudella 2015 konsernin eri yhtiö-

den välillä tapahtuvien tavara- ja palvelumyyntien valuuttaperusteet ovat muuttuneet. Näistä syistä tilikaudet 2014 ja 2015 valuuttakurssierojen kirjanpitovaikutukset eroavat toisistaan, ja valuuttakurssierojen vaikutus Tikkurila Oyj:n nettotulokseen on kasvanut.

Tuhatta euroa	2015	2014
Kurssierot		
Realisoituneet	-7 387	9 271
Realisoitumattomat	1 453	1 227
Kurssierot yhteensä	-5 933	10 498

9. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN MUUTOS

Tuhatta euroa	2015	2014
Poistoeron muutos	91	-61
Tilinpäätössiirtojen muutos yhteensä	91	-61

10. VÄLITTÖMÄT VEROT

Tuhatta euroa	2015	2014
Välittömät verot tilikaudelta	-4 412	-7 810
Vero edellisiltä tilikausilta	586	-8
Laskennallisten verojen muutos	-102	-103
Välittömät verot yhteensä	-3 928	-7 920

11. PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	2015	2014
Liikearvo		
Hankintameno vuoden alussa	10 291	10 291
Hankintameno vuoden lopussa	10 291	10 291
Kertyneet poistot vuoden alussa	-10 291	-10 291
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-10 291	-10 291
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno vuoden alussa	9 930	10 831
Lisäykset	850	628
Vähennykset	-202	-1 529
Hankintameno vuoden lopussa	10 578	9 930
Kertyneet poistot vuoden alussa	-8 017	-8 060
Vähennysten kertyneet poistot	202	1 529
Arvonalentumiset	-3	-613
Tilikauden poistot	-688	-874
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-8 506	-8 017
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	2 072	1 913
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	250	41
Muutos vuoden aikana	4 025	209
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	4 275	250
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	6 347	2 163

Erään ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisältyy 3 370 tuhatta euroa toiminnanohjausjärjestelmän kehittämismenoja. Lisäksi erään on tilikaudella aktivoitu korkomenoja 12 tuhatta euroa liittyen saman järjestelmän hankintamenoon.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	2015	2014
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	1 637	1 667
Vähennys	0	-30
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 637	1 637
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	22 359	22 625
Lisäykset	664	1 298
Vähennykset	-	-1 564
Hankintameno vuoden lopussa	23 023	22 359
Kertyneet poistot vuoden alussa	-15 793	-16 197
Vähennysten kertyneet poistot	-	1 551
Tilikauden poistot	-879	-1 010
Arvon alentumiset	-	-136
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-16 672	-15 793
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	6 352	6 566
Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	41 676	41 386
Lisäykset	1 332	2 085
Vähennykset	-24	-1 794
Hankintameno vuoden lopussa	42 984	41 676
Kertyneet poistot vuoden alussa	-29 162	-28 944
Vähennysten kertyneet poistot	24	1 794
Tilikauden poistot	-1 988	-2 013
Arvon alentumiset	-17	-0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-31 143	-29 162
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	11 841	12 514

Tuotantokoneiden ja -laitteiden kirjanpitoarvo vuoden 2015 lopussa oli 10 708 tuhatta euroa ja vuoden 2014 lopussa 11 424 tuhatta euroa.

Tuotannollisista investoinneista on tehty 397 (439) tuhannen euron suuruiset korotetut poistot.

Tuhatta euroa	2015	2014
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	893	938
Lisäykset	65	-
Vähennykset	-	-45
Hankintameno vuoden lopussa	958	893
Kertyneet poistot vuoden alussa	-749	-779
Vähennysten kertyneet poistot	-	45
Tilikauden poistot	-5	-14
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-754	-749
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	204	144
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	135	273
Muutos vuoden aikana	178	-138
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	313	135
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	20 347	20 997

SIJOITUKSET

Tuhatta euroa	2015	2014
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	181 005	170 025
Lisäykset	842	12 011
Arvon alentumiset	-	-1 030
Vähennykset	-	0
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	181 847	181 005
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	600	634
Arvon alentuminen	-10	-
Vähennykset	-50	-34
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	540	600
Sijoitukset yhteensä	182 387	181 605

12. VAIHTO-OMAISUUS

Tuhatta euroa	2015	2014
Aineet ja tarvikkeet	8 723	8 696
Keskeneräiset valmisteet	1 694	1 725
Valmiit tuotteet	15 636	14 572
Vaihto-omaisuus yhteensä	26 053	24 992

13. SAAMISET

Tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	1 386	18 689
Lainasaamiset muilta	-	1 231
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	1 386	19 920
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		
Myyntisaamiset muilta	1 267	1 031
Siirtosaamiset muilta	454	0
Muut saamiset muilta	62	119
Pitkäaikaiset korottomat saamiset yhteensä	1 783	1 150
Laskennalliset verosaamiset	110	212
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	3 279	21 282
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset muilta	1 924	2 211
Lyhytaikaiset korolliset saamiset konserniyrityksiltä	36 672	22 468
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	38 595	24 679
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Lainasaamiset muilta	57	81
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset muilta	27	26

Tuhatta euroa	2015	2014
Myyntisaamiset		
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	17 266	14 766
Myyntisaamiset muilta	9 105	2 733
Myyntisaamiset yhteensä	26 371	17 498
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset konserniyrityksiltä	2 370	3 846
Siirtosaamiset muilta	3 313	5 244
Siirtosaamiset yhteensä	5 683	9 090
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	32 138	26 695
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	70 733	51 374
Saamiset yhteensä	74 012	72 656
Siirtosaamiset		
Koroista	2 362	1 063
Johdannaisista	-	3 243
Tuloveroista	974	-
Vakuutuksista	107	105
Henkilöstökuluista	236	256
Ostoista	273	1 386
IT-palveluista	1 353	2 687
Muista	832	349
Siirtosaamiset yhteensä	6 137	9 090

Muihin siirtosaamisiin sisältyy lainan nostokuluja 494 tuhatta euroa, jotka ovat jaksotettu lainan takaisinmaksuajalle.

14. OMA PÄÄOMA

Tuhatta euroa	2015	2014
Osakepääoma 1.1.	35 000	35 000
Osakepääoma 31.12.	35 000	35 000
Sidottu oma pääoma yhteensä	35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	40 000	40 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	40 000	40 000
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	111 915	100 283
Osingonjako	-35 285	-35 287
Osakeperusteinen palkitseminen	-1 606	-410
Omien osakkeiden hankinta	-43	-2 016
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville	1 606	410
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	76 588	62 980
Tilikauden voitto	41 236	48 935
Kertyneet tulokset ja tilikauden tulos 31.12.	117 824	111 915
Vapaa oma pääoma yhteensä	157 824	151 915
Oma pääoma yhteensä 31.12.	192 824	186 915

Tuhatta euroa	2015	2014
Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot	111 915	100 283
Osingonjako	-35 285	-35 287
Osakeperusteinen palkitseminen	-1 606	-410
Omien osakkeiden hankinta	-43	-2 016
Omien osakkeiden siirto osakepalkkiojärjestelmään kuuluville	1 606	410
Tilikauden voitto	41 236	48 935
Yhteensä	157 824	151 915

Omien osakkeiden muutokset	Tuhatta euroa	Osakemäärä
Hankintameno / lukumäärä 1.1.	-	-
Muutos	1 606	79 500
Hankintameno / lukumäärä 31.12.2014	1 606	79 500

Omien osakkeiden muutokset	Tuhatta euroa	Osakemäärä
Hankintameno / lukumäärä 1.1.	1 606	79 500
Muutos	-1 563	-77 039
Hankintameno / lukumäärä 31.12.2015	42	2 461

15. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Tuhatta euroa	2015	2014
Poistoero		
Kertynyt poistoero omaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	-2 623	-2 491
Koneet ja kalusto	7 194	7 147
Muut aineelliset hyödykkeet	30	32
Muut pitkävaikutteiset menot	336	339
Aineettomat oikeudet	7	7
Poistoero yhteensä	4 944	5 035
Poistoeron muutos		
Poistoero 1.1.	5 035	4 974
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	-91	61
Poistoero 31.12.	4 944	5 035

16. PAKOLLISET VARAUKSET

Tuhatta euroa	2015	2014
Muut pakolliset varaukset	478	209

17. VIERAS PÄÄOMA

Tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	50 000	60 000
Muut pitkäaikaiset velat muilta	103	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	50 103	60 000

Tuhatta euroa	2015	2014
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
Erääntymisajat		
2017 (2016)	103	60 000
2018 (2017)	-	-
2019 (2018)	-	-
2020 (2019)	-	-
2021 (2020)	50 000	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	50 103	60 000
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua		
Lainat rahoituslaitoksilta	50 000	-
Yhteensä	50 000	-
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Muut korolliset velat		
Muut korolliset velat konserniyrityksille	21 656	21 391
Muut korolliset velat muille	9 979	9 972
Muut korolliset velat yhteensä	31 635	31 363
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	31 635	31 363
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Ostovelat		
Ostovelat konserniyrityksille	1 514	828
Ostovelat muille	13 581	15 118
Ostovelat yhteensä	15 094	15 946
Siirtovelat		
Siirtovelat konserniyrityksille	1 176	27
Siirtovelat muille	18 397	17 027
Siirtovelat yhteensä	19 574	17 054
Muut korottomat velat muille	1 129	1 236
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	35 797	34 236
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	67 432	65 599
Siirtovelat		
Henkilöstökuluista	7 918	6 799
Myynnistä	10 224	7 626
Koroista	3	216
Veroista	-	1 297
Muista	1 429	1 116
Siirtovelat yhteensä	19 574	17 054

18. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

Tuhatta euroa	2015	2014
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	956	1 253
Myöhemmin maksettavat	1 356	1 192
Yhteensä	2 312	2 446
Muut vastuut		
Hankintasitoumukset investoinneista	1 442	232

Hankintasitoumusten lisäys vertailuvuodesta liittyy käynnissä olevaan toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisprojektiin.

Takaukset	2015	2014
Omat takaukset	165	30
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	22 711	20 529
Yhteensä	22 875	20 559

Lisäksi Tikkurila Oyj:llä on henkilökunnan palveluvuosien perusteella maksettavia tiettyjä vapaaehtoisia sitoumuksia, jotka perustuvat vaikiintuneisiin toimintatapoihin, sekä osakepalkkiojärjestelmään liittyviä sitoumuksia. Nämä yhteensä ovat noin 1,2 (4,5) miljoonaa euroa.

Tikkurila Oyj on osana yt-neuvottelujen lopputulosta muuttanut palveluvuosipalkkiojärjestelmän ehtoja 1.1.2016 alkaen. Tämän johdosta työsuhteen keston perusteella maksettavia etuisuuksia on merkittävästi pienennetty ja näin ollen yhtiön sitoumukset järjestelmään liittyen ovat vertailukautta pienemmät.

Tikkurila Oyj on vastaajana kanteessa, jonka käsittely on kesken välimiesoikeudessa tilinpäätöshetkellä 31.12.2015. Yhtiön entinen toimittaja on esittänyt vahingonkorvausvaateen, yhteensä noin 0,5 miljoonaa euroa.

Välimiesoikeus on antanut asiassa välitystuumion helmikuun alussa 2016. Annetun tuomion perusteella Tikkurila Oyj:lla ei ole korvausvelvollisuutta kantajaa kohtaan.

Tikkurila Oyj on vastaajana kanteessa, jossa haastaja vaatii yhteensä noin 0,1 miljoonaa euroa vahingonkorvausta. Asia on vireillä Vantaan käräjäoikeudessa.

Vuonna 2006 Tikkurila Oyj:n tytäryhtiö, Tikkurila Sverige AB, myi tytäryhtönsä Skanska Nya Hem AB:lle. Myyty yritys omisti maa-alueen ja rakennuksia Tukholmassa. Uudistettujen ehtojen mukaan, mikäli vuoden 2019 loppuun mennessä kyseiselle alueelle ei ole lopullista kaupunkikaavaa rakennusneliömäärin, Skanskalla on mahdollisuus joko viimeistellä liiketoimi alkuperäisellä kauppahinnalla ilman oikeutta myöhemmin tarkistaa kauppahintaa

tai perua liiketoimi ja antaa Tikkurila Sverige AB:n ostaa omaisuus takaisin alkuperäisellä kauppahinnalla. Jos liiketoimi peruttaisiin, Tikkurila Sverige AB on sitoutunut tiettyin rajoituksin korvaamaan Skanskalle kulut, jotka ovat koituneet omaisuuden valmistelemisesta jatkotoimenpiteisiin. Tikkurila Oyj on antanut takauksen Tikkurila Sverige AB:n puolesta.

Tikkurila Oyj on ilmoittanut lahjoittavansa sisämaalit Helsinkiin rakennettavaan uuteen lastensairaalaan. Lastensairaalan rakennushanke on aloitettu elokuussa 2014 ja arvioitu valmistumisajankohta on vuonna 2017. Tikkurilan johdon arvio tästä sitoumuksesta on noin 150 tuhatta euroa, mutta tämä tarkentuu lähempänä valmistumisajankohtaa.

19. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Tuhatta euroa	2015		2014	
	Nimellisarvo	Käypä arvo	Nimellisarvo	Käypä arvo
Valuuttajohdannaiset				
Valuuttatermiinit	-	-	27 827	3 243

Osakkeet ja osakkeenomistajat

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2015 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilalla on yksi osakesarja, ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä samansuuruiseen osinkoon. Tikkurilan osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Tikkurilan hallussa oli vuoden 2015 lopussa 2 461 omaa osaketta.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Tikkurilan varsinainen yhtiökokous valtuutti 25.3.2015 Tikkurilan hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta sekä osakeannista.

VALTUUTUS OMIEN OSAKKEIDEN HANKKIMISEEN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista.

Omat osakkeet hankitaan julkisessa kaupankäynnissä, minkä vuoksi hankinta tapahtuu suunnatusti eli muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeiden hankinnat toteutetaan osakkeiden hankintahetken markkinahintaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Osakkeet hankitaan ja maksetaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti.

Osakkeiden hankkimisesta maksettavan vastikkeen tulee perustua yhtiön osakkeen hintaan julkisessa kaupankäynnissä. Omien osakkeiden hankkimisen vähimmäisvastike on osakkeen alin julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana ja enimmäishinta vastaavasti osakkeen korkein julkisessa kaupankäynnissä noteerattu markkinahinta valtuutuksen voimassaoloaikana.

Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättää muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista.

Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2016 saakka. Vuoden 2015 aikana hankittiin 2 500 Tikkurilan osaketta osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän toteuttamiseen.

VALTUUTUS OSAKEANTIIN

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta yhdessä tai useammassa erässä. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista.

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintähinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Hallitus päättää muista osakeanteihin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen asti, kuitenkin enintään 30.6.2016 saakka. Hallitus ei ollut käyttänyt kyseistä valtuutusta 31.12.2015 mennessä.

VALTUUTUS PÄÄTTÄÄ OSAKEANNISTA LIITTYEN OSAKEPERUSTEISEN SITOUTTAMIS- JA KANNUSTINJÄRJESTELMÄN TOTEUTTAMISEEN

Tikkurilan varsinainen yhtiökokous 28.3.2012 valtuutti hallituksen päättämään yhteensä enintään 440 000 yhtiön hallussa olevan oman osakkeen luovuttamisesta tai uuden osakkeen antamisesta yhdessä tai useammassa erässä osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen yhtiön avainhenkilöille osana 16.2.2012 tiedotettua osakeperusteista sitouttamis- ja kannustinjärjestelmää. Ehdotettu valtuutuksen enimmäismäärä vastaa noin yhtä prosenttia yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista.

Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan

antaa maksutta avainhenkilöille, jotka hallituksen päättämän ja yhtiön 16.2.2012 tiedottaman osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän ehtojen mukaisesti ovat ostaneet yhtiön osakkeita. Yhtiön kannalta osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän toteuttaminen muodostaa painavan taloudellisen syyn merkintäetuoikeudesta poikkeamiselle.

Hallitus päättää muista osakeanteihin liittyvistä seikoista. Valtuutus on voimassa viisi (5) vuotta päätöksestä lukien. Yhtiön yhdeksälle avainhenkilölle luovutettiin 3.3.2015 yhteensä 79 539 yhtiön hallussa ollutta Tikkurilan osaketta.

MARKKINA-ARVO JA KAUPANKÄYNTI

Tikkurila Oyj:n osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurilan osakkeen joulukuun päätöskurssi oli 16,11 euroa. Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi tammi-joulukuussa oli 16,94 euroa, alin kurssi 14,15 euroa ja korkein kurssi 19,50 euroa. Joulukuun lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 710,5 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä 11,4 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 25,9 prosenttia osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 193,7 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppaa myös NASDAQ OMX Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

HALLITUKSEN JA JOHDON OSAKKEENOMISTUS

Tikkurilan hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2015 yhteensä 100 450 osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi toimii Tikkurilan suurimman yksittäisen omistajan Oras Invest Oy:n toimitusjohtajana.

Tikkurilan johtoryhmä ja heidän lähipiirinsä omistivat joulukuun lopussa yhteensä 102 564 Tikkurilan osaketta, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja äänivallasta. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa www.tikkurilagroup.fi/hallinnointi/sisapiiri/.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

OSAKEPERUSTEISET KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti tilikaudella 2012 osakeperusteisesta sitouttamis- ja kannustinjärjestelmästä avainhenkilöiden sitouttamiseksi ja kannustamiseksi, ja valitsi avainhenkilöt, joilla on oikeus osallistua tähän järjestelmään. Osallistumisen ehtona on se, että kukin henkilö ostaa itse markkinoilta Tikkurila Oyj:n osakkeita, joiden enimmäismäärä tähän järjestelmään liittyen on määritelty erikseen kullekin henkilölle. Osakeperusteisen järjestelmän kohderyhmään kuuluu 31.12.2015 yhteensä yhdeksän hallituksen valitsemaa avainhenkilöä.

Järjestelmän ansaintajakson 2012–2014 lopullinen arvo ansaintajakson päättyessä oli yhteensä 3,1 miljoonaa euroa. Tämän ansaintajakson perusteella kirjattiin tilikaudella 2015 yhteensä 0,8 miljoonaa euroa (0,8 miljoonaa euroa tilikaudella 2014) konsernin tuloslaskelmaan henkilöstökuluksi.

Tilikaudella 2015 konsernin tuloslaskelmaan kirjattiin sitouttamis- ja kannustinjärjestelmään liittyviltä ansaintajaksilta 2013–2015 ja 2014–2016 henkilöstökuluja yhteensä noin 0,1 miljoonaa euroa (0,0 miljoonaa euroa).

Ansaintajaksien 2013–2015 ja 2014–2016 laskennallinen kokonaisarvo katsauskauden päättyessä oli 0,1 miljoonaa euroa. Laskennallinen kokonaisarvo jakotetaan kuluina kolmen vuoden ajanjaksolle järjestelmän ehtojen mukaiseen maksuhetkeen saakka. Noin puolet

maksuista tapahtuu osakkeina ja noin puolet käteisvastikkeena. Käteisvastikkeisuuden laskennallisen arvon ja vastaavan velan määrä muuttuu osakekurssin muuttuessa ja järjestelmän ehtojen mukaisesti.

OSINKOPOLITIikka

Tikkurilan tavoitteena on jakaa osinkoa, joka vastaa vähintään 40 prosenttia vuotuisesta operatiivisesta nettotuloksesta. Operatiivinen nettotulos tarkoittaa tilikauden voittoa ilman kertaluonteisia erii verovaiikutuksella oikaistuna.

Hallitus esittää 6.4.2016 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2015 maksetaan osinkoa 0,80 euroa osakkeelta. Ehdotettu osinko vastaa noin 90 % prosenttia operatiivisesta nettotuloksesta.

OSAKKEENOMISTAJAT

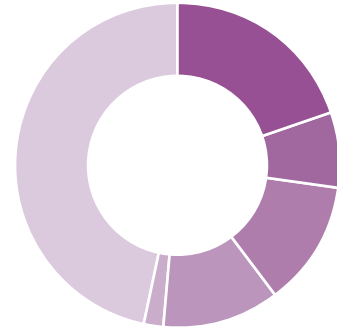
Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2015 yhteensä noin 20 500 osakkeenomistajaa, joista suurin oli Oras Invest Oy 18,1 prosentin omistussuudella. Luettelo suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitettyinä Tikkurilan internet-sivuilla osoitteessa www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat/osaketieto/osakkeenomistajat.

LIPUTUSILMOITUKSET

Tikkurila vastaanotti 18.3.2015 arvopaperimarkkinain mukaisen ilmoituksen Prudential

Plc:ltä. Ilmoituksen mukaan Prudential Plc:n ja sen tytäryhtiöiden (M&G Group Limited, M&G Limited, M&G Investment Management Limited ja M&G Securities Limited) omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista alitti 1/20 (5 %) rajan 17.3.2015 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppojen jälkeen Prudential Plc:n ja sen tytäryhtiöiden omistus Tikkurila Oyj:ssä oli yhteensä 2 037 628 osaketta, mikä vastaa 4,62 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä.

Osakkeenomistajat omistajaryhmittäin 31.12.2015

19,8 %	Yritykset
7,5 %	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
12,6 %	Julkisyhteisöt
11,7 %	Kotitaloudet
1,8 %	Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
46,7 %	Ulkomaat ja hallintarekisteröidyt

Tikkurilan suurimmat arvo-osuusjärjestelmään rekisteröidyt osakkeenomistajat 31.12.2015

	Osakkeiden määrä	Osuus osakkeista, %
1 Oras Invest Oy	7 969 552	18,1
2 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 493 525	5,7
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 458 938	5,6
4 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	1 577 079	3,6
5 ODIN Finland	677 501	1,5
6 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	650 000	1,5
7 Valtion Eläkerahasto	507 000	1,2
8 Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	455 000	1,0
9 Paasikivi Pekka	195 241	0,4
10 Sijoitusrahasto Evli Suomi Pienyhtiöt	111 733	0,3
10 suurinta rekisteröityä omistajaa yhteensä	14 636 631	33,2
Hallintarekisteröidyt yhteensä	19 806 428	44,9
Muut osakkeet	9 665 193	21,9
Yhteensä	44 108 252	100,0

Osakkeenomistuksen jakautuminen 31.12.2015

Osakkeiden määrä	Omistajien määrä	Osuus omistajista, %	Osake- ja äänimäärä, kpl	Osuus osakekannasta ja äänimäärästä, %
1-100	10 652	52,0	500 463	1,1
101-1 000	8 945	43,7	2 815 759	6,4
1 001-10 000	803	3,9	1 921 179	4,4
10 001-100 000	64	0,3	1 908 009	4,3
100 001-1 000 000	8	0,0	2 829 512	6,4
yli 1 000 000	6	0,0	34 133 330	77,4
Yhteensä	20 478	100,0	44 108 252	100,0

Hallituksen ehdotus voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Tikkurila Oyj:n, Tikkurila-konsernin emoyhtiön, jakokelpoiset varat ovat 157 823 561,12 euroa, josta tilikauden voitto on 41 235 752,42 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta jaetaan osinkoa 0,80

euroa osakkeelta, eli yhteensä 35 284 632,80 euroa. Jakokelpoisiin varoihin jätetään 122 538 928,32 euroa.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut

olennaisia muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Vantaalla, 8. helmikuuta 2016

Jari Paasikivi
Hallituksen puheenjohtaja

Petteri Walldén
Hallituksen varapuheenjohtaja

Pia Rudengren
Hallituksen jäsen

Eeva Ahdekivi
Hallituksen jäsen

Riitta Mynttinen
Hallituksen jäsen

Harri Kerminen
Hallituksen jäsen

Erkki Järvinen
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

TIKKURILA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Tikkurila Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2015. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita.

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka, rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä

tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Vantaalla, 8. helmikuuta 2016

KPMG OY AB

Toni Aaltonen
KHT

Selvitys Tikkurilan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2015

Tämä Tikkurila Oyj:n (myöhemmin ”Tikkurila” tai ”Konserni”, jolla viitataan sekä Tikkurila Oyj:öön että Tikkurila-konserniin) selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla internetsivustolta www.tikkurilagroup.fi, ja se sisältyy myös Tikkurilan vuoden 2015 vuosikatsaukseen.

Yleiset periaatteet ja viitekehys

Tikkurila noudattaa hallintoperiaatteissaan ja päätöksenteossään:

- Suomen osakeyhtiölakia
- Suomen arvopaperimarkkinalakia
- Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia
- Tikkurila Oyj:n yhtiöjärjestystä
- Finanssivalvonnan standardeja
- Nasdaq Helsingin sääntöjä
- Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n suositusta julkisissa ostotarjouksissa noudatettavista menettelytavoista (ostotarjouskoodi)
- muuta Tikkurilan toimintaan liittyvää lainsäädäntöä ja sääntelyä

Tietoa konsernin hallinnoinnista löytyy myös Tikkurilan internetsivuilta.

Koska konserni toimii myös Tikkurila Oyj:n kotipaikan ulkopuolisilla markkinoilla, otetaan yhtiön toiminnassa huomioon paikallinen lainsäädäntö. Lisäksi konsernilla on useita sisäisiä politiikkoja ja ohjeita, joissa governance-asiat on otettu huomioon tai ohjeistettu.

Tikkurilan toimi- ja hallintoelimet

Seuraavassa kuviossa on esitetty Tikkurilan tärkeimmät toimi- ja hallintoelimet:

Yhtiön hallintoelinten päätehtävät on pääosin määritelty osakeyhtiölain mukaisesti.

Varsinainen yhtiökokous

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous on yhtiön korkein päättävä elin, ja sen tehtävät on määritelty muun muassa Suomen osakeyhtiölain ja Tikkurilan yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiölain mukaan varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ennen kesäkuun loppua. Varsinainen yhtiökokous päättää muun muassa:

- viimeisimmän tilikauden tilinpäätöksen vahvistamisesta
- tilintarkastetussa tilinpäätöksessä esitettyjen voittovarojen käyttämisestä
- hallituksen jäsenten määrästä
- hallituksen jäsenten valinnasta ja palkitsemisesta
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkiosta
- hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta
- hallituksen tai osakkeenomistajien yhtiökokoukselle tekemistä ehdotuksista (esim. hallituksen valtuutukset, omien osakkeiden hankinta, osakkeisiin liittyvien erityisten oikeuksien antaminen)
- yhtiöjärjestyksen muutoksista

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja näin ollen kaikilla osakkeilla on yhtäläiset äänestysoikeudet yhtiökokouksissa. Lisätietoa varsinaisesta yhtiökokouksesta on saatavilla Tikkurilan yhtiöjärjestyksestä, joka löytyy yhtiön internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/hallinnointi/yhtiojarjestys/.

Vuoden 2015 varsinaisen yhtiökokouksen päätökset on esitetty hallituksen vuoden 2015 toimintakertomuksessa. Kaikki yhtiökokouksen materiaalit ja päätökset on julkistettu yhtiön internetsivuilla. Vuoden 2016 varsinainen yhtiökokous pidetään 6.4.2016.

Nimitystoimikunta

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen perusteella Tikkurilalla on osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuva nimitystoimikunta, jonka tehtävänä on vuosittain valmistella ja esitellä seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävät ehdotukset hallituksen jäseniksi ja hallituksen jäsenten palkkioiksi. Nimitystoimikuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat, minkä lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunta kutsutaan kokoon siten, että Tikkurilan kolme suurinta Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon rekisteröityä osakkeenomistajaa pyydettiin kutakin nimeämään yhden jäsenen nimitystoimikuntaan. Tämän lisäksi Tikkurilan hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunnan jäsenet olivat tilikaudella 2015 Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Timo Ritakallio ja Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varman sijoitustoiminnoista vastaava johtaja, varatoimitusjohtaja Reima Rytsölä. Nimitystoimikunnan neljäs jäsen oli Tikkurila Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi.

Vuonna 2015 nimitystoimikunta kokoontui kaksi kertaa, ja osallistumisaste oli 100 prosenttia.

Hallitus

Hallituksen tehtävät ja vastuut on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa ja muussa asiaankuuluvassa lainsäädännössä. Hallitus valvoo Tikkurilan johtamista ja toimintaa. Hallituksen tärkeimpiä tehtäviä ovat:

- hyväksyä konsernin strategia
- päättää pitkän aikavälin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet
- hyväksyä liiketoimintasuunnitelmat
- päättää merkittävistä organisaatiomuutoksista sekä yritysostoista ja -myynneistä
- päättää merkittävistä investoinneista sekä merkittävistä kuluista, sitoumuksista ja sisäisistä ohjeistuksista
- päättää olennaisista rahoituksen ja riskienhallintaan liittyvistä asioista sekä niihin liittyvistä sitoumuksista ja takauksista
- hyväksyä tai vahvistaa ylimmän johdon nimitykset ja palkkiot
- nimittää ja erottaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa Tikkurilan johtoryhmän jäsenten nimitykset
- seurata ja arvioida toimitusjohtajan toimintaa
- varmistaa, että yhtiöllä on riittävät suunnittelu-, tieto- ja valvontajärjestelmät taloudellisen raportoinnin ja riskienhallinnan osalta
- tehdä ehdotukset yhtiökokoukselle muun muassa osingonjaosta ja kutsua yhtiökokous koolle
- valvoa konserniohjeiden noudattamista
- varmistaa, että kirjanpito ja muu taloushallinto ja niihin liittyvä tarkastustoiminta on asianmukaisesti järjestetty

Hallitus edustaa kaikkia osakkeenomistajia, ja sen tulee toimia aina konsernin ja Tikkurila Oyj:n kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti.

Tikkurilan hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 3–7 varsinaisen yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan välittömästi varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat hallituksen kokouksiin asioiden esittelijöinä ja lakiasiainjohtaja hallituksen sihteerinä.

Tilikaudella 2015 Tikkurila Oyj:n hallituksessa olivat koko vuoden ajan seuraavat kuusi jäsentä: Jari Paasikivi (puheenjohtaja), Petteri Walldén (varapuheenjohtaja), Eeva Ahdekivi, Riitta Mynttinen, Pia Rudengren ja Harri Kerminen. Lisäksi Aleksey Vlasov toimi hallituksen jäsenenä 25.3.2015 saakka.

Hallituksen kaikki jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia ja lukuun ottamatta Jari Paasikiveä myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi on Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja. Oras Invest Oy omistaa noin 18 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista, eikä Paasikivi näin ollen ole riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista.

Vuonna 2015 hallitus jatkoi rakennemuutosten toteuttamista vaikeissa markkinaolosuhteissa, esimerkiksi Venäjällä, konsernin kannattavuuden varmistamiseksi ja uusien kasvulähteiden löytämiseksi.

Hallitustyön tehokkuuden varmistamiseksi hallitus arvioi vuosittain omaa toimintaansa. Tuloksia käytetään hallituksen työskentelytapojen kehittämiseen sekä parantamaan hallituksen ja toimitusjohtajan välistä yhteistyötä.

Vuonna 2015 hallitus kokoontui 9 (2014: 12) kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 98 (89) prosenttia.

Hallituksen palkitseminen

Varsinainen yhtiökokous päätti maaliskuussa 2015 hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista. Hallituksen vuoden 2015 vuosipalkkiot olivat seuraavat:

- puheenjohtajan vuosipalkkio 64 000 euroa
- varapuheenjohtajan ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan vuosipalkkio 40 000 euroa
- muiden jäsenten vuosipalkkio 32 000 euroa

Hallituksen vuosipalkkio maksettiin yhtiön osakkeiden ja rahaosuu- den yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksettiin markkinoilta hankittavina Tikkurilan osakkeina ja 60 prosenttia maksettiin rahana.

Lisäksi maksettiin seuraavat kokouskohtaiset kokouspalkkiot:

- 600 euroa jäsenen kotimaassa pidettävältä kokoukselta
- 1200 euroa jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävältä kokoukselta

Puhelin- ja videokokouksista päätettiin maksaa 600 euroa kokoukselta. Kokouspalkkiota maksettiin myös valiokuntien kokouksista. Matkakustannukset korvattiin konsernin matkustuspolitiikan mukaisesti. Kokouspalkkiot maksettiin rahana.

Hallituksen jäsenet eivät olleet työ- tai toimeisuhteessa Tikkurilaan.

Tarkastusvaliokunta

Vuonna 2015 tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimi Eeva Ahdekivi ja jäseninä Pia Rudengren sekä Riitta Mynttinen.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta huolehtimaan siitä, että yhtiön taloudellinen raportointi, sisäinen valvonta ja tilintarkastus ovat asianmukaisesti järjestetty ja että Tikkurila toimii lakien, määräysten ja yhtiön hallituksen vahvistamien liiketapaperiaatteiden (Code of Conduct) sekä muiden sisäisten ohjeiden mukaisesti.

Tikkurilan tarkastusvaliokunnalla ei ole toimeenpanovaltaa. Tarkastusvaliokunta muun muassa:

- arvioi ja valvoo tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten laatimista sekä omaisuuserien arvonalentumistestauksia
- käsittelee konsernin riskienhallintaperiaatteita ja -toimintaa
- arvioi lakien, määräysten ja Tikkurilan sisäisten ohjeistusten, kuten liiketapa- ja laskentaperiaatteiden noudattamista, sekä yritysvaluuttuun kehittämistä
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen ja ulkopuolisen tilintarkastuksen tarkastussuunnitelmat
- valmistelee tilintarkastajien valintaa
- käsittelee selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Vuonna 2015 tarkastusvaliokunta kokoontui 5 (2014: 5) kertaa. Osallistumisaste oli 100 (100) prosenttia. Konsernin talousjohtaja Jukka Havia toimi valiokunnan sihteerinä. Lisäksi Tikkurilan päävastuullinen tilintarkastaja Toni Aaltonen osallistui kokouksiin ja raportoi tarkastusvaliokunnalle. Tikkurilan sisäinen tarkastaja raportoi tarkastusvaliokunnalle sisäiseen tarkastukseen liittyvistä asioista.

Vuonna 2015 tarkastusvaliokunta käsitteli konsernin osavuosisikatsuksia ennen hallituksen kokouksia, keskusteli tulosohjeistuksesta ja siihen liittyvistä periaatteista, kävi lävitse sisäiset ja ulkoiset tarkastuskertomukset ja tarkastussuunnitelmat sekä valmisteli tilintarkastajan valintaa koskevan ehdotuksen yhtiökokoukselle 2015. Tarkastusvaliokunta myös jatkoi vuonna 2011 aloitettua riskien arviointiin ja hallintaan liittyvää työtä. Esimerkiksi tarkastusvaliokunta valmisteli sisäisen tarkastuksen toiminnan uudelleenorganisoinnin ja vahvisti tarkastustoiminnan tulevat painopistealueet.

Palkitsemisvaliokunta

Hallitus perusti maaliskuussa 2012 palkitsemisvaliokunnan käsittelemään johdon palkitsemiseen liittyviä asioita. Valiokunnan puheenjohtajana vuonna 2015 toimi Jari Paasikivi, ja jäseninä Petteri Walldén sekä Harri Kerminen. Vuonna 2015 palkitsemisvaliokunta kokoontui 3 (5) kertaa, ja keskimääräinen osallistumisaste oli 100 (93) prosenttia.

Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää toimitusjohtajan tehtävänsä ja päättää tämän palkitsemisesta ja muista eduista. Toimitusjohtaja vastaa konsernin päivittäisestä johtamisesta. Toimitusjohtaja johtaa yhtiötä Suomen osakeyhtiölain, hallinnointikoodin ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Erkki Järvinen on toiminut Tikkurilan toimitusjohtajana tammikuusta 2009. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu muun muassa liiketoiminnan johtaminen hallituksen ohjeiden mukaisesti, hallituksen kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelu, hallituksen tekemien päätösten täytäntöönpano sekä muut osakeyhtiölain mukaiset asiat.

Konsernin johtoryhmä

Tikkurila-konsernin johtoryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja. Johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa ja kehittämisessä.

Vuodesta 2012 alkaen Tikkurilan johtoryhmä on toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

- Erkki Järvinen, konsernin toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja
- Jukka Havia, Chief Financial Officer, myös Nordic Area Boardin puheenjohtaja (Suomi, Ruotsi, Tanska, Norja)
- Janno Paju, Chief Commercial Officer, myös Business Boardin puheenjohtaja
- Petri Miettinen, Group Vice President, toimitusketju ja HSEQ, myös Venäjän, Keski-Aasian ja Kiinan Area Boardien puheenjohtaja
- Kenneth Sundberg, Group Vice President, tutkimus, tuotekehitys ja innovaatiotoiminta, myös Puolan, Baltian ja Saksan Area Boardien puheenjohtaja

Toimitusjohtaja tekee ehdotuksen Tikkurila-konsernin johtoryhmän jäsenistä, ja hallitus hyväksyy jäsenten nimitykset sekä palkitsemiseen liittyvät asiat.

Tikkurila toimii useissa maissa, joissa sillä on monia erillisiä juridisia yksiköitä. Tikkurilan toimitusjohtaja vastaa sellaisiin merkittäviin asioihin liittyvästä päätöksenteosta, jotka eivät vaadi hallituksen päätöstä.

Alueellisten liiketoimintayksikköjen vetäjät ovat kesästä 2015 alkaen raportoineet sisäisille operatiivisille ohjausyksiköille, nk. Area Board -toimielimet, joissa konsernijohdolla on suora edustus ja ennalta sovittuun rajaan saakka myös päätösvalta keskeisissä strategian täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa. Business Board valmistele konsernin johtoryhmälle myyntiin, markkinointiin, tuotehallintaan ja brändeihin liittyviä kaupallisia asioita konsernitasolla.

Toimitusjohtajalle raportoivan johdon palkitseminen

Tikkurilan hallitus päättää Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajalle suoraan raportoivien konsernijohdossa olevien henkilöiden palkitsemisesta sekä työ- ja toimisuhteiden ehdoista.

Toimitusjohtajan palkitseminen vuonna 2015

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja Erkki Järvisen tilikauden 2015 ja 2014 suoriteperusteinen, kirjanpitoon kirjattu bruttopalkka koostui eristä, jotka on esitetty sivun alalaidassa olevassa taulukossa.

Tilikaudella 2016 vuosibonusavoitteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 58,33 prosenttia vuosiansiosta.

Edellä mainittujen erien lisäksi Erkki Järvinen kuuluu maksuperusteiseen lisäeläkejärjestelmään, jonka kustannus vuonna 2015 oli 67 005,00 euroa (2014: 63 814,00 euroa). Eläkkeen määräytymisperuste on maksuperusteinen. Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

Toimitusjohtaja kuuluu myös hallituksen 2012 päättämään osakeperusteiseen palkitsemisjärjestelmään, jonka laskennallinen kulu (IFRS) oli tilikaudella 2015 hänen osaltaan yhteensä 350 956,19 (279 450,70) euroa, mikä ei sisälly yllä mainitun taulukon lukuihin. Tähän järjestelmään perustuen Erkki Järviselle annettiin yhteensä 7 000 Tikkurila Oyj:n osaketta joulukuussa 2014 ja 25 539 osaketta maaliskuussa 2015. Yhteensä tämän osakeperusteisen palkitsemisjärjestelmän kautta, perustuen 2012 – 2015 aikaperiodiin Erkki Järvinen on saanut 32 539 osaketta ja lisäksi hänelle on maksettu käteispalkkioita yhteensä 619 287,00 euroa. Tilikauden 2015 lopussa arvio muusta oheisen järjestelmän mukaisesta palkitsemisesta tulevilla tilikausilla järjestelmän ehtojen perusteella toimitusjohtajalle on 39 000 euroa.

Toimitusjohtaja kuului käteisperusteisen vuosibonusohjelman 2015 sekä vuonna 2012 päätetyn osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän piiriin. Kannustinohjelmien sisältöä on kuvattu tarkemmin kohdissa "Käteisperusteinen vuosibonusohjelma" ja "Osakeperusteinen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmä: ansaintajaksot 2012-2014, 2013-2015 ja 2014-2016".

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on 6 kuukautta ja hänelle maksetaan lisäksi 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet.

Toimitusjohtajan suoriteperusteinen bruttopalkka

	2015		2014	
Kiinteä palkka	430 877,65 euroa	73 %	431 225,46 euroa	91 %
Luontoisedut	13 735,17 euroa	2 %	13 339,29 euroa	3 %
Tulospalkkiot	145 388,39 euroa	25 %	30 923,55 euroa	6 %
Palkat yhteensä	590 001,21 euroa	100 %	475 488,30 euroa	100 %

Johtoryhmän palkitseminen vuonna 2015

Muut konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluivat käteisperusteisen vuosibonusohjelman 2015 sekä vuonna 2012 päätetyn osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän piiriin. Kannustinohjelmien sisältöä on kuvattu tarkemmin kohdissa "Käteisperusteinen vuosibonusohjelma" ja "Osakeperusteinen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmä 2012-2014, 2013-2015 ja 2014-2016".

Käteisperusteinen vuosibonusohjelma

Tikkurila Oyj:n hallitus hyväksyi 9.2.2015 käteisperusteisen vuosibonusohjelman tilikaudelle 2015 konsernin johtoryhmälle. Bonuskriteerit käsittävät Tikkurila-konsernin tilikauden 2015 liikevaihdon kasvun ja operatiivisen liiketuloksen (EBIT). Lisäksi muulla johdolla ja liike-toimintayksiköiden avainhenkilöillä oli tilikaudella 2015 paikallisesti sovittuihin tavoitteisiin perustuvia bonuspalkkio-ohjelmia.

Osakeperusteinen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmä: ansaintajaksot 2012-2014, 2013-2015 ja 2014-2016

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti 15.2.2012 osakeperusteisesta järjestelmästä avainhenkilöiden sitouttamiseksi ja kannustamiseksi. Tässä järjestelmässä on kolme ansaintajaksoa. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja niille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmään osallistuminen ja palkkion saaminen edellyttää, että avainhenkilö ostaa markkinoilta Tikkurilan osakkeita järjestelmän ehtojen mukaisesti.

Ansaintajakson 2012-2014 palkkio perustuu Tikkurila-konsernin operatiiviseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovelkaan tilikauden 2012-2014 aikana. Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuhte on voimassa vähintään kevääseen 2015 ja että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet. Palkkioiden määrä riippuu ostettujen osakkeiden määrästä ja ansaintakriteerien toteutumisesta. Palkkioista osa maksettiin joulukuussa 2014 ja osa keväällä 2015. Noin puolet palkkioista maksettiin yhtiön osakkeina ja puolet rahana.

Ansaintajakson 2013-2015 mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin operatiiviseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovel-

kaan tilikausien 2013-2015 aikana. Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuhte on voimassa vähintään kevääseen 2016 ja että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet. Palkkioiden määrä riippuu ostettujen osakkeiden määrästä ja ansaintakriteerien toteutumisesta. Palkkiot maksetaan keväällä 2016 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Ansaintajakson 2014-2016 mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin operatiiviseen käyttökatteeseen (EBITDA) ja nettovelkaan tilikausien 2014-2016 aikana. Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuhte on voimassa vähintään kevääseen 2017 ja että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet. Palkkioiden määrä riippuu ostettujen osakkeiden määrästä ja ansaintakriteerien toteutumisesta. Palkkiot maksetaan keväällä 2017 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

Osakeperusteisen järjestelmän kohderyhmään kuuluu tällä hetkellä hallituksen valitsema yhdeksän konsernin tai sen merkittävien liiketoiminta-alueiden johtoon kuuluvaa henkilöä. Yhtiö on kirjannut tästä järjestelystä konsernin tuloslaskelmaan henkilöstökuluja IFRS 2 -standardin mukaisesti vuoden 2012 toisesta vuosineljänneksestä alkaen kunkin järjestelmään kuuluvan henkilön tekemien osakeostojen mukaisesti.

Osakeperusteista sitouttamis- ja kannustinjärjestelmää ja sen taloudellisia vaikutuksia on kuvattu tarkemmin tilikauden 2015 konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 37. Tilikaudella 2015 tästä järjestelmästä kirjattiin konsernitilinpäätökseen henkilöstökuluina noin 0,9 miljoonaa euroa (2014: noin 0,7 miljoonaa euroa), ja järjestelmän laskennallinen kumulatiivinen kokonaisarvo oli tilinpäätöshetkellä 31.12.2015 yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa (31.12.2014: 2,4 miljoonaa euroa).

Järjestelmän perusteella siihen kuuluville henkilöille on maksettu joulukuussa 2014 Tikkurila Oyj:n osakkeina yhteensä 20 500 osaketta yhteensä yhdeksälle henkilölle ja maaliskuussa 2015 Tikkurila Oyj:n osakkeina yhteensä 79 539 osaketta yhteensä yhdeksälle henkilölle. Edellä mainittujen osakemaksujen lisäksi saajille on maksettu osa palkkiosta rahana.

Hallituksen ja johdon palkitseminen tilikaudella 2015, brutto, miljoonaa euroa

suoriteperusteisesti, ts. ei maksuperusteisesti esitettyinä • luvut pyöristetty 0,1 miljoonan euron tarkkuuteen

Hallitus	henkilöitä	Palkkiot, Tikkurila Oyj:n osakkeina	Palkkiot rahana	Palkkiot yhteensä
Hallituksen puheenjohtaja	1	0,0	0,1	0,1
Muut hallituksen jäsenet, yhteensä	5	0,1	0,1	0,2
Hallitus yhteensä	6	0,1	0,2	0,3

Konsernin johtoryhmä	henkilöitä	Kiinteä palkka	Luontoisedut	Kiinteä palkitseminen yhteensä	Vuosibonus	Osakeperusteinen palkitseminen*	Muuttuva palkitseminen yhteensä	Lisäeläke	Palkitseminen yhteensä
Toimitusjohtaja	1	0,4	0,0	0,4	0,1	0,4	0,5	0,1	1,0
Muut johtoryhmän jäsenet, yhteensä	4	0,7	0,1	0,8	0,2	0,3	0,5	0,0	1,2
Konsernin johtoryhmä, yhteensä	5	1,1	0,1	1,2	0,3	0,7	1,0	0,1	2,2

* IFRS 2 -standardin perusteella konsernituloslaskelmaan 2015 kirjatut henkilöstökulut

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Tikkurilalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilikaudelle 2015 tilintarkastusyhteisöksi valittiin KPMG Oy Ab, joka toimi myös edellisellä tilikaudella tilintarkastajana.

Hallituksen tarkastusvaliokunta valmistee tilintarkastajan valintaprosessia. Tilintarkastajan peräkkäisten yhteenlaskettujen toimikausien kesto voi olla enintään seitsemän vuotta. Tikkurilan nykyinen päävastuullinen tilintarkastaja Toni Aaltonen KPMG Oy Ab:ltä on aloittanut tässä tehtävässä tilikaudella 2012.

Lakisääteisessä tilintarkastuksessa tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa Tikkurila Oyj:n kirjanpito (pohjautuu Suomen kirjanpitolaakiin), Tikkurila-konsernin kirjanpito (IFRS), hallituksen toimintakertomus, tilinpäätös liitetietoineen sekä yhtiön hallinto. Tikkurilan tilikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja raportoi pääasiassa tarkastusvaliokunnan kautta, mutta osallistuu vuodessa vähintään yhteen hallituksen kokoukseen. Tilintarkastaja myös tarkastaa, että erillisenä kertomuksena annettu selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on annettu ja että sen taloudellisiin raportointiprosesseihin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteittäinen kuvaus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Varsinainen yhtiökokous valitsee tilintarkastajan yhdeksi toimikaudeksi kerrallaan. Tilintarkastaja raportoi hallitukselle vähintään kerran vuodessa sekä osallistuu hallituksen tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Vuonna 2015 KPMG:n tilintarkastuspalkkiot olivat 431 (2014: 412) tuhatta euroa ja muiden palvelujen palkkiot yhteensä 125 (188) tuhatta euroa. Muiden palveluiden määrään tilikaudella 2014 vaikutti erityisesti toteutetut yrityskaupat. Tilikaudella 2015 konserniyhtiöiden muille tilintarkastusyhteisöille kuin KPMG:lle suoritettujen tilintarkastuspalkkioiden määrä oli 67 (59) tuhatta euroa ja muista palveluista suoritettujen palkkiot 30 (55) tuhatta euroa.

Sisäinen valvonta

Tikkurilassa on sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka tarkoituksena on

- suojella omaisuuden arvoa
- varmistaa toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tehokkuus, mukaan lukien
 - taloudellisen ja toiminnallisen raportoinnin luotettavuus
 - säännösten ja toimintaperiaatteiden noudattaminen
 - toiminnan tavoitteidenmukaisuus

Sisäinen valvonta on olennainen osa kaikkea Tikkurilan toimintaa ja kattaa konsernin kaikki tasot. Sisäisen valvonnan toteuttamisesta vastaa yhtiön koko henkilöstö ja sen toimivuutta seurataan esimiesten toimesta osana operatiivista johtamista.

Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat

- johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri
- riskien arviointi
- valvontatoimenpiteet
- raportointi ja tiedonvälitys
- seuranta ja tarkastus

Tikkurilan arvot, liiketapaperiaatteet ja konsernitason toimintaohjeet luovat perustan yhtiön hallinnoinnille ja sisäiselle valvonnalle.

Tikkurilan jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus tehdä ilmoitus konsernin Compliance Officerille tai sisäiselle tarkastukselle, tarvittaessa nimettömänä, lain, liiketapaperiaatteiden ja konserniohjeiden vastaisesta toiminnasta.

Taloudellisen raportoinnin prosessi

Jokainen Tikkurila-konsernin tytäryhtiö laatii kuukausittain ennalta määritellyn raportointimallin, konsernin raportointimanuaalin ja -aikataulun mukaisesti IFRS-perusteisen tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman ja ennusteen tulevasta kehityksestä. Yhtiöt raportoivat lisäksi neljännesvuosittain tuloslaskelma- ja tase-erittelyt sekä taseen ulkopuoliset vastuut. Emoyhtiö yhdistelee kaikkien konserniyhtiöiden raportoidut tiedot konsernilaskelmaksi ja segmenttilaskelmiksi, minkä perusteella muun muassa yhtiön hallitukselle ja konsernin johdolle toimitetaan säännölliset kuukausiraportit.

Konserniyhtiöiden raportointiaikataulua seurataan päiväkohtaisesti, ja paikallisten yhtiöiden sekä konsernitason controllerien tehtävänä on varmistaa, että raportointi on oikea-aikaista ja oikeansisältöistä. Lisäksi konsernihallinnon analytiikkayksikkö, joka on riippumaton liiketoimintayksiköistä ja eri funktioista, analysoi historiallista taloustietoa ja tulevaisuuden ennusteita muun muassa eri yksiköiden välillä, verrattuna historiaan ja verrattuna asetettuihin budjetteihin tai muihin tavoitteisiin.

Konsernin ja liiketoiminta-alueiden johto vierailee säännöllisesti liiketoimintayksiköissä. Yhtiöiden taloudellinen raportointi on osa ylimmän johdon raportointia, ja näin säännöllisen seurannan piirissä.

Sisäiseen valvontaan liittyvät toimet vuonna 2015

Sisäinen valvonta pyrkii toiminnallaan lisäämään sääntöjen noudattamista koko konsernissa sekä tukee liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista. Liiketoimintatavat pohjautuvat Tikkurilan liiketapaperiaatteisiin ja muihin ohjeistuksiin.

Vuoden 2015 aikana muun muassa seuraavia toimenpiteitä toteutettiin sisäiseen valvontaan liittyen:

- sisäisen valvonnan organisaation edustajat kävivät kahdessa liiketoimintayksikössä analysoimassa tilannetta sisäisen valvonnan näkökulmasta ja edistäen dialogia ja paikallisen johdon tietoa konkreettisten kontrollitoimien täytäntöönpanossa päivittäisessä toiminnassa, erityispainopistealueina olivat myynnin prosessit, rahavirtojen hallinta ja ostoprosessit;
- yhdessä tytäryhtiössä kehitettiin toimintaa ja koulutettiin henkilökuntaa olemassa olevien sovellusten käytössä;
- sisäisten prosessiriskien pienentämiseksi vastuunjakomatriisi otettiin käyttöön kahdessa tytäryhtiössä; ja
- erityistä huomiota kiinnitettiin siihen, että sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien havaintojen ja suositusten täytäntöönpano etenee.

Lähitulevaisuudessa sisäisen tarkastuksen organisaatio tulee keskittymään ainakin seuraaviin teemoihin:

- vastuunjako koskevien toimenpiteiden toteutusta edistetään; ja
- konsernin nykyisten toiminnanohjaussovellusten (ERP) toimintaa tarkastellaan sen varmistamiseksi, että saavutetaan harmonisoitu raportointi- ja ennustamisprosessi ja että tytäryhtiöiden päätöksenteossa saadaan tehokkaasti hyödynnettyä ERP-järjestelmien kautta saatava informaatio.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus vastaa konsernin riippumattomasta arviointi- ja varmennustoiminnasta, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea konsernin johtoa ja hallitusta niiden valvontatehtävissä. Tarkastusvaliokunta on vahvistanut Tikkurilan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen. Tarkoituksena on arvioida ja osallistua konsernin riskienhallinnan, valvonnan ja hallinnointijärjestelmien parantamiseen. Sisäisellä tarkastuksella on rajoittamaton pääsy kaikkiin Tikkurilan tietoihin. Sisäinen tarkastus keskittyy sekä liiketoimintayksikköjen säännölliseen tarkastukseen että liiketoimintaprosessien tarkastukseen. Vuosittaiset suunnitelmat laaditaan Tikkurila-konserniin kohdistuvien riskien olennaisuusarvioinnin perusteella.

Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle. Tilintarkastajat käyvät vuoden aikana säännöllisesti lävitse sisäisen tarkastuksen suunnitelmia ja havaintoja.

Vuoden 2011 alusta alkaen Tikkurilalla on ollut oma sisäinen tarkastaja, joka vastaa sisäisen tarkastuksen tehtävistä ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella. Lisäksi konsernin sisäisiä resursseja on hyödynnetty tiettyjen sisäisen tarkastuksen tehtävien toteuttamisessa. Tilikauden 2015 lopussa yhtiön hallitus päätti muuttaa sisäisen tarkastuksen toteutustapaa: yhtiön oma sisäinen tarkastaja on edelleen vastuussa sisäisen tarkastuksen toiminnasta, mutta ulkoinen asiantuntijapartneri tulee jatkossa toteuttamaan valtaosan tarkastustyöstä ulkoistettuna palveluna.

Sisäinen tarkastustoiminta vuonna 2015

Vuonna 2015 sisäinen tarkastus teki prosessiperusteisen usean maan kattavan tarkastuksen käynnissä olevaan konsernin toiminnanohjausjärjestelmän (ERP) ja siihen liittyvien liiketoimintaprosessien uusimisprojektiin liittyen. Lisäksi toteutettiin kaksi maakohtaista tarkastusta sekä käytiin läpi edellisten vuosien tarkastusraporttien suositusten täytäntöönpanon etenemistä.

Tilikaudella 2012 koko konsernissa tuli käyttöön ulkopuolisen palveluntarjoajan ns. whistle blowing -sovellus, jota kautta konsernin

työntekijät tai yhteistyökumppanit voivat tehdä anonymisti ilmoituksia väärinkäytösepäilyistä. Tilikauden 2015 aikana tämän järjestelmän kautta tuli joitakin ilmoituksia, joista ei ilmennyt mitään olennaisia väärinkäytöksiä.

Sisäinen tarkastussuunnitelma tilikaudelle 2016

Perustuen tarkastusvaliokunnan vahvistamaan suunnitelmaan vuonna 2016 suunnitelmassa on tarkastaa kyberturvallisuuteen liittyviä teemoja, konsernin uuden toiminnanohjausjärjestelmäprojektin tilannetta ja aloittaa toimenpiteitä ympäristöasioihin liittyvien prosessien ja tiettyjen maantieteellisten alueiden myyntiprosessien tarkastamiseksi. Lisäksi tarkoituksena on tehdä kolme maakohtaista tarkastusta kyseisten maaorganisaatioiden kannalta relevanttien funktioiden ja toimintojen näkökulmasta. Sisäinen tarkastus jatkaa myös edellisvuosien tarkastussuosittelun täytäntöönpanon seuranta.

Riskit

Tikkurilan liiketoimintaan liittyy monia riskejä, joista osa voi olla merkittäviä. Koska konsernin liiketoiminnot jakautuvat useaan maantieteelliseen alueeseen ja monenlaisiin tuotteisiin ja asiakassegmentteihin, eri riskien määrä, todennäköisyys ja vaikutukset saattavat vaihdella eri liiketoimintayksiköiden välillä. Merkittävien riskien toteutumisella voi olla huomattava negatiivinen vaikutus Tikkurilan liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen.

Tikkurilaan kohdistuu erilaisia riskejä, kuten strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja vahinkoriskejä. Riskit arvioidaan ja niitä hallitaan riskityypin ja riskin ominaisuuksien mukaan. Tikkurilan merkittävimmät riskit liittyvät strategiaan ja operatiivisiin riskeihin, vaikkakin kaikki riskiryhmät pitävät sisällään sellaisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi Tikkurilan liiketoimintaan.

Tikkurilan kannalta olennaiset, hallituksen määrittämät riskit on esitetty tiettyjen yksinkertaistettujen oletusten pohjalta seuraavassa kaaviossa tilikauden 2015 päättymishetken tilanteen perusteella. Riskit jaetaan niiden todennäköisen ajoittumisen mukaan, vaikka suurimmalla osalla on sekä lyhytaikaisia että pitkäaikaisia vaikutuksia. Lisäksi alla oleva kuva esittää karkean arvion keskeisten riskiluokkien todennäköisyydestä.

Yleiseen taloustilanteeseen liittyvät riskit

Makrotaloustilanne on säilynyt viime vuodet erittäin haastavana Suomessa, Venäjällä ja Venäjän lähialueilla, minkä seurauksena Tikkurilan tuotteiden kysyntä on heikentynyt, kuluttajien ostovoima on heikentynyt ja varsinkin Venäjällä kysynnän painopiste on siirtymässä halvemman hintaluokan tuotteisiin. Vuonna 2015 ja myös vuoden 2016 alkupuolella useiden Tikkurilan liiketoiminnalle keskeisten valuuttojen kurssit ovat heilahdelleet voimakkaasti, ja myös heikentyneet euroon verrattuna, millä on ollut ja voi olla jatkossakin haitallista vaikutusta konsernin liikevaihtoon, kannattavuuteen ja rahavirtoihin. Toisaalta Venäjän ja SBU Eastin suhteellinen osuus konsernin euromääräisestä liikevaihdosta on merkittävästi pienentynyt. Lisäksi sekä Yhdysvallat että Euroopan Unioni asettivat erilaisia sanktioita Venäjää vastaan, mikä omalta osaltaan heikensi liiketoimintaympäristöä entisestään. Sanktioilla ei toistaiseksi ole ollut suurta suoraa vaikutusta Tikkurilan liiketoimintaan, mutta niiden seurauksena Tikkurila saattaa joutua muuttamaan tuotanto- ja logistiikkakenteita kilpailukyyn varmistamiseksi. Itäisillä markkinoilla rahoituksen saatavuus on heikentynyt ja korot ovat korkeat, mikä on lisännyt luottotappioriskejä; vaikka Tikkurila ei kokenut merkittäviä luottotappioita, jatkossa vastapuoliriskit korostuvat ja voivat haitata liiketoimintaa tai aiheuttaa tappioita, vaikka Tikkurilan asiakaskunta on laaja-alainen. Tikkurilan oma rahoitusasema on säilynyt erittäin hyvänä. Lyhyellä aikavälillä hyödykemarkkinoilla hinnat ovat stabiloituneet ja osin laskeneet, vaikka joissakin raaka-aineissa on ollut saatavuusongelmia.

Toimialaan ja Tikkurilan operatiiviseen toimintaan liittyvät riskit

Yhteiskunnan yleinen digitalisoituminen on nopeutunut, mikä voi jatkossa vaikuttaa muuan muassa Tikkurilan logistiikkaan ja tuotteiden jakelukanaviin ja mikä lisää maali tuotteiden loppukäyttäjien mahdollisuuksia kilpailuttaa maaliyhtiötä yli maantieteellisten rajojen. Teknologian kehittyminen saattaa jatkossa vaikuttaa merkittävästi eri rakennusmateriaalien käyttöön ja sitä kautta pinnoiteratkaisuihin, mikä voi vähentää maalin tarvetta, muuttaa Tikkurilan myynnin määrää ja rakennetta ja vaikuttaa esimerkiksi teknologiainvestointitarpeisiin. Asiakaskysynnän lisääntyvä vaihtelu ja reaaliaikaisen informaation parempi hyödyntäminen saattavat myös aiheuttaa tarpeita rakenteellisiin muutoksiin tulevaisuudessa tuotantoteknologiassa ja -kalustossa. Asiakastarpeiden ymmärtämisen merkitys tulee jatkossa vieläkin korostumaan. Maalitoimialalla kilpailu on kiristynyt ja hinnan merkitys on talousvaikeuksissa korostunut, ja myös vähittäiskaupan omat tuotemerkit ovat kilpailemassa samoista asiakkaista kuin perinteisemmät maalibrändit. Osa rakennusteollisuudessa tai sen lähellä olevista yhtiöistä on laajentanut tuotevalikoimaansa myös maaleihin täydentääkseen kokonaistarjoomaansa ammattilaisasiakkaille, joiden merkitys on kasvamassa. Tämä voi vaikuttaa jatkossa Tikkurilan tuoteportfolion rakenteeseen ja asiakasjakamaan, ja sitä kautta esimerkiksi kannattavuuteen. Sekä yleisestä markkinatilanteesta että kiristyvästä kilpailusta johtuen Tikkurilan myyntivolyymit, erityisesti SBU Eastin alueella ja alemman hintakategorian tuotteissa, ovat laskeneet jo useamman vuoden ajan, millä on ollut negatiivinen vaikutus liikevaihtoon ja kannattavuuteen ja mikä voi jatkossa heikentää operatiivisen tehokkuuden ja tuottavuuden kehitystä. Liiketoiminnan voimakkaat vaihtelut ja nopea teknologinen muutos asettavat lisähaasteita myös osaavan henkilöstön saannille ja osaamistason kehittämiselle. Osaamisen turvaaminen ja monipuolistaaminen on olennaista kasvun turvaamiseksi.

Tikkurilalle relevantteja riskejä koskevaa informaatiota löytyy myös hallituksen 2015 toimintakertomuksesta.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ne riskit, jotka saattavat estää yhtiötä saavuttamasta liiketoimintatavoitteensa. Riski voidaan määritellä epävarmuustekijäksi, joka vaikuttaa Tikkurilan liiketoimintaan ja kykyyn saavuttaa tuloksensa.

Tikkurila pyrkii tunnistamaan, analysoimaan, arvioimaan ja reagoimaan riskeihin järjestelmällisesti ja proaktiivisesti. Tikkurilan tavoitteena on halutun kokonaisriskitason saavuttaminen ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

Tikkurilan hallitus määrittelee riskienhallinnan pääperiaatteet ja hyväksyy konsernin riskienhallintapolitiikan, ja tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnassa. Tikkurilassa liiketoimintayksiköt ja funktiot vastaavat oman toiminta-alueensa riskien tunnistamisesta, raportoinnista ja valvonnasta sekä riskienhallinnasta.

Tikkurilassa riskienhallinta toteutetaan vastuualueittain soveltaen yhteisesti sovittua riskien arviointimallia, jossa käytetään myös riskikisterejä. Riskien arvioinnissa ja -hallinnan kehittämisessä käytetään tarvittaessa ulkopuolisia neuvonantajia. Riskeistä raportoidaan säännöllisesti johdolle ja hallitukselle sekä osana Tikkurilan ulkoista raportointia. Raportteihin kootaan kuvaukset riskeistä sekä niiden toteutumisen todennäköisyydestä ja vakavuudesta.

Osa riskienhallintatoimenpiteistä hoidetaan keskitetysti kustannusedun saavuttamiseksi ja riittävän suojaustason varmistamiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi tietyt konsernin vakuutusohjelmat, kuten toiminta- ja tuotevastuuvakuutus, kuljetusvakuutus, suurimpien tehtaiden omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä rahoitusriskien hallinta. Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus arvioivat merkittäviin investointeihin ja yritysostoihin liittyvät riskit.

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä vastaavat konsernin riskienhallintatoiminnan toteutumisesta. Hallitus on vastuussa riskienhallinnan päämenettelytapojen ja -periaatteiden hyväksymisestä sekä Tikkurilan riskinsietotason määrittelystä. Hallitus ja tarkastusvaliokunta hyväksyvät ja seuraavat raportointimenettelyä sekä valvovat konsernin liiketoiminta- ja hallinnointiprosessien riittävyyttä, sopivuutta ja tehokkuutta.

Riskienhallinta vuonna 2015

Vuonna 2015 konserni jatkoi riskien hallintatyötä aiempien vuosien päätösten mukaisesti. Markkinaolosuhteiden hankaluus korostui erityisesti SBU Eastin alueella; esimerkiksi paikallisten valuuttakurssien vaihtelut olivat erittäin voimakkaita. Näiden riskien hallitsemiseksi toiminnassa on muun muassa vähennetty tuonin osuutta ja tehty vaihtoehtoissuunnitelmia Venäjään kohdistettujen sanktioiden mahdollisten vaikutusten pienentämiseksi. Konsernissa on myös muutoin tehty useita tehostamis- ja sopeuttamistoimia, joilla on lisätty toiminnan joustavuutta ja vähennetty riippuvuuksia yksittäisistä vastapuolista. Konsernin johtamisjärjestelmää on myös muokattu, jotta päätöksenteko nopeutuu.

Riskienhallintasuunnitelma vuodelle 2016

Vuonna 2016 riskienhallintatyössä tavoitteena on keskittyä erityisesti aineettomien riskien tunnistamiseen ja hallintaan, koska liiketoimintaympäristö digitalisoituu, brändien merkitys korostuu, ja lisäksi osaavan henkilön saaminen sekä koko henkilöstön tietotaidon ylläpitäminen on ensiarvoisen tärkeää. Tavoitteena on myös parantaa toiminnan laatua kaikilta osin, ja edelleen nopeuttaa toimenpiteiden

täytäntöönpanoa ja lyhentää tuotannon ja tuotelanseerausten läpimenoaikoja.

Sisäpiiriasioiden hallinta

Tikkurilan sisäpiiri koostuu Suomen arvopaperimarkkinalain mukaisesti ilmoitusvelvollisista sisäpiiriläisistä, pysyvistä yrityskohtaisista sisäpiiriläisistä ja hankekohtaisista sisäpiiriläisistä.

Ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat asemansa perusteella hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, yhtiön johtoryhmän jäsenet ja tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja. Tikkurila Oyj:n pysyviä yrityskohtaisia sisäpiiriläisiä ovat yhtiön lakiasianjohtajan erikseen määrittelemät ja Tikkurilan toimitusjohtajan hyväksymät henkilöt.

Tikkurila noudattaa NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta, jonka mukaan sisäpiiriläisen on suositeltavaa ajoittaa kaupankäynti yhtiön osakkeilla ajankohtiin, jolloin markkinoilla on mahdollisimman täydellinen tieto osakkeen arvoon vaikuttavista seikoista. Tämän ja yhtiön hallituksen päätöksen perusteella Tikkurilan pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön arvopapereista ajanjaksolla, joka alkaa raportointikauden lopusta ja päättyy seuraavan osavuosi-katsauksen tai tilinpäätöksen julkaisuun.

Hiljainen jakso

Tikkurila pitää ennen tilinpäätöstiedotteen, puolivuotiskatsauksen ja liiketoimintakatsausten julkaisua niin sanotun hiljaisen ajanjakson. Jakso alkaa kyseisen raportointikauden päättymisestä ja kestää aina raportointikauden tilinpäätöstiedotteen, puolivuotiskatsauksen ja liiketoimintakatsausten julkaisuun asti. Hiljaisen ajanjakson aikana Tikkurilan edustajat eivät ole pääomamarkkinoiden edustajien käytävissä eivätkä keskustele Tikkurilan taloudellisesta kehityksestä tai markkinoiden kehityksestä.

Näkymät

Tikkurila julkistaa ohjeistuksen (guidance) tilinpäätöstiedotteessa, hallituksen toimintakertomuksessa ja puolivuotiskatsauksessa. Tik-

kurila arvioi näkymiä ainoastaan siltä ajalta, kun se on kohtuullisesti mahdollista. Näkymät sisältävät johdon sanallisen arvion tulevasta liikevaihdosta ja kannattavuudesta. Arvio voi sisältää myös muuta tietoa. Mitään muita ennusteita ei anneta eikä mihinkään muihin tulevaisuudennäkymiä koskeviin kysymyksiin vastata, ellei yhtiö päätä päivittää ohjaustaan, jolloin se julkaisee päivityksestä pörssitiedotteen. Kaikki päivitykset julkaistaan ilman aiheetonta viivästystä.

Viestintä

Tikkurila on sitoutunut avoimuuteen, mikä merkitsee ennakoivaa, avointa, luotettavaa, johdonmukaista, puolueetonta ja ajankohtaista viestintää.

Tikkurilan osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Tikkurila noudattaa tiukasti kaikkia listautuneita yhtiöitä koskevia tiedonantovaatimuksia. Tikkurila noudattaa Suomen arvopaperimarkkinayhdistyksen laatimaa yhtiöiden hallinnointikoodia. Lisäksi Tikkurilan omat sisäiset politiikat, kuten yhteiskuntavastuu- ja liiketapaperiaatteet, ohjaavat viestintää.

Tikkurilan viestinnän tavoitteena on tukea yhtiön osakkeen arvon oikeaa muodostusta julkaisemalla riittävästi tietoa yhtiön taloudellisesta asemasta, strategiasta ja tavoitteista. Hallitus on hyväksynyt tiedonantopolitiikan, joka määrittelee pääperiaatteet rahoitusmarkkinoiden, sijoittajien ja muiden osapuolten kanssa viestimiselle. Tikkurilan verkkosivuilta löytyy kaikki tiedonantovelvollisuuden puitteissa julkistettu tieto.

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin noudattaminen

Suomen listayhtiöiden 1.10.2010 voimaanastunut hallinnointikoodi sisältää 55 suositusta. Koodi sisältää myös niin sanotun noudata tai selitä -periaatteen (comply or explain). Tikkurila noudattaa täysin hallintokoodin suosituksia. Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n hallitus hyväksyi uudistetun hallinnointikoodin 1.10.2015, mikä astuu voimaan 1.1.2016 alkavalla tilikaudella, mistä alkaen Tikkurila soveltaa uudistettuja suosituksia.

Tarkempaa tietoa hallituksen ja johdon jäsenistä

Hallitus

Jari Paasikivi

s. 1954, KTM

Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy, vuodesta 2006 lähtien

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2010, jäsen vuodesta 2008
Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2012
Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen vuodesta 2011
Riippumaton yhtiöstä, mutta ei sen merkittävästä osakkeenomistajasta
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 76 149 (31.12.2014: 74 794)

Keskeinen työkokemus

- Konsernin toimitusjohtaja, Oras Oy, 2002–2007
- Toimitusjohtaja, Oras Oy, 1994–2001
- Tehtaanjohtaja, Oras Oy, 1989–1994

Luottamustehtävät

- Kemira Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2012, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2014
- Kemira Oyj, nimitystoimikunnan jäsen vuodesta 2009
- Oras Oy, hallituksen jäsen vuodesta 1982, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2013
- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja vuodesta 2014
- Teknologiateollisuus ry, hallituksen jäsen 2006-2015, hallituksen puheenjohtaja 2012-2015
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry, hallituksen jäsen 2013-2015

Petteri Walldén

s. 1948, DI

Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2010, jäsen vuodesta 2008
Palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2012
Riippumaton hallituksen jäsen
Suomen kansalainen
Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 6 972 (31.12.2014: 6 125)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Alteams Oy, 2007–2010
- Toimitusjohtaja, Onninen Oy, 2001–2005
- Toimitusjohtaja, Ensto Oy, 1996–2001
- Toimitusjohtaja, Nokia Kaapeli Oy, 1990-1996
- Toimitusjohtaja, Sako Oy, 1987-1990

Luottamustehtävät

- Ledil Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Savonlinnan Oopperajuhlien kannatusyhdistys ry, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Savonlinnan Oopperajuhlat Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Efla Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Staffpoint Holding Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2012
- Teleste Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2009
- Kuusakoski Group Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Nokian Renkaat Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2006
- SE Mäkinen Logistics Oy, hallituksen jäsen vuodesta 1996

Eeva Ahdekivi

s. 1966, KTM

Toimitusjohtaja, Hartwall Capital Oy Ab, vuodesta 2015 lähtien

Hallituksen jäsen vuodesta 2009

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2010

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 6 150 (31.12.2014: 5 303)

Keskeinen työkokemus

- Sijoitusjohtaja, Solidium Oy, 2009-2015
- Johtava erityisasiantuntija, Valtioneuvoston omistussohjausosasto, 2007–2009
- Johtaja, Pohjola Omaisuudenhoito Oy, 2004–2006
- Partneri, Conventum Oyj, 1997–2003
- Johtaja, Merita Corporate Finance Oy, 1995-1997

Luottamustehtävät

- John Nurmisen Säätiö, hallituksen jäsen vuodesta 2014

Riitta Mynttinen

s. 1960, insinööri, MBA

Hallituksen jäsen vuodesta 2011

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 3 718 (31.12.2014: 3 041)

Keskeinen työkokemus

- Vice President, Minerals Technologies Inc, 2005-2014
- Director, Rohm and Haas Company, 1998-2005
- Director, Ferro Corporation, 1996-1998
- Manager, Rohm and Haas Company, 1987-1996
- Research Chemist, NIF, 1986-1987
- Research Chemist, Tikkurila Oy, 1984-1986

Luottamustehtävät

- Okmetic Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2015
- Suomen Rahapaja, hallituksen jäsen vuodesta 2010

Pia Rudengren

s. 1965, M.Sc. (BA & Econ.)

Hallituksen jäsen vuodesta 2009

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2010

Riippumaton hallituksen jäsen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 4 491 (31.12.2014: 3 814)

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, W Capital Management AB, 2001–2005
- Chief Financial Officer (CFO), johtoryhmän jäsen, Investor AB, 1998-2001

Luottamustehtävät

- Kappahl AB, hallituksen jäsen vuodesta 2013
- Social Initiative Norden AB, hallituksen jäsen vuodesta 2008, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011
- Swedbank AB, hallituksen jäsen vuodesta 2009
- Duni AB, hallituksen jäsen vuodesta 2007

Harri Kerminen

s. 1951, DI, MBA

Hallituksen jäsen vuodesta 2012

Palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 2 970 (31.12.2014: 2 293)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Kemira Oyj, 2008–2012
- Johtaja, Kemira Pulp&Paper -liiketoiminta-alue, 2006–2007
- Johtaja, Kemira Specialty -liiketoiminta-alue, 2000–2006
- Toimitusjohtaja, Kemira Pigments Oy, 2002–2003
- Hallintojohtaja, Kemira Chemicals Oy, 1996–2000
- Tehtaanjohtaja, Kemira Oyj:n Oulun tehtaata, 1994–1996
- Tuotantojohtaja, Kemira Kemi AB, 1990
- Projektipäällikkö, tehdasrakennushankkeet Suomessa, Ruotsissa, Belgiassa ja USA:ssa, Kemira Oy/Kemira Oyj, 1989–1994

Luottamustehtävät

- Spinverse Group, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- SK Spice Holdings S.A.R.L, hallituksen jäsen vuodesta 2015
- LUT, Lappeenranta University of Technology, Advisory Boardin jäsen vuodesta 2015
- Harjavalta Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Magsort Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2014
- Metgen Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2012
- Normet Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2012
- Finnair Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2011, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2012

Aleksey Vlasov, hallituksen jäsen 25.3.2015 saakka

s. 1957, Medical Doctor

Johtaja, Geotech Holding, Moskova, vuodesta 2008 lähtien

Hallituksen jäsen 2012 - 2015

Riippumaton hallituksen jäsen

Venäjän kansalainen

Keskeinen työkokemus

- Deputy General Director, JSC Gazprom (Mezhregiongaz), Moskova, 2003–2008
- Johtaja, Russian Technology Fund, Pietari, 1995–2003
- Perustaja ja markkinointijohtaja, Association of Foreign Economic Cooperation "Nauka-Services", Pietari, 1987–1995

Konsernin johtoryhmä

Erkki Järvinen

s. 1960, KTM

Toimitusjohtaja vuodesta 2009 lähtien

Johtoryhmän puheenjohtaja vuodesta 2009

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2009

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 46 539 (31.12.2014: 21 000)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Rautakirja Oy, 2001–2008
- Toimialajohtaja, kioskidivisioona, Rautakirja Oy, 1997–2001
- Markkinointijohtaja (Pohjoismaat), Vaasanmylly Oy, 1991–1996

- Toimitusjohtaja, Siljans Knäcke AB, 1995–1996
- Markkinointipäällikkö, Vaasanmylly Oy, 1990–1991
- Tuotepäällikkö, markkinointipäällikkö, Fazer Leipomot, Oy Karl Fazer Ab, 1984–1990

Luottamustehtävät

- YIT Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2013
- Oy Snellman Ab, hallituksen jäsen (varapuheenjohtaja) vuodesta 2011
- East Office of Finnish Industries Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2011
- CEPE (European Council of Paint, Printing Ink and Artists' Colours Industry), hallituksen jäsen vuodesta 2013
- Väriteollisuusyhdistys ry, hallituksen jäsen (varapuheenjohtaja) vuodesta 2009
- Kemianteollisuus ry, hallituksen jäsen vuodesta 2009
- Mainostajien Liitto, hallituksen jäsen vuodesta 2009
- Helsingin seudun kauppakamari, hallituksen jäsen vuodesta 2013
- Helsingin seudun kauppakamari, Vantaan aluejohtokunta, jäsen vuodesta 2010, puheenjohtaja vuodesta 2013
- Elinkeinoelämän keskusliitto, Uudenmaan aluejohtokunnan jäsen vuodesta 2011
- Taloudellinen tiedotustoimisto ry, hallituksen jäsen vuodesta 2007

Jukka Havia

s. 1968, KTM

Chief Financial Officer (CFO) vuodesta 2010 lähtien

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2010

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 14 000 (31.12.2014: 6 000)

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, Ruukki Group Oyj, 2008-2010
- Talous- ja hallintojohtaja, Ruukki Group Oyj, 2005-2008
- Talousjohtaja, Helsingin kaupakorkeakoulun ylioppilaskunta, 2001-2005
- Toimitusjohtaja, KY-Palvelu Oy, 2001-2005
- Talousjohtaja, RSL Com Finland Oy, 1997-2001
- Controllor, Oy Canon Ab, 1995-1997

Luottamustehtävät

- Leipuri Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Aalto-yliopiston ylioppilaskunta, taloustoimikunnan jäsen vuodesta 2010

Janno Paju

s. 1971, ekonomi

Chief Commercial Officer vuodesta 2012 lähtien

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2000

Viron kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 1993

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 14 025 (31.12.2014: 6 025)

Keskeinen työkokemus

- Senior Vice President, SBU East, Tikkurila Oy, 2009–2011
- Group Vice President, Deco Eastern Europe liiketoimintayksikkö, Tikkurila Oy, 2004–2009
- Toimitusjohtaja, Tikkurila Polska S.A., 2000–2004
- Kaupallinen johtaja, Tikkurila-Baltcolor Sp. z.o.o., 1998–2000

Petri Miettinen

s. 1968, KTM

Senior Vice President, Supply Chain Management & HSEQ vuodesta 2007 lähtien

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2007

Tikkurilan osakkeita 31.12.2014: 14 000 (31.12.2014: 6 000)

Keskeinen työkokemus

- Osto- ja logistiikkajohtaja, Marine-liiketoiminta, ABB, 2002–2007
- Talousjohtaja (oman toimen ohella), Marine-liiketoiminta, ABB, 2003–2004
- Business controller, Marine-liiketoiminta, ABB, 2000–2002
- Controller, projektipäällikkö, sähkökoneliiketoiminta, ABB, 1997–2000

Luottamustehtävät

- Suomen Osto- ja Logistiikkayhdistys LOGY ry, hallituksen jäsen vuodesta 2014

Kenneth Sundberg

s. 1965, DI, tekniikan tohtori

Senior Vice President, Research, Development and Innovation (RDI) vuodesta 2010 lähtien

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010

Suomen kansalainen

Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2010

Tikkurilan osakkeita 31.12.2015: 14 000 (31.12.2014: 6 000)

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Innovation Center Paper, Ciba, 2007-2009
- Toimitusjohtaja, Top Analytica Oy Ab, 2006–2007
- Tutkimus- ja kehitysjohtaja, liimat ja tärkkelys, Ciba Specialty Chemicals Oy, 2004–2006
- Tutkimuspäällikkö, erikoiskemikaalit, Raisio Chemicals Oy, 2002–2004

Luottamustehtävät

- Finnish Wood Research Oy, hallituksen jäsen 2014-2015
- Åbo Akademi, Process Chemistry Center (ÅAU), teollisuuden edustaja 2005-2015

Tikkurila Oyj

PL 53, Kuninkaalantie 1

01301 Vantaa

Puh. 020 191 2000

🌐 www.tikkurilagroup.fi

Sijoittajatieto verkossa

🌐 www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Minna Avellan, johtaja, sijoittajasuhteet ja brändikonseptien kehittäminen

Puh. 040 533 7932

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa: etunimi.sukunimi@tikkurila.com

TIKKURILA